

Álit og tillögur kjörbréfanefndar.

Kjörbréfanefnd hefur haft til athugunar kjörbréf þau sem landskjörstjórn gaf út 20. maí 2007 í samræmi við úrslit alþingiskosninga sem fram fóru 12. maí sl.

Þá hefur nefndinni borist bréf frá dómsmálaráðuneytinu, dags. 18. maí sl. Bréfinu fylgdu í lokuðu umslagi sjö ágreiningsseðlar ásamt endurriti úr gerðabók yfirkjörstjórnar Reykjavíkurbæis suður. Yfirkjörstjórn Reykjavíkurbæis suður úrskurðaði kjörseðlana ógilda. Ágreiningsseðlarnir voru allir með sams konar frágangi. Stríkað hafði verið yfir nafn eins eða fleiri frambjóðenda á lista en ekki merkt við listabókstafinn. Ekki hafði verið átt við aðra lista á kjörseðlunum eða önnur merki gerð.

Nefndin telur ágreiningsatkvæðin ekki fara augljóslega í bága við 101. gr., sbr. 100. gr., laga um kosningar til Alþingis. Því telur nefndin að meta skuli gild þau sjö ágreiningsatkvæði í Reykjavíkurbæis suður sem send voru Alþingi til úrskurðar og skiptast þau þannig milli framboða: eitt atkvæði greitt B-lista Framsóknarflokks, fimm atkvæði greidd D-lista Sjálfstæðisflokks og eitt atkvæði greitt S-lista Samfylkingarinnar.

Nefndin hefur gengið úr skugga um að þessi ákvörðun hafi ekki áhrif á niðurstöður kosninganna.

Aðrir ágreiningsseðlar hafa ekki borist og engar kosningakærur hafa heldur borist.

Nefndin leggur einróma til í samræmi við 46. gr. stjórnarskrárinnar og 2. mgr. 1. gr., sbr. 5. gr., laga um þingsköp Alþingis að kjörbréf eftirfarandi aðalmanna og varamanna verði **samþykkt**:

Aðalmenn:

Sturla Böðvarsson, 1. þm. Norðvest.
Guðbjartur Hannesson, 2. þm. Norðvest.
Magnús Stefánsson, 3. þm. Norðvest.
Jón Bjarnason, 4. þm. Norðvest.
Einar Kristinn Guðfinnsson, 5. þm. Norðvest.
Guðjón Arnar Kristjánsson, 6. þm. Norðvest.
Karl V. Matthíasson, 7. þm. Norðvest.
Einar Oddur Kristjánsson, 8. þm. Norðvest.
Kristinn H. Gunnarsson, 9. þm. Norðvest.

Kristján Þór Júlíusson, 1. þm. Norðaust.
Valgerður Sverrisdóttir, 2. þm. Norðaust.
Kristján L. Möller, 3. þm. Norðaust.
Steingrímur J. Sigfússon, 4. þm. Norðaust.
Arnbjörg Sveinsdóttir, 5. þm. Norðaust.
Birkir J. Jónsson, 6. þm. Norðaust.
Einar Már Sigurðarson, 7. þm. Norðaust.
Þuríður Backman, 8. þm. Norðaust.
Ólöf Nordal, 9. þm. Norðaust.
Höskuldur Þórhallsson, 10. þm. Norðaust.

Árni M. Mathiesen, 1. þm. Suðurk.
Björgvin G. Sigurðsson, 2. þm. Suðurk.
Guðni Ágústsson, 3. þm. Suðurk.
Kjartan Ólafsson, 4. þm. Suðurk.
Lúðvík Bergvinsson, 5. þm. Suðurk.
Árni Johnsen, 6. þm. Suðurk.
Atli Gíslason, 7. þm. Suðurk.
Bjarni Harðarson, 8. þm. Suðurk.
Björk Guðjónsdóttir, 9. þm. Suðurk.
Grétar Mar Jónsson, 10. þm. Suðurk.

Þorgerður Katrín Gunnarsdóttir, 1. þm. Suðvest.
Gunnar Svavarsson, 2. þm. Suðvest.
Bjarni Benediktsson, 3. þm. Suðvest.
Ármann Kr. Ólafsson, 4. þm. Suðvest.
Katrín Júlíusdóttir, 5. þm. Suðvest.
Ögmundur Jónasson, 6. þm. Suðvest.
Jón Gunnarsson, 7. þm. Suðvest.
Þórunn Sveinbjarnardóttir, 8. þm. Suðvest.
Ragnheiður E. Árnadóttir, 9. þm. Suðvest.
Siv Friðleifsdóttir, 10. þm. Suðvest.
Árni Páll Árnason, 11. þm. Suðvest.
Ragnheiður Ríkharðsdóttir, 12. þm. Suðvest.

Geir H. Haarde, 1. þm. Reykv. s.
Ingibjörg Sólrún Gísladóttir, 2. þm. Reykv. s.
Illugi Gunnarsson, 3. þm. Reykv. s.
Ágúst Ólafur Ágústsson, 4. þm. Reykv. s.
Kolbrún Halldórsdóttir, 5. þm. Reykv. s.
Björn Bjarnason, 6. þm. Reykv. s.
Ásta Möller, 7. þm. Reykv. s.
Ásta Ragnheiður Jóhannesdóttir, 8. þm. Reykv. s.
Birgir Ármannsson, 9. þm. Reykv. s.
Jón Magnússon, 10. þm. Reykv. s.
Álfheiður Ingadóttir, 11. þm. Reykv. s.

Guðlaugur Þór Þórðarson, 1. þm. Reykv. n.
Össur Skarphéðinsson, 2. þm. Reykv. n.
Guðfinna S. Bjarnadóttir, 3. þm. Reykv. n.
Katrín Jakobsdóttir, 4. þm. Reykv. n.
Jóhanna Sigurðardóttir, 5. þm. Reykv. n.
Pétur H. Blöndal, 6. þm. Reykv. n.
Helgi Hjörvar, 7. þm. Reykv. n.
Sigurður Kári Kristjánsson, 8. þm. Reykv. n.
Árni Þór Sigurðsson, 9. þm. Reykv. n.
Steinunn Valdís Óskarsdóttir, 10. þm. Reykv. n.
Ellert B. Schram, 11. þm. Reykv. n.

Varamenn:

Herdís Á. Sæmundardóttir, 1. vðm. Framsfl. í Norðvest.
 Herdís Þórðardóttir, 1. vðm. Sjálfstfl. í Norðvest.
 Guðný Helga Björnsdóttir, 2. vðm. Sjálfstfl. í Norðvest.
 Birna Lárusdóttir, 3. vðm. Sjálfstfl. í Norðvest.
 Þórunn Kolbeins Matthíasdóttir, 1. vðm. Frjásl. fl. í Norðvest.
 Ragnheiður Ólafsdóttir, 2. vðm. Frjásl. fl. í Norðvest.
 Anna Kristín Gunnarsdóttir, 1. vðm. Samf. í Norðvest.
 Sigurður Pétursson, 2. vðm. Samf. í Norðvest.
 Ingibjörg Inga Guðmundsdóttir, 1. vðm. Vinstri-gr. í Norðvest.

Huld Aðalbjarnardóttir, 1. vðm. Framsfl. í Norðaust.
 Jón Björn Hákonarson, 2. vðm. Framsfl. í Norðaust.
 Sigfús Arnar Karlsson, 3. vðm. Framsfl. í Norðaust.
 Þorvaldur Ingvarsson, 1. vðm. Sjálfstfl. í Norðaust.
 Sigríður Ingvarsdóttir, 2. vðm. Sjálfstfl. í Norðaust.
 Steinþór Þorsteinsson, 3. vðm. Sjálfstfl. í Norðaust.
 Lára Stefánsdóttir, 1. vðm. Samf. í Norðaust.
 Margrét Kristín Helgadóttir, 2. vðm. Samf. í Norðaust.
 Björn Valur Gíslason, 1. vðm. Vinstri-gr. í Norðaust.
 Dýrleif Skjöldal, 2. vðm. Vinstri-gr. í Norðaust.

Helga Sigrún Harðardóttir, 1. vðm. Framsfl. í Suðurk.
 Eygló Þóra Harðardóttir, 2. vðm. Framsfl. í Suðurk.
 Unnur Brá Konráðsdóttir, 1. vðm. Sjálfstfl. í Suðurk.
 Drífa Hjartardóttir, 2. vðm. Sjálfstfl. í Suðurk.
 Guðjón Hjörleifsson, 3. vðm. Sjálfstfl. í Suðurk.
 Grímur Gíslason, 4. vðm. Sjálfstfl. í Suðurk.
 Óskar Þór Karlsson, 1. vðm. Frjásl. fl. í Suðurk.
 Róbert Marshall, 1. vðm. Samf. í Suðurk.
 Guðný Hrunn Karlsdóttir, 2. vðm. Samf. í Suðurk.
 Alma Lía Jóhannsdóttir, 1. vðm. Vinstri-gr. í Suðurk.

Samúel Örn Erlingsson, 1. vðm. Framsfl. í Suðvest.
 Rósa Guðbjartsdóttir, 1. vðm. Sjálfstfl. í Suðvest.
 Bryndís Haraldsdóttir, 2. vðm. Sjálfstfl. í Suðvest.
 Pétur Árni Jónsson, 3. vðm. Sjálfstfl. í Suðvest.
 Sigríður Rósa Magnúsdóttir, 4. vðm. Sjálfstfl. í Suðvest.
 Sjöfn Þórðardóttir, 5. vðm. Sjálfstfl. í Suðvest.
 Þorsteinn Þorsteinsson, 6. vðm. Sjálfstfl. í Suðvest.
 Guðmundur Steingrímsson, 1. vðm. Samf. í Suðvest.
 Tryggvi Harðarson, 2. vðm. Samf. í Suðvest.
 Sonja B. Jónsdóttir, 3. vðm. Samf. í Suðvest.
 Ásgeir Jóhannesson, 4. vðm. Samf. í Suðvest.
 Guðfríður Lilja Grétarsdóttir, 1. vðm. Vinstri-gr. í Suðvest.

Dögg Pálsdóttir, 1. vðm. Sjálfstfl. í Reykv. s.
 Erla Ósk Ásgeirsdóttir, 2. vðm. Sjálfstfl. í Reykv. s.
 Ragnhildur Björg Guðjónsdóttir, 3. vðm. Sjálfstfl. í Reykv. s.
 Kolbrún Baldursdóttir, 4. vðm. Sjálfstfl. í Reykv. s.
 Þóra Björk Smith, 5. vðm. Sjálfstfl. í Reykv. s.
 Kjartan Eggertsson, 1. vðm. Frjásl. fl. í Reykv. s.
 Möður Árnason, 1. vðm. Samf. í Reykv. s.
 Kistrún Heimisdóttir, 2. vðm. Samf. í Reykv. s.
 Reynir Harðarson, 3. vðm. Samf. í Reykv. s.
 Auður Lilja Erlingsdóttir, 1. vðm. Vinstri-gr. í Reykv. s.
 Guðmundur Magnússon, 2. vðm. Vinstri-gr. í Reykv. s.

Sigríður Ásthildur Andersen, 1. vðm. Sjálfstfl. í Reykv. n.
 Grazyna María Okuniewska, 2. vðm. Sjálfstfl. í Reykv. n.
 Auður Björk Guðmundsdóttir, 3. vðm. Sjálfstfl. í Reykv. n.
 Katrín Helga Hallgrímsdóttir, 4. vðm. Sjálfstfl. í Reykv. n.
 Valgerður Bjarnadóttir, 1. vðm. Samf. í Reykv. n.
 Margrét S. Björnsdóttir, 2. vðm. Samf. í Reykv. n.
 Dofri Hermannsson, 3. vðm. Samf. í Reykv. n.
 Kjartan Due Nielsen, 4. vðm. Samf. í Reykv. n.
 Guðmundur Ágúst Pétursson, 5. vðm. Samf. í Reykv. n.
 Paul Nikolov, 1. vðm. Vinstri-gr. í Reykv. n.
 Steinunn Þóra Árnadóttir, 2. vðm. Vinstri-gr. í Reykv. n.

Alþingi, 31. maí 2007.

Arnbjörg Sveinsdóttir,
form., frsm.

Lúðvík Bergvinsson.

Bjarni Benediktsson.

Ásta R. Jóhannesdóttir.

Birgir Ármannsson.

Helgi Hjörvar.

Atli Gíslason.

Magnús Stefánsson.

Jón Magnússon.

1. Frumvarp til laga

[1. mál]

um breytingu á lögum um Stjórnarráð Íslands, nr. 73/1969.

(Lagt fyrir Alþingi á 134. löggjafarþingi 2007.)

1. gr.

Eftirtaldar breytingar verða á 4. gr. laganna:

- a. Í stað orðsins „félagsmálaráðuneyti“ í 1. mgr. kemur: félags- og tryggingamálaráðuneyti.
- b. Orðin „Hagstofa Íslands“ í 1. mgr. falla brott.
- c. Í stað orðanna „heilbrigðis- og tryggingarmálaráðuneyti“ í 1. mgr. kemur: heilbrigðisráðuneyti.
- d. Orðið „landbúnaðarráðuneyti“ í 1. mgr. fellur brott.
- e. Í stað orðsins „sjávarútvegsráðuneyti“ í 1. mgr. kemur: sjávarútvegs- og landbúnaðarráðuneyti.
- f. Við 2. mgr. bætist nýr málslíður, svohljóðandi: Þó er heimilt að sameina ráðuneyti með úrskurði forseta Íslands.

2. gr.

Orðin „og hagstofustjóri“ í 1. mgr. 10. gr. laganna falla brott.

3. gr.

Við 3. mgr. 11. gr. laganna bætist nýr málslíður, svohljóðandi: Sama á við ef starfsmanni, sem ráðinn er ótímabundið, sbr. 1. mgr. 41. gr. laga nr. 70/1996, um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins, er boðið annað starf innan Stjórnarráðsins.

4. gr.

Á eftir 13. gr. laganna kemur ný grein, svohljóðandi:

Nú flytjast stjórnarmálefni milli ráðuneyta, sbr. 8. gr., og skal þá bjóða hlutaðeigandi starfsmönnum að sinna þeim áfram í því ráðuneyti er tekur við málefninu. Við flutninginn verða ekki breytingar á starfskjörum starfsmanna. Ákvæði 7. gr. laga nr. 70/1996, um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins, eiga ekki við um ráðstöfun starfa samkvæmt þessari grein.

5. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi að frátöldum a–e-lið 1. gr. og 2. gr. sem öðlast gildi 1. janúar 2008.

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta.

Inngangur.

Ný ríkisstjórn Sjálfstæðisflokks og Samfylkingar tók til starfa 24. maí síðastliðinn. Við þá stjórnarmyndun var ákveðið að sameina tvö ráðuneyti, þ.e. sjávarútvegs- og landbúnaðarráðuneyti, í eitt og breyta Hagstofu Íslands úr ráðuneyti í sjálfstæða ríkisstofnun. Jafnframt voru ákveðnar tilfærslur málaflokka milli ráðuneyta.

Þessi áform kalla á breytingar á lögum um Stjórnarráð Íslands, nr. 73/1969, og er frumvarp þetta flutt í því skyni. Í kjölfarið verður reglugerð um Stjórnarráð Íslands, nr. 3/2004,

breytt. Tilfærsla verkefna kallar enn fremur á breytingar á ýmsum sérlögum og verður frumvarp þess efnis lagt fram á haustþingi.

Skipurit ráðuneyta og stofnana sem í hlut eiga verður lagað að þessum breytingum sem og önnur atriði eins og húsnæðismál.

Allar þessar breytingar miða að því að laga stjórnsýsluna og verkefni ráðuneyta betur að þörfum nútímans. Ráðuneyti verði þannig öflugar einingar þar sem skyldum málaflokkum er skipað saman undir eina stjórn. Hyggst ríkisstjórnin halda áfram á sömu braut og undirbúa enn frekari hagræðingu í skipulagi og rekstri ráðuneyta og ríkisstofnana.

Breytingar á lögum um Stjórnarráð Íslands.

Skipting Stjórnarráðs Íslands í ráðuneyti er ákveðin í 1. mgr. 4. gr. laga nr. 73/1969. Hefur það ákvæði staðið óbreytt frá byrjun nema hvað ákveðið var með lögum nr. 3/1990 að setja nýtt ráðuneyti á fót, umhverfisráðuneytið. Þá segir í 2. mgr. 4. gr. laga nr. 73/1969 að ekki megi setja ráðuneyti á stofn né leggja af nema með lögum.

Framangreindar breytingar, sem ný ríkisstjórn hefur ákveðið, kalla á breytingar á 1. mgr. 4. gr. laga nr. 73/1969. Þannig er lagt til með frumvarpi þessu að landbúnaðar- og sjávarútvegsráðuneyti verði sameinuð í eitt, Hagstofa Íslands verði lögð niður sem ráðuneyti frá og með árslokum 2007 og nöfnum félagsmálaráðuneytis og heilbrigðis- og tryggingamálaráðuneytis breytt til samræmis við tilfærslu verkefna.

Þá er með frumvarpi þessu lagt til að heimilað verði að sameina ráðuneyti með úrskurði forseta. Að óbreyttum lögum yrði ekki hægt að hrinda slíkri breytttri skipan í framkvæmd því heiti ráðuneyta og fjöldi er bundinn í lög. Er því lögð til sú einfalda breyting að með forsetaúrskurði megi ákveða sameiningu tveggja eða fleiri ráðuneyta í eitt. Þessi breyting, verði hún að lögum, veitir því eingöngu svigrúm til fækkunar ráðuneyta frá því sem nú er og er hún í fullu samræmi við anda núgílandi laga um að ekki megi fjölga ráðuneytum án beinnar lagaheimildar.

Enn fremur er með frumvarpi þessu lagt til að heimilað verði að bjóða starfsmanni, sem ráðinn er ótímabundið, annað starf innan Stjórnarráðs Íslands án opinberrar auglýsingar. Er nánari grein gerð fyrir þessari tillögu í athugasemdum við 3. gr. frumvarpsins.

Athugasemdir við einstakar greinar frumvarpsins.

Um 1. og 2. gr.

Hér er lögð til breyting á 1. mgr. 4. gr. laganna þar sem ráðuneytin eru talin upp. Breytingin er fólgin í því að sjávarútvegsráðuneyti og landbúnaðarráðuneyti eru sameinuð í eitt ráðuneyti undir heitinu sjávarútvegs- og landbúnaðarráðuneyti. Þá er heitum heilbrigðis- og tryggingamálaráðuneytis og félagsmálaráðuneytis breytt til samræmis við flutning verkefna á sviði almannatrygginga frá hinu fyrrnefnda til hins síðarnefnda. Þá verður Hagstofu Íslands breytt úr ráðuneyti í sjálfstæða stofnun. Þessar breytingar munu þó ekki öðlast gildi fyrr en í ársbyrjun 2008, sbr. 5. gr. frumvarpsins. Vinnst því tími til að endurskoða lög um Hagstofu Íslands, nr. 24/1913, og undirbúa þá breytingu meðal annars að því er varðar réttarstöðu starfsmanna en gert er ráð fyrir að breytingin hafi engin áhrif á hana.

Þá er lagt til að heimilt verði að sameina tvö eða fleiri ráðuneyti í eitt með úrskurði forseta. Slíkan úrskurð mundi forseti gefa út samkvæmt tillögum forsætisráðherra, sbr. 15. gr. laga nr. 73/1969. Í úrskurðinum yrði eftir atvikum kveðið á um heiti hins sameinaða ráðuneytis og önnur atriði sem taka þyrfti á við sameininguna.

Um 3. gr.

Hér er lagt til að heimilt verði að bjóða starfsmanni, sem ráðinn er ótímabundið með gagnkvæmum uppsagnarfresti, sbr. 1. mgr. 41. gr. laga nr. 70/1996, um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins, laust starf innan Stjórnarráðsins án þess að um ráðstöfun þess starfs fari eftir 2. mgr. 7. gr. sömu laga.

Tillagan á rætur að rekja til umræðu sem lengi hefur farið fram innan Stjórnarráðs Íslands um að æskilegt væri að auka hreyfanleika starfsmanna og skapa betri forsendur fyrir því að ráðuneytin vinni saman sem ein heild. Eitt af því sem stendur slíkri þróun í vegi er að ekki er hægt samkvæmt gildandi lögum að auglýsa laus störf eingöngu innan Stjórnarráðsins. Þannig segir í 2. mgr. 7. gr. laga um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins, nr. 70/1996, að auglýsa beri önnur störf en embætti opinberlega. Þetta gerir það að verkum að þegar störf losna innan Stjórnarráðsins er óheimilt að leita fyrst til annarra fastráðinna starfsmanna, þess heldur verður að auglýsa starfið opinberlega. Slík heimild væri þó til bóta og í samræmi við það sem tíðkast hjá flestum stærri fyrirtækjum. Eftir sem áður yrði að sjálfsögðu heimilt að auglýsa laus störf á almennum markaði og yrði það í öllum tilfellum gert ef ekki fyndist hæfur starfsmaður innan Stjórnarráðsins eða ef æskilegt væri talið að fá starfsmann með ný viðhorf og nýja reynslu í viðkomandi starf. Á heildina litið ætti þessi breyting ekki að leiða til þess að draga úr möguleikum manna til að fá vinnu hjá Stjórnarráðinu því það gefur auga leið að fylla þarf í skörð þeirra sem munu færa sig til í starfi á grundvelli nýju heimildarinnar.

Rétt er að taka fram að lagabreyting þessi snertir eingöngu starfsmenn aðra en embættismenn. Um embættismenn gilda sérstakar reglur. Samkvæmt 4. mgr. 20. gr. stjórnarskrárinnar og 36. gr. laga nr. 70/1996 er heimilt að flytja embættismenn (þ.e. í tilfelli Stjórnarráðsins ráðuneytissjóra og skrifstofustjóra) úr einu embætti í annað og það án þeirra samþykkis.

Verði þessi breyting að lögum er ljóst að fleira þarf til að koma til að auka hreyfanleika starfsmanna milli ráðuneyta. Er mikilvægt að stjórnendur innan Stjórnarráðs Íslands tileinki sér breytt viðhorf um að ráðuneytin eigi að vinna að vissu marki saman sem ein heild og hvetja eigi starfsmenn frekar en letja til að afla sér reynslu úr fleiri en einu ráðuneyti standi hugur þeirra til þess. Gera má ráð fyrir að í kjölfar lagabreytingar þessarar, hljóti hún samþykki, verði settar reglur innan Stjórnarráðsins um það með hvaða hætti eigi að stuðla að auknum hreyfanleika starfsmanna, þar með talið varðandi verklag við auglýsingu starfa innan Stjórnarráðsins.

Um 4. gr.

Hér er kveðið á um réttindi starfsmanna við flutning stjórnarmálefna milli ráðuneyta. Við þann flutning breytist ekki réttarstaða starfsmanna og réttindi sem þeir kunna að hafa áunnið sér haldast. Ekki er skylt að auglýsa ráðstöfun starfa samkvæmt greininni.

Um 5. gr.

Greinin þarfnast ekki skýringa.

Fylgiskjal.

*Fjármálaráðuneyti,
fjárlagaskrifstofa:*

**Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á lögum
um Stjórnarráð Íslands, nr. 73/1969.**

Með frumvarpinu eru í fyrsta lagi tvö ráðuneyti, þ.e. sjávarútvegs- og landbúnaðarráðuneyti, sameinuð í eitt. Í öðru lagi verður Hagstofu Íslands breytt úr ráðuneyti í sjálfstæða ríkisstofnun. Í kjölfar frumvarpsins verður lögð fram reglugerð um ákveðnar tilfærslur málaflokka á milli ráðuneyta.

Ekki er gert ráð fyrir að breyting á Hagstofu Íslands hafi áhrif á starfsemi og starfsfólk hennar þannig að það leiði af sér kostnaðarauka. Hins vegar gæti sameining ráðuneyta og tilfærsla á verkefnum á milli ráðuneyta leitt til útgjaldaaukningar fyrir ríkissjóð. Áætlað er að sameining og tilfærsla verkefna snerti samtals 41 starfsmann í stjórnsýslunni. Gert er ráð fyrir að öllum verði boðin sambærileg staða og því ætti ekki að koma til útgjalda vegna biðlauna. Þó má, í sumum tilvikum, gera ráð fyrir stofnkostnaði vegna uppsetningar aðstöðu fyrir starfsmenn á nýjum stað í Stjórnarráðinu. Áætlað er að slíkur kostnaður gæti numið um 20 m.kr. Er þá ekki gert ráð fyrir að ráðist verði í breytingar á húsnæði.

2. Frumvarp til laga

[2. mál]

um breytingu á ýmsum lögum vegna samnings um þátttöku Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu á Evrópska efnahagssvæðinu.

(Lagt fyrir Alþingi á 134. löggjafarþingi 2007.)

I. KAFLI

Utanríkisráðuneyti.

Lög um Evrópska efnahagssvæðið, nr. 2/1993, með síðari breytingum.

1. gr.

Við 1. gr. laganna bætist nýr töluliður, svohljóðandi:

8. samning um þátttöku Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu á Evrópska efnahagssvæðinu, þ.e. meginmál samningsins og viðauka, sem áritaður var í Brussel 14. maí 2007.

2. gr.

Við 2. gr. laganna bætast tvær nýjar málsgreinar, svohljóðandi:

1. mgr. 2. gr. samningsins, sem vísað er til í 8. tölul. 1. gr., um aðild nýrra samningsaðila að Evrópska efnahagssvæðinu, skal hafa lagagildi hér á landi.

Þau ákvæði samningsins, sem vísað er til í 7. mgr., eru prentuð sem fylgiskjal VII með lögum þessum.

II. KAFLI

Félagsmálaráðuneyti.

Lög um frjálsan atvinnu- og búseturétt launafólks innan Evrópska efnahagssvæðisins, nr. 47/1993, með síðari breytingum.

3. gr.

Við lögin bætist nýtt ákvæði til bráðabirgða, svohljóðandi:

Ákvæði 1.–6. gr. reglugerðar ráðsins (EBE) nr. 1612/68, um frelsi launþega til flutninga innan bandalagsins, ásamt síðari breytingum, taka þó ekki gildi um atvinnu- og búseturétt ríkisborgara Búlgaríu og Rúmeníu fyrr en 1. janúar 2009. Hið sama gildir um aðstandendur þessara ríkisborgara skv. 10. og 11. gr. sömu reglugerðar.

Lög um atvinnuréttindi útlendinga, nr. 97/2002, með síðari breytingum.

4. gr.

Við lögin bætist nýtt ákvæði til bráðabirgða, svohljóðandi:

Ákvæði a-liðar 14. gr. tekur þó ekki gildi að því er varðar rétt ríkisborgara Búlgaríu og Rúmeníu til að starfa hér á landi fyrr en 1. janúar 2009, sbr. þó 36. gr. samningsins um Evrópska efnahagssvæðið.

III. KAFLI

Dómsmálaráðuneyti.

Lög um útlendinga, nr. 96/2002, með síðari breytingum.

5. gr.

Við lögin bætist ákvæði til bráðabirgða er orðast svo:

Ákvæði a-liðar 1. mgr. 36. gr. laganna tekur ekki gildi fyrir ríkisborgara Búlgaríu og Rúmeníu fyrr en 1. janúar 2009. Þá taka ákvæði 1. mgr. 35. gr. laganna um heimild EES- eða EFTA-útlendings til dvalar án sérstaks leyfis í sex mánuði ef hann er í atvinnuleit og ákvæði 4. mgr. 35. gr. laganna um heimild EES- eða EFTA-útlendings til að sækja um dvalarleyfi eftir komu til landsins ekki gildi fyrir ríkisborgara Búlgaríu og Rúmeníu fyrr en 1. janúar 2009.

IV. KAFLI

Gildistaka.

6. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

**Fylgiskjal VII með lögum um Evrópska efnahagssvæðið,
nr. 2/1993, með síðari breytingum.**

1. MGR. 2. GR. AÐILDARSAMNINGS EES

2. gr.

1. BREYTINGAR Á MEGINMÁLI EES-SAMNINGSINS

a) Inngangsorð:

Í stað skrár um samningsaðila komi eftirfarandi:

„EVROPUBANDALAGIÐ,
KONUNGRÍKIÐ BELGÍA,
LÝÐVELDIÐ BÚLGARÍA,

LÝÐVELDIÐ TÉKKLAND,
 KONUNGRÍKIÐ DANMÖRK,
 SAMBANDSLÝÐVELDIÐ ÞÝSKALAND,
 LÝÐVELDIÐ EISTLAND,
 LÝÐVELDIÐ GRIKKLAND,
 KONUNGRÍKIÐ SPÁNN,
 LÝÐVELDIÐ FRAKKLAND,
 ÍRLAND,
 LÝÐVELDIÐ ÍTALÍA,
 LÝÐVELDIÐ KÝPUR,
 LÝÐVELDIÐ LETTLAND,
 LÝÐVELDIÐ LITHÁEN,
 STÓRHERTOGADÆMIÐ LÚXEMBORG,
 LÝÐVELDIÐ UNGVERJALAND,
 LÝÐVELDIÐ MALTA,
 KONUNGRÍKIÐ HOLLAND,
 LÝÐVELDIÐ AUSTURRÍKI,
 LÝÐVELDIÐ PÓLLAND,
 LÝÐVELDIÐ PORTÚGAL,
 RÚMENÍA,
 LÝÐVELDIÐ SLÓVENÍA,
 LÝÐVELDIÐ SLÓVAKÍA,
 LÝÐVELDIÐ FINNLAND,
 KONUNGRÍKIÐ SVÍÐJÓÐ,
 HIÐ SAMEINADA KONUNGRÍKI STÓRA-BRETLANDS OG NORÐUR-
 ÍRLANDS,
 OG
 ÍSLAND,
 FURSTADÆMIÐ LIECHTENSTEIN,
 KONUNGRÍKIÐ NOREGUR,“.

b) 2. gr.:

i) Í b-lið falli niður orðið „Lýðveldið“.

ii) Eftirfarandi bætist við á eftir d-lið:

„e) hugtakið „aðildarlögin frá 25. apríl 2005“ lög um aðildarskilmála Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu og aðlögun sáttmálanna sem mynda grundvöll Evrópusambandsins, sem voru samþykkt í Lúxemborg 25. apríl 2005.

f) hugtakið „aðildarbókunin frá 25. apríl 2005“ bókun um skilyrði og tilhögun aðildar Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu að Evrópusambandinu, sem var samþykkt í Lúxemborg 25. apríl 2005.“.

c) 117. gr.:

Í stað texta 117. gr. komi eftirfarandi:

„Ákvæði um fjármagnskerfin er að finna í bókun 38, bókun 38a og viðauka við bókun 38a.“;

d) 126. gr.:

Í 1. mgr. falli niður orðið „Lýðveldið“.

e) 129. gr.:

i) Í stað annarrar undirgreinar 1. málsgreinar komi eftirfarandi:

„Vegna stækkana Evrópska efnahagssvæðisins telst texti samnings þessa jafngildur á búlgörsku, eistnesku, lettnesku, litháísku, maltnesku, pólsku, rúmensku, slóvensku, slóvösku, tékknesku og ungversku.“.

- ii) Í stað þriðju undirgreinar 1. málsgreinar komi eftirfarandi:

„Textar gerða, sem vísað er til í viðaukunum, eru jafngildir á búlgörsku, dönsku, eistnesku, ensku, finnsku, frönsku, grísku, hollensku, ítölsku, lettnesku, litháísku, maltnesku, pólsku, portúgölsku, rúmensku, slóvensku, slóvösku, spænsku, sænsku, tékknesku, ungversku og þýsku eins og þeir birtast í Stjórnartíðindum Evrópusambandsins og skulu með tilliti til jafngildingar þýddir á íslensku og norsku og birtir í EES-viðbæti við Stjórnartíðindi Evrópusambandsins.“.

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta.

I. INNGANGUR

Með frumvarpi þessu er leitað eftir heimild Alþingis til að fullgilda samning um þátttöku Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu á Evrópska efnahagssvæðinu, sem hér eftir verður nefndur „aðildarsamningur EES“. Jafnframt er lagt til að þær breytingar sem gerðar eru á meginmáli EES-samningsins með aðildarsamningnum hafi lagagildi hér á landi. Enn fremur eru lagðar til nauðsynlegar breytingar á lögum um frjálsan atvinnu- og búseturétt launafólks innan EES, lögum um atvinnuréttindi útlendinga og lögum um útlendinga vegna aðlagana sem gerðar voru vegna ákvæða um frjálsa för launþega, en aðildarríkjum er heimilt að beita eigin reglum á þessu sviði í ákveðinn tíma frá aðild nýju ríkjanna.

Samningurinn um Evrópska efnahagssvæðið var undirritaður í Óportó hinn 2. maí 1992. Var samningurinn fullgiltur af Íslands hálfu með heimild í lögum nr. 2 frá 13. janúar 1993. Meginmarkmið samningsins er að mynda öflugt og einsleitt evrópskt efnahagssvæði er grundvallast á sameiginlegum reglum og sömu samkeppnisskilyrðum, tryggri framkvæmd, m.a. fyrir dómstólum, og jafnrétti, gagnkvæmni og heildarjafnvægi réttinda og skyldna samningsaðila. EES-samningurinn tryggir EES–EFTA-ríkjunum þátttöku í innri markaði Evrópusambandsins, án þess að EFTA-ríkin teljist vera fullgildir aðilar að Evrópusambandinu með þeim réttindum og skyldum sem því fylgja. Með innri markaði Evrópusambandsins er stefnt að því að koma á frjálsum viðskiptum með vörur og þjónustu, frjálsum fjármagnsflutningum, sameiginlegum vinnumarkaði, sameiginlegum samkeppnisreglum og sameiginlegum reglum um ríkisaðstoð. EES-samningurinn endurspeglar því reglur Evrópusambandsins á þessum sviðum.

Þegar samningurinn um Evrópska efnahagssvæðið var fullgiltur fyrir Íslands hönd var farin sú leið að leita lagaheimildar fyrir fullgildingu hans og lögfesta meginmál samningsins. Sú aðferð var einnig viðhöfð við breytingu á samningnum árið 2004 við stækkun ESB. Í samræmi við þetta er lagt til að sami háttur verði hafður á varðandi aðildarsamning EES vegna Búlgaríu og Rúmeníu enda felur aðildarsamningurinn í sér breytingar á ákvæðum meginmáls EES-samningsins.

Aðildarsamningur EES var áritaður 14. maí 2007. Aðilar samningsins eru Evrópubandalagið, aðildarríki þess (hér eftir nefnd ESB-ríkin eða aðildarríki ESB), Ísland, Furstadæmið Liechtenstein, Konungsríkið Noregur (hér eftir nefnd EES–EFTA-ríkin) og Lýðveldið Búlgaría og Rúmenía (hér eftir nefnd nýju aðildarríkin eða nýju samningsaðilarnir). Aðildarsamningur EES, ásamt lokagerð, er birtur í fylgiskjali I með frumvarpi þessu. Fylgisamningarnir fylgja með lokagerð aðildarsamningsins. Á lestrarsal Alþingis munu auk þess liggja frammi aðildarsáttmáli ESB og meginmál aðildarlaganna ásamt þeim ákvæðum þeirra sem

vísað er til í viðaukum A og B við aðildarsamning EES. Einnig má nálgast aðildarsáttmála ESB, meginmál aðildarlaganna og þau ákvæði þeirra sem vísað er til í viðaukum A og B við aðildarsamning EES á vefsetri utanríkisráðuneytisins (<http://www.ees.is>).

II. AÐILDARSAMNINGUR EES

1. Ákvæði 128. gr. EES-samningsins.

Samkvæmt ákvæði 1. mgr. 128. gr. EES-samningsins getur aðild nýrra samningsaðila komið til með tvennum hætti. Annars vegar er ríki sem gengur í EFTA heimilt að sækja um aðild að EES-samningnum. Hins vegar er ríki sem gerist aðili að Evrópusambandinu skylt að gerast jafnframt aðili að EES-samningnum. Helgast þessi munur af því að ný aðildarríki Evrópusambandsins verða sjálfkrafa aðilar að innri markaðinum og því nauðsynlegt að þau séu einnig aðilar að EES-samningnum. Það er hins vegar sjálfstæð ákvörðun nýs EFTA-ríkis hvort það sækist eftir þátttöku í Evrópska efnahagssvæðinu.

Samkvæmt 2. mgr. 128. gr. skulu samningsaðilar og umsóknarríki gera með sér samkomulag um skilmála og skilyrði fyrir slíkri aðild. Af þessum sökum er nauðsynlegt að gera sérstakan samning um aðild nýrra samningsaðila að EES-samningnum. Þá leiðir jafnframt af öðrum ákvæðum í meginmáli EES-samningsins að ef nýtt ríki gerist aðili að samningnum er nauðsynlegt að gera aðlaganir á meginmáli hans. Að öðru leyti er ekki að finna ákvæði í EES-samningnum um efni eða form slíks aðildarsamnings. Aðilar að slíkum aðildarsamningi eru núverandi samningsaðilar (þ.e. Evrópubandalagið sjálft, aðildarríki þess og EFTA-ríkin) og hinir nýju samningsaðilar.

2. Stækkun Evrópusambandsins – aðildarsáttmáli Evrópusambandsins.

a) Forsaga stækkunar ESB.

Hinn 25. apríl 2005 var í Lúxemborg undirritaður sáttmáli um aðild Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu að Evrópusambandinu sem hér eftir verður nefndur „aðildarsáttmáli ESB“. Fyrirhugað hafði verið að Búlgaría og Rúmenía gerðust aðilar að Evrópusambandinu í apríl 2003, þegar tíu ríki fengu aðild að sambandinu, en þeim tókst ekki að uppfylla öll skilyrði aðildar fyrir þann tíma. Aðild þeirra varð hins vegar að veruleika þann 1. janúar 2007. Eftir stækkunina varð Evrópusambandið að sambandi 27 þjóðríkja í Evrópu með tæplega hálfan milljarð íbúa. Um aðdraganda stækkunarinnar og frekari skýringar vísast til greinargerðar með frumvarpi vegna stækkunar EES árið 2004.

b) Aðildarsáttmálinn og aðildarlögin.

Samningurinn um inngöngu Búlgaríu og Rúmeníu sem undirritaður var í Lúxemborg er nefndur *aðildarsáttmálinn*. Sjálft meginmál aðildarsáttmálans, þar sem kveðið er á um aðild ríkjanna að sambandinu og stofnsáttmálum þess, er fremur stutt. Nánari ákvæði um aðildina er að finna í svonefndum *aðildarlögum*. Aðildarlögin er að finna í viðauka við aðildarsáttmálann og eru því hluti hans. Í aðildarlögunum er að finna nánari skilmála fyrir inngöngu þessara ríkja í Evrópusambandið. Er þar m.a. mælt fyrir um aðlögun að löggjöf Evrópusambandsins vegna aðildar nýju aðildarríkjanna að sambandinu.

3. Viðræður um stækkun EES.

Eins og áður er getið er nýjum aðildarríkjum Evrópusambandsins skylt að sækja um aðild að Evrópska efnahagssvæðinu skv. 128. gr. EES-samningsins. Af þessum sökum var nauðsynlegt að hefja viðræður um þátttöku nýju aðildarríkjanna í Evrópska efnahagssvæðinu um leið og samkomulag hafði náðst um aðild þeirra að Evrópusambandinu. Hófust þær viðræður

í júlí 2006 þegar líkur stóðu til þess að af aðild ríkjanna tveggja að Evrópusambandinu mundi verða frá ársbyrjun 2007.

Meginmarkmið viðræðnanna var að tryggja samhliða stækkun Evrópusambandsins og Evrópska efnahagssvæðisins þannig að nýju aðildarríkin yrðu samtímis aðilar að Evrópusambandinu og EES-samningnum. Í því skyni var nauðsynlegt að semja um þátttöku þessara ríkja í EES-samningnum og gera um leið nauðsynlegar breytingar á ákvæðum EES-samningsins. Í fyrsta lagi kallaði aðild nýju samningsaðilanna á aðlögun á meginmáli EES-samningsins. Í öðru lagi var nauðsynlegt að fella inn í EES-samninginn þær aðlaganir, sem gerðar eru á löggjöf Evrópusambandsins í aðildarlögunum, svo að tryggja mætti samræmda beitingu þessarar löggjafar á öllu efnahagssvæðinu. Segja má að í þessu felist að niðurstaða stækkunarviðræðna Evrópusambandsins sé felld inn í EES-samninginn, að svo miklu leyti sem það er nauðsynlegt. Í meginatriðum var hér fyrst og fremst um að ræða lagatæknilega uppfærslu á EES-samningnum vegna stækkunar Evrópusambandsins og gekk þessi þáttur viðræðnanna um stækkun Evrópska efnahagssvæðisins snurðulaust fyrir sig.

Helsta samningsmarkmið Íslands í stækkunarviðræðunum var að tryggja að stækkun Evrópska efnahagssvæðisins mundi ekki leiða til slakari viðskiptakjara en friverslunarsamningar EFTA-ríkjanna við nýju samningsaðilana höfðu þegar tryggt. Af þeim sökum lögðu Ísland og Noregur áherslu á frekari tollalækkanir vegna viðskipta með sjávarafurðir. Var sú krafa byggð á því að með aðild hinna nýju aðildarríkja að Evrópusambandinu mundu friverslunarsamningar sem nýju aðildarríkin höfðu gert við EFTA-ríkin falla úr gildi, en í þeim samningum var m.a. kveðið á um fulla friverslun með sjávarafurðir. Af hálfu Evrópusambandsins lagði framkvæmdastjórn þess hins vegar áherslu á aukin framlög EFTA-ríkjanna til þróunarsjóðs EFTA í líkingu við niðurstöðu síðustu samninga um stækkun EES-svæðisins.

Í samningaviðræðunum reyndust þessi málefni erfiðust viðfangs ekki síst vegna þess að Noregur sótti fast að fyrirkomulag það sem samið var um við fyrri stækkun yrði ekki viðhaft vegna nýju aðildarríkjanna, þ.e. sérstakt tvíhliða framlag Noregs til viðbótar við framlög EFTA-ríkjanna. Samningaviðræðunum lauk formlega 14. maí 2007 með áritun samnings um þátttöku nýju samningsaðilanna í EES. Er gert ráð fyrir að hann verði formlega undirritaður í júlí nk.

4. Niðurstaða samningaviðræðnanna.

Niðurstaða samningaviðræðnanna gerir ráð fyrir því að framlög til þróunarsjóðs EFTA verði aukin um alls 72 milljónir evra á 28 mánaða tímabili sem miðast við tímabilið frá 1. janúar 2007 til 30. apríl 2009. Er þessi niðurstaða nokkuð lægri en upphaflegar kröfur Evrópusambandsins og verður í því ljósi að teljast viðunandi fyrir EES-EFTA-ríkin. Öll sú fjárhæð sem hér um ræðir mun renna til ríkjanna tveggja þannig að um 1.850 milljónir renni til Búlgaríu og um 4.350 milljónir til Rúmeníu á fyrrgreindu tímabili. Rennur þetta fjármagn til umhverfisverndar, sjálfbærrar þróunar, verndunar menningararfleifðar, þróunar mannauðs og heilbrigðismála en það eru sömu málaflokkar og gilda um þau ríki sem urðu aðilar að EES-samningnum árið 2004.

Þá gerir samkomulagið enn fremur ráð fyrir því að Evrópusambandið felli niður tolla á frystum humri og ferskum karfaflökum þannig að kvótar í þessum tegundum aukist annars vegar um 520 tonn og hins vegar 750 tonn. Hafa ber í huga að samkvæmt núgildandi friverslunarsamningum Íslands við nýju samningsaðilana báru þessar afurðir ekki tolla. Hins vegar hefðu þessar afurðir að öllu óbreyttu borið annars vegar 12% (humar) og 5,4% (karfi) toll við inngöngu nýju aðildarríkjanna í Evrópusambandið. Miðað við útflutning frá Íslandi til Evrópusambandsins á þessum tegundum er um verulega hagsmuni að ræða fyrir íslenska

framleiðendur og má áætla að lækkun tolla nemi á ársgrundvelli allt að 70 millj. kr. Rétt er að vekja athygli á því að þessir kvótar eru tímabundnir til sama tíma og fjárframlag til Þróunarsjóðs EFTA líkt og þeir kvótar sem samið var um við fyrri stækkun EES-svæðisins, að síldarsamflökunum slepptum, en þau voru endurskilgreind sem flök í tollaskrá ESB og bera því engan toll.

5. Frjáls för launþega.

Í aðildarsamningi ESB var samið um sérstaka aðlögun á löggjöf Evrópusambandsins gagnvart hinum nýju aðildarríkjum á tilteknum sviðum. Meðal þess sem gerður var fyrirvari um var gildistaka ákvæða 1.–6. gr. reglugerðar ráðsins (EBE) nr. 1612/68, um frelsi launþega til flutninga innan bandalagsins, með síðari breytingum. Samningarnir um inngöngu Búlgaríu og Rúmeníu í Evrópusambandið gera því ekki ráð fyrir að þau ákvæði taki gildi að því er varðar frjálsa för ríkisborgara þessara ríkja sem launamanna innan svæðisins fyrr en í fyrsta lagi 1. janúar 2009. Enn fremur er aðildarríkjum Evrópusambandsins gert heimilt að fresta gildistöku ákvæðanna í allt að fimm ár til viðbótar eða til 1. janúar 2014, en nánar er fjallað um útfærslu þessa í umfjöllun um viðauka B síðar í athugasemdunum. Sömu aðlaganir voru gerðar í aðildarsamningnum að Evrópska efnahagssvæðinu og hafa EES–EFTA-ríkin því sömu heimildir til aðlagana á þessu sviði.

Nokkur þensla hefur ríkt á íslenskum vinnumarkaði á síðustu missirum og hefur mælst tiltölulega lítið atvinnuleysi. Í kjölfarið hefur erlendum ríkisborgurum fjölgað mikið á innlendum vinnumarkaði en hlutfall útlendinga er orðið um 9% af áætluðum heildarmannfjölda á vinnumarkaði. Ástæðu þessarar fjölgunar má rekja meðal annars til stækkunar Evrópska efnahagssvæðisins til austurs 1. maí 2004 en reynslan hefur sýnt að nokkur hreyfanleiki hafi verið meðal ríkisborgara þeirra ríkja er þá gerðust aðilar að samningnum um Evrópska efnahagssvæðið.

Þrátt fyrir umframeftirspurn eftir vinnuaflí á síðustu missirum þarf jafnframt að líta til þess að íslenskur vinnumarkaður er smár í sniðum í samanburði við vinnumarkaði nágrannaríkja okkar. Þegar lítið er til reynslunnar geta aðstæður á vinnumarkaði breyst hratt. Þá þarf að líta til hugsanlegra langtímaáhrifa frá stækkun Evrópska efnahagssvæðisins, en svo virðist sem erlendir ríkisborgarar dveljist hér í lengri tíma en áður og hugi jafnvel að langtímadvöl. Er því mikilvægt að unnt verði að fylgjast mjög vel með hversu margir launamenn koma hingað til lands frá Rúmeníu og Búlgaríu til viðbótar því launafólki sem þegar hefur aðgengi að lausum störfum á innlendum vinnumarkaði.

Að teknu tilliti til framangreinds er talin ástæða til að leggja til með frumvarpi þessu að gildistöku ákvæða 1.–6. gr. reglugerðar ráðsins (EBE) nr. 1612/68, um frelsi launþega til flutninga innan bandalagsins, ásamt síðari breytingum, verði frestað tímabundið samkvæmt efni sínu að því er varðar aðgengi ríkisborgara Búlgaríu og Rúmeníu að íslenskum vinnumarkaði. Ákvæði 1. gr. reglugerðarinnar fjallar um rétt ríkisborgara annarra aðildarríkja að samningnum um Evrópska efnahagssvæðið til að ráða sig til vinnu hér á landi á sömu forsendum og íslenskir ríkisborgarar. Er íslenskum stjórnvöldum óheimilt að takmarka aðgang ríkisborgara annarra aðildarríkja samningsins um Evrópska efnahagssvæðið að vinnumarkaði sínum, sbr. 3. og 4. gr. reglugerðarinnar. Í þessu felst meðal annars að skv. 6. gr. er óheimilt að setja sérstök skilyrði er varða heilsufar, sérþekkingu eða annað það sem mismunar ríkisborgurum annarra aðildarríkja í samanburði við íslenska ríkisborgara sem gegna sama starfi. Þá skulu ríkisborgarar annarra aðildarríkja njóta sömu aðstoðar vinnumiðlunar hér á landi og íslenskir ríkisborgarar njóta, sbr. 5. gr. reglugerðarinnar. Er gert ráð fyrir að ákvæði þessi muni taka að fullu gildi í fyrsta lagi 1. janúar 2009 að því er varðar ríkisborgara Búlgaríu og

Rúmeníu. Önnur ákvæði reglugerðarinnar öðlast hins vegar gildi gagnvart hinum nýju ríkjum við gildistöku aðildarsamnings EES eftir því sem við getur átt.

Það leiðir af frestun gildistöku ákvæða 1.–6. gr. reglugerðar ráðsins (EBE) nr. 1612/68 að ákvæði a-liðar 14. gr. laga um atvinnuréttindi útlendinga tekur ekki gildi fyrr en 1. janúar 2009 að því er varðar ríkisborgara Búlgaríu og Rúmeníu. Munu því ákvæði laga um atvinnuréttindi útlendinga um veitingu atvinnuleyfa gilda áfram eins og verið hefur um atvinnuréttindi ríkisborgara þessara aðildarríkja. Er því gert ráð fyrir að tímabundið atvinnuleyfi skuli liggja fyrir áður en umræddir ríkisborgarar koma í fyrsta skipti til starfa á Íslandi. Við útgáfu atvinnuleyfa til þessara ríkisborgara er þó heimilt að beita ákvæði 3. mgr. 8. gr. laga um atvinnuréttindi útlendinga og gefa leyfin út til lengri tíma en getið er um í 2. mgr. 8. gr. laganna. Í þessu sambandi má benda á að samkvæmt aðildarsamningi EES, sbr. viðauka B, er núverandi aðildarríkjum gert að veita launamönnum sem eru ríkisborgarar Búlgaríu og Rúmeníu forgang fram yfir ríkisborgara ríkja utan Evrópska efnahagssvæðisins að því er varðar aðgengi að vinnumarkaði sínum á því tímabili sem innlendum ráðstöfunum er beitt. Enn fremur er einstökum ríkjum óheimilt að synja þeim um áframhaldandi aðgengi að vinnumarkaði sínum uppfylli hlutaðeigandi áfram þau skilyrði sem í gildi eru fyrir útgáfu atvinnuleyfa eftir að hafa starfað í viðkomandi ríki í tólf mánuði eða lengur. Á þetta við hvort sem hlutaðeigandi fær atvinnuleyfi fyrir gildistöku aðildarsamnings EES eða síðar.

Að lokum er lagt til að þau ákvæði útlendingalaga sem kveða á um að EES- eða EFTA-útlendingur eigi rétt á dvalarleyfi hér á landi framvísi hann gögnum sem sýna að hann sé launþegi sem falli undir lög um frjálsan atvinnu- og búseturétt launafólks innan EES-svæðisins taki ekki til þeirra sem eru ríkisborgarar í Búlgaríu og Rúmeníu. Jafnframt er lagt til að sömu takmarkanir eigi við um þau ákvæði laganna sem heimila EES- eða EFTA-útlendingi að dveljast hér á landi án sérstaks leyfis í sex mánuði ef hann er hér í atvinnuleit eða til að sækja um dvalarleyfi eftir komu til landsins.

III. MEGINEFNI AÐILDARSAMNINGS EES

Aðildarsamningi EES má skipta í þrjá meginhluta. Í fyrsta lagi er í 1. mgr. 2. gr. samningsins að finna ákvæði um nauðsynlegar breytingar á meginmáli EES-samningsins vegna aðildar nýju samningsaðilanna að samningnum. Í öðru lagi mælir 2. mgr. 2. gr. samningsins fyrir um breytingar á bókunum við samninginn. Í þriðja lagi er í viðaukum A og B við samninginn að finna nauðsynlegar tæknilegar og efnislegar aðlaganir á þeirri löggjöf Evrópusambandsins sem felld hefur verið inn í EES-samninginn.

Við núverandi stækkun er farin önnur leið en síðast varðandi aðlaganir á löggjöf sambandsins. Í viðauka A við samninginn er einungis að finna mjög afmarkaðar tæknilegar aðlaganir á tilteknum gerðum sambandsins, en mestur hluti tæknilegra aðlagana verður hins vegar gerður í formi ákvörðunar sameiginlegu EES-nefndarinnar eftir að samningurinn hefur tekið gildi. Efnislegar aðlaganir svo sem aðlögunartíma er hins vegar að finna í viðauka B.

1. Aðlögun á meginmáli EES-samningsins.

Þær breytingar á meginmáli EES-samningsins sem kveðið er á um í aðildarsamningnum eru fyrst og fremst tæknilegar uppfærslur á ákvæðum samningsins sem nauðsynlegar eru vegna þátttöku nýju samningsaðilanna í Evrópska efnahagssvæðinu.

2. Aðlögun á bókunum við EES-samninginn.

Í aðildarsamningi EES eru gerðar breytingar á þremur bókunum við EES-samninginn. Í fyrsta lagi eru gerðar minni háttar tæknilegar breytingar á bókun 4 um upprunareglur. Í öðru

lagi er gerð breyting á bókun 38a um fjármagnskerfi EES til að auka sveigjanleika í starfsemi sjóðsins, auk þess sem sérstakur viðauki bætist við bókunina um sérstök framlög til Búlgaríu og Rúmeníu. Í þriðja lagi er gerð breyting á bókun 44 varðandi beitingu öryggisákvæða samningsins vegna núverandi stækkunar líkt og gert var við síðustu stækkun árið 2004.

3. Aðlögun á viðaukum EES-samningsins.

Í viðaukum við EES-samninginn er að finna tilvísun til þeirrar löggjafar Evrópusambandsins sem felld hefur verið inn í EES-samninginn og nauðsynlegt reynist að aðlagða vegna stækkunar EES-svæðisins. Aðildarlög stækkunarsamnings ESB mæla fyrir um aðlögun á hluta löggjafar Evrópusambandsins. Er hér bæði um að ræða tæknilega aðlögun sem beinlínis er nauðsynleg vegna stækkunarinnar og einnig aðlögunarákvæði sem ástæða var talin að setja vegna aðstæðna í hinum nýju aðildarríkjum. Til að tryggja samræmda beitingu þessara reglna á öllu Evrópska efnahagssvæðinu er nauðsynlegt að fella breytingar af þessu tagi inn í EES-samninginn.

Í viðaukum A og B við aðildarsamning EES er mælt fyrir um þær breytingar á viðaukum EES-samningsins sem nauðsynlegar eru sökum þeirrar aðlögunar á löggjöf Evrópusambandsins sem leiðir af aðildarlögunum. Er þar aðallega um að ræða efnislegar aðlaganir, en flestar tæknilegar aðlaganir verða hins vegar gerðar með ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar eftir að aðildarsamningurinn tekur gildi, líkt og áður greinir.

4. Fylgisamningar við aðildarsamning EES.

Líkt og við síðustu stækkun árið 2004 voru gerðir sérstakir fylgisamningar um málefni sem varða samskipti EES–EFTA-ríkjanna við Evrópusambandið en falla eigi að síður utan gildissviðs EES-samningsins. Alls eru þessir fylgisamningar fjórir að tölu.

Ísland er aðeins aðili að einum þessara samninga. Er þar um að ræða viðbótarbókun við fríverslunarsamning Íslands við Efnahagsbandalag Evrópu frá 22. júlí 1972, en þar er mælt fyrir um aukinn tollfrjálsan innflutningskvóta fyrir humar og karfaflök.

Hinir fylgisamningarnir þrír varða eingöngu Noreg. Er þar um að ræða sambærilega viðbótarbókun við fríverslunarsamning Noregs við Efnahagsbandalag Evrópu frá árinu 1973, sem og tvo samninga í formi bréfaskipta milli Noregs og ESB um framlög Noregs til þróunarverkefna í nýju aðildarríkjunum.

IV. ATHUGASEMDIR VIÐ AÐILDARSAMNING EES

1. Inngangsorð samningsins.

Inngangsorð samningsins eru almenns eðlis. Fyrst er vísað til þess að sáttmáli um aðild nýju samningsaðilanna að Evrópusambandinu hafi verið undirritaður í Lúxemborg 25. apríl 2005. Þá er vísað til ákvæðis 128. gr. samningsins um Evrópska efnahagssvæðið og til þess að nýju samningsaðilarnir hafi sótt um að gerast aðilar að EES-samningnum. Þá er enn fremur tekið fram að fjalla skuli um skilyrði og skilmála fyrir slíkri þátttöku í samningi milli núverandi samningsaðila og umsóknarríkjanna.

2. Athugasemdir við 1. gr. samningsins.

Í 1. gr. samningsins er kveðið á um að Búlgaría og Rúmenía skuli öðlast aðild að EES-samningnum.

Samkvæmt 2. mgr. 1. gr. skulu ákvæði EES-samningsins vera skuldbindandi fyrir nýju ríkin um leið og samningurinn öðlast gildi, með áorðnum breytingum samkvæmt þeim ákvörðunum sameiginlegu EES-nefndarinnar sem samþykktar voru fyrir 1. október 2004.

Hafa ber í huga að EES-samningurinn er síbreytilegur þar sem stöðugt er verið að bæta við samninginn nýrri löggjöf Evrópusambandsins. Af þeim sökum var nauðsynlegt að tiltaka við hvaða tímamark skyldi miða við gerð samningsins. Á seinni stigum mun sameiginlega EES-nefndin afgreiða nauðsynlegar aðlaganir á gerðum sem felldar hafa verið inn í EES-samninginn á tímabilinu frá 1. október 2004 til þess dags þegar stækkunarsamningur EES tekur gildi líkt og getið hefur verið að framan.

Samkvæmt 2. mgr. 1. gr. skal EES-samningurinn binda nýju samningsaðilana með sama hætti og núverandi samningsaðila í samræmi við frekari ákvæði sjálfs aðildarsamningsins. Hafa ber í huga að í aðildarsamningnum er að finna ákvæði um hvernig nánar skuli beita tilteknum EES-reglum gagnvart hinum nýju samningsaðilum.

Í 3. mgr. 1. gr. er hnykk á því að viðaukar við aðildarsamninginn skuli teljast óaðskiljanlegur hluti hans.

3. Athugasemdir við 1. mgr. 2. gr. samningsins (breytingar á meginmáli EES-samningsins).

Ákvæði 2. gr. samningsins eru tvíþætt. Í 1. mgr. er mælt fyrir um þá aðlögun á meginmáli samningsins sem nauðsynleg er vegna þátttöku nýju samningsaðilanna í EES. Í 2. mgr. er hins vegar fjallað um breytingar á bókun 4, bókun 38a og viðauka við hana, sem og bókun 44 við EES-samninginn.

Það leiðir af 98. gr. EES-samningsins að samningsaðilar verða að gera nýjan samning sín á milli til að breyta meginmáli samningsins. Þær breytingar sem mælt er fyrir um í aðildarsamningnum á meginmáli EES-samningsins hnika í engu beinum efnisákvæðum samningsins. Þær breytingar sem mælt er fyrir um í 1. mgr. 2. gr. aðildarsamningsins eru í raun eingöngu tæknileg uppfærsla á texta meginmáls EES-samningsins.

Rétt er að vekja athygli á að þar sem meginmál EES-samningsins hefur lagagildi, sbr. 2. gr. laga nr. 2/1993, er nauðsynlegt að 1. mgr. 2. gr. aðildarsamningsins sé sömuleiðis fengið lagagildi. Sjá nánar athugasemdir við 2. gr. frumvarpsins.

A-liður 1. mgr.

Hér er mælt fyrir um breytingu á skrá yfir samningsaðila í upphafsorðum EES-samningsins. Hinum nýju aðildarríkjum, Búlgaríu og Rúmeníu, er bætt við í upptalningu samningsaðila.

B-liður 1. mgr.

Í ákvæðinu eru gerðar breytingar á 2. gr. með því að taka út tilvísun í „lýðveldið“ hvað Ísland varðar og með viðbótarskilgreiningu á hugtökunum „aðildarlögin frá 25. apríl 2005“ og „aðildarbókunin frá 25. apríl 2005“.

C-liður 1. mgr.

Í ákvæðinu er kveðið á um að ákvæði um fjármagnskerfið sé að finna í bókun 38, bókun 38a og viðauka við bókun 38a.

D-liður 1. mgr.

Í ákvæðinu er kveðið á um að taka eigi út tilvísun í „lýðveldið“ hvað Ísland varðar í 126. gr. samningsins.

E-liður 1. mgr.

Í ákvæðinu er kveðið á um breytingu á 129. gr. EES-samningsins sem fjallar um tungumál samningsins og texta gerða í viðaukum. Er þar mælt fyrir um að EES-samningurinn skuli vera gefinn út á opinberum tungumálum nýju samningsaðilanna og skulu þær útgáfur vera jafngildar. Gildir það einnig um þær gerðir sem vísað er til í viðaukum við samninginn.

4. Athugasemdir við 2. mgr. 2. gr. (breytingar á bókunum við EES-samninginn).

Í 2. mgr. 2. gr. aðildarsamningsins er kveðið á um eftirfarandi breytingar á bókunum samningsins:

a) Bókun 4 um upprunareglur.

Breyting á bókuninni kveður m.a. á um að taka eigi út tilvísun til Rúmeníu og Búlgaríu sem ríkja sem ekki eru aðildarríki ESB í 2. gr. bókunarinnar. Jafnframt er texta rúmenskra og búlgarskra reikningsyfirlýsinga bætt við í viðauka við bókunina til þess að hann liggi ljós fyrir líkt og er með önnur aðildarríki.

b) Bókun 38a um fjármagnskerfi EES.

Í bókun 38a er að finna ákvæði um fjármagnskerfi EES. Gerð er minni háttar breyting á 3. mgr. 4. gr. bókunarinnar með því að orðið „getur“ kemur í stað orðsins „skal“ varðandi yfirferð framkvæmdastjórnarinnar á umsóknum um styrki. Þetta er gert til að auka sveigjanleika í starfsemi sjóðsins og mati á umsóknum.

Jafnframt er gerður viðauki við bókun 38a hvað varðar fjárhagsaðstoð við Búlgaríu og Rúmeníu sérstaklega.

Um 1. gr. viðauka við bókun 38a.

1. mgr. ákvæðisins kveður á um að bókun 38a skuli almennt gilda um Búlgaríu og Rúmeníu. Í framhaldinu er að finna nokkrar undanþágur frá þessari almennu reglu: i) 6. gr. bókunarinnar skal ekki gilda um þessi ríki og verður því ekki um neina endurúthlutun á framlagi til Búlgaríu og Rúmeníu til annarra ríkja að ræða, ii) 7. gr. bókunarinnar skal ekki gilda um þessi ríki, en ákvæðið varðar tvíhliða greiðslur Norðmanna, iii) framlög til frjálsra félagsamtaka mega nema allt að 90% verkefniskostnaðar.

Um 2. gr. viðauka við bókun 38a.

Bein fjárhagsaðstoð til Búlgaríu og Rúmeníu skal alls nema 72 milljónum evra. Til Búlgaríu skulu renna 21,5 milljónir og til Rúmeníu 50,5 milljónir á tímabilinu 1. janúar 2007 til 30. apríl 2009. Fjárframlögin þurfa að vera þeim til ráðstöfunar frá gildistöku stækkunar-samningsins eða beitingu hans til bráðabirgða og skulu greiðslur vera eingreiðslur á árinu 2007.

c) Bókun 44 um verndarráðstafanir við stækkun Evrópska efnahagssvæðisins.

Vísast til greinargerðar með frumvarpi um stækkun EES árið 2004 um almenna skýringu á bókun 44. Í breytingunni felst að samsvarandi ákvæðum aðildarlaganna frá 2005 er bætt inn í bókunina til þess að tryggja að heimildir til verndarráðstafana gildi einnig gagnvart Búlgaríu og Rúmeníu.

5. Athugasemdir við 3. og 4. gr.

Í aðildarviðræðum Evrópusambandsins náðist samkomulag um að gera margvíslegar aðlaganir á löggjöf Evrópusambandsins vegna stækkunarinnar sem kalla á breytingar á löggjöf þess. Er mælt fyrir um þessar aðlaganir í aðildarlögum Evrópusambandsins.

Ákvæðin um aðlögun á löggjöf Evrópusambandsins er að finna í I.–IX. viðauka við aðildarlög Evrópusambandsins. Annars vegar er um að ræða nokkrar tæknilegar aðlaganir á tilteknum afmörkuðum gerðum (III. og IV. viðauki). Hins vegar er um að ræða tíma-bundnar efnislegar aðlaganir (e. transitional measures), sem t.d. breyta þeim tímamörkum sem gilda um aðrar Evrópusambandsþjóðir (V., VI. og VII. viðauki). Til að tryggja að sömu reglur gildi á öllu Evrópska efnahagssvæðinu er nauðsynlegt að fella þessar aðlaganir inn í EES-samninginn. Tilgangur 3. og 4. gr. aðildarsamningsins er því að mæla fyrir um þá aðlögun á EES-samningnum sem nauðsynleg er af þeim sökum.

a) Um 3. gr. aðildarsamningsins.

Samkvæmt 1. mgr. 3. gr. aðildarsamningsins skulu allar þær breytingar sem aðildarlögin mæla fyrir um á gerðum, sem stofnanir Evrópubandalagsins hafa samþykkt og eru orðnar hluti af EES-samningnum, felldar inn í EES-samninginn og verða breytingarnar þannig einnig hluti samningsins. Er tilgangur ákvæðisins að fella inn í EES-samninginn þær tæknilegu aðlaganir sem gera skal á löggjöf Evrópusambandsins vegna stækkunar þess. Rétt er að geta þess að mestur hluti þeirra tæknilegu aðlagana sem gera þurfti vegna inngöngu þessara tveggja ríkja í Evrópusambandið voru gerðar eftir að samningurinn hafði tekið gildi. Sami háttur verður hafður á við núverandi stækkun Evrópska efnahagssvæðisins.

Nánari útfærslu á ákvæði 1. mgr. er að finna í 2.–4. mgr. 3. gr. aðildarsamningsins. Segir þar að við þá liði í viðaukum og bókunum við EES-samninginn sem breyta skal til samræmis við aðildarlögin skuli bæta stöðluðu ákvæði þar sem vísað skal til aðildarlaga Evrópusambandsins í því skyni að færa EES-samninginn til samræmis við uppfærðar gerðir Evrópusambandsins.

Þá segir í 5. mgr. 3. gr. að í viðauka A við samninginn skuli taldir upp þeir liðir í viðaukum og bókunum við EES-samninginn sem breyta skuli með því að fella inn þann texta sem getið er um í 2. og 3. mgr. Í þessu felst að í viðauka A eru talin upp þau ákvæði EES-samningsins sem gerðar eru tæknilegar aðlaganir á í stækkunarsamningnum sjálfum.

Í 6. mgr. 3. gr. er kveðið á um það að ef aðlaganir þurfi vegna annarra gerða en þeirra sem tilgreindar eru í viðauka A, þá verði staðið að slíkri aðlögun í samræmi við þá málsmæðferð sem mælt er fyrir um í EES-samningnum. Gerir ákvæðið því ráð fyrir því að frekari tæknilegar aðlaganir verði felldar inn í samninginn með hefðbundnum hætti með ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar, líkt og rakið hefur verið hér að framan.

Nánar er fjallað um viðauka A í V. kafla athugasemdanna hér á eftir.

b) Um 4. gr. aðildarsamningsins.

Í 1. mgr. 4. gr. segir að það fyrirkomulag, sem kveðið er á um í viðauka B við samninginn, sé hér með felld inn í EES-samninginn og gert hluti af honum. Með „fyrirkomulagi“ er átt við þær efnislegu aðlaganir á gerðum Evrópubandalagsins sem samkomulag náðist um í aðildarviðræðum Evrópusambandsins. Er mælt fyrir um þessar efnislegu aðlaganir í aðildarlögum ESB.

Í 2. mgr. 4. gr. segir að staðið verði að hverju því fyrirkomulagi, sem varðar EES-samninginn og um getur í aðildarlögunum frá 25. apríl 2005, en er ekki getið um í viðauka B við samninginn, í samræmi við þá málsmæðferð sem mælt er fyrir um í EES-samningnum. Hafa

ber í huga að ekki er loku fyrir það skotið að frekari efnislegar aðlaganir verði gerðar á EES-gerðum vegna stækkunarinnar en getið er um í viðauka B, m.a. á gerðum sem samþykktar hafa verið í sameiginlegu EES-nefndinni frá og með 1. október 2004 til gildistöku samningsins. Ákvarðanir um breytingar á EES-samningnum af þeim sökum verða teknar með venjulegum hætti af sameiginlegu EES-nefndinni.

Nánar er fjallað um viðauka B í V. kafla athugasemdanna hér á eftir.

6. Athugasemdir við 5.–7. gr. samningsins (lokaákvæði).

a) Um 5. gr. samningsins.

Komi upp álitamál eða vafaatriði um túlkun eða beitingu samningsins geta samningsaðilar lagt málið fyrir sameiginlegu EES-nefndina. Skal málið þá tekið þar fyrir og reynt að finna lausn á málinu sem stuðlar að góðri framkvæmd EES-samningsins. Er þetta ákvæði í samræmi við 92. gr. EES-samningsins þar sem segir m.a. að samningsaðilar skuli hafa samráð í sameiginlegu EES-nefndinni um öll þau mál á grundvelli samningsins sem valda erfiðleikum og einhver þeirra hefur tekið upp.

b) Um 6. gr. samningsins.

Í 6. gr. er fjallað um fullgildinguna og gildistöku samningsins. Skal samningurinn taka gildi sama dag og síðasta núverandi eða nýja aðildarríkið afhendir fullgildingarskjöl eða samþykki samningsins, svo framarlega sem fylgisamningarnir fjórir taki gildi sama dag.

c) Um 7. gr. samningsins.

Í greininni er kveðið á um á hvaða tungumálum frumrit samningsins er gert og telst textinn jafngildur á öllum tungumálunum.

V. AÐLÖGUN VIÐAUKA EES-SAMNINGSINS – VIÐAUKAR A OG B

1. Viðauki A.

Með viðauka A eru ákvæði aðildarlaga Evrópusambandsins um tæknilega aðlögun á tilteknum og afmörkuðum gerðum Evrópusambandsins felld inn í EES-samninginn. Í aðildarlögum Evrópusambandsins er að finna nokkur ákvæði um tæknilegar aðlaganir á EB-gerðum, en eins og áður hefur verið nefnt verður mestur hluti tæknilegra aðlagana gerður í formi ákvörðunar sameiginlegu EES-nefndarinnar eftir að samningurinn tekur gildi. Í tæknilegri aðlögun felst t.d. að bætt er við sérfræðiheimum eða hugtökum á tungumálum nýju aðildarríkjanna og heiti lögbærra yfirvalda í nýju aðildarríkjunum er bætt við upptalningu þeirra sem fyrir eru. Er ákvæðunum um tæknilega aðlögun að jafnaði ætlað ótímabundið gildi.

Nauðsynlegt er að fella þessar tæknilegu aðlaganir inn í EES-samninginn til að tryggja samræmda beitingu þessara gerða innan alls Evrópska efnahagssvæðisins. Í viðauka A eru því talin upp þau ákvæði í viðaukum EES-samningsins þar sem vísað er til þeirra gerða sem sæta tæknilegum aðlögunum í samningnum sjálfum.

Viðauki A skiptist í tvo hluta. Í fyrri hlutanum er að finna upptalningu á þeim ákvæðum í viðaukum EES-samningsins sem breytt er vegna tæknilegra aðlagana. Þau svið sem um ræðir eru II. viðauki um tæknilegar reglugerðir, staðla, prófanir og vottun, XIII. viðauki um flutningastarfsemi og XVII. viðauki um hugverkaréttindi. Við ákveðin ákvæði í þessum viðaukum er bætt hinu staðlaða tilvísunarákvæði sem fjallað var um í athugasemdum við 3. gr. aðildarsamningsins. Í síðari hlutanum er hins vegar að finna breytingu sem nauðsynleg er hvað varðar EES-samninginn sérstaklega, en um er að ræða aðlögun á upptalningu á EES-

ríkjunum, þar sem EFTA-ríkjunum var bætt við, í tilskipun 68/360 sem fellur undir V. viðauka um frjálsa för launþega.

Rétt er að leggja áherslu á að viðauki A mælir í raun aðeins fyrir um tæknilegar breytingar á viðaukum EES-samningsins. Eigi að síður er þessi breyting nauðsynleg til að tryggja fullt samræmi milli EES-samningsins og löggjafar Evrópusambandsins eftir stækkun og tryggja þannig hnökralausa framkvæmd EES-samningsins. Ákvæðin í viðauka A um tæknilegar aðlaganir vegna stækkunar Evrópska efnahagssvæðisins kalla ekki á lagabreytingar. Með hliðsjón af því og í ljósi þess að hér er ekki um að ræða efnislegar breytingar á þjóðréttarlegum skuldbindingum Íslands verður ekki talin ástæða til að rekja nánar ákvæði viðauka A.

2. Viðauki B.

Þær breytingar á löggjöf Evrópusambandsins sem mælt er fyrir um í aðildarlögunum eru ekki eingöngu tæknilegs eðlis. Í stækkunarviðræðum Evrópusambandsins var einnig samið um margs konar aðlaganir á efnisákvæðum löggjafar Evrópusambandsins fyrir hin nýju aðildarríki. Slíkum ákvæðum er þó eingöngu ætlað tímabundið gildi. Eigi að síður er nauðsynlegt að fella þessi ákvæði inn í EES-samninginn, að svo miklu leyti sem þau fela í sér breytingar á reglum EES-samningsins. Fyrirkomulag af þessu tagi nefnist *efnislegar aðlaganir* og eru nánari ákvæði um þær í viðauka B við aðildarsamninginn.

Með *efnislegri aðlögun* er átt við breytingu á efnisákvæðum löggjafar Evrópusambandsins. Dæmi um slíka efnislega aðlögun er að gildistöku löggjafar er frestað gagnvart aðildarríkinu eða sett er sérákvæði um hvernig framkvæmd reglna Evrópusambandsins skuli hagað í aðildarríkinu, jafnan um tiltekinn tíma.

Ákvæðin um slíkar efnislegar aðlaganir er að finna í viðauka B við aðildarsamning EES. Rétt er að vekja athygli á því að í viðauka B er látið nægja að vísa til viðeigandi ákvæða í aðildarlögum Evrópusambandsins. Er það í samræmi við hina hefðbundnu tilvísunaraðferð sem jafnan er notuð þegar löggjöf Evrópusambandsins er felld inn í EES-samninginn.

Ákvæðin í viðauka B um efnislegar aðlaganir vegna stækkunar Evrópska efnahagssvæðisins kalla ekki á lagabreytingar, að öðru leyti en því að breyta þarf lögum um útlendinga, nr. 96/2002, og lögum um atvinnuréttindi útlendinga, nr. 97/2002, vegna þeirra tímabundnu aðlagana sem gerðar eru á frjálsri för borgara nýju aðildarríkjanna. Er þær lagabreytingartillögur lagðar fyrir þingið samhliða þessu frumvarpi. Aðlaganirnar hafa jafnframt ekki áhrif á þjóðréttarlegar skuldbindingar Íslands samkvæmt EES-samningnum að öðru leyti en því að með samningnum skuldbindur Ísland sig til að hlíta því að nýju samningsaðilarnir fá ákveðinn aðlögunartíma til að laga sig að nánar tilgreindum ákvæðum EES-samningsins. Að meginstefnu til hafa ákvæði viðauka B lítil sem engin áhrif hér á landi og er af þeirri ástæðu látið nægja að stikla hér á stóru í umfjöllun um viðauka B. Rétt er þó að vekja athygli á því að samkvæmt viðauka B er gildistöku tiltekinna ákvæða EES-samningsins frestað gagnvart nýju samningsaðilunum, jafnframt því sem núverandi samningsaðilum EES-samningsins er veitt heimild til að beita verndarráðstöfunum á vissum sviðum, fyrst og fremst á sviði frjálsrar farar launþega.

a) Tæknilegar reglugerðir, staðlar, prófanir og vottun.

Í II. viðauka við EES-samninginn er að finna þær gerðir Evrópubandalagsins sem varða ráðstafanir gegn svokölluðum tæknilegum viðskiptahindrunum. Í gerðunum felst samræming á margvíslegum reglum er varða viðskipti með vörur. Má þar t.d. nefna samræmdar reglur um prófanir, gagnkvæma viðurkenningu, margvíslega staðla og reglur um eftirlitskerfi.

Skiptist II. viðauki við EES-samninginn í 32 kafla þar sem fjallað er um tæknilegar reglur á hinum ýmsu sviðum vöruviðskipta.

Í meginatriðum má segja að II. viðauki mæli fyrir um þær kröfur sem framleiðsluvörur, sem markaðssettar eru á innri markaði Evrópusambandsins, skulu uppfylla, svo sem varðandi umhverfisþætti, öryggi og neytendavernd. Í aðildarlögum Evrópusambandsins er m.a. mælt fyrir um sérstakar aðgerðaráætlanir fyrir hin nýju ríki, hvað varðar markmið um endurvinnslu umbúða, sem og sérstök tímatakmörk varðandi loftmengun við geymslu og dreifingu á bensíni. Jafnframt er tímabundið heimilt að víkja frá kröfum um takmörkun á tjöru í tóbaki í Búlgaríu, en á þeim tíma er óheimilt að setja þær vörur á markað í öðru EES-ríki en heimaríkinu. Eins og sjá má hafa ákvæðin um efnislegar aðlaganir frá ákvæðum II. viðauka við EES-samninginn ekki mikla þýðingu hér á landi.

b) Frjáls för launþega.

Í 28. gr. EES-samningsins er mælt fyrir um frjálsa för launþega innan Evrópska efnahagssvæðisins. Í V. viðauka við EES-samninginn er síðan að finna þær gerðir Evrópubandalagsins er varða frjálsa för launþega sem felldar hafa verið inn í EES-samninginn.

Samkvæmt viðauka B við aðildarsamning EES skal fella inn í V. viðauka bráðabirgðafyrirkomulagið sem mælt er fyrir um í viðaukum við aðildarlögin. Með þessu er verið að fella inn í EES-samninginn ákvæði aðildarlaga ESB um heimild núverandi aðildarríkja Evrópusambandsins til að beita tímabundnum takmörkunum á frjálsri för launþega frá nýju aðildarríkjunum. Reglurnar nú eru líkt útfærðar og við síðustu stækkun EES-svæðisins. Samkvæmt því skal löggjöf einstakra aðildarríkja Evrópusambandsins um atvinnuréttindi launþega frá nýju aðildarríkjunum gilda áfram næstu tvö árin frá og með þeim degi sem nýju aðildarríkin hafa fengið fulla aðild að Evrópusambandinu. Enn fremur er aðildarríkjunum heimilt að framlengja þennan aðlögunartíma um þrjú ár til viðbótar. Ef fyrir hendi er alvarleg röskun á vinnumarkaði í aðildarríki eða hætta er á slíkri röskun er aðildarríkjunum jafnframt heimilt að framlengja þennan aðlögunartíma um tvö ár til viðbótar. Í þessu felst að núverandi aðildarríkjum Evrópusambandsins er heimilt að beita eigin löggjöf um atvinnuréttindi launþega frá hinum nýju aðildarríkjum í allt að sjö ár frá því að þessi ríki hafa öðlast fulla aðild að Evrópusambandinu. Reglur Evrópusambandsins um frjálsa för launþega innan Evrópusambandsins munu því ekki taka að fullu gildi gagnvart hinum nýju aðildarríkjum meðan á þessu aðlögunartímabili stendur að svo miklu leyti sem stjórnvöld taka ekki ákvörðun um annað.

Við beitingu þessara heimilda verður að líta til sameiginlegrar yfirlýsingar EFTA-ríkjanna um frelsi launþega til flutninga, sem fylgir með lokagerð aðildarsamnings EES, þar sem EES–EFTA-ríkin lýsa þeim vilja sínum að veita ríkisborgurum nýju aðildarríkjanna greiðan aðgang að vinnumarkaði sínum og flýta fyrir því að sömu reglur gildi um frjálsa för launþega á öllu Evrópska efnahagssvæðinu.

Jafnframt er rétt að vekja athygli á því að samkvæmt aðildarlögunum skal ríkisborgari í einu af nýju aðildarríkjunum, sem starfað hefur í tilteknu aðildarríki samfleytt í 12 mánuði eða lengur, hafa fullan rétt á því að starfa þar áfram. Þetta er þó háð því skilyrði að viðkomandi hafi dvalist með lögmætum hætti í viðkomandi aðildarríki. Í þessu felst hins vegar eingöngu réttur til að halda áfram að starfa í þessu tiltekna aðildarríki.

Kjósi ríki að nýta sér ekki þetta aðlögunarákvæði en verður fyrir röskun á vinnumarkaði sínum, sem stefnt getur líf skjörum og atvinnutækifærum á tilteknu svæði eða í tiltekinni atvinnugrein í hættu, er því heimilt að beina því til framkvæmdastjórnar Evrópusambandsins að gripið verði til verndarráðstafana (öryggisráðstafana) til að takmarka aðsókn launþega frá

nýju aðildarríkjunum inn á vinnumarkað viðkomandi ríkis. Heimilt er að vísa ákvörðun framkvæmdastjórnarinnar í þeim efnum til ráðs Evrópusambandsins. Ákvæðið gerir því ráð fyrir því að ákvörðun um beitingu slíkra ráðstafana sé í höndum framkvæmdastjórnar ESB, eða eftir atvikum ráðsins. Með hliðsjón af meginreglum EES-samningsins um sjálfræði ákvarðanatöku geta þessar stofnanir Evrópusambandsins ekki tekið slíkar bindandi ákvarðanir gagnvart EES–EFTA-rikkjunum. Samkvæmt bókun 44 er EES–EFTA-rikkjunum því heimilt að taka einhliða ákvörðun um beitingu slíkra verndarráðstafana á grundvelli 112. gr. EES-samningsins og verður að telja hugsanlegt að slíkar ákvarðanir séu teknar gagnvart öðru eða báðum nýju aðildarríkjunum, sbr. umfjöllun um bókun 44 í greinargerð með frumvarpi um stækkun EES-samningsins árið 2004. Haft skal í huga að þessi heimild gildir einvörðungu þegar ríki hefur kosið að nýta sér ekki aðlögunarákvæðið og gildir eingöngu að hámarki í sjö ár.

c) Staðfesturéttur.

Í 31. gr. EES-samningsins er mælt fyrir um rétt borgara aðildarríkja EES-samningsins til að setjast að og stofna til atvinnurekstrar hvar sem er á Evrópska efnahagssvæðinu (staðfesturéttur). Þá er í VIII. viðauka við EES-samninginn að finna nánari ákvæði um þennan rétt. Samkvæmt aðildarsamningnum skal fella inn í VIII. viðauka við EES-samninginn ákvæði aðildarlaga Evrópusambandsins um frjálsa för launþega. Í þessu felst að þrátt fyrir ákvæði EES-samningsins um staðfesturétt er eigi að síður heimilt að beita þeim takmörkunum á frjálsri för launþega frá nýju aðildarríkjunum sem áður hefur verið fjallað um. Rétt er að vekja athygli á því að ákvæðin eiga aðeins við um launþega en ekki um réttindi þeirra sem hyggjast veita þjónustu hér á landi á grundvelli ákvæða um staðfesturétt eða frjálsa þjónustustarfsemi. Þá eiga ákvæðin heldur ekki við um nemendur eða lífeyrisþega.

d) Fjármálaþjónusta.

Frjáls viðskipti með þjónustu teljast meðal hins fjórþætta frelsis sem innri markaður Evrópusambandsins og Evrópska efnahagssvæðið byggjast á. Fjármálaþjónusta telst hluti þjónustustarfsemi og hefur Evrópusambandið sett fjölmargar reglur er varða slíka starfsemi. Í IX. viðauka við EES-samninginn er að finna þær gerðir Evrópusambandsins á þessu sviði sem felldar hafa verið inn í EES-samninginn. Er þar m.a. að finna gerðir er varða bankastarfsemi, váttryggingastarfsemi og starfsemi annarra lánastofnana.

Í viðauka B er mælt fyrir um tiltekin aðlögunarákvæði fyrir nýju samningsaðilana á sviði fjármálaþjónustu. Er þar um að ræða tímabundna undanþágu frá lágmarksbótum úr bótakerfum fyrir fjárfesta. Á þeim tíma hafa önnur aðildarríki rétt til þess að meina útibúum frá aðilum í þessum ríkjum að starfa nema þau séu aðilar að bótakerfi í viðkomandi landi til þess að brúa bilið á fjárhæð bótagreiðslanna. Ekki verður séð að þessi aðlögunarákvæði hafi áhrif á íslenska hagsmuni.

e) Fjarskiptaþjónusta.

Í XI. viðauka við EES-samninginn er að finna þær gerðir sem varða fjarskiptaþjónustu og felldar hafa verið inn í EES-samninginn. Sú aðlögun á þessum viðauka sem tekin er upp í EES-samninginn veitir hinum nýju aðildarríkjum tímabundna undanþágu frá skuldbindingum um númeraflutning.

f) Frjálsir fjármagnsflutningar.

Í 40. gr. EES-samningsins er mælt fyrir um frjálsar fjármagnshreyfingar innan Evrópska efnahagssvæðisins. Samkvæmt ákvæðinu skulu engin höft vera milli samningsaðila á flutningi fjármagns í eigu þeirra sem búsettir eru í aðildarríkjum ESB eða EFTA-rikkjunum, né nokkur mismunur byggð á ríkisfangi eða búsetu aðila eða því hvar féð er notað til fjárfestingar. Þá eru í XII. viðauka við EES-samninginn ákvæði er varða framkvæmd frjálsra fjármagnsflutninga.

Í frjálsum fjármagnsflutningum felst m.a. réttur ríkisborgara í EES-ríki til að fjárfesta í fasteignum í öðru aðildarríki. Samkvæmt viðauka B hafa nýju aðildarríkin heimild til að beita áfram núgildandi löggjöf sinni um fjárfestingar erlendra aðila í aukahúsnæði næstu fimm árin og um fjárfestingar erlendra aðila í ræktuðu landi, skógum og landi til skógarnytja næstu sjö árin. Ekki verður talið að þessi aðlögunarákvæði hafi mikla þýðingu gagnvart Íslandi.

g) Flutningastarfsemi.

Samkvæmt 2. mgr. 47. gr. EES-samningsins eru sérstök ákvæði um allar tegundir flutninga í XIII. viðauka við EES-samninginn. Má þar finna þær gerðir Evrópubandalagsins sem felldar hafa verið inn í EES-samninginn á sviði flutningastarfsemi. Taka reglur EES-samningsins um flutningastarfsemi til flutninga á landi, á vegum, með járnbrautum, á skipgengum vatnaleiðum og á sjó auk reglna um flugmál.

Í aðildarlögunum eru m.a. gerðar undanþágur varðandi bann við því að hafna notkun á ökutækjum sem uppfylla skilyrði um mál og þyngd á yfirráðasvæði viðkomandi ríkis, tiltekið er hvaða höft nýju aðildarríkin mega setja tímabundið og settar eru fram áætlanir um uppfærslu vegakerfis ríkjanna. Einnig er gerð sérstök undanþága fyrir Rúmeníu varðandi lágmarksgjald sem leggja skal á þungaflutningabifreiðar, lágmarkið skal ekki gilda tímabundið um flutning innan lands. Jafnframt er gerð tímabundin undanþága frá þeim kröfum sem gerðar eru til fullnægjandi fjárhagsstöðu flutningsaðila, varðandi aðila sem einungis flytja farm og farþega innan lands. Verður að telja að þessar undanþágur hafi lítið gildi fyrir Ísland.

Rétt er að vekja athygli á því að tímabundna aðlögun skal veita vegna reglugerðar ráðsins nr. 3118/93 frá 25. október 1993 um skilyrði fyrir því að farmflytjendur geti stundað flutningaþjónustu á vegum í aðildarríki þar sem þeir eru ekki búsettir. Samkvæmt reglugerðinni er farmflytjanda heimilt að stunda þjónustu sína á Evrópska efnahagssvæðinu utan heimalands síns. Er í aðlögunum mælt fyrir um að fyrstu þrjú árin eftir inngöngu Búlgaríu og Rúmeníu er ríkisborgurum frá þessum ríkjum ekki heimilt að stunda tímabundna flutningaþjónustu á vegum gegn gjaldi. Eftir þann tíma er aðildarríkjum Evrópusambandsins heimilt að fresta gildistöku gerðarinnar í tvö ár til viðbótar. Hafa EES–EFTA-ríkin sömu heimild til að beita þessum takmörkunum. Í þessu felst að fyrstu tvö árin gilda ákvæði EES-samningsins um heimild ríkisborgara EES-ríkjanna til að stunda flutningaþjónustu á Evrópska efnahagssvæðinu ekki í þeim ríkjum sem voru talin upp hér að framan. Næstu tvö ár til viðbótar getur aðildarríki ESB eða EES–EFTA-ríki tekið einhliða ákvörðun um að þessi ákvæði skuli ekki gilda.

Í aðildarlögum ESB er jafnframt mælt fyrir um ef ríki, sem ekki hefur beitt þeim takmörkunum sem greint var frá hér að framan, verður fyrir alvarlegri röskun á innanlandsmarkaði vegna slíkrar flutningastarfsemi getur það óskað eftir því að framkvæmdastjórn Evrópusambandsins heimili því að beita sambærilegum takmörkunum. Er framkvæmdastjórninni því falið vald til að taka ákvörðun um beitingu slíkra verndarráðstafana (eða öryggisráðstafana). Í ljósi sjónarmiða um sjálfræði samningsaðila til ákvarðanatöku í EES-samstarfinu getur framkvæmdastjórnin ekki tekið slíka ákvörðun gagnvart EES–EFTA-ríki. Á því bókun

44 við um beitingu verndarráðstafana af þessu tagi, en í þeim felst að EES–EFTA-ríki tekur einhliða ákvörðun um beitingu.

Rétt er að taka fram að undanþágurnar gera ráð fyrir þeim möguleika að aðildarríkin semji tvíhliða um aukið frelsi til flutningaþjónustu sín á milli. Jafnframt kemur skýrt fram að sú takmörkun sem aðlögunin mælir fyrir um skuli ekki leiða til frekari takmörkunar á rétti til að veita flutningaþjónustu á vegum aðildarríkjanna en var við lýði fyrir aðild nýju aðildarríkjanna að Evrópusambandinu.

h) Ríkisaðstoð.

Reglur um ríkisstyrki er að finna í 61.–64. gr. EES-samningsins. Þá segir í 63. gr. EES-samningsins að í XV. viðauka séu sérstök ákvæði um ríkisstyrki. Er þar að finna þær gerðir Evrópusambandsins á sviði ríkisaðstoðar sem eru hluti EES-samningsins. Enn fremur er ákvæði um þetta efni að finna í bókun 26 þar sem mælt er fyrir um valdsvið og störf Eftirlitsstofnunar EFTA á sviði ríkisaðstoðar. Þá er að finna mikilvæg ákvæði um þetta svið í bókun 3 við samning EFTA-ríkjanna um stofnun eftirlitsstofnunar og dómstóls.

Í viðauka B við aðildarsamning EES segir að það fyrirkomulag varðandi núverandi aðstoðarkerfi, sem mælt er fyrir um í 2. kafla (Samkeppni) í V. viðauka við aðildarlögin frá 25. apríl 2005, skuli gilda milli samningsaðila. Í fyrrgreindu fyrirkomulagi er að finna skýringu á því hvað skulu teljast „aðstoðarkerfi sem eru við lýði“ í skilningi 1. mgr. 88. gr. stofnsamnings Evrópubandalagsins í hinum nýju aðildarríkjum. Rétt er að geta þess að sambærilegt ákvæði er ekki að finna í sjálfum EES-samningnum. Hins vegar er sambærilegt ákvæði í 1. mgr. 1. gr. bókunar 3 við samning EFTA-ríkjanna um stofnun eftirlitsstofnunar og dómstóls. Bæði í 88. gr. stofnsamnings EB og 1. gr. bókunar 3 við framangreindan samning er að finna sérstakar reglur um hvernig framkvæma beri eftirlit með reglum um ríkisstyrki gagnvart þeim aðstoðarkerfum sem þegar eru við lýði í ESB eða EFTA-ríki. Það ákvæði aðildarlaganna sem hér um ræðir mælir fyrir um hvernig þessu eftirliti skuli háttað gagnvart hinum nýju aðildarríkjum. Í ljósi þess að sömu reglur gilda um ríkisaðstoð innan alls Evrópska efnahagssvæðisins var talið rétt að fella þessi ákvæði aðildarlaganna inn í EES-samninginn.

Jafnframt er í viðaukanum kveðið á um að þær aðlaganir í samkeppnismálum sem gerðar voru gagnvart Rúmeníu skuli gilda. Um er að ræða upptalningu á ýmsum ráðstöfunum og undanþágum í Rúmeníu sem séu heimilar um ákveðinn tíma að ákveðnum skilyrðum uppfylltum og teljist þá ekki til ríkisaðstoðar. Einnig er um að ræða stuðning rúmenska ríkisins við stáliðnaðinn, sem var veittur áður en Rúmenía varð aðili að ESB, en hann telst ekki til ríkisaðstoðar að ákveðnum skilyrðum uppfylltum.

i) Hugverkaréttindi.

Reglur um hugverkarétt er að finna í bókun 28 við EES-samninginn. Þá eru nánari ákvæði um þær gerðir sem falla undir bókun 28 í XVII. viðauka við samninginn.

Í viðauka B við aðildarsamning EES segir að sú sérstaka málsmeðferð sem mælt er fyrir um í 1. kafla (Félagaréttur) V. viðauka við aðildarlögin skuli gilda milli samningsaðila. Hér er vísað til sérstaks ákvæðis er varðar einkaleyfisvernd vegna lyfjaframleiðslu. Ekki verður séð að þetta aðlögunarákvæði hafi áhrif hér á landi.

j) Öryggi og hollustuhættir á vinnustöðum, vinnuréttur og jafnrétti kynjanna.

Samkvæmt 68. gr. EES-samningsins skulu samningsaðilar gera nauðsynlegar ráðstafanir til að tryggja góða framkvæmd samningsins á sviði vinnulöggjafar. Skulu þessar ráðstafanir tilgreindar í XVIII. viðauka. Í honum er því að finna þær gerðir Evrópusambandsins varðandi

öryggi og hollustuhætti á vinnustöðum, vinnurétt og jafnrétti kynjanna sem felldar hafa verið inn í EES-samninginn.

Samkvæmt aðildarsamningnum skal fella inn í XVIII. viðauka við EES-samninginn, nánar tiltekið hvað varðar tilskipun 96/74/EB um störf útsendra starfsmanna í tengslum við veitingu þjónustu, ákvæði aðildarlaga Evrópusambandsins um frjálsa för launþega. Í þessu felst að á þessu sviði er heimilt að beita þeim takmörkunum á frjálsri för launþega frá nýju aðildarríkjunum sem áður hefur verið fjallað um í b- og c-lið að framan.

k) Umhverfismál.

Ákvæði um umhverfismál er að finna í 73.–74. gr. EES-samningsins. Segir í 74. gr. að í XX. viðauka séu sérstök ákvæði um verndarráðstafanir sem skulu gilda skv. 73. gr. samningsins. Í XX. viðauka er því að finna þær gerðir á sviði umhverfismála sem felldar hafa verið inn í EES-samninginn.

Í aðildarlögunum voru gerðar ákveðnar aðlaganir til að auðvelda nýju aðildarríkjunum það mikla verk að taka yfir reglur ESB á sviði umhverfismála. Fá ríkin sérstakan aðlögunartíma til þess að ná að uppfylla þær kröfur sem gerðar eru. Þessi aðlögunarákvæði hafa ekki áhrif hér á landi.

VI. LOKAGERÐ

Með frumvarpi þessu fylgir lokagerð aðildarsamnings EES. Lokagerðinni fylgja sameiginlegar og einhliða yfirlýsingar samningsaðila í tengslum við gerð aðildarsamningsins. Um er að ræða alls tíu yfirlýsingar, sjö sameiginlegar yfirlýsingar allra samningsaðila, tvær sameiginlegar yfirlýsingar EFTA-ríkjanna og eina einhliða yfirlýsingu Liechtenstein. Þá fylgja lokagerðinni einnig fylgisamningarnir fjórir sem gerðir voru samhliða gerð aðildarsamnings EES, þar á meðal viðbótarbókun við samning Efnahagsbandalags Evrópu og Lýðveldisins Íslands vegna aðildar Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu að Evrópusambandinu.

Þá er í lokagerð aðildarsamningsins mælt fyrir um að leggja skuli fram, eigi síðar en við gildistöku samningsins, EES-samninginn með áorðnum breytingum samkvæmt bókun um breytingu á samningnum um Evrópska efnahagssvæðið og óstyttum texta allra ákvarðana sameiginlegu EES-nefndarinnar, í staðfestri útgáfu á opinberum tungumálum nýju samningsaðilanna.

Athugasemdir við einstakar greinar frumvarpsins.

Um 1. gr.

Með frumvarpinu er lagt til að heimild verði veitt til að fullgilda samninginn um aðild Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu að Evrópska efnahagssvæðinu.

Með samningnum er átt við meginmál samningsins og fylgiskjöl með honum, þ.e. bókanir og viðauka.

Samningnum fylgja sjö sameiginlegar yfirlýsingar allra samningsaðila, tvær sameiginlegar yfirlýsingar EFTA-ríkjanna og ein einhliða yfirlýsing Liechtenstein, en sameiginlegar yfirlýsingar geta haft áhrif á túlkun samningsins. Einnig fylgja samningnum fylgisamningar, en einungis einn þeirra varðar Ísland, þ.e. viðbótarbókun við samning Efnahagsbandalags Evrópu og Lýðveldisins Íslands frá 22. júlí 1972 um fríverslun, vegna aðildar Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu að Evrópusambandinu.

Um 2. gr.

Með 2. gr. er lagt til að 1. mgr. 2. gr. samningsins hafi lagagildi hér á landi. Eins og áður er getið mælir 1. mgr. 2. gr. aðildarsamnings EES fyrir um breytingar á sjálfu meginmáli EES-samningsins. Þar sem meginmál EES-samningsins hefur lagagildi hér á landi samkvæmt lögum nr. 2/1993, með síðari breytingum, er nauðsynlegt að lögfesta einnig núverandi breytingar á meginmáli hans. Vísað er til umfjöllunar um 1. mgr. 2. gr. hér að framan um efni þessara ákvæða.

Ekki þykir nauðsynlegt að lögfesta önnur ákvæði aðildarsamningsins.

Um 3. gr.

Lagt er til að nýtt ákvæði til bráðabirgða bætist við lög nr. 47/1993, um frjálsan atvinnu- og búseturétt launafólks innan Evrópska efnahagssvæðisins, þar sem gildistöku ákvæða 1.–6. gr. reglugerðar ráðsins (EBE) nr. 1612/68 er frestað að því er varðar ríkisborgara Búlgaríu og Rúmeníu til 1. janúar 2009. Munu því ákvæði II. kafla laga nr. 97/2002, um atvinnuréttindi útlendinga, með síðari breytingum, gilda áfram um ríkisborgara þessara ríkja eins og verið hefur.

Gert er ráð fyrir að önnur ákvæði laganna sem og reglugerðarinnar gildi gagnvart ríkisborgurum þessara ríkja eftir því sem við getur átt. Til dæmis er óheimilt að láta ríkisborgara Búlgaríu og Rúmeníu gjalda þjóðernis síns hvað viðvíkur ráðningar- og vinnuskilyrðum, einkum og sér í lagi hvað varðar launakjör, uppsögn úr starfi og, komi til atvinnumissis, endurráðningu, sbr. 7. gr. reglugerðarinnar, hafi þeir fengið leyfi til að starfa hér á landi samkvæmt lögum nr. 97/2002, um atvinnuréttindi útlendinga, með síðari breytingum. Þá gildir III. bálkur reglugerðarinnar um fjölskyldur launamanna með þeim takmörkunum sem leiða má af því að ákvæði 1.–6. gr. gilda ekki gagnvart þessum ríkisborgurum. Þurfa því fjölskyldumeðlimir launamanna frá þessum ríkjum, sbr. a- og b-lið 1. mgr. 10. gr. reglugerðarinnar, einnig að sækja um leyfi til að dveljast hér á landi samkvæmt lögum nr. 96/2002, um útlendinga, og atvinnuleyfi samkvæmt lögum um atvinnuréttindi útlendinga óski maki hans eða börn eftir því að stunda hér atvinnu.

Um 4. gr.

Samkvæmt ákvæði þessu er gert ráð fyrir að nýtt ákvæði til bráðabirgða bætist við lög nr. 97/2002, um atvinnuréttindi útlendinga, með síðari breytingum, þar sem lagt er til að undanþáguheimild a-liðar 14. gr. laganna taki ekki gildi að því er varðar ríkisborgara Búlgaríu og Rúmeníu fyrr en 1. janúar 2009. Munu því ákvæði II. kafla laganna um útgáfu atvinnuleyfa gilda um rétt ríkisborgara þessara ríkja til að starfa hér á landi sem launamenn eins og verið hefur. Engu síður taka ákvæði samningsins um Evrópska efnahagssvæðið um frjáls þjónustuviðskipti yfir landamæri að fullu gildi við gildistöku aðildarsamnings EES að því er varðar ríkisborgara þessara ríkja. Þannig geta ríkisborgarar Búlgaríu og Rúmeníu komið hingað til lands í því skyni að veita hér þjónustu á grundvelli 36. gr. samningsins um Evrópska efnahagssvæðið án þess að sækja um atvinnuleyfi. Í þeim tilvikum gildir innlend löggjöf um þjónustuviðskipti, þar á meðal lög nr. 45/2007, um réttindi og skyldur erlendra fyrirtækja sem senda starfsmenn tímabundið til Íslands og starfskjör starfsmanna þeirra.

Ber að hafa hliðsjón af ákvæðum samningsins um Evrópska efnahagssvæðið og afleiddum gerðum hans er gilda að því er varðar önnur réttindi þessara ríkisborgara hér á landi við skýringu á ákvæðum laganna um atvinnuréttindi útlendinga. Sem dæmi má nefna það skilyrði að atvinnurekandi sjúkratryggi erlendan starfsmann þannig að hann njóti verndar til jafns við ákvæði almannatrygginga, sbr. d-lið 1. mgr. 7. gr. laganna. Ríkisborgarar Búlgaríu og Rúm-

eníu verða hins vegar sjúkratryggðir við komuna til landsins séu þeir tryggðir í heimaríki sínu samkvæmt lögum heimaríkja þeirra frá gildistöku aðildarsamnings EES, sbr. reglugerð nr. 1408/71/EBE um beitingu almannatryggingareglna gagnvart launþegum, sjálfstætt starfandi einstaklingum og aðstandendum þeirra sem flytjast á milli aðildarríkja. Því má ætla að ekki reynist þörf á að atvinnurekandi sjúkratryggi starfsmanninn sérstaklega.

Um 5. gr.

Lagt er til að við lög um útlendinga, nr. 96/2002, með síðari breytingum, bætist ákvæði til bráðabirgða þar sem gildistöku tilvitnaðra ákvæða 35. og 36. gr. laganna um EES- og EFTA-útlendinga verði frestað um tæp tvö ár eða fram til 1. janúar 2009 hvað varðar ríkisborgara Búlgaríu og Rúmeníu. Að öðrum kosti mundu þær ívilnanir sem EES- og EFTA-útlendingar njóta gilda um þessa ríkisborgara.

Um 6. gr.

Greinin þarfnast ekki skýringa.

Fylgiskjal I.

SAMNINGUR UM ÞÁTTTÖKU LÝÐVELDISINS BÚLGARÍU OG RÚMENÍU Á EVRÓPSKA EFNAHAGSSVÆÐINU

EVROPUBANDALAGIÐ
KONUNGRÍKIÐ BELGÍA,
LÝÐVELDIÐ TÉKKLAND,
KONUNGRÍKIÐ DANMÖRK,
SAMBANDSLÝÐVELDIÐ ÞÝSKALAND,
LÝÐVELDIÐ EISTLAND,
LÝÐVELDIÐ GRIKKLAND,
KONUNGRÍKIÐ SPÁNN,
LÝÐVELDIÐ FRAKKLAND,
ÍRLAND,
LÝÐVELDIÐ ÍTALÍA,
LÝÐVELDIÐ KÝPUR,
LÝÐVELDIÐ LETTLAND,
LÝÐVELDIÐ LITHÁEN,
STÓRHERTOGADÆMIÐ LÚXEMBOURG,
LÝÐVELDIÐ UNGVERJALAND,
LÝÐVELDIÐ MALTA,
KONUNGRÍKIÐ HOLLAND,
LÝÐVELDIÐ AUSTURRÍKI,
LÝÐVELDIÐ PÓLLAND,
LÝÐVELDIÐ PORTÚGAL,
LÝÐVELDIÐ SLÓVENÍA,
LÝÐVELDIÐ SLÓVAKÍA,

LÝÐVELDIÐ FINNLAND,
KONUNGRÍKIÐ SVÍÐJÓÐ,
HIÐ SAMEINADA KONUNGRÍKI STÓRA-BRETLANDS OG NORÐUR-ÍRLANDS,

er nefnast „aðildarríki EB“ í því sem hér fer á eftir,

ÍSLAND,
FURSTADÆMIÐ LIECHTENSTEIN,
KONUNGRÍKIÐ NOREGUR,

er nefnast „EFTA-rikin“ í því sem hér fer á eftir,

en ofangreind ríki nefnast einu nafni „núverandi samningsaðilar“ í því sem hér fer á eftir,

og

LÝÐVELDIÐ BÚLGARÍA,
RÚMENÍA,

HAFA

að teknu tilliti til eftirfarandi:

Sáttmáli um aðild Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu að Evrópusambandinu (sem nefnist „aðildarsáttmálinn“ í því sem hér fer á eftir) var undirritaður í Lúxemborg 25. apríl árið 2005.

Samkvæmt 128. gr. samningsins um Evrópskt efnahagssvæði, sem var undirritaður í Óportó 2. maí árið 1992, er Evrópuríki, sem gengur í bandalagið, skylt að sækja um að gerast aðili að samningnum um Evrópskt efnahagssvæði (er nefnist „EES-samningurinn“ í því sem hér fer á eftir).

Lýðveldið Búlgaría og Rúmenía hafa sótt um að gerast aðilar að EES-samningnum.

Skilmálar og skilyrði fyrir slíkri aðild skulu lúta samkomulagi milli núverandi samningsaðila og umsóknarríkjanna.

ákveðið að gera með sér svohljóðandi samning:

1. GR.

1. Lýðveldið Búlgaría og Rúmenía öðlast hér með aðild að EES-samningnum og nefnast „nýju samningsaðilarnir“ í því sem hér fer á eftir.
2. Um leið og samningur þessi öðlast gildi verða ákvæði EES-samningsins, með áorðnum breytingum samkvæmt þeim ákvörðunum sameiginlegu EES-nefndarinnar sem samþykktar voru fyrir 1. október 2004, bindandi fyrir nýju samningsaðilana með sömu skilyrðum og fyrir núverandi samningsaðila og með þeim skilmálum og skilyrðum sem mælt er fyrir um í samningi þessum.

3. Viðaukar við samning þennan eru óaðskiljanlegur hluti hans.

2. GR.

1. BREYTINGAR Á MEGINMÁLI EES-SAMNINGSINS

a) Inngangsorð:

Í stað skrár um samningsaðila komi eftirfarandi:

„EVROPUBANDALAGIÐ,
KONUNGSRÍKIÐ BELGÍA,
LÝÐVELDIÐ BÚLGARÍA,
LÝÐVELDIÐ TÉKKLAND,
KONUNGSRÍKIÐ DANMÖRK,
SAMBANDSLÝÐVELDIÐ ÞÝSKALAND,
LÝÐVELDIÐ EISTLAND,
LÝÐVELDIÐ GRIKKLAND,
KONUNGSRÍKIÐ SPÁNN,
LÝÐVELDIÐ FRAKKLAND,
ÍRLAND,
LÝÐVELDIÐ ÍTALÍA,
LÝÐVELDIÐ KÝPUR,
LÝÐVELDIÐ LETTLAND,
LÝÐVELDIÐ LITHÁEN,
STÓRHERTOGADÆMIÐ LÚXEMBORG,
LÝÐVELDIÐ UNGVERJALAND,
LÝÐVELDIÐ MALTA,
KONUNGSRÍKIÐ HOLLAND,
LÝÐVELDIÐ AUSTURRÍKI,
LÝÐVELDIÐ PÓLLAND,
LÝÐVELDIÐ PORTÚGAL,
RÚMENÍA,
LÝÐVELDIÐ SLÓVENÍA,
LÝÐVELDIÐ SLÓVAKÍA,
LÝÐVELDIÐ FINNLAND,
KONUNGSRÍKIÐ SVÍÐJÓÐ,
HIÐ SAMEINADA KONUNGSRÍKI STÓRA-BRETLANDS OG NORÐUR-
ÍRLANDS,
OG
ÍSLAND,
FURSTADÆMIÐ LIECHTENSTEIN,
KONUNGSRÍKIÐ NOREGUR,“.

b) 2. gr.:

i) Í b-lið falli niður orðið „Lýðveldið“.

ii) Eftirfarandi bætist við á eftir d-lið:

„e) hugtakið „aðildarlögin frá 25. apríl 2005“ lög um aðildarskilmála Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu og aðlögun sáttmálanna sem mynda grundvöll Evrópu-sambandsins, sem voru samþykkt í Lúxemborg 25. apríl 2005.

f) hugtakið „aðildarbókunin frá 25. apríl 2005“ bókun um skilyrði og tilhögun

aðildar Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu að Evrópusambandinu, sem var samþykkt í Lúxemborg 25. apríl 2005.“.

- c) 117. gr.:
Í stað texta 117. gr. komi eftirfarandi:
„Ákvæði um fjármagnskerfin er að finna í bókun 38, bókun 38a og viðauka við bókun 38a.“;
- d) 126. gr.:
Í 1. mgr. falli niður orðið „Lýðveldið“.
- e) 129. gr.:
 - i) Í stað annarrar undirgreinar 1. málsgreinar komi eftirfarandi:
„Vegna stækkana Evrópska efnahagssvæðisins telst texti samnings þessa jafngildur á búlgörsku, eistnesku, lettnesku, litháísku, maltnesku, pólsku, rúmensku, slóvensku, slóvösku, tékknesku og ungversku.“.
 - ii) Í stað þriðju undirgreinar 1. málsgreinar komi eftirfarandi:
„Textar gerða, sem vísað er til í viðaukunum, eru jafngildir á búlgörsku, dönsku, eistnesku, ensku, finnsku, frönsku, grísku, hollensku, ítölsku, lettnesku, litháísku, maltnesku, pólsku, portúgölsku, rúmensku, slóvensku, slóvösku, spænsku, sænsku, tékknesku, ungversku og þýsku eins og þeir birtast í Stjórnartíðindum Evrópusambandsins og skulu með tilliti til jafngildingar þýddir á íslensku og norsku og birtir í EES-viðbæti við Stjórnartíðindi Evrópusambandsins.“.

2. BREYTINGAR Á BÓKUNUM VIÐ EES-SAMNINGINN

- a) Bókun 4 um upprunareglur breytist sem hér segir:
 - i. Í 1. mgr. 3. gr. falli brott tilvísun til nýrra samningsaðila.
 - ii. Ákvæði IV. viðauka a (Texti yfirlýsingar á vörureikningi) breytist sem hér segir:
 - aa) Eftirfarandi bætist við á undan hinní spænsku útgáfu texta yfirlýsingar á vörureikningi:
 „Búlgörsk útgáfa
 Износителят на продуктите, обхванати от този документ (митническо разрешение № ... ⁽¹⁾) декларира, че освен където е отбелязано друго, тези продукти са с преференциален произход ... ⁽²⁾“.
 - bb) Eftirfarandi bætist við á undan hinní slóvensku útgáfu texta yfirlýsingar á vörureikningi:
 „Rúmensk útgáfa
 Exportatorul produselor ce fac obiectul acestui document (autorizația vamală nr. ... ⁽¹⁾) declară că, exceptând cazul în care în mod expres este indicat altfel, aceste produse sunt de origine preferențială ... ⁽²⁾“.
 - iii. Ákvæði IV. viðauka b (Texti EUR-MED-yfirlýsingar á vörureikningi) breytist sem hér segir:
 - aa) Eftirfarandi bætist við á undan hinní spænsku útgáfu texta EUR-MED-yfirlýsingar á vörureikningi:
 „Búlgörsk útgáfa
 Износителят на продуктите, обхванати от този документ (митническо разрешение № ... ⁽¹⁾) декларира, че освен където е отбелязано друго, тези

- продукти са с преференциален произход ...⁽²⁾.
 – cumulation applied with (heiti lands/landa)
 – no cumulation applied⁽³⁾“;

- bb) Eftirfarandi bætist við á undan hinni slóvensku útgáfu texta EUR-MED-yfirlýsingar á vörureikningi:

„Rúmensk útgáfa

Exportatorul produselor ce fac obiectul acestui document (autorizația vamală nr. ...⁽¹⁾) declară că, exceptând cazul în care în mod expres este indicat altfel, aceste produse sunt de origine preferențială ...⁽²⁾.

- cumulation applied with (heiti lands/landa)
 – no cumulation applied⁽³⁾“;

- b) Ákvæði bókunar 38a breytist sem hér segir:

Í stað orðsins „skal“ í 3. mgr. 4. gr. komi orðin „er heimilt að“.

- c) Eftirfarandi bætist við í bókun 38a:

„VIÐAUKI VIÐ BÓKUN 38A

UM FJÁRMAGNSKERFI EES FYRIR BÚLGARÍU OG RÚMENÍU

1. gr.

1. Ákvæði bókunar 38a skulu gilda um Búlgaríu og Rúmeníu að breyttu breytanda.
2. Þrátt fyrir ákvæði 1. mgr. gilda ekki ákvæði 6. gr. bókunar 38a. Ekki skal endurúthluta til annarra styrkríkja fjármunum ætluðum Búlgaríu og Rúmeníu sem eru til ráðstöfunar án þess að greiðsluskuldbinding hafi myndast.
3. Þrátt fyrir ákvæði 1. mgr. gilda ekki ákvæði 7. gr. bókunar 38a.
4. Þrátt fyrir ákvæði 1. mgr. geta framlög til frjálsra félagasamtaka og aðila vinnumarkaðarins numið allt að 90 af hundraði verkefniskostnaðar.

2. gr.

Fjárhæðirnar, sem aukið er við fjárframlög vegna Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu, skulu vera 21,5 milljónir evra fyrir Lýðveldið Búlgaríu og 50,5 milljónir evra fyrir Rúmeníu á tímanum frá 1. janúar 2007 til 30. apríl 2009, að báðum dögum meðtöldum, og vera til úthlutunar frá gildistökudegi samningsins um þátttöku Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu á Evrópska efnahagssvæðinu eða samnings um að beita samningnum til bráðabirgða, og til skuldbindingar í einu lagi á árinu 2007.“

- d) Í stað texta bókunar 44 komi eftirfarandi:

„UM VERNDARRÁÐSTAFANIR Í TENGLUM VIÐ STÆKKANIR EVRÓPSKA EFNAHAGSSVÆÐISINS

1. Beiting 112. gr. samningsins í tengslum við almenn efnahagsleg verndarákvæði og verndarráðstafanir sem er að finna í tilteknu bráðabirgðafyrirkomulagi um frjálsa fólksflutninga og flutninga á vegum
 Ákvæði 112. gr. samningsins gilda einnig í þeim tilvikum sem tilgreind eru eða um getur

- a) í ákvæðum 37. gr. aðildarlaganna frá 16. apríl 2003 og 36. gr. aðildarlaganna frá 25. apríl 2005 eða, eftir því sem við á, aðildarbókunarinnar frá 25. apríl 2005, og
 - b) í verndarráðstöfunum í bráðabirgðafyrirkomulaginu undir fyrirsögnunum „aðlögunartímabil“ í V. viðauka (Frelsi launþega til flutninga) og VIII. viðauka (Staðfesturéttur), í 30. lið (tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 96/71/EB) í XVIII. viðauka (Öryggi og hollustuhættir á vinnustöðum, vinnuréttur og jafnrétti kynjanna) og í lið 26c (reglugerð ráðsins (EBE) nr. 3118/93) í XIII. viðauka (Flutningastarfsemi) og skulu tímamörk, gildissvið og áhrif vera hin sömu og mælt er fyrir um í þessum ákvæðum.
2. Verndarákvæði sem varðar innra markaðinn
- Almenn tilhögun ákvarðanatöku, sem kveðið er á um í samningnum, gildir einnig um ákvarðanir sem framkvæmdastjórn Evrópubandalaganna tekur við beitingu 38. gr. aðildarlaganna frá 16. apríl 2003 og 37. gr. aðildarlaganna frá 25. apríl 2005 eða, eftir því sem við á, aðildarbókunarinnar frá 25. apríl 2005.“.

3. GR.

1. Allar breytingar, sem verða á gerðum sem stofnanir bandalagsins hafa samþykkt og felldar hafa verið inn í EES-samninginn, samkvæmt lögum um aðildarskilmála Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu og aðlögun sáttmálanna sem mynda grundvöll Evrópusambandsins eða, eftir því sem við á, bókun um skilyrði og tilhögun aðildar Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu að Evrópusambandinu, eru hér með felldar inn í EES-samninginn og verða hluti af honum.
2. Í þessu skyni bætist eftirfarandi undirliður við í þeim liðum viðauka og bókana við EES-samninginn sem hafa að geyma tilvísanir til gerða sem samþykktar hafa verið af viðkomandi stofnunum bandalagsins:
 „– **1 2005 SA:** Lög um aðildarskilmála Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu og aðlögun sáttmálanna sem mynda grundvöll Evrópusambandsins, samþykkt 25. apríl árið 2005 (Stjtið. ESB L 157, 21.6.2005, bls. 203).“.
3. Ef sáttmáli um stjórnarskrá Evrópuríkja öðlast gildi skal eftirfarandi undirliður um leið koma í stað undirliðarins sem um getur í 2. mgr.:
 „– **1 2005 SP:** Bókun um skilyrði og tilhögun aðildar Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu að Evrópusambandinu, samþykkt 25. apríl árið 2005 (Stjtið. ESB L 157, 21.6.2005, bls. 29).“.
4. Þegar undirliðurinn, sem um getur í 2. og 3. mgr., er fyrsti undirliður viðkomandi liðar skal setja á undan honum orðin „, eins og henni var breytt með:“.
5. Í viðauka A við samning þennan eru taldir upp þeir liðir í viðaukum og bókunum við EES-samninginn sem breyta þarf með því að skjóta inn textanum sem um getur í 2., 3. og 4. mgr.
6. Reynist nauðsynlegt vegna þátttöku nýju samningsaðilanna að aðlaga gerðir sem felldar hafa verið inn í EES-samninginn fyrir gildistöku dag samnings þessa og sé þann aðlögunar-texta ekki að finna í samningi þessum verður staðið að þeirri aðlögun í samræmi við málsmeðferðina sem mælt er fyrir um í EES-samningnum.

4. GR.

1. Það fyrirkomulag, sem er að finna í lögum um aðildarskilmála Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu og aðlögun sáttmálanna sem mynda grundvöll Evrópusambandsins og kveðið er á um í viðauka B við samning þennan, er hér með felld inn í EES-samninginn og telst hluti af honum.

2. Ef sáttmáli um stjórnarskrá Evrópuríkja öðlast gildi skal fyrirkomulagið, sem kveðið er á um í viðauka B, um leið teljast gilda um bókun um skilyrði og tilhögun aðildar Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu að Evrópusambandinu.

3. Staðið verður að hverju því fyrirkomulagi, sem varðar EES-samninginn og um getur í lögum um aðildarskilmála Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu og aðlögun sáttmálanna sem mynda grundvöll Evrópusambandsins eða, eftir því sem við á, bókun um skilyrði og tilhögun aðildar Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu að Evrópusambandinu, en er ekki getið í viðauka B við samning þennan, í samræmi við málsmeðferðina sem mælt er fyrir um í EES-samningnum.

5. GR.

Öllum aðilum að samningi þessum er heimilt að leggja fyrir sameiginlegu EES-nefndina hvert það mál sem varðar túlkun hans eða beitingu. Sameiginlegu EES-nefndinni ber að taka málið til athugunar með það fyrir augum að finna lausn sem stuðlar að góðri framkvæmd EES-samningsins.

6. GR.

1. Núverandi samningsaðilar og nýju samningsaðilarnir skulu fullgilda eða samþykka samning þennan í samræmi við reglur sínar um málsmeðferð. Skjöl um fullgildingu eða samþykki skulu afhent aðalskrifstofu ráðs Evrópusambandsins til vörslu.

2. Samning þessi öðlast gildi daginn eftir að síðasta skjal um fullgildingu eða samþykki núverandi samningsaðila eða nýs samningsaðila er afhent til vörslu, að því tilskildu að eftirfarandi samningar og bókanir, sem tengjast honum, öðlist gildi sama dag:

- a) Samningur í formi bréfaskipta milli Evrópubandalagsins og Konungsríkisins Noregs um samstarfsáætlun um hagvöxt og sjálfbæra þróun í Búlgaríu.
- b) Samningur í formi bréfaskipta milli Evrópubandalagsins og Konungsríkisins Noregs um samstarfsáætlun um hagvöxt og sjálfbæra þróun í Rúmeníu.
- c) Viðbótarbókun við samning milli Efnahagsbandalags Evrópu og Lýðveldisins Íslands vegna aðildar Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu að Evrópusambandinu og
- d) Viðbótarbókun við samning milli Efnahagsbandalags Evrópu og Konungsríkisins Noregs vegna aðildar Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu að Evrópusambandinu.

7. GR.

Samningur þessi, sem er gerður í einu frumriti á búlgörsku, dönsku, eistnesku, ensku, finnsku, frönsku, grísku, hollensku, íslensku, ítölsku, lettnesku, litháísku, maltnesku, norsku, pólsku, portúgölsku, rúmensku, slóvensku, slóvösku, spænsku, sænsku, tékknesku, ungversku og þýsku, og er hver þessara texta jafngildur, skal afhentur aðalskrifstofu ráðs Evrópusambandsins til vörslu og sendir skrifstofan ríkisstjórn hvers samningsaðila staðfest endurrit.

VIÐAUKI A

Skrá sem um getur í 3. gr. samningsins

I. HLUTI

GERÐIR SEM VÍSAÐ ER TIL Í EES-SAMNINGNUM EINS OG HONUM VAR BREYTT MEÐ LÖGUM UM AÐILDARSKILMÁLA LÝÐVELDISINS BÚLGARÍU OG RÚMENÍU OG AÐLÖGUN AÐ SÁTTMÁLUNUM SEM EVRÓPUSAMBANDIÐ BYGGIR Á EÐA, EFTIR ATVIKUM, BÓKUN UM SKILMÁLA OG FYRIRKOMULAG VIÐ INNGÖNGU LÝÐVELDISINS BÚLGARÍU OG RÚMENÍU Í EVRÓPUSAMBANDIÐ

Undirliðirnir, sem um getur í 2. og 3. mgr. 3. gr., bætist við á eftirfarandi stöðum í viðaukum og bókunum við EES-samninginn:

í XXVII. kafla (Brenndir drykkir) II. viðauka (Tæknilegar reglugerðir, staðlar, prófanir og vottun):

- í 1. lið (reglugerð ráðsins (EBE) nr. 1576/89),
- í 3. lið (reglugerð ráðsins (EBE) nr. 1601/91),

í XIII. viðauka (Flutningastarfsemi):

- í 19. lið (tilskipun ráðsins 96/26/EB),

í XVII. viðauka (Hugverkaréttindi):

- í 6. lið (reglugerð ráðsins (EBE) nr. 1768/92),
- í liða 6a (reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (EB) nr. 1610/96).

II. HLUTI

AÐRAR BREYTINGAR Á VIÐAUKUNUM VIÐ EES-SAMNINGINN

Eftirfarandi breytingar skulu gerðar á viðaukunum við EES-samninginn:

Í V. viðauka (Frelsi launþega til flutninga):

- 1) í 3. lið (tilskipun ráðsins 68/360/EB) komi eftirfarandi í stað ii-liðar í aðlögunarlið e:
 - „ii) eftirfarandi komi í stað neðanmálsgreinarinnar:

„belgísku/belgískir, búlgörsku/búlgarskir, tékknesku/tékkneskir, dönsku/danskir, þýsku/þýskir, eistnesku/eistneskir, grísku/grískir, íslensku/íslenskir, spænsku/spænskir, frönsku/franskir, írsku/írskir, ítölsku/ítalskir, kypversku/kypverskir, lettnesku/lettneskir, liechtensteinsku/liechtensteinskir, litháísku/litháískir, lúxemborgsku/lúxemborgskir, ungversku/ungverskir, maltnesku/maltneskir, hollensku/hollenskir, norsku/norskir, austurrísku/austurrískir, pólsku/pólskir, portúgölsku/portúgalskir, rúmensku/rúmenskir, slóvensku/slóvenskir, slóvakísku/slóvakískir, finnsku/finnskir, sænsku/sænskir og bresku/breskir, eftir því hvaða land gefur leyfið út.“

VIÐAUKI B

Skrá sem um getur í 4. gr. samningsins

Viðaukunum við EES-samninginn er breytt sem hér segir:

II. viðauki (Tæknilegar reglugerðir, staðlar, prófanir og vottun):

1. Í lið 12a (tilskipun ráðsins 91/414/EBE) í XV. kafla bætist við eftirfarandi málsgrein á eftir málsgreininni um bráðabirgðafyrirkomulagið:
„Bráðabirgðafyrirkomulagið, sem mælt er fyrir um í viðaukunum við lögin frá 25. apríl 2005 eða, eftir atvikum, við bókunina frá 25. apríl 2005 um aðild Rúmeníu (II. hluti í B-þætti 5. kafla VII. viðauka), gildir.“
2. Eftirfarandi málsgrein bætist við í 7. lið í XVII. kafla (tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 94/62/EB) á milli málsgreinarinnar um bráðabirgðafyrirkomulagið og aðlögunar-textans:
„Bráðabirgðafyrirkomulagið, sem mælt er fyrir um í viðaukunum við lögin frá 25. apríl 2005 eða, eftir atvikum, við bókunina frá 25. apríl 2005 um aðild Búlgaríu (2. liður í B-þætti 10. kafla VI. viðauka) og Rúmeníu (2. liður í B-þætti 9. kafla VII. viðauka), gildir.“
3. Eftirfarandi málsgrein bætist við í 8. lið í XVII. kafla (tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 94/63/EB) á milli málsgreinarinnar um bráðabirgðafyrirkomulagið og aðlögunar-textans:
„Bráðabirgðafyrirkomulagið, sem mælt er fyrir um í viðaukunum við lögin frá 25. apríl 2005 eða, eftir atvikum, við bókunina frá 25. apríl 2005 um aðild Búlgaríu (1. liður í A-þætti 10. kafla VI. viðauka) og Rúmeníu (A-þáttur í 9. kafla VII. viðauka), gildir.“
4. Eftirfarandi málsgrein bætist við á undan aðlögunartextanum í 3. lið í XXV. kafla (tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2001/37/EB):
„Bráðabirgðafyrirkomulagið, sem mælt er fyrir um í viðaukunum við lögin frá 25. apríl 2005 eða, eftir atvikum, við bókunina frá 25. apríl 2005 um aðild Búlgaríu (7. kafli VI. viðauka), gildir.“

V. viðauki (Frelsi launþega til flutninga):

Eftirfarandi komi í stað annarrar málsgreinar undir fyrirsögninni „AÐLÖGUNARTÍMA-BIL“:

„Bráðabirgðafyrirkomulagið, sem mælt er fyrir um í viðaukunum við lögin frá 25. apríl 2005 eða, eftir atvikum, við bókunina frá 25. apríl 2005 um aðild Búlgaríu (1. kafli VI. viðauka) og Rúmeníu (1. kafli VII. viðauka), gildir.“

Að því er varðar verndarráðstafanirnar sem er að finna í bráðabirgðafyrirkomulaginu, sem vísað er til í fyrri málsgrein, að undanskildu fyrirkomulagi vegna Möltu, gildir BÓKUN 44 UM VERNDARRÁÐSTAFANIR SAMKVÆMT SAMNINGNUM UM STÆKKUN EVR-ÓPSKA EFNAHAGSSVÆÐISINS.“

VIII. viðauki (Staðfesturéttur):

Eftirfarandi komi í stað annarrar málsgreinar undir fyrirsögninni „AÐLÖGUNARTÍMA-BIL“:

„Bráðabirgðafyrirkomulagið, sem mælt er fyrir um í viðaukunum við lögin frá 25. apríl 2005 eða, eftir atvikum, við bókunina 25. apríl 2005 um aðild Búlgaríu (1. kafli VI. viðauka) og Rúmeníu (1. kafli VII. viðauka), gildir.

Að því er varðar verndarráðstafanirnar sem er að finna í bráðabirgðafyrirkomulaginu, sem vísað er til í fyrri málsgreinum, að undanskildu fyrirkomulagi vegna Möltu, gildir BÓKUN 44 UM VERNDARRÁÐSTAFANIR SAMKVÆMT SAMNINGNUM UM STÆKKUN EVRÓPSKA EFNAHAGSSVÆÐISINS.“

IX. viðauki (Fjármálaþjónusta):

Eftirfarandi málsgrein bætist við lið 30c (tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 97/9/EB):

„Bráðabirgðafyrirkomulagið, sem mælt er fyrir um í viðaukunum við lögin frá 25. apríl 2005 eða, eftir atvikum, við bókunina frá 25. apríl 2005 um aðild Búlgaríu (2. kafli VI. viðauka) og Rúmeníu (2. kafli VII. viðauka), gildir.“

XI. viðauki (Fjarskiptaþjónusta):

Eftirfarandi málsgrein bætist við á undan aðlögunartextanum í lið 5cm (tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2002/22/EB):

„Bráðabirgðafyrirkomulagið, sem mælt er fyrir um í viðaukunum við lögin frá 25. apríl 2005 eða, eftir atvikum, við bókunina frá 25. apríl 2005 um aðild Búlgaríu (9. kafli VI. viðauka), gildir.“

XII. viðauki (Frjálsir fjármagnsflutningar):

Eftirfarandi málsgrein bætist við á eftir málsgreininni undir fyrirsögninni „AÐLÖGUNAR-TÍMABIL“:

„Bráðabirgðafyrirkomulagið, sem mælt er fyrir um í viðaukunum við lögin frá 25. apríl 2005 eða, eftir atvikum, við bókunina frá 25. apríl 2005 um aðild Búlgaríu (3. kafli VI. viðauka) og Rúmeníu (3. kafli VII. viðauka), gildir.“

XIII. viðauki (Flutningastarfsemi):

1. Eftirfarandi málsgrein bætist við lið 15a (tilskipun ráðsins 96/53/EB):

„Bráðabirgðafyrirkomulagið, sem mælt er fyrir um í viðaukunum við lögin frá 25. apríl 2005 eða, eftir atvikum, við bókunina frá 25. apríl 2005 um aðild Búlgaríu (3. liður í 5. kafla VI. viðauka) og Rúmeníu (2. liður í 6. kafla VII. viðauka), gildir.“

2. Eftirfarandi málsgrein bætist við í lið 18a (tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 1999/62/EB) á milli málsgreinarinnar um bráðabirgðafyrirkomulagið og aðlögunartextans:

„Bráðabirgðafyrirkomulagið, sem mælt er fyrir um í viðaukunum við lögin frá 25. apríl 2005 eða, eftir atvikum, við bókunina frá 25. apríl 2005 um aðild Rúmeníu (3. liður í 6. kafla VII. viðauka), gildir.“

3. Eftirfarandi málsgrein bætist við í 19. lið (tilskipun ráðsins 96/26/EB) á milli málsgreinarinnar um bráðabirgðafyrirkomulagið og aðlögunartextans:
„Bráðabirgðafyrirkomulagið, sem mælt er fyrir um í viðaukunum við lögin frá 25. apríl 2005 eða, eftir atvikum, við bókunina frá 25. apríl 2005 um aðild Búlgaríu (2. liður í 5. kafla VII. viðauka), gildir.“
4. Í lið 26c (reglugerð ráðsins (EBE) nr. 3118/93) komi eftirfarandi í stað annarrar málsgreinar um bráðabirgðafyrirkomulagið:
„Bráðabirgðafyrirkomulagið, sem mælt er fyrir um í viðaukunum við lögin frá 25. apríl 2005 eða, eftir atvikum, við bókunina frá 25. apríl 2005 um aðild Búlgaríu (1. liður í 5. kafla VI. viðauka) og Rúmeníu (1. liður í 6. kafla VII. viðauka), gildir.
Að því er varðar verndarráðstafanirnar sem er að finna í bráðabirgðafyrirkomulaginu, sem vísað er til í fyrri málsgreinum, gildir BÓKUN 44 UM VERNDARRÁÐSTAFANIR SAMKVÆMT SAMNINGNUM UM STÆKKUN EVRÓPSKA EFNAHAGSSVÆÐISINS.“

XV. viðauki (Ríkisaðstoð):

1. Eftirfarandi málsgrein bætist við í lok „AÐLÖGUN Á TILTEKNUM SVIÐUM“:
„Fyrirkomulagið varðandi núverandi aðstoðarkerfi, sem mælt er fyrir um í 2. kafla (Samkeppni) í V. viðauka við aðildarlögin frá 25. apríl 2005 eða, eftir atvikum, við bókunina um aðild frá 25. apríl 2005, gildir milli samningsaðila.“
2. Eftirfarandi bætist við á undan fyrirsögninni „GERÐIR SEM VÍSAÐ ER TIL“:
„AÐLÖGUNARTÍMABIL
Bráðabirgðafyrirkomulagið, sem mælt er fyrir um í viðaukunum við lögin frá 25. apríl 2005 eða, eftir atvikum, við bókunina frá 25. apríl 2005 um aðild Rúmeníu (4. kafla VI. viðauka), gildir.“

XVII. viðauki (Hugverkaréttindi):

Eftirfarandi bætist við undir fyrirsögninni „AÐLÖGUN Á TILTEKNUM SVIÐUM“:
„Sérstaka málsmeðferðin, sem mælt er fyrir um í 1. kafla (Félagaréttur) í V. viðauka við aðildarlögin frá 25. apríl 2005 eða, eftir atvikum, við bókunina um aðild frá 25. apríl 2005, gildir milli samningsaðila.“

XVIII. viðauki (Öryggi og hollustuhættir á vinnustöðum, vinnuréttur og jafnrétti kynjanna):

Í 30. lið (tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 96/71/EB) komi eftirfarandi í stað annarrar málsgreinar um bráðabirgðafyrirkomulagið:
„Bráðabirgðafyrirkomulagið, sem mælt er fyrir um í viðaukunum við lögin frá 25. apríl 2005 eða, eftir atvikum, við bókunina frá 25. apríl 2005 um aðild Búlgaríu (1. kafla VI. viðauka) og Rúmeníu (1. kafla VII. viðauka), gildir.
Að því er varðar verndarráðstafanirnar sem er að finna í bráðabirgðafyrirkomulaginu, sem vísað er til í fyrri málsgreinum, gildir BÓKUN 44 UM VERNDARRÁÐSTAFANIR SAMKVÆMT SAMNINGNUM UM STÆKKUN EVRÓPSKA EFNAHAGSSVÆÐISINS.“

XX. viðauki (Umhverfismál):

1. Eftirfarandi málsgrein bætist við lið 1f (tilskipun ráðsins 96/61/EB):
„Bráðabirgðafyrirkomulagið, sem mælt er fyrir um í viðaukunum við lögin frá 25. apríl 2005 eða, eftir atvikum, við bókunina frá 25. apríl 2005 um aðild Búlgaríu (1. liður í D-þætti 10. kafla VI. viðauka) og Rúmeníu (1. liður í D-þætti 9. kafla VII. viðauka), gildir.“
2. Eftirfarandi málsgrein bætist við lið 7a (tilskipun ráðsins 98/83/EB):
„Bráðabirgðafyrirkomulagið, sem mælt er fyrir um í viðaukunum við lögin frá 25. apríl 2005 eða, eftir atvikum, við bókunina frá 25. apríl 2005 um aðild Rúmeníu (5. liður í C-þætti 9. kafla VII. viðauka), gildir.“
3. Eftirfarandi málsgrein bætist við í 9. lið (tilskipun ráðsins 83/513/EBE) á milli málsgreinarinnar um bráðabirgðafyrirkomulagið og aðlögunartextans:
„Bráðabirgðafyrirkomulagið, sem mælt er fyrir um í viðaukunum við lögin frá 25. apríl 2005 eða, eftir atvikum, við bókunina frá 25. apríl 2005 um aðild Rúmeníu (1. liður í C-þætti 9. kafla VII. viðauka), gildir.“
4. Eftirfarandi málsgrein bætist við í 10. lið (tilskipun ráðsins 84/156/EBE) á milli málsgreinarinnar um bráðabirgðafyrirkomulagið og aðlögunartextans:
„Bráðabirgðafyrirkomulagið, sem mælt er fyrir um í viðaukunum við lögin frá 25. apríl 2005 eða, eftir atvikum, við bókunina frá 25. apríl 2005 um aðild Rúmeníu (1. liður í 9. kafla VII. viðauka), gildir.“
5. Eftirfarandi bætist við á undan aðlögunartextanum í 11. lið (tilskipun ráðsins 84/491/EBE):
„Bráðabirgðafyrirkomulagið, sem mælt er fyrir um í viðaukunum við lögin frá 25. apríl 2005 eða, eftir atvikum, við bókunina frá 25. apríl 2005 um aðild Rúmeníu (2. liður í C-þætti 9. kafla VII. viðauka), gildir.“
6. Eftirfarandi málsgrein bætist við í 12. lið (tilskipun ráðsins 86/280/EBE) á milli málsgreinarinnar um bráðabirgðafyrirkomulagið og aðlögunartextans:
„Bráðabirgðafyrirkomulagið, sem mælt er fyrir um í viðaukunum við lögin frá 25. apríl 2005 eða, eftir atvikum, við bókunina frá 25. apríl 2005 um aðild Rúmeníu (3. liður í C-þætti 9. kafla VII. viðauka), gildir.“
7. Eftirfarandi málsgrein bætist við í 13. lið (tilskipun ráðsins 91/271/EBE) á milli málsgreinarinnar um bráðabirgðafyrirkomulagið og aðlögunartextans:
„Bráðabirgðafyrirkomulagið, sem mælt er fyrir um í viðaukunum við lögin frá 25. apríl 2005 eða, eftir atvikum, við bókunina frá 25. apríl 2005 um aðild Búlgaríu (C-þáttur í 10. kafla VI. viðauka) og Rúmeníu (4. liður í C-þætti 9. kafla VII. viðauka), gildir.“
8. Eftirfarandi málsgrein bætist við í lið 19a (tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2001/80/EB) á milli málsgreinarinnar um bráðabirgðafyrirkomulagið og aðlögunartextans:
„Bráðabirgðafyrirkomulagið, sem mælt er fyrir um í viðaukunum við lögin frá 25. apríl 2005 eða, eftir atvikum, við bókunina frá 25. apríl 2005 um aðild Búlgaríu (2. liður í D-þætti 10. kafla VI. viðauka) og Rúmeníu (3. liður í D-þætti 9. kafla VII. viðauka), gildir.“
9. Eftirfarandi málsgrein bætist við í lið 21ad (tilskipun ráðsins 1999/32/EB) á milli málsgreinarinnar um bráðabirgðafyrirkomulagið og aðlögunartextans:
„Bráðabirgðafyrirkomulagið, sem mælt er fyrir um í viðaukunum við lögin frá 25. apríl 2005 eða, eftir atvikum, við bókunina frá 25. apríl 2005 um aðild Búlgaríu (2. liður í A-þætti 10. kafla VII. viðauka), gildir.“

10. Eftirfarandi málsgrein bætist við í lið 32c (reglugerð ráðsins (EBE) nr. 259/93) á milli málsgreinarinnar um bráðabirgðafyrirkomulagið og aðlögunartextans:
„Bráðabirgðafyrirkomulagið, sem mælt er fyrir um í viðaukunum við lögin frá 25. apríl 2005 eða, eftir atvikum, við bókunina frá 25. apríl 2005 um aðild Búlgaríu (1. liður í B-þætti 10. kafla VI. viðauka) og Rúmeníu (1. liður í B-þætti 9. kafla VII. viðauka), gildir.“
11. Eftirfarandi málsgrein bætist við lið 32d (tilskipun ráðsins 1999/31/EB):
„Bráðabirgðafyrirkomulagið, sem mælt er fyrir um í viðaukunum við lögin frá 25. apríl 2005 eða, eftir atvikum, við bókunina frá 25. apríl 2005 um aðild Búlgaríu (3. liður í B-þætti 10. kafla VI. viðauka) og Rúmeníu (3. liður í B-þætti 9. kafla VII. viðauka), gildir.“
12. Eftirfarandi málsgrein bætist við á undan aðlögunartextanum í lið 32f (tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2000/76/EB):
„Bráðabirgðafyrirkomulagið, sem mælt er fyrir um í viðaukunum við lögin frá 25. apríl 2005 eða, eftir atvikum, við bókunina frá 25. apríl 2005 um aðild Rúmeníu (2. liður í D-þætti 9. kafla VII. viðauka), gildir.“
13. Eftirfarandi málsgrein bætist við í lið 32fa (tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2002/96/EB) á milli málsgreinarinnar um bráðabirgðafyrirkomulagið og aðlögunartextans:
„Bráðabirgðafyrirkomulagið, sem mælt er fyrir um í viðaukunum við lögin frá 25. apríl 2005 eða, eftir atvikum, við bókunina frá 25. apríl 2005 um aðild Búlgaríu (4. liður í B-þætti 10. kafla VI. viðauka) og Rúmeníu (4. liður í B-þætti 9. kafla VII. viðauka), gildir.“

LOKAGERÐ

Fulltrúar með fullt umboð

EVROÞUBANDALAGSINS,

er nefnist „bandalagið“ í því sem hér fer á eftir, og eftirtalinna ríkja:

KONUNGRÍKISINS BELGÍU,
LÝÐVELDISINS TÉKKLANDS,
KONUNGRÍKISINS DANMERKUR,
SAMBANDSLÝÐVELDISINS ÞÝSKALANDS,
LÝÐVELDISINS EISTLANDS,
LÝÐVELDISINS GRIKKLANDS,
KONUNGRÍKISINS SPÁNAR,
LÝÐVELDISINS FRAKKLANDS,
ÍRLANDS,
LÝÐVELDISINS ÍTALÍU,
LÝÐVELDISINS KÝPUR,
LÝÐVELDISINS LETTLANDS,
LÝÐVELDISINS LITHÁENS,
STÓRHERTOGADÆMISINS LÚXEMBOGAR,
LÝÐVELDISINS UNGVERJALANDS,

LÝÐVELDISINS MÖLTU,
KONUNGRÍKISINS HOLLANDS,
LÝÐVELDISINS AUSTURRÍKIS,
LÝÐVELDISINS PÓLLANDS,
LÝÐVELDISINS PORTÚGALS,
LÝÐVELDISINS SLÓVENÍU,
LÝÐVELDISINS SLÓVAKÍU,
LÝÐVELDISINS FINNLANDS,
KONUNGRÍKISINS SVÍÐJÓÐAR,
HINS SAMEINADA KONUNGRÍKIS STÓRA-BRETLANDS OG NORÐUR-ÍRLANDS,

sem eiga aðild að stofnsáttmála EVRÓPUBANDALAGSINS og nefnast „aðildarríki EB“ í því sem hér fer á eftir,

fulltrúar með fullt umboð

ÍSLANDS,
FURSTADÆMISINS LIECHTENSTEINS,
KONUNGRÍKISINS NOREGS,

er nefnast „EFTA-ríkin“ í því sem hér fer á eftir,

en öll ofangreind ríki eiga aðild að samningnum um Evrópska efnahagssvæðið, sem var undirritaður í Óportó 2. maí 1992, og nefnist „EES-samningurinn“ í því sem hér fer á eftir, og nefnast „núverandi samningsaðilar“ í því sem hér fer á eftir,

og

fulltrúar með fullt umboð

LÝÐVELDISINS BÚLGARÍU,
RÚMENÍU,

er nefnast „nýju samningsaðilarnir“ í því sem hér fer á eftir,

komu saman í [...] hinn [...] [...] árið tvö þúsund og [...] til þess að undirrita samning um þátttöku Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu á Evrópska efnahagssvæðinu og hafa eftirtalin skjöl hlotið samþykki þeirra:

I. Samningur um þátttöku Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu á Evrópska efnahagssvæðinu (er nefnist „samningurinn“ í því sem hér fer á eftir)

II. Eftirtalin skjöl sem fylgja samningnum:

Viðauki A: Skrá sem um getur í 3. gr. samningsins

Viðauki B: Skrá sem um getur í 4. gr. samningsins

Eftirtaldar sameiginlegar yfirlýsingar, sem fylgja lokagerð þessari, hafa hlotið samþykki fulltrúa með fullt umboð núverandi samningsaðila og fulltrúa með fullt umboð nýju samningsaðilanna:

1. Sameiginleg yfirlýsing um skjóta fullgildingu samningsins um þátttöku Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu á Evrópska efnahagssvæðinu
2. Sameiginleg yfirlýsing um hvenær bráðabirgðafyrirkomulag fellur úr gildi
3. Sameiginleg yfirlýsing um beitingu upprunareglna í kjölfar gildistöku samningsins um þátttöku Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu á Evrópska efnahagssvæðinu
4. Sameiginleg yfirlýsing um viðskipti með landbúnaðarafurðir og unnar landbúnaðarafurðir
5. Sameiginleg yfirlýsing um aðlögunarákvæði vegna Liechtensteins á sviði frelsis launþega til flutninga
6. Sameiginleg yfirlýsing um forgangsgeira sem um getur í bókun 38a
7. Sameiginleg yfirlýsing um fjárframlög

Fulltrúar með fullt umboð núverandi samningsaðila og fulltrúar með fullt umboð nýju samningsaðilanna hafa kynnt sér eftirtaldar yfirlýsingar, sem mynda fylgiskjöl með þessari lokagerð:

1. Almenna sameiginlega yfirlýsingu EFTA-ríkjanna
2. Sameiginlega yfirlýsingu EFTA-ríkjanna um frelsi launþega til flutninga
3. Einhliða yfirlýsingu ríkisstjórnar Liechtensteins um bókun 38a

Þeir hafa jafnframt komið sér saman um að EES-samningurinn, með áorðnum breytingum samkvæmt bókun um breytingu á samningnum um Evrópska efnahagssvæðið og óstyttnum texta allra ákvarðana sameiginlegu EES-nefndarinnar, verði þýddur á búlgörsku og rúmensku og fullgiltur á þeim tungumálum af hálfu fulltrúa samningsaðilanna eigi síðar en við gildistöku samningsins.

Þeir hafa kynnt sér samning í formi bréfaskipta milli Evrópubandalagsins og Konungsríkisins Noregs um samstarfsáætlun um hagvöxt og sjálfbæra þróun í Búlgaríu, sem myndar einnig fylgiskjal með þessari lokagerð.

Þeir hafa einnig kynnt sér samning í formi bréfaskipta milli Evrópubandalagsins og Konungsríkisins Noregs um samstarfsáætlun um hagvöxt og sjálfbæra þróun í Rúmeníu, sem myndar fylgiskjal með þessari lokagerð.

Þá hafa þeir kynnt sér viðbótarbókun við samning milli Efnahagsbandalags Evrópu og Lýðveldisins Íslands vegna aðildar Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu að Evrópusambandinu, sem myndar fylgiskjal með þessari lokagerð.

Þeir hafa enn fremur kynnt sér viðbótarbókun við samning milli Efnahagsbandalags Evrópu og Lýðveldisins Íslands vegna aðildar Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu að Evrópusambandinu, sem myndar einnig fylgiskjal með þessari lokagerð.

Þeir leggja á það áherslu að samningar og bókanir, sem að ofan greinir, hafa hlotið samþykki á þeirri forsendu að þátttaka á Evrópska efnahagssvæðinu haldist óbreytt.

Gjört í [...] hinn [...].

Fyrir hönd Evrópubandalagsins

SAMEIGINLEGAR YFIRLÝSINGAR
NÚVERANDI SAMNINGSADILA OG NÝJU SAMNINGSADILANNA

SAMEIGINLEG YFIRLÝSING
UM SKJÓTA FULLGILDINGU SAMNINGSINS UM ÞÁTTTÖKU LÝÐVELDISINS
BÚLGARÍU OG RÚMENÍU Á EVRÓPSKA EFNAHAGSSVÆÐINU

Núverandi samningsaðilar og nýju samningsaðilarnir leggja áherslu á að til þess að góð framkvæmd Evrópska efnahagssvæðisins sé tryggð er mikilvægt að samningurinn um þátttöku Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu á Evrópska efnahagssvæðinu hljóti fullgildingu eða viðurkenningu núverandi samningsaðila og nýju samningsaðilanna með skjótum hætti í samræmi við stjórnskipuleg skilyrði hvers og eins.

SAMEIGINLEG YFIRLÝSING
UM HVENÆR BRÁÐABIRGÐAFYRIRKOMULAG FELLUR ÚR GILDI

Hvers kyns bráðabirgðafyrirkomulag, sem er að finna í aðildarsáttmálanum, skal tekið upp í EES-samninginn en falla úr gildi sama dag og verið hefði ef stækkun Evrópusambandsins og Evrópska efnahagssvæðisins hefði átt sér stað samtímis hinn 1. janúar 2007.

SAMEIGINLEG YFIRLÝSING
UM BEITINGU UPPRUNAREGLNA Í KJÖLFAR GILDISTÖKU SAMNINGSINS UM
ÞÁTTTÖKU LÝÐVELDISINS BÚLGARÍU OG RÚMENÍU Á EVRÓPSKA
EFNAHAGSSVÆÐINU

1. Ef upprunasönnun er gefin út á réttan hátt á vegum EFTA-ríkis eða nýs samningsaðila á grundvelli samnings um friðindameðferð sem er í gildi milli EFTA-ríkjanna og nýja samningsaðilans eða einhliða ákvæða í landslögum EFTA-ríkis eða eins nýju samningsaðilanna skal slíkt teljast sönnun á EES-friðindauppruna að því tilskildu:
 - a) að upprunasönnunin og flutningsskjölin hafi verið gefin út eigi síðar en daginn áður en nýi samningsaðilinn öðlaðist aðild að Evrópusambandinu
 - b) að upprunasönnunin berist töllyfirvöldum áður en fjórir mánuðir eru liðnir frá gildistöku samningsins

Ef lögð er fram innflutningsskýrsla vegna innflutnings á vörum frá EFTA-ríki til eins nýju samningsaðilanna eða frá eins nýju samningsaðilanna til EFTA-ríkis, eftir því sem við á, sem átt hefur sér stað áður en nýi samningsaðilinn öðlaðist aðild að Evrópusambandinu samkvæmt ákvæðum um friðindameðferð sem voru í gildi milli EFTA-ríkis og nýja samningsaðilans á þeim tíma, mega EFTA-ríkin eða nýju samningsaðilarnir einnig

taka gilda upprunasönnun sem er gefin út eftir á í samræmi við slíka tilhögun að því tilskildu að hún berist töllyfirvöldum áður en fjórir mánuðir eru liðnir frá gildistöku samningsins.

2. EFTA-ríkjunum annars vegar og Lýðveldinu Búlgaríu og Rúmeníu hins vegar er heimilt að hafa áfram í gildi leyfi sem veita stöðu „viðurkennds útflytjanda“ á grundvelli samninga sem eru í gildi milli EFTA-ríkjanna annars vegar og Lýðveldisins Búlgaríu eða Rúmeníu hins vegar að því tilskildu að hinir viðurkenndu útflytjendur beiti upprunareglum EES-samningsins.

Í stað þessara leyfa í EFTA-ríkjunum og Lýðveldinu Búlgaríu og Rúmeníu skulu koma, eigi síðar en einu ári eftir gildistöku samningsins, ný leyfi sem eru gefin út í samræmi við skilyrðin sem mælt er fyrir um í bókun 4 við samninginn um Evrópska efnahagssvæðið.

3. Lögbær yfirvöld EFTA-ríkjanna og nýju samningsaðilanna skulu taka til greina óskir um síðari sannprófun upprunasönnunar sem gefin er út á grundvelli samninga og ákvæða um fríðindameðferð, sem um getur í 1. og 2. mgr. hér á undan, um þriggja ára skeið eftir að slík upprunasönnun er gefin út og er sömu yfirvöldum heimilt að leggja fram slíkar óskir um þriggja ára skeið eftir að upprunasönnunin er samþykkt.

SAMEIGINLEG YFIRLÝSING UM VIÐSKIPTI MEÐ LANDBÚNAÐARAFURÐIR OG UNNAR LANDBÚNAÐARAFURÐIR

1. Í tengslum við samningaviðræður um stækkun Evrópska efnahagssvæðisins höfðu núverandi samningsaðilar og nýju samningsaðilarnir samráð í því skyni að meta þörfina á að breyta tvíhliða viðskiptafríðindum vegna landbúnaðarafurða og unninna landbúnaðarafurða sem er að finna í viðkomandi köflum EES-samningsins eða viðkomandi tvíhliða samningum milli Evrópubandalagsins og Íslands, Liechtensteins og Noregs, hvers um sig, með hliðsjón af stækkun Evrópusambandsins.
2. Núverandi samningsaðilar og nýju samningsaðilarnir hafa metið skilyrði fyrir markaðsaðgangi fyrir einstakar vörur og komið sér saman um að engum viðskiptafríðindum skuli bætt við neinn gildandi samning vegna landbúnaðarafurða eða unninna landbúnaðarafurða í tengslum við stækkunina.
3. Núverandi samningsaðilar og nýju samningsaðilarnir hafa komið sér saman um að Ísland, Liechtenstein og Noregur skuli hvorki beita fyrir sér kröfu, beiðni eða málskoti né breyta nokkrum viðskiptafríðindum eða fella þau niður á grundvelli 6. mgr. XXIV. gr. og XXVIII. gr. GATT-samningsins frá 1994 að því er varðar landbúnaðarafurðir í tengslum við þessa stækkun Evrópusambandsins.

SAMEIGINLEG YFIRLÝSING UM AÐLÖGUNARÁKVÆÐI VEGNA LIECHTENSTEINS Á SVIÐI FRELSIS LAUNÞEGA TIL FLUTNINGA

Núverandi samningsaðilar og nýju samningsaðilarnir

- vísa til aðlögunarákvæða vegna Liechtensteins á sviði frelsis launþega til flutninga sem voru tekin upp með ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 191/1999 og breytt var með samningnum um þátttöku Lýðveldisins Tékklands, Lýðveldisins Eistlands, Lýðveldisins Kýpur, Lýðveldisins Lettlands, Lýðveldisins Litháens, Lýðveldisins

Ungverjalands, Lýðveldisins Möltu, Lýðveldisins Póllands, Lýðveldisins Slóveníu og Lýðveldisins Slóvakíu á Evrópska efnahagssvæðinu frá 14. október 2003,

- benda á að mikillar og stöðugar ásóknar verður vart hjá ríkisborgurum EB- og EFTA-ríkja að setjast að í Liechtenstein og er hún umfram hreinan fjölda innflytjenda sem kveðið er á um í ofangreindum reglum,
- hafa hliðsjón af því að vegna þátttöku Búlgaríu og Rúmeníu á Evrópska efnahagssvæðinu hafa fleiri ríkisborgarar rétt til að færa sér í nyt frelsi launþega til flutninga sem tryggt er í EES-samningnum,

og hafa komið sér saman um að taka fullt tillit til þessara aðstæðna, ásamt óbreyttri getu Liechtensteins til að taka við fólki, við endurskoðun á aðlögunarákvæðum á tilteknum sviðum sem er að finna í V. og VIII. viðauka við EES-samninginn.

SAMEIGINLEG YFIRLÝSING UM FORGANGSGEIRA SEM UM GETUR Í BÓKUN 38A

Núverandi samningsaðilar og nýju samningsaðilarnir taka fram að ekki er nauðsynlegt að veita fé til allra forgangsgeira, samkvæmt skilgreiningunni í 3. gr. bókunar 38a, í hverju styrkríki.

SAMEIGINLEG YFIRLÝSING UM FJÁRFRAMLÖG

Núverandi samningsaðilar og nýju samningsaðilarnir eru sammála um að breytilega tilhögun fjárframlaga, sem samið hefur verið um í tengslum við stækkun EES, ber ekki að túlka sem fordæmi fyrir tímabilið sem tekur við eftir að sú tilhögun fellur úr gildi 30. apríl 2009.

AÐRAR YFIRLÝSINGAR EINS EÐA FLEIRI SAMNINGSADILA

ALMENN SAMEIGINLEG YFIRLÝSING EFTA-RÍKJANNA

EFTA-ríkin hafa kynnt sér yfirlýsingar sem hafa þýðingu í tengslum við EES-samninginn og fylgja lokagerð sáttmálans milli Konungsríkisins Belgíu, Lýðveldisins Tékklands, Konungsríkisins Danmerkur, Sambandslýðveldisins Þýskalands, Lýðveldisins Eistlands, Lýðveldisins Grikklands, Konungsríkisins Spánar, Lýðveldisins Frakklands, Írlands, Lýðveldisins Ítalíu, Lýðveldisins Kýpur, Lýðveldisins Lettlands, Lýðveldisins Litháens, Stórhertogaðæmisins Lúxemborgar, Lýðveldisins Ungverjalands, Lýðveldisins Möltu, Konungsríkisins Hollands, Lýðveldisins Austurríkis, Lýðveldisins Póllands, Lýðveldisins Portúgals, Lýðveldisins Slóveníu, Lýðveldisins Slóvakíu, Lýðveldisins Finnlands, Konungsríkisins Svíþjóðar, Hins sameinaða konungsríkis Stóra-Bretlands og Norður-Írlands, (aðildarríkja Evrópusambandsins) og Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu um aðild Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu að Evrópusambandinu.

EFTA-ríkin leggja áherslu á að túlkun og beiting yfirlýsinganna, sem hafa þýðingu í tengslum við EES-samninginn og fylgja lokagerð sáttmálans sem um getur í undanfarandi málsgrein, má ekki brjóta í bága við skuldbindingar núverandi samningsaðila og nýju samningsaðilanna samkvæmt samningi þessum eða EES-samningnum.

SAMEIGINLEG YFIRLÝSING EFTA-RÍKJANNA UM FRELSI LAUNÞEGA TIL FLUTNINGA

EFTA-ríkin leggja áherslu á hversu mikilvægt er að taka mið af aðstæðum og gæta sveigjanleika þegar kemur að framkvæmd ákvæða um frelsi launþega til flutninga. Þau munu leitast við að greiða ríkisborgurum Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu aðgang að vinnu- markaði í samræmi við ákvæði landslaga í því skyni að flýta fyrir samræmingu réttarreglna EES. Þetta ætti að leiða til þess að atvinnutækifærum ríkisborgara Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu í EFTA-ríkjunum fjölgi verulega í kjölfar aðildar þessara ríkja. EFTA-ríkin munu jafnframt nýta sem best fyrirhugaða tilhögun sem miðast við að koma sem fyrst í fulla framkvæmd réttarreglum á sviði frelsis launþega til flutninga. Í Liechtenstein verður þetta gert í samræmi við sérstaka tilhögun sem mælt er fyrir um í ákvæðum um aðlögun á tilteknum sviðum í V. viðauka (Frelsi launþega til flutninga) og VIII. viðauka (Staðfesturéttur) við EES-samninginn.

EINHLIÐA YFIRLÝSING RÍKISSTJÓRNAR LIECHTENSTEINS UM BÓKUN 38A

Ríkisstjórn Liechtensteins

- vísar til viðauka við bókun 38a
- rifjar upp að Búlgaría og Rúmenía eiga að njóta framlaga EFTA-ríkjanna til að draga úr efnahagslegu og félagslegu misræmi á Evrópska efnahagssvæðinu í sama mæli og styrkiríkin sem nefnd eru í 5. gr. bókunar 38a að teknu tilliti til skiptingarinnar sem fram kemur í þeirri grein,
- tekur fram að EFTA-ríkin lögðu gríðarmikið af mörkum í fjármagnskerfi EES til að auka fjárveitingar vegna Búlgaríu og Rúmeníu,

og lýsir yfir þeim skilningi sínum að við endurskoðunina, sem mælt er fyrir um í 9. gr. bókunar 38a, skuli frekari fjárframlög, sem um kann að semjast, miðast við þann árangur sem þegar hefur náðst í að draga úr efnahagslegu og félagslegu misræmi þannig að framlög EFTA-ríkjanna þriggja lækki hlutfallslega ef eitt eða fleiri núverandi styrkrikja eiga ekki lengur rétt á fjárframlögum samkvæmt slíkri tilhögun.

SAMNINGUR

í formi bréfaskipta milli Evrópubandalagsins og Konungsríkisins Noregs um samstarfsáætlun um hagvöxt og sjálfbæra þróun í Búlgaríu

A. Bréf frá Evrópubandalaginu

Herra ...,

Mér veitist sá heiður að vísa til samningaviðræðna sem átt hafa sér stað milli Evrópubandalagsins og Konungsríkisins Noregs („Noregs“) í tengslum við væntanlega aðild Búlgaríu að EES-samningnum og að stofnað er til samstarfsáætlunar um hagvöxt og sjálfbæra þróun í Búlgaríu.

Niðurstöður samningaviðræðnanna eru sem hér segir:

1. Noregur og Búlgaría skulu stofna til samstarfsáætlunar um hagvöxt og sjálfbæra þróun í Búlgaríu á grundvelli tvíhliða verkefna í samræmi við tvíhliða samning milli þessara

tveggja ríkja. Texti þessa tvíhliða samnings kemur fram í viðauka við þessi bréfaskipti og er óaðskiljanlegur hluti þeirra.

2. Fjárframlag Noregs vegna þessarar áætlunar skal nema í heild 20 milljónum evra og vera til skuldbindingar í einu lagi á árinu 2007. Þessi fjárhæð skal vera til úthlutunar frá gildistökudegi samningsins um þátttöku Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu á Evrópska efnahagssvæðinu, eða samnings um að beita þeim samningi til bráðabirgða, allt til 30. apríl 2009.
3. Þessi bréfaskipti:
 - a) skulu fullgilt eða samþykkt af hálfu Evrópubandalagsins og Noregs í samræmi við reglur hvors aðila um málsmeðferð. Skjöl um fullgildingu eða samþykki skulu afhent aðalskrifstofu ráðs Evrópusambandsins til vörslu.
 - b) Bréfaskiptin öðlast gildi daginn eftir að síðasta skjal um fullgildingu eða samþykki er afhent til vörslu að því tilskildu að skjöl um fullgildingu eða samþykki eftirtalinna tengdra samninga hafi einnig verið afhent til vörslu:
 - i) Samningur um þátttöku Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu á Evrópska efnahagssvæðinu
 - ii) Samningur í formi bréfaskipta milli Evrópubandalagsins og Konungsríkisins Noregs um samstarfsáætlun um hagvöxt og sjálfbæra þróun í Rúmeníu
 - iii) Viðbótarbókun við samning milli Efnahagsbandalags Evrópu og Lýðveldisins Íslands vegna aðildar Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu að Evrópusambandinu og
 - iv) Viðbótarbókun við samning milli Efnahagsbandalags Evrópu og Konungsríkisins Noregs vegna aðildar Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu að Evrópusambandinu

Ég óska vinsamlega eftir staðfestingu yðar á því að þér samþykkið efni þessa bréfs.

Ég votta yður mína fyllstu virðingu.

Fyrir hönd Evrópubandalagsins

Viðauki: 1
VIÐAUKI

SAMNINGUR UM NORSKA SAMSTARFSÁÆTLUN UM HAGVÖXT OG
SJÁLFBÆRA ÞRÓUN Í BÚLGARÍU
milli
KONUNGSRÍKISINS NOREGS
og
LÝÐVELDISINS BÚLGARÍU,
er nefnast „samningsaðilar“ í því sem hér fer á eftir

1. gr.
Markmið

Stofna skal til norskrar samstarfsáætlunar um hagvöxt og sjálfbæra þróun í Búlgaríu á grundvelli tvíhliða samstarfsverkefna milli samningsaðila í þeim geirum sem um getur í 4. gr.

2. gr.
Fjárframlag

Fjárframlag Konungsríkisins Noregs vegna hinnar norsku samstarfsáætlunar fyrir Lýðveldið Búlgaríu skal nema í heild 20 milljónum evra og vera til skuldbindingar í einu lagi á árinu 2007.

3. gr.
Gildistími

Fjárhæðin, sem um getur í 2. gr., skal vera til úthlutunar frá gildistökudegi samningsins um þátttöku Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu á Evrópska efnahagssvæðinu, eða gildistökudegi samnings um að beita samningnum til bráðabirgða, allt til 30. apríl 2009.

4. gr.
Forgangsgeirar

Hin norska samstarfsáætlun fyrir Búlgaríu skal ná til tvíhliða samstarfsverkefna milli hlutgengra umsækjenda frá samningsaðilum sem lúta að því að styrkja félagslega og efnahagslega uppbyggingu í Lýðveldinu Búlgaríu í eftirtöldum forgangsgeirum:

- Minni losun gróðurhúsalofttegunda, að meðtöldum sameiginlegum framkvæmdaverkefnum samkvæmt Kyoto-bókuninni, og minni losun annarra efna í loft og vatn
- Orkunýting og endurnýjanleg orka
- Stuðningur við sjálfbæra framleiðslu, meðal annars með vottun og sannprófun
- Framkvæmd Schengen-réttarreglna, stuðningur við Schengen-landsáætlanir og styrking réttarkerfisins

Hugsanleg starfsemi er til að mynda nýsköpun, uppbygging mannauðs, tengslamyndun, styrking kunnáttu, miðlun tækniþekkingar og rannsóknir og þróunarstarf.

5. gr.

Hámark vegna sameiginlegrar fjármögnunar

Fé, sem Norðmenn leggja fram sem styrki, skal ekki vera umfram 60 % af verkefniskostnaði nema þegar um ræðir verkefni sem eru fjármögnuð að öðru leyti með fjárveitingum frá ríki, héruðum eða sveitarfélögum, en þá má framlagið ekki vera umfram 85 % af verkefniskostnaði. Hvað sem öðru líður skal aldrei farið yfir hámark vegna sameiginlegrar fjármögnunar samkvæmt reglum bandalagsins. Framlög til frjálsra félagasamtaka og aðila vinnumarkaðarins geta numið allt að 90 % verkefniskostnaðar.

6. gr.

Umsýsla

Umsýsla hinnar norsku samstarfsáætlunar fyrir Búlgaríu skal vera í höndum norskra stjórnvalda eða aðila sem þau tilnefna. Umsýsluaðilinn skal hafa samráð við landsmiðstöðina sem stjórnvöld í Lýðveldinu Búlgaríu tilnefna. Framkvæmdastjórninni er heimilt að skoða verkefni.

Stjórnvöld í Noregi munu setja frekari ákvæði um framkvæmd samnings þessa eftir því sem þörf gerist.

Umsýslukostnaður vegna hinnar norsku samstarfsáætlunar skal tekinn af fjárhæðinni sem um getur í 2. gr.

7. gr.

Gildistaka

Samningur þessi skal fullgiltur af hálfu Konungsríkisins Noregs og Lýðveldisins Búlgaríu í samræmi við reglur um málsmeðferð í hvoru ríki. Hann öðlast gildi á þrítugasta degi eftir að síðasti samningsaðili hefur afhent norska utanríkisráðuneytinu skjal sitt um fullgildingu, þó ekki áður en samningur um þátttöku Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu á Evrópska efnahagssvæðinu öðlast gildi, eða á gildistökudegi samnings um að beita síðarnefnda samningnum til bráðabirgða.

Gjört í Brussel hinn 2007,

Fyrir hönd Konungsríkisins Noregs

Fyrir hönd Lýðveldisins Búlgaríu

B. Bréf frá Konungsríkinu Noregi

Herra ...,

Mér veitist sá heiður að staðfesta að mér hefur borist bréf yðar frá í dag, sem hljóðar svo:

„Mér veitist sá heiður að vísa til samningaviðræðna sem átt hafa sér stað milli Evrópubandalagsins og Konungsríkisins Noregs („Noregs“) í tengslum við væntanlega aðild Búlgaríu að EES-samningnum og að stofnað er til samstarfsáætlunar um hagvöxt og sjálfbæra þróun í Búlgaríu.

Niðurstöður samningaviðræðnanna eru sem hér segir:

1. Noregur og Búlgaría skulu stofna til samstarfsáætlunar um hagvöxt og sjálfbæra þróun í Búlgaríu á grundvelli tvíhliða verkefna í samræmi við tvíhliða samning milli þessara tveggja ríkja. Texti þessa tvíhliða samnings kemur fram í viðauka við þessi bréfaskipti og er óaðskiljanlegur hluti þeirra.
2. Fjárframlag Noregs vegna þessarar áætlunar skal nema í heild 20 milljónum evra og vera til skuldbindingar í einu lagi á árinu 2007. Þessi fjárhæð skal vera til úthlutunar frá gildistökudegi samningsins um þátttöku Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu á Evrópska efnahagssvæðinu, eða samnings um að beita þeim samningi til bráðabirgða, allt til 30. apríl 2009.
3. Þessi bréfaskipti:
 - a) skulu fullgilt eða samþykkt af hálfu Evrópubandalagsins og Noregs í samræmi við reglur hvors aðila um málsmeðferð. Skjöl um fullgildingu eða samþykki skulu afhent aðalskrifstofu ráðs Evrópusambandsins til vörslu.
 - b) Bréfaskiptin öðlast gildi daginn eftir að síðasta skjal um fullgildingu eða samþykki er afhent til vörslu að því tilskildu að skjöl um fullgildingu eða samþykki eftirtalinna tengdra samninga hafi einnig verið afhent til vörslu:
 - i) Samningur um þátttöku Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu á Evrópska efnahagssvæðinu
 - ii) Samningur í formi bréfaskipta milli Evrópubandalagsins og Konungsríkisins Noregs um samstarfsáætlun um hagvöxt og sjálfbæra þróun í Rúmeníu
 - iii) Viðbótarbókun við samning milli Efnahagsbandalags Evrópu og Lýðveldisins Íslands vegna aðildar Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu að Evrópusambandinu og
 - iv) Viðbótarbókun við samning milli Efnahagsbandalags Evrópu og Konungsríkisins Noregs vegna aðildar Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu að Evrópusambandinu

Ég óska vinsamlega eftir staðfestingu yðar á því að þér samþykkið efni þessa bréfs.

Ég votta yður mína fyllstu virðingu.

Fyrir hönd Evrópubandalagsins

Viðauki: 1
VIÐAUKI

SAMNINGUR UM NORSKA SAMSTARFSÁÆTLUN UM HAGVÖXT OG
SJÁLFBÆRA ÞRÓUN Í BÚLGARÍU

milli

KONUNGRÍKISINS NOREGS

og

LÝÐVELDISINS BÚLGARÍU,

er nefnast „samningsaðilar“ í því sem hér fer á eftir

1. gr.

Markmið

Stofna skal til norskrar samstarfsáætlunar um hagvöxt og sjálfbæra þróun í Búlgaríu á grundvelli tvíhliða samstarfsverkefna milli samningsaðila í þeim geirum sem um getur í 4. gr.

2. gr.

Fjárframlag

Fjárframlag Konungsríkisins Noregs vegna hinnar norsku samstarfsáætlunar fyrir Lýðveldið Búlgaríu skal nema í heild 20 milljónum evra og vera til skuldbindingar í einu lagi á árinu 2007.

3. gr.

Gildistími

Fjárhæðin, sem um getur í 2. gr., skal vera til úthlutunar frá gildistökudegi samningsins um þátttöku Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu á Evrópska efnahagssvæðinu, eða gildistökudegi samnings um að beita samningnum til bráðabirgða, allt til 30. apríl 2009.

4. gr.

Forgangsgeirar

Hin norska samstarfsáætlun fyrir Búlgaríu skal ná til tvíhliða samstarfsverkefna milli hlutgengra umsækjenda frá samningsaðilum sem lúta að því að styrkja félagslega og efnahagslega uppbyggingu í Lýðveldinu Búlgaríu í eftirtöldum forgangsgeirum:

- Minni losun gróðurhúsalofttegunda, að meðtöldum sameiginlegum framkvæmdaverkefnum samkvæmt Kyoto-bókuninni, og minni losun annarra efna í loft og vatn
- Orkunýting og endurnýjanleg orka
- Stuðningur við sjálfbæra framleiðslu, meðal annars með vottun og sannprófun
- Framkvæmd Schengen-réttarreglna, stuðningur við Schengen-landsáætlanir og styrking réttarkerfisins

Hugsanleg starfsemi er til að mynda nýsköpun, uppbygging mannauðs, tengslamyndun, styrking kunnáttu, miðlun tækniþekkingar og rannsóknir og þróunarstarf.

5. gr.

Hámark vegna sameiginlegrar fjármögnunar

Fé, sem Norðmenn leggja fram sem styrki, skal ekki vera umfram 60 % af verkefniskostnaði nema þegar um ræðir verkefni sem eru fjármögnuð að öðru leyti með fjárveitingum frá ríki,

héruðum eða sveitarfélögum, en þá má framlagið ekki vera umfram 85 % af verkefniskostnaði. Hvað sem öðru líður skal aldrei farið yfir hámark vegna sameiginlegrar fjármögnunar samkvæmt reglum bandalagsins. Framlög til frjálsra félagasamtaka og aðila vinnumarkaðarins geta numið allt að 90 % verkefniskostnaðar.

6. gr.

Umsýsla

Umsýsla hinnar norsku samstarfsáætlunar fyrir Búlgaríu skal vera í höndum norskra stjórnvalda eða aðila sem þau tilnefna. Umsýsluaðilinn skal hafa samráð við landsmiðstöðina sem stjórnvöld í Lýðveldinu Búlgaríu tilnefna. Framkvæmdastjórninni er heimilt að skoða verkefni.

Stjórnvöld í Noregi munu setja frekari ákvæði um framkvæmd samnings þessa eftir því sem þörf gerist.

Umsýslukostnaður vegna hinnar norsku samstarfsáætlunar skal tekinn af fjárhæðinni sem um getur í 2. gr.

7. gr.

Gildistaka

Samningur þessi skal fullgiltur af hálfu Konungsríkisins Noregs og Lýðveldisins Búlgaríu í samræmi við reglur um málsmeðferð í hvoru ríki. Hann öðlast gildi á þrítugasta degi eftir að síðasti samningsaðili hefur afhent norska utanríkisráðuneytinu skjal sitt um fullgildingu, þó ekki áður en samningur um þátttöku Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu á Evrópska efnahagssvæðinu öðlast gildi, eða á gildistökudegi samnings um að beita síðarnefnda samningnum til bráðabirgða.

Gjört í Brussel hinn 2007,

Fyrir hönd Konungsríkisins Noregs

Fyrir hönd Lýðveldisins Búlgaríu“

Mér veitist sá heiður að staðfesta samþykki við efni bréfs yðar.

Ég votta yður mína fyllstu virðingu.

Fyrir hönd Konungsríkisins Noregs

SAMNINGUR

í formi bréfaskipta milli Evrópubandalagsins og Konungsríkisins Noregs um samstarfsáætlun um hagvöxt og sjálfbæra þróun í Rúmeníu

A. Bréf frá Evrópubandalaginu

Herra ...,

Mér veitist sá heiður að vísa til samningaviðræðna sem átt hafa sér stað milli Evrópubandalagsins og Konungsríkisins Noregs („Noregs“) í tengslum við væntanlega aðild Rúmeníu að EES-samningnum og að stofnað er til samstarfsáætlunar um hagvöxt og sjálfbæra þróun í Rúmeníu.

Niðurstöður samningaviðræðnanna eru sem hér segir:

1. Noregur og Rúmenía skulu stofna til samstarfsáætlunar um hagvöxt og sjálfbæra þróun í Rúmeníu á grundvelli tvíhliða verkefna í samræmi við tvíhliða samning milli þessara tveggja ríkja. Texti þessa tvíhliða samnings kemur fram í viðauka við þessi bréfaskipti og er óaðskiljanlegur hluti þeirra.
2. Fjárframlag Noregs vegna þessarar áætlunar skal nema í heild 48 milljónum evra og vera til skuldbindingar í einu lagi á árinu 2007. Þessi fjárhæð skal vera til úthlutunar frá gildistökudegi samningsins um þátttöku Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu á Evrópska efnahagssvæðinu, eða samnings um að beita þeim samningi til bráðabirgða, allt til 30. apríl 2009.
3. Þessi bréfaskipti:
 - a) skulu fullgilt eða samþykkt af hálfu Evrópubandalagsins og Noregs í samræmi við reglur hvors aðila um málsmeðferð. Skjöl um fullgildingu eða samþykki skulu afhent aðalskrifstofu ráðs Evrópusambandsins til vörslu.
 - b) Bréfaskiptin öðlast gildi daginn eftir að síðasta skjal um fullgildingu eða samþykki er afhent til vörslu að því tilskildu að skjöl um fullgildingu eða samþykki eftirtalinna tengdra samninga hafi einnig verið afhent til vörslu:
 - i) Samningur um þátttöku Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu á Evrópska efnahagssvæðinu
 - ii) Samningur í formi bréfaskipta milli Evrópubandalagsins og Konungsríkisins Noregs um samstarfsáætlun um hagvöxt og sjálfbæra þróun í Búlgaríu
 - iii) Viðbótarbókun við samning milli Efnahagsbandalags Evrópu og Lýðveldisins Íslands vegna aðildar Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu að Evrópusambandinu og
 - iv) Viðbótarbókun við samning milli Efnahagsbandalags Evrópu og Konungsríkisins Noregs vegna aðildar Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu að Evrópusambandinu

Ég óska vinsamlega eftir staðfestingu yðar á því að þér samþykkið efni þessa bréfs.

Ég votta yður mína fyllstu virðingu.

Fyrir hönd Evrópubandalagsins

Viðauki: 1

VIÐAUKI

SAMNINGUR UM NORSKA SAMSTARFSÁÆTLUN UM HAGVÖXT OG
SJÁLFBÆRA ÞRÓUN Í RÚMENÍU

milli

KONUNGRÍKISINS NOREGS

og

RÚMENÍU

er nefnast „samningsaðilar“ í því sem hér fer á eftir

1. gr.

Markmið

Stofna skal til norskrar samstarfsáætlunar um hagvöxt og sjálfbæra þróun í Rúmeníu á grundvelli tvíhliða samstarfsverkefna milli samningsaðila í þeim geirum sem um getur í 4. gr.

2. gr.

Fjárframlag

Fjárframlag Konungsríkisins Noregs vegna hinnar norsku samstarfsáætlunar fyrir Rúmeníu skal nema í heild 48 milljónum evra og vera til skuldbindingar í einu lagi á árinu 2007.

3. gr.

Gildistími

Fjárhæðin, sem um getur í 2. gr., skal vera til úthlutunar frá gildistökudegi samningsins um þátttöku Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu á Evrópska efnahagssvæðinu, eða gildistökudegi samnings um að beita samningnum til bráðabirgða, allt til 30. apríl 2009.

4. gr.

Forgangsgeirar

Hin norska samstarfsáætlun fyrir Rúmeníu skal ná til tvíhliða samstarfsverkefna milli hlutgengra umsækjenda frá samningsaðilum sem lúta að því að styrkja félagslega og efnahagslega uppbyggingu í Rúmeníu í eftirtöldum forgangsgeirum:

- Minni losun gróðurhúsalofttegunda, að meðtöldum sameiginlegum framkvæmdaverkefnum samkvæmt Kyoto-bókuninni, og minni losun annarra efna í loft og vatn
- Orkunýting og endurnýjanleg orka
- Stuðningur við sjálfbæra framleiðslu, meðal annars með vottun og sannprófun
- Heilbrigðismál

Hugsanleg starfsemi er til að mynda nýsköpun, uppbygging mannauðs, tengslamyndun, styrking kunnáttu, miðlun tækniþekkingar og rannsóknir og þróunarstarf.

5. gr.

Hámark vegna sameiginlegrar fjármögnunar

Fé, sem Norðmenn leggja fram sem styrki, skal ekki vera umfram 60 % af verkefniskostnaði nema þegar um ræðir verkefni sem eru fjármögnuð að öðru leyti með fjárveitingum frá ríki, héruðum eða sveitarfélögum, en þá má framlagið ekki vera umfram 85 % af verkefniskostnaði. Hvað sem öðru líður skal aldrei farið yfir hámark vegna sameiginlegrar fjármögnunar samkvæmt reglum bandalagsins. Framlög til frjálsra félagasamtaka og aðila vinnumarkaðarins geta numið allt að 90 % verkefniskostnaðar.

6. gr.

Umsýsla

Umsýsla hinnar norsku samstarfsáætlunar fyrir Rúmeníu skal vera í höndum norskra stjórnvalda eða aðila sem þau tilnefna. Umsýsluaðilinn skal hafa samráð við landsmiðstöðina sem stjórnvöld í Rúmeníu tilnefna. Framkvæmdastjórn Evrópubandalaganna er heimilt að skoða verkefni.

Stjórnvöld í Noregi munu setja frekari ákvæði um framkvæmd samnings þessa eftir því sem þörf gerist.

Umsýslukostnaður vegna hinnar norsku samstarfsáætlunar skal tekinn af fjárhæðinni sem um getur í 2. gr.

7. gr.

Gildistaka

Samningur þessi skal fullgiltur af hálfu Konungsríkisins Noregs og Rúmeníu í samræmi við reglur um málsmeðferð í hvoru ríki. Hann öðlast gildi á þrítugasta degi eftir að síðasti samningsaðili hefur afhent norska utanríkisráðuneytinu skjal sitt um fullgildingu, þó ekki áður en samningur um þátttöku Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu á Evrópska efnahagssvæðinu öðlast gildi, eða á gildistökudegi samnings um að beita síðarnefnda samningnum til bráðabirgða.

Gjört í Brussel hinn 2007,

Fyrir hönd Konungsríkisins Noregs

Fyrir hönd Rúmeníu

B. Bréf frá Konungsríkinu Noregi

Herra ...,

Mér veitist sá heiður að staðfesta að mér hefur borist bréf yðar frá í dag, sem hljóðar svo:

„Mér veitist sá heiður að vísa til samningaviðræðna sem átt hafa sér stað milli Evrópubandalagsins og Konungsríkisins Noregs („Noregs“) í tengslum við væntanlega aðild Rúmeníu að EES-samningnum og að stofnað er til samstarfsáætlunar um hagvöxt og sjálfbæra þróun í Rúmeníu.

Niðurstöður samningaviðræðnanna eru sem hér segir:

1. Noregur og Rúmenía skulu stofna til samstarfsáætlunar um hagvöxt og sjálfbæra þróun í Rúmeníu á grundvelli tvíhliða verkefna í samræmi við tvíhliða samning milli þessara tveggja ríkja. Texti þessa tvíhliða samnings kemur fram í viðauka við þessi bréfaskipti og er óaðskiljanlegur hluti þeirra.
2. Fjárframlag Noregs vegna þessarar áætlunar skal nema í heild 48 milljónum evra og vera til skuldbindingar í einu lagi á árinu 2007. Þessi fjárhæð skal vera til úthlutunar frá gildistökudegi samningsins um þátttöku Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu á Evrópska efnahagssvæðinu, eða samnings um að beita þeim samningi til bráðabirgða, allt til 30. apríl 2009.
3. Þessi bréfaskipti:
 - a) skulu fullgilt eða samþykkt af hálfu Evrópubandalagsins og Noregs í samræmi við reglur hvors aðila um málsmeðferð. Skjöl um fullgildinguna eða samþykki skulu afhent aðalskrifstofu ráðs Evrópusambandsins til vörslu.
 - b) Bréfaskiptin öðlast gildi daginn eftir að síðasta skjal um fullgildinguna eða samþykki er afhent til vörslu að því tilskildu að skjöl um fullgildinguna eða samþykki eftirtalinna tengdra samninga hafi einnig verið afhent til vörslu:
 - i) Samningur um þátttöku Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu á Evrópska efnahagssvæðinu
 - ii) Samningur í formi bréfaskipta milli Evrópubandalagsins og Konungsríkisins Noregs um samstarfsáætlun um hagvöxt og sjálfbæra þróun í Búlgaríu
 - iii) Viðbótarbókun við samning milli Efnahagsbandalags Evrópu og Lýðveldisins Íslands vegna aðildar Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu að Evrópusambandinu og
 - iv) Viðbótarbókun við samning milli Efnahagsbandalags Evrópu og Konungsríkisins Noregs vegna aðildar Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu að Evrópusambandinu

Ég óska vinsamlega eftir staðfestingu yðar á því að þér samþykkið efni þessa bréfs.

Ég votta yður mína fyllstu virðingu.

Fyrir hönd Evrópubandalagsins

Viðauki: 1

VIÐAUKI

SAMNINGUR UM NORSKA SAMSTARFSÁÆTLUN UM HAGVÖXT OG
SJÁLFBÆRA ÞRÓUN Í RÚMENÍU
milli
KONUNGRÍKISINS NOREGS
og
RÚMENÍU
er nefnast „samningsaðilar“ í því sem hér fer á eftir

1. gr.

Markmið

Stofna skal til norskrar samstarfsáætlunar um hagvöxt og sjálfbæra þróun í Rúmeníu á grundvelli tvíhliða samstarfsverkefna milli samningsaðila í þeim geirum sem um getur í 4. gr.

2. gr.

Fjárframlag

Fjárframlag Konungsríkisins Noregs vegna hinnar norsku samstarfsáætlunar fyrir Rúmeníu skal nema í heild 48 milljónum evra og vera til skuldbindingar í einu lagi á árinu 2007.

3. gr.

Gildistími

Fjárhæðin, sem um getur í 2. gr., skal vera til úthlutunar frá gildistöku gildistökudegi samningsins um þátttöku Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu á Evrópska efnahagssvæðinu, eða gildistökudegi samnings um að beita samningnum til bráðabirgða, allt til 30. apríl 2009.

4. gr.

Forgangsgeirar

Hin norska samstarfsáætlun fyrir Rúmeníu skal ná til tvíhliða samstarfsverkefna milli hlutgengra umsækjenda frá samningsaðilum sem lúta að því að styrkja félagslega og efnahagslega uppbyggingu í Rúmeníu í eftirtöldum forgangsgeirum:

- Minni losun gróðurhúsalofttegunda, að meðtöldum sameiginlegum framkvæmdaverkefnum samkvæmt Kyoto-bókuninni, og minni losun annarra efna í loft og vatn
- Orkunýting og endurnýjanleg orka
- Stuðningur við sjálfbæra framleiðslu, meðal annars með vottun og sannprófun
- Heilbrigðismál

Hugsanleg starfsemi er til að mynda nýsköpun, uppbygging mannauðs, tengslamyndun, styrking kunnáttu, miðlun tækniþekkingar og rannsóknir og þróunarstarf.

5. gr.

Hámark vegna sameiginlegrar fjármögnunar

Fé, sem Norðmenn leggja fram sem styrki, skal ekki vera umfram 60 % af verkefniskostnaði nema þegar um ræðir verkefni sem eru fjármögnuð að öðru leyti með fjárveitingum frá ríki, héruðum eða sveitarfélögum, en þá má framlagið ekki vera umfram 85 % af verkefniskostnaði. Hvað sem öðru líður skal aldrei farið yfir hámark vegna sameiginlegrar fjármögnunar samkvæmt reglum bandalagsins. Framlög til frjálsra félagasamtaka og aðila vinnumarkaðarins geta numið allt að 90% verkefniskostnaðar.

6. gr.

Umsýsla

Umsýsla hinnar norsku samstarfsáætlunar fyrir Rúmeníu skal vera í höndum norskra stjórnvalda eða aðila sem þau tilnefna. Umsýsluaðilinn skal hafa samráð við landsmiðstöðina sem stjórnvöld í Rúmeníu tilnefna. Framkvæmdastjórn Evrópubandalaganna er heimilt að skoða verkefni.

Stjórnvöld í Noregi munu setja frekari ákvæði um framkvæmd samnings þessa eftir því sem þörf gerist.

Umsýslukostnaður vegna hinnar norsku samstarfsáætlunar skal tekinn af fjárhæðinni sem um getur í 2. gr.

7. gr.

Gildistaka

Samningur þessi skal fullgiltur af hálfu Konungsríkisins Noregs og Rúmeníu í samræmi við reglur um málsmeðferð í hvoru ríki. Hann öðlast gildi á þrítugasta degi eftir að síðasti samningsaðili hefur afhent norska utanríkisráðuneytinu skjal sitt um fullgildinguna, þó ekki áður en samningur um þátttöku Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu á Evrópska efnahagssvæðinu öðlast gildi, eða á gildistökudegi samnings um að beita síðarnefnda samningnum til bráðabirgða.

Gjört í Brussel hinn 2007,

Fyrir hönd Konungsríkisins Noregs

Fyrir hönd Rúmeníu“

Mér veitist sá heiður að staðfesta samþykki við efni bréfs yðar.

Ég votta yður mína fyllstu virðingu.

Fyrir hönd Konungsríkisins Noregs

VIÐBÓTARBÓKUN

við samning milli Efnahagsbandalags Evrópu og Lýðveldisins Íslands vegna aðildar
Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu að Evrópusambandinu

EVROPUBANDALAGIÐ

og
ÍSLAND

HAFA

með hliðsjón af samningi milli Efnahagsbandalags Evrópu og Lýðveldisins Íslands, sem undirritaður var í Brussel 22. júlí 1972 og nefnist „samningurinn“ í því sem hér fer á eftir, og gildandi reglum um viðskipti með fisk og sjávarafurðir milli Íslands og bandalagsins,

með hliðsjón af aðild Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu að Evrópusambandinu,

með hliðsjón af samningnum um þátttöku Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu á Evrópska efnahagssvæðinu,

með hliðsjón af gildandi reglum um viðskipti með fisk og sjávarafurðir milli Íslands og nýju aðildarríkjanna,

ákveðið sameiginlega að gera breytingar á samningnum vegna aðildar Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu að Evrópusambandinu

og gera með sér svohljóðandi bókun:

1. gr.

Texti samningsins, viðauka og bókana við hann, sem eru óaðskiljanlegur hluti hans, auk lokagerðarinnar og meðfylgjandi yfirlýsinga, skal þýddur á búlgörsku og rúmensku og teljast þeir textar jafngildir upprunalegu textunum. Sameiginlega nefndin skal samþykkja búlgarska og rúmenska textann.

2. gr.

Í bókun þessari og viðauka við hana er mælt fyrir um sérákvæði um innflutning til bandalagsins á tilteknum fisk- og sjávarafurðum frá Íslandi.

Árlegur tollfrjáls kvóti, sem kveðið er á um í viðauka við bókun þessa, skal koma til framkvæmda á tímabilinu 1. janúar 2007 til 30. apríl 2009. Kvótinn skal endurskoðaður við lok þess tímabils, að teknu tilliti til allra þeirra hagsmuna sem máli skipta. Kvótar ársins 2007 skulu ekki skertir af þeim sökum að stækkun Evrópska efnahagssvæðisins átti sér ekki stað 1. janúar 2007.

Kvótar ársins 2009 skulu skertir í samræmi við gildistíma þeirra til 30. apríl 2009.

3. gr.

Samningsaðilar skulu fullgilda eða samþykkja bókun þessa í samræmi við reglur sínar um málsmeðferð. Skjöl um fullgildingu eða samþykki skulu afhent aðalskrifstofu ráðs Evrópusambandsins til vörslu.

Bókunin öðlast gildi daginn eftir að síðasta skjal um fullgildingu eða samþykki er afhent til vörslu að því tilskildu að skjöl um fullgildingu eða samþykki eftirtalinna tengdra samninga hafi einnig verið afhent til vörslu:

- i) Samningur um þátttöku Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu á Evrópska efnahagssvæðinu
- ii) Samningur í formi bréfaskipta milli Evrópubandalagsins og Konungsríkisins Noregs um samstarfsáætlun um hagvöxt og sjálfbæra þróun í Búlgaríu
- iii) Samningur í formi bréfaskipta milli Evrópubandalagsins og Konungsríkisins Noregs um samstarfsáætlun um hagvöxt og sjálfbæra þróun í Rúmeníu og
- iv) Viðbótarbókun við samning milli Efnahagsbandalags Evrópu og Konungsríkisins Noregs vegna aðildar Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu að Evrópusambandinu

4. gr.

Bókun þessi er gerð í tvíriti á búlgörsku, dönsku, eistnesku, ensku, finnsku, frönsku, grísku, hollensku, íslensku, ítölsku, lettnesku, litháísku, maltnesku, pólsku, portúgölsku, rúmensku, slóvensku, slóvösku, spænsku, sænsku, tékknesku, ungversku og þýsku, og er hver þessara texta jafngildur.

Gjört í Brussel hinn [...].

Fyrir hönd Evrópubandalagsins

Fyrir hönd Íslands

VIÐAUKI**SÉRÁKVÆÐI SEM UM GETUR Í 2. GR.**

Bandalagið skal bæta við nýjum árlegum tollfrjálsum kvótum til innflutnings á afurðum sem eru upprunnar á Íslandi sem hér segir:

SAT-númer	Vörulýsing	Árlegur kvóti
0306 19 30	Frystur humar (<i>Nephrops norvegicus</i>)	520 tonn ¹
0304 19 35	Karfaflokk (<i>Sebastes</i> spp.), fersk eða kæld	750 tonn

¹ Tollfrjáls innflutningskvóti sem bætist við. Sé þessi tiltekni kvóti ekki nýttur til fulls á árinu 2007 skal sá hluti hans, sem eftir er, fluttur til ársins 2008. Í þessu tilliti skal nýting þessa tiltekna innflutningskvóta fyrir árið 2007 stöðvuð á öðrum vinnudegi framkvæmdastjórnarinnar eftir 1. apríl 2008. Næsta vinnudag á eftir skal ónýttur hluti þessa innflutningskvóta ársins 2007 færður undir samsvarandi innflutningskvóta ársins 2008. Frá þeim degi verður ekki unnt að nýta eða skila aftur hluta af þessum tiltekna innflutningskvóta fyrir árið 2007.

VIÐBÓTARBÓKUN

við samning milli Efnahagsbandalags Evrópu og Konungsríkisins Noregs vegna aðildar Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu að Evrópusambandinu

EVRÓPUBANDALAGIÐ

og

KONUNGRÍKIÐ NOREGUR

HAFA

með hliðsjón af samningi milli Efnahagsbandalags Evrópu og Konungsríkisins Noregs, sem undirritaður var 14. maí 1973 og nefnist „samningurinn“ í því sem hér fer á eftir, og gildandi reglum um viðskipti með fisk og sjávarafurðir milli Noregs og bandalagsins,

með hliðsjón af aðild Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu að Evrópusambandinu,

með hliðsjón af samningnum um þátttöku Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu á Evrópska efnahagssvæðinu,

með hliðsjón af gildandi reglum um viðskipti með fisk og sjávarafurðir milli Noregs og Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu,

ákveðið sameiginlega að gera breytingar á samningnum vegna aðildar Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu að Evrópusambandinu

og gera með sér svohljóðandi bókun:

1. gr.

Texti samningsins, viðauka og bókana við hann, sem eru óaðskiljanlegur hluti hans, auk lokagerðarinnar og meðfylgjandi yfirlýsinga, skal þýddur á búlögörsku og rúmensku og teljast þeir textar jafngildir upprunalegu textunum. Sameiginlega nefndin skal samþykkja búlgarska og rúmenska textann.

2. gr.

Í bókun þessari er mælt fyrir um sérákvæði um innflutning til bandalagsins á tilteknum fisk- og sjávarafurðum frá Noregi.

Innflutningskvóti, sem kveðið er á um í 3. gr. bókunar þessarar, skal koma til framkvæmda á tímabilinu 1. janúar 2007 til 30. apríl 2009. Kvótar, sem kveðið er á um í 3. gr., skulu endurskoðaðir við lok þess tímabils, að teknu tilliti til allra þeirra hagsmuna sem máli skipta. Kvótar ársins 2007 skulu ekki skertir af þeim sökum að stækkun Evrópska efnahagssvæðisins átti sér ekki stað 1. janúar 2007. Kvótar ársins 2009 skulu skertir í samræmi við gildistíma þeirra til 30. apríl 2009.

Um innflutningskvótana skulu gilda upprunareglurnar sem fram koma í bókun nr. 3 við samninginn.

3. gr.

Bandalagið skal bæta við árlegum tollfrjálsum kvóta til innflutnings á afurðum sem hér segir:

- Frystur makrill af tegundunum *Scomber scombrus* og *Scomber japonicus* (SAT-númer 0303 74 30): 9 300 tonn
- Fryst sild (*Clupea harengus*, *Clupea pallasii*) (SAT-númer 0303 51 00): 1 800 tonn
- Fryst síldarflök og síldarsamflök (*Clupea harengus*, *Clupea pallasii*) (SAT-númer 0304 29 75 og 0304 99 23): 600 tonn
- Annar fiskur, frystur (SAT-númer 0303 79 98): 2 200 tonn
- Annar laxfiskur, frystur (SAT-númer 0303 29 00): 2 000 tonn
- Fryst og skelflett rækja (SAT-númer úr 1605 20 10, úr 1605 20 91 og úr 1605 20 99): 2 000 tonn

4. gr.

Bandalagið skal afnema skilyrðið „til iðnaðarvinnslu“, og þar með kröfu um sölu til neytenda, vegna innflutningskvóta sem veittur var árið 2004 fyrir frystan makríl (pöntunarnúmer 09.0760, 09.0763 og 09.0778), frysta sild (pöntunarnúmer 09.0752) og fryst síldarsamflök (pöntunarnúmer 09.0756). Á samsvarandi hátt skal afnema kröfu um að afurðir, sem fluttar eru inn samkvæmt sömu kvótum, skuli ætlaðar til neyslu.

Gildandi tollfrjáls kvóti fyrir frysta og skelfletta rækju með pöntunarnúmer 09.0758 skal taka til SAT-númeranna úr 1605 20 10, úr 1605 20 91 og úr 1605 20 99.

Að því er varðar tímabilið 1. janúar 2008 til 31. desember 2008 skal bandalagið sameina hina tvo gildandi tollfrjálsa kvóta fyrir frysta og skelfletta rækju (pöntunarnúmer 09.0745 og 09.0758) og hinn nýja tollfrjálsa 2 000 tonna kvóta, sem bætist við og kveðið er á um í 3. gr., og láta hinn sameinaða kvóta taka til SAT-númeranna úr 1605 20 10, úr 1605 20 91 og úr 1605 20 99.

Frá 1. janúar 2009 skulu hinir tveir gildandi tollfrjálsu kvótar fyrir frysta og skelfletta rækju með pöntunarnúmer 09.0758 (2 500 tonn) og með pöntunarnúmer 09.0745 (5 500 tonn) og hinn nýi tollfrjálsi 2 000 tonna kvóti, sem bætist við, gilda sem þrír aðskildir innflutningskvótar og taka til SAT-númeranna úr 1605 20 10, úr 1605 20 91 og úr 1605 20 99.

Frá 15. júní 2008 skal bandalagið sameina undirtímabilin, sem tengjast hinum þremur gildandi innflutningskvótum fyrir makríl (pöntunarnúmer 09.0760, 09.0763 og 09.0778) í eitt tímabil sem nær frá 15. júní til 14. febrúar.

5. gr.

Fulltrúar Evrópubandalagsins og Noregs skulu koma saman fyrir lok ársins 2007 til að athuga möguleika á að láta upprunareglunar, sem fram koma í bókun nr. 3 við samninginn, gilda einnig um afurðir sem falla undir bréfaskipti um viðskipti með sjávarafurðir frá 16. apríl 1973.

6. gr.

Evrópubandalagið og Noregur skulu fullgilda eða samþykkja bókun þessa í samræmi við reglur sínar um málsmeðferð. Skjöl um fullgildingu eða samþykki skulu afhent aðalskrifstofu ráðs Evrópusambandsins til vörslu.

Bókunin öðlast gildi daginn eftir að síðasta skjal um fullgildingu eða samþykki er afhent til vörslu að því tilskildu að skjöl um fullgildingu eða samþykki eftirtalinna tengdra samninga hafi einnig verið afhent til vörslu:

- i) Samningur um þátttöku Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu á Evrópska efnahagssvæðinu
- ii) Samningur í formi bréfaskipta milli Evrópubandalagsins og Konungsríkisins Noregs um samstarfsáætlun um hagvöxt og sjálfbæra þróun í Búlgaríu
- iii) Samningur í formi bréfaskipta milli Evrópubandalagsins og Konungsríkisins Noregs um samstarfsáætlun um hagvöxt og sjálfbæra þróun í Rúmeníu og
- iv) Viðbótarbókun við samning milli Efnahagsbandalags Evrópu og Lýðveldisins Íslands vegna aðildar Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu að Evrópusambandinu

7. gr.

Bókun þessi er gerð í tvíriti á búlögörsku, dönsku, eistnesku, ensku, finnsku, frönsku, grísku, hollensku, íslensku, ítölsku, lettnesku, litháísku, maltnesku, norsku, pólsku, portúgölsku, rúmensku, slóvensku, slóvösku, spænsku, sænsku, tékknesku, ungversku og þýsku, og er hver þessara texta jafngildur.

Fylgiskjal II.

*Fjármálaráðuneyti,
fjárlagaskrifstofa:*

Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á ýmsum lögum vegna samnings um þátttöku Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu á Evrópska efnahagssvæðinu.

Megintilgangur með frumvarpinu er að fullgilda samning um þátttöku Búlgaríu og Rúmeníu á Evrópska efnahagssvæðinu. Einnig er lagt til að þær breytingar sem gerðar eru á meginmáli EES-samningsins með aðildarsamningnum hafi lagagildi hér á landi. Enn fremur eru lagðar til nauðsynlegar breytingar á lögum um útlendinga og lögum um atvinnuréttindi útlendinga vegna þeirra aðlagana sem gerðar voru við ákvæði um frjálsa fær launþega, en aðildarríkjum er heimilt að beita eigin reglum á þessu sviði í ákveðinn tíma frá aðild nýju ríkjanna.

Samkvæmt 128. gr. EES-samningsins er nýjum aðildarríkjum Evrópusambandsins skylt að sækja um aðild að Evrópska efnahagssvæðinu. Af þessum sökum var nauðsynlegt að hefja viðræður um þátttöku Búlgaríu og Rúmeníu í Evrópska efnahagssvæðinu um leið og samkomulag hafði náðst um aðild þeirra að Evrópusambandinu. Meginmarkmið viðræðnanna var að tryggja samhliða stækkun Evrópusambandsins og Evrópska efnahagssvæðisins þannig að nýju aðildarríkin yrðu samtímis aðilar að Evrópusambandinu og EES-samningnum. Helsta samningsmarkmið Íslands í stækkunarviðræðunum var að tryggja að stækkun Evrópska efnahagssvæðisins leiddi ekki til lakari viðskiptakjara en fríverslunarsamningar EFTA-ríkjanna við nýju samningsaðilana höfðu þegar tryggt. Af þeim sökum lagði Ísland ásamt

Noregi áherslu á frekari tollalækkanir vegna viðskipta með sjávarafurðir. Af hálfu Evrópusambandsins lagði framkvæmdastjórn þess hins vegar áherslu á aukin framlög EFTA-ríkjanna til þróunarsjóðs EFTA. Niðurstaða samningaviðræðnanna var sú að Evrópusambandið fellir niður tolla á frystum humri og ferskum karfaflökum þannig að kvótar í þessum tegundum aukast tímabundið. Á móti munu framlög EFTA-ríkjanna til þróunarsjóðs EFTA verða aukin um alls 72 milljónir evra fram til apríl 2009. Hluttur Íslands af þessu aukna framlagi er um 3,2 milljónir evra eða um það bil 280 m.kr.

Í frumvarpinu er gert ráð fyrir að ákvæði 1.–6. gr. reglugerðar ráðsins (EBE) nr. 1612/68, um frelsi launþega til flutninga innan bandalagsins, ásamt síðari breytingum, taki ekki gildi um atvinnu- og búseturétt ríkisborgara Búlgaríu og Rúmeníu fyrr en 1. janúar 2009. Hið sama gildir um aðstandendur þessara ríkisborgara. Jafnframt miðar frumvarpið að því að leiða í lög aðlögunarheimildir samningsins um stækkun Evrópusambandsins við inngöngu Búlgaríu og Rúmeníu í sambandið. Samkvæmt aðlögunarákvæðum samningsins er heimilt að fresta frjálsri för launafólks frá þessum ríkjum og fullum aðgangi þeirra að íslenskum vinnumarkaði til 1. janúar árið 2009. Íslensk stjórnvöld hafa ákveðið að nýta þessa heimild. Í samræmi við það er í þessu frumvarpi lagt til að réttur útlendinga frá EES- eða EFTA-ríkjunum til dvalarleyfis hér á landi, hafi þeir framvísað gögnum um að vera launþegar sem falla undir lög um frjálsan atvinnu- og búseturétt innan EES-svæðisins, taki ekki til ríkisborgara frá Búlgaríu eða Rúmeníu fyrr en að þeim tíma liðnum. Einnig verði sömu takmarkanir settar við rétt ríkisborgara frá þessum ríkjum til að dvelja hér á landi í sex mánuði við atvinnuleit eða til að sækja um dvalarleyfi eftir komu til landsins.

Verði frumvarpið óbreytt að lögum aukast útgjöld ríkissjóðs tímabundið frá gildistöku frumvarpsins til apríl 2009 um alls 280 m.kr. Miðast þessi útreikningur við núverandi stöðu íslensku krónunnar gagnvart evrunni.

3. Tillaga til þingsályktunar

[3. mál]

um viðurkenningu Íslands á ríkisstjórn Palestínu.

Flm.: Steingrímur J. Sigfússon, Atli Gíslason, Álfheiður Ingadóttir,
 Árni Þór Sigurðsson, Guðfríður Lilja Grétarsdóttir,
 Ingibjörg Inga Guðmundsdóttir, Katrín Jakobsdóttir,
 Kolbrún Halldórsdóttir, Þuríður Backman.

Alþingi ályktar að fela ríkisstjórninni að viðurkenna réttkjörna ríkisstjórn á heimastjórnarsvæði Palestínu og taka upp við hana eðlileg samskipti. Jafnframt beiti hún sér á alþjóðavettvangi fyrir því að önnur ríki geri slíkt hið sama.

Greinargerð.

Í kjölfar almennra kosninga á yfirráðasvæði Palestínumanna í janúar 2006 tók við völdum ríkisstjórn Hamas, sem þá hafði hlotið meiri hluta í kosningum sem alþjóðlegir eftirlitsaðilar úrskurðuðu að hefðu í aðalatriðum farið lýðræðislega fram. Ísrael neitaði að viðurkenna úrslit kosninganna og hefur með stuðningi Bandaríkjanna reynt að fá alþjóðasamfélagið til þess að sniðganga nýkjörna stjórn. Ísraelsstjórn hefur fryst greiðslur til Palestínu og heldur eftir skatttekjum sem henni ber að skila til heimastjórnarsvæðanna. Þetta ófremdarástand hefur

bætt gráu ofan á svart og aukið enn á þrengingar á heimastjórnarsvæðum Palestínumanna og var þó ekki á bætandi.

Þrátt fyrir þessar erfiðu aðstæður og miklu spennu í samskiptum höfuðfylkinga Palestínumanna, Hamas-samtakanna og Fatah-hreyfingarinnar, hefur þó tekist þar samkomulag um myndun þjóðstjórnar og er það framlag Palestínumanna til þess að reyna að öðlast viðurkenningu alþjóðasamfélagsins og fá lífsnauðsynlega aðstoð og stuðning til að lina þjáningar og skort íbúa Palestínu. Í kjölfar þessa reið norska ríkisstjórnin á vaðið, viðurkenndi ríkisstjórn Palestínu og lýsti því yfir að hún hygðist taka upp við hana eðlileg samskipti. Tillagan sem hér er flutt gengur út á að Ísland fylgi í kjölfar Noregs og taki jafnframt upp baráttu fyrir því á alþjóðavettvangi að tekin verði upp eðlileg samskipti við réttkjörin stjórnvöld í Palestínu.

Palestínumenn eru kúguð og undirokuð þjóð er sætt hefur harðræði, ólöglegu hernámi og landtöku af hálfu hernaðarstórveldisins Ísraels, með stuðningi Bandaríkjanna, um meira en hálfra aldar skeið. Forsenda þess að brugðið geti til betri tíðar og friður komist á er að sjálfsgöðu að forsvarsmenn þjóðanna sem búa við botn Miðjarðarhafs séu viðurkenndir og geti komið fram sem talsmenn þeirra í öllum samskiptum og þá ekki síst í friðarumleitunum.

4. Frumvarp til laga

[4. mál]

um brottfall laga nr. 20/2006, vatnalaga.

Flm.: Steingrímur J. Sigfússon, Atli Gíslason, Álfheiður Ingadóttir,
 Árni Þór Sigurðsson, Guðfríður Lilja Grétarsdóttir,
 Ingibjörg Inga Guðmundsdóttir, Katrín Jakobsdóttir,
 Kolbrún Halldórsdóttir, Þuríður Backman.

1. gr.

Lög nr. 20/2006, vatnalög, falla brott.

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Greinargerð.

Með frumvarpi þessu er lagt til að lög nr. 20/2006, vatnalög, falli brott og lög nr. 15/1923, vatnalög, með síðari breytingum, haldi gildi sínu.

Setning nýrra vatnalaga, heildarlaga í stað þeirra sem gilt höfðu allt frá 1923, var eitt umdeildasta mál 132. löggjafarþings. Þáverandi stjórnarandstaða sameinaðist í andstöðu við málið og lagði til að því yrði vísað frá, sbr. nefndarálit á þingskjali 864 frá því þingi. Meginrök stjórnarandstöðunnar voru að með frumvarpinu væri hróflað með óábyrgum og óvarlegum hætti við farsælli niðurstöðu Alþingis um nýtingarrétt á vatni frá 1923 og einkaeignarétti gert of hátt undir höfði. Við lokameðferð málsins náðist sú málamiðlun að fresta gildistöku hinna nýju vatnalaga fram yfir kosningar á þessu vori og þar til nýtt þing hefði komið saman og gæti tekið afstöðu til málsins. Það er skoðun flutningsmanna að ekki sé eftir neinu að biða að fella hin nýju lög úr gildi áður en þau koma til framkvæmda hinn 1. nóvember nk. Því er frumvarp þetta flutt. Um frekari rökstuðning vísast til nefndarálits minni hluta iðnaðarnefndar á þingskjali 864 frá 132. löggjafarþingi sem hér fer á eftir sem fylgiskjal.

Með frumvarpinu fylgdi nefndarálit minni hluta iðnaðarnefndar um frumvarp til vatnalaga, þskj. 864, 268. mál 132. löggjafarþings. Sjá Alþt. 2005–2006, bls. 3383–3387.

5. Beiðni um skýrslu

[5. mál]

frá forsætisráðherra um samninga, viljayfirlýsingar og fyrirheit ráðherra.

Frá Ingibjörgu Ingu Guðmundsdóttur, Atla Gíslasyni, Álfheiði Ingadóttur, Árna Þór Sigurðssyni, Katrínu Jakobsdóttur, Kolbrúnu Halldórsdóttur, Steingrími J. Sigfússyni, Þuríði Backman og Guðfríði Lilju Grétarsdóttur.

Með vísan til 46. gr. laga um þingsköp Alþingis er þess óskað að forsætisráðherra flytji Alþingi skýrslu þar sem eftirfarandi komi fram:

- Upplýsingar um viljayfirlýsingar, fyrirheit eða samninga, sem kunna að fela í sér fjárhagslegar skuldbindingar fyrir ríkissjóð á núverandi kjörtímabili og því næsta, sem ráðherrar gerðu frá 6. desember 2006 og þar til ríkisstjórnin lét af störfum án þess að bera þá upp á Alþingi.
- Enn fremur komi fram við hvaða fjárheimildir eða samþykktir Alþingis er stuðst í hverju tilviki. Skýrslan taki til rekstrar, stofnverkefna eða réttinda, hvort sem þau eru beint á vegum ríkisins eða á hendi annarra.
- Efni skýrslunnar verði sundurgreint eftir ráðherrum og þær fjárhæðir sem um er að tefla komi fram.
- Greint verði frá tímasetningum, skilyrðum, svo sem um mótframlög, fyrirvörum eða öðru sem áhrif getur haft á framvindu einstakra mála.
- Greint verði frá því hvar almenningur og þingmenn geti nálgast tilgreinda gerninga.

Í skýrslunni verði lagt mat á það hvort framangreindir gerningar séu innan þess ramma sem markaður er í lögum um fjárreiður ríkisins, nr. 88/1997.

Greinargerð.

Með beiðninni er óskað eftir tæmandi upplýsingum um öll þau tilvik og allar þær fjárhæðir sem ráðherrar hafa, með samningum, fyrirheitum og viljayfirlýsingum, lofað að veita eða beita sér fyrir að veittar verði á tímabilinu frá því að fjárlög fyrir árið 2007 voru samþykkt 6. desember 2006 og þar til ríkisstjórnin lét af störfum.

Það var áberandi á síðustu mánuðum og vikum fyrir nýliðnar alþingiskosningar hvað einstakir ráðherrar og ráðuneyti þeirra sýndu skyndilega mikinn áhuga á að styðja ýmiss konar verkefni og gera vel við ýmsar stofnanir og félagasamtök með skriflegum samningum og fyrirheitum til næstu ára.

Margar þessara undirskrifa lutu að samningum um brýn og þörf verkefni og í einhverjum tilfellum hafa ráðherrar verið að fullnusta mál sem þeim hafði áður verið falið að leysa úr eða ganga frá. Af fréttatilkyningum ráðuneytanna mátti þó oft ráða að um væri að ræða frumkvæði viðkomandi ráðherra. Í ljósi þess hversu nálægt kosningum var komið þegar brast á

með þessari bylgju undirskrifta og loforða var haft á orði að ráðuneytin væru orðin eins og kosningaskrifstofur einstakra flokka og frambjóðenda.

Það er mikilvægt að framkvæmdarvaldið standi undir því trausti og þeim skyldum sem á því hvíla um meðferð á fjármunum hins opinbera og að það sé hafið yfir vafa að einstakir ráðherrar misnoti ekki aðstöðu sína sjálfum sér og flokki sínum til framdráttar í aðdraganda kosninga.

Ákvæði fjárreiðulaga.

Minnt er á ákvæði fjárreiðulaga, nr. 88/1997, um frumvarp til fjárlaga. Í 21. gr. segir: „Þannig skal fyrir fram leitað heimilda til greiðslna úr ríkissjóði, eftirgjafar krafna og til að gera hvers konar samninga um fjárhagslegar skuldbindingar fyrir ríkissjóð og ríkisstofnanir.“

Í 30. gr. segir: „Einstökum ráðherrum er heimilt, með samþykki fjármálaráðherra, að gera verksamninga og samninga um rekstrarverkefni, sem undir ráðuneytið heyra, til lengri tíma en eins árs við þá ríkisstofnun sem sinnt hefur verkefninu, aðrar ríkisstofnanir, sveitarfélög eða einkaaðila, enda sé áætlað fyrir verkefninu í fjárlögum.“

Siðferði og lagalegar skyldur.

Það er ljóst að ráðherrar gefa með undirskriftum sínum, viljayfirlýsingum eða fyrirheitum væntingar um að við þær verði staðið. Jafnframt er ljóst að vonbrigðin verða mikil þegar ekki er staðið við undirskriftirnar, og er þá hægt að velta fyrir sér í hvaða lagalegum eða siðferðilegum rétti ráðherra er að gefa slík fyrirheit.

Þessi skýrslubeiðni er lögð fram til að fá samantekt á þessum aðgerðum ráðherra og ríkisstjórnar svo að hægt sé að fá sundurliðað heildaryfirlit yfir þessa gerninga og leggja mat á lögformlega en einnig siðferðilega hlið þessa máls nú að nýafstöðnum kosningum til Alþingis.

6. Tillaga til þingsályktunar

[6. mál]

um friðlandið í Þjórsárverum og verndun Þjórsár.

Flm.: Kolbrún Halldórsdóttir, Atli Gíslason, Álfheiður Ingadóttir, Árni Þór Sigurðsson, Guðfríður Lilja Grétarsdóttir, Ingibjörg Inga Guðmundsdóttir, Katrín Jakobsdóttir, Steingrímur J. Sigfússon, Þuríður Backman.

Alþingi ályktar að fela ríkisstjórninni að sjá til þess að fallið verði frá áformum um Norðlingaölduveitu í Þjórsárverum og frekari virkjanir í Þjórsá en orðið er. Jafnframt verði verndun Þjórsárvera tryggð í heild sinni með stækkun friðlandsins þannig að það nái til náttúrulegra marka veranna ásamt með Þjórsá og nærliggjandi svæðum að Sultartangalóni. Stækkað Þjórsárverafriðland verði sem fyrst tilnefnt á heimsminjaskrá UNESCO. Undirbúningur málsins miðist við að hægt verði að auglýsa hin nýju friðlandsmörk eigi síðar en haustið 2007.

Greinargerð.

Þjórsárver eru stærsta og gróðurrikasta votlendi á hálendi Íslands. Þau hafa notið verndar sem friðland síðan 1981 og eru auk þess eitt þriggja svæða sem Íslendingar hafa tilnefnt á

lista Ramsar-samningsins um alþjóðlega mikilvæg votlendissvæði. Friðlýsing þeirra kom upphaflega til vegna áforma um stórfelldar virkjanir í Þjórsá um 1970, sem gerðu ráð fyrir að Þjórsárver hyrfu undir 200 km² uppistöðulón. Þær áætlanir mættu strax miklum mótbyr og friðlýsingin áratug síðar var stórt skref í rétta átt. Með henni tókst þó ekki að útiloka miðlun neðst í verunum við Norðlingaöldu. Framkvæmdaáform Landsvirkjunar þar hafa alla tíð verið þyrnir í augum þeirra sem barist hafa fyrir verndun Þjórsárvera og hefur sú barátta í seinni tíð orðið eins konar táknmynd í baráttunni fyrir verndun íslenskrar náttúru. Landsvirkjun hefur sótt ákaft að fá að reisa Norðlingaölduveitu, en einlægir verjendur veranna hafa barist gegn þeim áformum og krafist þess að friðlandið verði stækkað þannig að það taki að fullu til hinnar vistfræðilegu og landfræðilegu heildar sem verin eru. Fjölmörg náttúruverndarsamtök hafa lýst stuðningi við stækkun friðlandsins og hvað eftir annað hafa heimamenn í Gnúpverjahreppi samþykkt ályktanir um að horfið verði frá öllum áformum um veitu- og virkjanaframkvæmdir í Þjórsárverum, nú síðast 3. maí 2005 þegar hreppsnefnd sameinaðs Skeiða- og Gnúpverjahrepps samþykkti að hafna Norðlingaölduveitu.

Í tillögu Umhverfisstofnunar að náttúruverndaráætlun 2003–2008, sem gefin var út 2003, er lagt til að friðlandið í Þjórsárverum verði stækkað á þrjá vegu, mest til suðurs eða í Sultartangalón. Í áætlun stofnunarinnar segir að forsenda stækkunar friðlandsins sé landslagsheild hins víðáttumikla votlendis- og rústasvæðis, ásamt fjölbreyttum búsvæðagerðum. Enn fremur segir að svæðið hafi að geyma fágætar náttúruminjar sem hafi alþjóðlegt náttúruverndargildi og að á herðum okkar hvíli alþjóðleg ábyrgð. Þar að auki sé verndargildi svæðisins mikið út frá vísindalegum, félagslegum, efnahagslegum og menningarlegum sjónarmiðum. Verkefnisstjórn rammaáætlunar um nýtingu vatnsafls og jarðvarma, sem skilaði niðurstöðum 1. áfanga þeirrar áætlunar 2004, komst að sömu niðurstöðu og Umhverfisstofnun.

Vinstri hreyfingin – grænt framboð hefur lagt fram tillögu á Alþingi um stækkun friðlandsins í Þjórsárverum árlega síðan á 127. löggjafarþingi 2001–2002. Síðustu tvö löggjafarþing hafa þingmenn úr öllum flokkum nema Sjálfstæðisflokki verið meðflutningsmenn á tillögunni. Þar að auki hafa þingmenn Samfylkingarinnar, Vinstri hreyfingarinnar – græns framboðs og Frjálslynda flokksins lagt til að heimild iðnaðarráðherra frá árinu 2003 til að leyfa gerð Norðlingaölduveitu verði felld brott úr lögum.

Upp á síðkastið hefur orðið vart vaxandi andstöðu við áform um virkjanir í neðri hluta Þjórsár, en samhliða aukinni ásókn álfyrirtækja í raforku frá íslenskum vatnsafls- og jarðvarmavirkjunum hafa áform orkuþyrntækjanna um virkjanaframkvæmdir þar orðið áleitinari. Nú hyggst Landsvirkjun reisa þar þrjár virkjanir í þágu stóriðju. Á aðalfundi Náttúruverndarsamtaka Íslands 29. maí 2007 var samþykkt að skora á ríkisstjórn Íslands að stöðva framkvæmdir og undirbúning þessara virkjana enda liggi ekki fyrir heildarmat á gildi eða sérstöðu landslags við neðri hluta Þjórsár, tjón af virkjunum þar verði fyrirsjáanlega mikið og mál til komið að stjórnvöld verji Þjórsá gegn frekari ágangi og eyðileggingu.

Það er mat flutningsmanna þessarar tillögu að það sé löngu tímabært að skapa frið um Þjórsá frá upptökum til ósa. Í því augnamiði beri að hætta við öll frekari áform um veitu- og virkjanaframkvæmdir í Þjórsárverum og í Þjórsá neðan Búrfellsvirkjunar. Til að tryggja Þjórsárverum þann sess sem þau verðskulda sem alþjóðlega mikilvægt náttúruverndarsvæði beri að tilnefna þau á heimsminjaskrá UNESCO, Menningarmálastofnunar Sameinuðu þjóðanna. Stefna ber jafnframt að því að Þjórsárver verði hluti af Hofsjökulspjóðgarði, sem nái yfir verin ásamt Kerlingarfjöllum, friðlandinu í Guðlaugstungum og rústasvæðinu norðan Hofsjökuls. Í ljósi þess hversu óljós stefnuýfirlýsing Sjálfstæðisflokks og Samfylkingarinnar er um málefni Þjórsárvera er nauðsynlegt að Alþingi tali skýrt og greinilega í þessum efnum.

Á þann hátt einan er tryggt að horfið verði endanlega frá Norðlingaölduveitu, leyfi til hennar verði afturkallað og verndun Þjórsárvera tryggð til framtíðar.

7. Frumvarp til laga

[7. mál]

um verðbréfavíðskipti.

(Lagt fyrir Alþingi á 134. löggjafarþingi 2007.)

I. KAFLI

Gildissvið og orðskýringar.

1. gr.

Gildissvið.

Lög þessi gilda um verðbréfavíðskipti. Með verðbréfavíðskiptum er átt við:

1. Móttöku og miðlun fyrirmæla frá víðskiptavinum um einn eða fleiri fjármálagerninga.
2. Framkvæmd fyrirmæla fyrir hönd víðskiptavina.
3. Víðskipti með fjármálagerninga fyrir eigin reikning.
4. Eignastýringu.
5. Fjárfestingarráðgjöf.
6. Sölutryggingu í tengslum við útgáfu fjármálagerninga og/eða útboð fjármálagerninga.
7. Umsjón með útboði verðbréfa án sölutryggingar.
8. Rekstur markaðstorgs fjármálagerninga (MTF).

Einnig er með verðbréfavíðskiptum átt við eftirfarandi víðskipti eða starfsemi ef hún er í nánum tengslum við starfsemi eða víðskipti skv. 1. mgr.:

1. Vörslu og umsýslu fjármálagerninga fyrir reikning víðskiptavina, þ.m.t. öryggisvörslu fjár og tengda þjónustu, svo sem reiðufjár- og tryggingastjórnun.
2. Veitingu lánsheimilda, ábyrgða eða lána til fjárfestis þannig að hann geti átt víðskipti með fjármálagerninga ef fjármálafyrirtæki sem veitir lánsheimildina eða lánið kemur að víðskiptunum.
3. Ráðgjöf til fyrirtækja um uppbyggingu eigin fjár, stefnumótun og skyld mál og ráðgjöf og þjónustu varðandi samruna fyrirtækja og kaup á þeim.
4. Gjaldeyrisþjónustu ef umrædd víðskipti eru liður í fjárfestingarþjónustu.
5. Fjárfestingarrannsóknir og fjármálagreiningar eða annars konar almennar ráðleggingar er tengjast víðskiptum með fjármálagerninga.
6. Þjónustu í tengslum við sölutryggingu.
7. Þjónustu sem tengist undirliggjandi þáttum afleiðu skv. e- og h-lið 2. tölul. 1. mgr. 2. gr., ef hún er í tengslum við verðbréfavíðskipti samkvæmt þessari grein.

2. gr.

Orðskýringar.

Í lögum þessum merkir:

1. *Fjármálafyrirtæki*: Fyrirtæki samkvæmt skilgreiningu laga um fjármálafyrirtæki.
2. *Fjármálagerningur*:
 - a. Verðbréf, þ.e. þau framseljanlegu verðbréf sem hægt er að eiga víðskipti með á fjármagnsmarkaði, að undanskildum greiðsluskjölum, svo sem:

- i. hlutabréf í fyrirtækjum og önnur verðbréf sem eru ígildi hlutabréfa í fyrirtækjum, sameignarfélögum eða öðrum lögaðilum og heimildarskírteini fyrir hlut,
- ii. skuldabréf eða skuld á verðbréfaformi, þ.m.t. heimildarskírteini vegna slíkra verðbréfa,
- iii. önnur verðbréf sem veita rétt til að kaupa eða selja verðbréf eða leiða til uppgjörs í reiðufé sem ræðst af verðbréfum, gjaldmiðlum, vöxtum eða ávöxtunarkröfum, hrávörum eða öðrum vísitölum eða mælikvörðum.
- b. Peningamarkaðsskjöl, þ.e. þeir flokkar gerninga sem viðskipti fara venjulega fram með á peningamarkaði, svo sem ríkisvixlar, innlánskírteini og viðskiptabréf að undanskildum greiðsluskjölum.
- c. Hlutdeildarskírteini.
- d. Valréttarsamningar, framtíðarsamningar, skiptasamningar, framvirkir vaxtarsamningar og aðrar afleiður sem byggjast á verðbréfum, gjaldmiðlum, vöxtum, ávöxtunarkröfu, öðrum afleiðum, fjárhagslegum vísitölum eða fjárhagslegum viðmiðum sem gera má upp efnislega eða með reiðufé.
- e. Hrávöruafleiður.
- f. Afleiður til yfirfærslu lánaáhættu.
- g. Samningar um fjárhagslegan mismun.
- h. Aðrar afleiður, sem ekki falla undir d–g-lið, en hafa sömu eiginleika og þær afleiður.
- 3. *Eignastýring*: Stjórnun verðbréfasafns í samræmi við fjárfestingarstefnu sem er fyrir fram ákveðin af viðskiptavini.
- 4. *Fjárfestingarráðgjöf*: Persónulegar ráðleggingar til viðskiptavinar í tengslum við fjármálagerninga, hvort sem er að frumkvæði viðskiptavinarins eða þess sem þjónustuna veitir.
- 5. *Taka fjármálagerninga til viðskipta*: Samþykki kauphallar á að viðskipti með fjármálagerninga hefjist á skipulegum verðbréfamarkaði að uppfylltum reglum hennar skv. 22. gr. laga um kauphallir.
- 6. *Markaðstorg fjármálagerninga (MTF)*: Marghliða viðskiptakerfi sem starfrækt er af fjármálafyrirtæki eða kauphöll sem leiðir saman kaupendur og seljendur fjármálagerninga, í samræmi við ófrávikjanlegar reglur þess, þannig að til samninga stofnast í samræmi við IV. kafla.
- 7. *Skipulegur verðbréfamarkaður*: Markaður með fjármálagerninga samkvæmt skilgreiningu laga um kauphallir.
- 8. *Kauphöll*: Rekstraraðili skipulegs verðbréfamarkaðar samkvæmt skilgreiningu laga um kauphallir.
- 9. *Fagfjárfestar*: Með fagfjárfestum er átt við viðskiptavini sem búa yfir reynslu, þekkingu og sérfræðikunnáttu til að taka sjálfir ákvarðanir um fjárfestingar og meta áhættuna sem þeim fylgir. Eftirfarandi aðilar teljast fagfjárfestar:
 - a. Lögaðilar, hér á landi eða erlendis, sem hafa starfsleyfi eða sinna lögbundinni starfsemi á fjármálamörkuðum, þ.m.t. fjármálafyrirtæki og fyrirtæki tengd fjármálasviði, váttryggingafélög, sjóðir um sameiginlega fjárfestingu og rekstrarfélög þeirra, lífeyrissjóðir og rekstrarfélög þeirra eftir því sem við á, seljendur hrávöru og hrávöruafleiða, staðbundnir aðilar og aðrir stofnanafjárfestar.
 - b. Stór fyrirtæki sem uppfylla a.m.k. tvö af eftirfarandi skilyrðum:
 - i. heildartala efnahagsreiknings er 1.847 millj. kr. eða hærri,
 - ii. hrein ársvelta er 3.695 millj. kr. eða meiri,
 - iii. eigið fé er 185 millj. kr. eða meira.

- Fjárhæðir samkvæmt þessum lið eru grunnfjárhæðir sem eru bundnar gengi evru (EUR) 3. janúar 2007 (92,37).
- c. Ríkisstjórnir og sveitarstjórnir, seðlabankar og alþjóðastofnanir, svo sem Alþjóðagjaldeyrissjóðurinn, Seðlabanki Evrópu, Fjárfestingarbanki Evrópu og aðrar samþætilegar alþjóðastofnanir.
 - d. Aðrir stofnanafjárfestar sem hafa það að aðalstarfi að fjárfesta í fjármálagerningum, þ.m.t. aðilar sem fást við verðbréfun eigna eða önnur fjármögnunarviðskipti.
 - e. Aðilar sem samþykktir hafa verið sem fagfjárfestar á grundvelli 24. gr.
10. *Viðurkenndur gagnaðili*: Aðili sem fellur undir a-, b- og c-lið skilgreiningar á fagfjárfestum.
 11. *Almennur fjárfestir*: Fjárfestir sem ekki er fagfjárfestir.
 12. *Opinber fjárfestingarráðgjöf*: Greining eða samantekt upplýsinga sem felur í sér ráðleggingu um kaup eða sölu á fjármálagerningum eða leggur til fjárfestingarstefnu, með beinum eða óbeinum hætti, sem varðar einn eða fleiri fjármálagerninga eða útgefendur þeirra og ætluð er almenningi eða er líkleg til að verða aðgengileg almenningi, svo sem ef henni er dreift til stórs hóps manna.
 13. *Viðurkennd markaðsframkvæmd*: Framkvæmd sem eðlilegt er að gera ráð fyrir að sé viðhöfð á einum eða fleiri fjármálamörkuðum og Fjármálaeftirlitið hefur viðurkennt með þeim hætti sem kveðið er á um í reglugerð sem sett skal á grundvelli 118. gr.
 14. *Innmiðlari*: Fjármálafyrirtæki sem skipulega, reglulega og kerfisbundið á í viðskiptum fyrir eigin reikning með því að framkvæma fyrirmæli viðskiptavina utan við skipulega verðbréfamarkaði og markaðstorg fjármálagerninga (MTF).
- Ráðherra skal í reglugerð setja nánari ákvæði um skilgreiningu hugtakanna fjármálagerningur, fjárfestingarráðgjöf og innmiðlari.

3. gr.

Heimaríki og gistiríki á Íslandi.

Ísland er heimaríki útgefanda með skráða skrifstofu á Íslandi ef viðkomandi er útgefandi hlutabréfa, eða skuldabréfa þar sem nafnverð eininga skuldabréfanna er lægri fjárhæð en 92.400 kr., og viðkomandi verðbréf hafa verið tekin til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði. Fjárhæðir samkvæmt þessari málsgrein eru grunnfjárhæðir sem eru bundnar gengi evru (EUR) 3. janúar 2007 (92,37).

Ísland er heimaríki útgefanda með skráða skrifstofu í ríki utan Evrópska efnahagssvæðisins ef viðkomandi er útgefandi hlutabréfa, eða skuldabréfa þar sem nafnverð eininga skuldabréfanna er lægri fjárhæð en 92.400 kr., viðkomandi verðbréf hafa verið tekin til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði og útgefanda ber skylda til að senda árlega skýrslu vegna útgáfunnar til Fjármálaeftirlitsins, sbr. 48. gr. Fjárhæðir samkvæmt þessari málsgrein eru grunnfjárhæðir sem eru bundnar gengi evru (EUR) 3. janúar 2007 (92,37).

Ísland er heimaríki útgefanda í öðrum tilvikum en kveðið er á um í 1. og 2. mgr. ef aðili er útgefandi verðbréfa sem tekin hafa verið til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði og hann velur að hafa Ísland sem heimaríki. Útgefanda er aðeins heimilt að velja Ísland sem heimaríki ef hann er með skráða skrifstofu á Íslandi eða verðbréf hans hafa verið tekin til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði á Íslandi. Útgefandi sem valið hefur Ísland sem heimaríki samkvæmt þessari málsgrein getur fyrst breytt því vali sínu þegar þrjú ár eru liðin frá opinberri birtingu á vali heimaríkis, sbr. 6. mgr., nema áður komi til þess að ekki séu lengur viðskipti með verðbréf hans á skipulegum verðbréfamarkaði.

Ísland er gistiríki útgefanda ef verðbréf hans hafa verið tekin til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði á Íslandi og Ísland er ekki heimaríki hans skv. 1.–3. mgr.

Ef Ísland er heimaríki útgefanda skal hann framfylgja ákvæðum VII., VIII. og IX. kafla laga þessara þótt verðbréf hans hafi aðeins verið tekin til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði í öðru ríki á Evrópska efnahagssvæðinu en Íslandi.

Ef útgefandi getur valið heimaríki skv. 3. mgr. er óheimilt að taka verðbréf hans til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði fyrr en hann hefur valið eitt ríki á Evrópska efnahagssvæðinu sem heimaríki. Ákvæði 1. málsl. gildir þó ekki um verðbréfasjóði og fjárfestingarsjóði, samkvæmt lögum um verðbréfasjóði og fjárfestingarsjóði, þegar um er að ræða hlutdeildarskírteini eða útgefendur vegna peningamarkaðsskjala með styttri gildistíma en 12 mánuði.

Útgefandi skal birta val á heimaríki skv. 3. mgr. opinberlega og með sama hætti og lýst er í l. mgr. 62. gr.

II. KAFLI

Fjárfestavernd og viðskiptahættir fjármálafyrirtækja.

4. gr.

Gildissvið kaflans.

Ákvæði kafla þessa taka til fjármálafyrirtækja sem hafa heimild til verðbréfaviðskipta, sbr. þó 25. gr.

5. gr.

Góð viðskiptavenja.

Fjármálafyrirtæki skal starfa í samræmi við eðlilega og heilbrigða viðskiptahætti og venjur í verðbréfaviðskiptum, með trúverðugleika fjármálamarkaðarins og hagsmuni viðskiptavina að leiðarljósi.

6. gr.

Skipulag fjármálafyrirtækja.

Skipulagi fjármálafyrirtækis skal vera þannig háttað að tryggð sé samfelld og regluleg starfsemi og þjónusta við viðskiptavini. Í þessu skyni skal fjármálafyrirtæki m.a. nota við-eigandi kerfi og verkferla og hafa yfir að ráða nauðsynlegri þekkingu.

Fjármálafyrirtæki skal hafa örugga verkferla fyrir stjórnun, reikningsskil, innra eftirlit og áhættumat fyrirtækisins.

Fjármálafyrirtæki skal setja reglur og verkferla sem tryggja að fyrirtækið, stjórn þess, starfsmenn og fastir umboðsmenn fari að lögum og reglum sem um starfsemina gilda. Jafnframt skal fjármálafyrirtæki setja reglur um eigin viðskipti þessara aðila með fjármálagerninga.

7. gr.

Útvistun verkefna.

Fjármálafyrirtæki skal tryggja að útvistun verkefna sem hafa mikilvæga þýðingu fyrir starfsemi þess, auki ekki rekstraráhættu fyrirtækisins. Útvistun slíkra verkefna er óheimil ef hún hefur skaðleg áhrif á innra eftirlit eða regluvörslu. Fjármálafyrirtæki ber eftir sem áður fulla ábyrgð á útvistuðum verkefnum.

8. gr.

Hagsmunaárekstrar.

Fjármálafyrirtæki skal gera allar tiltækar ráðstafanir til að koma í veg fyrir að hagsmunaárekstrar skaði hagsmuni viðskiptavina þess.

Fjármálafyrirtæki skal greina hagsmunaárekstra:

1. milli fyrirtækisins sjálfs annars vegar, þ.m.t. starfsmanna þess, einkaumboðsmanna eða aðila sem lúta yfirráðum þess, og viðskiptavina þess hins vegar og
2. milli viðskiptavina fyrirtækisins innbyrðis.

Þar sem ráðstafanir skv. 1. mgr. veita ekki fullnægjandi vissu fyrir því að hagsmuna viðskiptavina sé nægjanlega gætt skal fjármálafyrirtæki upplýsa viðkomandi viðskiptavini um eðli og ástæður hagsmunaárekstranna áður en til viðskipta er stofnað milli fjármálafyrirtækis og viðskiptavinarins.

9. gr.

Skriflegur samningur, skráning og yfirlit.

Taki fjármálafyrirtæki að sér þjónustu á sviði verðbréfiðskipta fyrir almennan fjárfesti skal gerður skriflegur samningur milli fjármálafyrirtækisins og viðskiptavinar þess, þar sem m.a. skal kveðið á um réttindi og skyldur samningsaðila. Ákvæði þessarar málsgreinar gildir ekki um fjárfestingarráðgjöf.

Fjármálafyrirtæki skal jafnframt halda sérstaka skrá yfir alla samninga sem gerðir eru við hvern viðskiptavin þess sem innihalda ákvæði um réttindi og skyldur í viðskiptum aðila. Heimilt er að rekja réttindi og skyldur með tilvísun til réttarreglna eða skjala sem eru aðgengileg viðskiptamönnum.

Fjármálafyrirtæki skal senda viðskiptavinum sínum yfirlit yfir þá þjónustu sem það veitir þeim. Yfirlitin skulu, þar sem við á, hafa að geyma upplýsingar um kostnað við þjónustuna.

10. gr.

Skráning þjónustu og varðveisla gagna.

Fjármálafyrirtæki skal halda skrár yfir alla þjónustu sem það veitir og öll viðskipti sem það hefur milligöngu um á sviði verðbréfiðskipta. Skrárnar skulu vera það ítarlegar að fjármálafyrirtæki geti sýnt fram á að það hafi farið að lögum í starfsemi sinni.

Fjármálafyrirtæki skal varðveita í a.m.k. fimm ár gögn um öll viðskipti með fjármálagerninga sem það framkvæmir, hvort sem viðskiptin eru fyrir eigin reikning fyrirtækisins eða fyrir hönd viðskiptavina. Gögn þessi skulu m.a. innihalda upplýsingar sem skylt er að afla á grundvelli laga um aðgerðir gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka.

11. gr.

Sérgreining fjármálagerninga og annarra fjármuna.

Fjármálafyrirtæki skal halda fjármálagerningum viðskiptavina tryggilega aðgreindum frá eignum fjármálafyrirtækisins. Fjármálafyrirtæki getur aðeins nýtt fjármálagerninga viðskiptavinar fyrir eigin reikning með skriflegu samþykki hans.

Fjármálafyrirtæki skal jafnframt halda öðrum fjármunum viðskiptavina tryggilega aðgreindum frá eignum fjármálafyrirtækisins. Fjármunir viðskiptavinar skulu varðveittir á sérstökum nafnskráðum reikningi.

Fjármálafyrirtæki sem ekki teljast lánastofnanir á grundvelli laga um fjármálafyrirtæki geta ekki nýtt fjármuni viðskiptavina fyrir eigin reikning.

12. gr.

Safnskráning.

Fjármálafyrirtæki sem heimilt er að varðveita fjármálagerninga í eigu viðskiptavina sinna getur sótt um heimild Fjármálaeftirlitsins til að mega varðveita þá á sérstökum reikningi (safnreikningi) og taka við greiðslum fyrir hönd viðskiptavina sinna frá einstökum útgefendum fjármálagerninga, enda hafi fjármálafyrirtækið gert viðskiptavininum grein fyrir réttaráhrifum þess og hann veitt samþykki sitt. Fjármálafyrirtæki ber að halda skrá yfir hlut hvers viðskiptavinar fyrir sig samkvæmt þessari grein.

Komi til þess að bú fjármálafyrirtækis sé tekið til gjaldþrotaskipta eða greiðslustöðvun samþykkt, fyrirtækinu sé slitið eða sambærilegar ráðstafanir gerðar getur viðskiptavinur á grundvelli skrár skv. 1. mgr. tekið fjármálagerninga sína út af safnreikningi, enda sé ekki ágreiningur um eignarhald.

13. gr.

Framsalsáritun.

Fjármálafyrirtæki er heimilt að framselja framseljanlega fjármálagerninga í nafni viðskiptavinar síns hafi það fengið til þess skriflegt umboð. Framsalsáritun fjármálafyrirtækis telst ekki slíta framsalsröð þótt umboð til þess fylgi ekki framseljanlegum fjármálagerningi, enda sé þess getið í framsalsáritun að gerningurinn sé framseldur samkvæmt varðveittu umboði. Fjármálafyrirtækinu ber að varðveita umboð svo lengi sem réttindi eru byggð á gerningnum sem framseldur hefur verið með þessum hætti. Skyld er að láta kaupanda gerningsins í té samrit umboðsins krefjast hann þess.

Fjármálafyrirtæki sem býður upp á vörslu framseljanlegra fjármálagerninga er heimilt að varðveita framsalsáritanir skv. 1. mgr. í sérstakri skrá meðan gerningurinn er í vörslu þess, enda séu slíkar framsalsáritanir færðar inn á bréfið þegar það hverfur úr vörslu fjármálafyrirtækisins. Fjármálafyrirtæki sem hyggst nýta sér þessa heimild ber að afla sér samþykkis Fjármálaeftirlitsins fyrir fyrirkomulagi vörslu og því upplýsingakerfi sem fyrirhugað er að nota.

Viðskiptavinur sem veitt hefur fjármálafyrirtæki umboð skv. 1. mgr. getur ekki beint kröfum að framsalshafa með stoð í heimildarskorti fjármálafyrirtækisins nema umboð þess til framsals hafi sýnilega verið ófullnægjandi.

14. gr.

Upplýsingagjöf til viðskiptavina.

Fjármálafyrirtæki skal veita viðskiptavininum sínum og öðrum sem það býður þjónustu sína greinargóðar upplýsingar um fjármálafyrirtækið sjálft, þjónustu þess, þá fjárfestingarkosti sem þeim standa til boða og þá áhættu sem slíkum fjárfestingum fylgir. Upplýsingar sem fjármálafyrirtæki veitir viðskiptavininum sínum og öðrum sem það býður þjónustu sína skulu vera skýrar og sanngjarnar og þær mega ekki vera villandi þannig að viðskiptavinir geti tekið upplýsta fjárfestingarákvörðun.

Fjármálafyrirtæki skal kunngera viðskiptavininum sínum og öðrum sem það býður þjónustu sína fyrir fram hvaða þóknun það muni áskilja sér fyrir þjónustu sína. Breytingar á þóknun skal tilkynna viðskiptavininum með hæfilegum fyrirvara.

Fjármálafyrirtæki skal hafa aðgengilegar upplýsingar um réttarúrræði viðskiptavina sinna ef ágreiningur ris milli viðskiptavinar og fjármálafyrirtækis.

Í auglýsingum og annarri kynningarstarfsemi fjármálafyrirtækis skal þess gætt að fram komi réttar og nákvæmar upplýsingar um starfsemi og þjónustu fjármálafyrirtækisins og að markaðsefni sé aðgreint frá öðrum orðsendingum.

15. gr.

Öflun upplýsinga og ráðleggingar vegna eignastýringar og fjárfestingarráðgjafar.

Fjármálafyrirtæki sem veitir fjárfestingarráðgjöf eða sinnir eignastýringu skal afla sér upplýsinga um þekkingu og reynslu viðskiptavinar eða hugsanlegs viðskiptavinar á sviði viðkomandi tegundar verðbréfavíðskipta, fjárhagssstöðu hans og markmið með fyrirhugaðri fjárfestingu, þannig að því sé kleift að veita viðskiptavininum ráðleggingar um hvaða verðbréfavíðskipti hæfi honum.

Afli fjármálafyrirtæki ekki þeirra upplýsinga sem mælt er fyrir um í 1. mgr., eða sé því ókleift að afla þeirra, er því óheimilt að láta viðskiptavini í té ráðleggingar um verðbréfavíðskipti.

Fjármálafyrirtækjum er óheimilt að hvetja viðskiptavini sína til að veita ekki þær upplýsingar sem krafist er að aflað sé samkvæmt þessari grein.

16. gr.

Öflun upplýsinga og mat vegna annarra verðbréfavíðskipta.

Fjármálafyrirtæki sem veitir aðra þjónustu á sviði verðbréfavíðskipta en um getur í 1. mgr. 15. gr. skal óska eftir upplýsingum um þekkingu og reynslu viðskiptavinar eða hugsanlegs viðskiptavinar á sviði viðkomandi tegundar verðbréfavíðskipta til að geta metið hvort þjónustan eða varan sé viðeigandi fyrir viðskiptavininn.

Telji fjármálafyrirtæki á grundvelli upplýsinga skv. 1. mgr. að verðbréfavíðskiptin séu ekki viðeigandi fyrir viðskiptavininn skal það ráða honum frá þeim og skal því heimilt að gera það á stöðluðu formi.

Veiti viðskiptavinurinn ófullkomnar upplýsingar eða láti hann alfarið hjá líða að veita upplýsingarnar skal fjármálafyrirtækið gera honum viðvart um að það leiði til þess að ekki verði unnt að leggja mat á hvort viðskiptin séu viðeigandi fyrir hann. Heimilt er að gera það á stöðluðu formi.

Fjármálafyrirtæki er óskýlt að grípa til þeirra ráðstafana sem greinir í 1. mgr. þegar það veitir þjónustu sem felst aðeins í framkvæmd eða móttöku og miðlun fyrir mæla og öllum eftirfarandi skilyrðum er fullnægt:

- a. þjónustan tengist hlutabréfum sem tekin hafa verið til víðskipta á skipulegum verðbréfa-markaði á Evrópska efnahagssvæðinu eða á sambærilegum markaði í öðru ríki, peningamarkaðsskjöllum, skuldabréfum eða skuld samkvæmt annars konar verðbréfum að undanskildum þeim sem hafa innbyggða afleiðu, hlutdeildarskírteinum og öðrum einföldum fjármálagerningum,
- b. þjónustan er veitt að frumkvæði víðskiptavinarins,
- c. víðskiptavinurinn hefur verið skilmerkilega upplýstur um að fjármálafyrirtækinu sé óskýlt að meta hvort fjármálagerningurinn eða þjónustan sé viðeigandi fyrir hann og því njóti hann ekki þeirrar verndar sem í slíku mati felst; þessar upplýsingar má veita á stöðluðu formi,
- d. fjármálafyrirtækið sinnir þeim skyldum sem á því hvíla skv. 8. gr. um hagsmunarárekstra.

Fjármálafyrirtækjum er óheimilt að hvetja víðskiptavini sína til að veita ekki þær upplýsingar sem krafist er að aflað sé samkvæmt þessari grein.

17. gr.

Öflun upplýsinga þegar þjónusta er veitt fyrir milligöngu þriðja aðila.

Þegar fjármálafyrirtæki felur öðru fjármálafyrirtæki að annast verðbréfavíðskipti fyrir hönd víðskiptavinar skal hinu síðarnefnda heimilt að reiða sig á upplýsingar frá því fyrirnefnda um víðkomandi víðskiptavin og ráðleggingar sem það hefur veitt víðskiptavininum. Er fjármálafyrirtæki sem felur öðru fjármálafyrirtæki framkvæmd verðbréfavíðskipta ábyrgt fyrir því að slíkar upplýsingar og ráðleggingar séu fullnægjandi og réttar.

18. gr.

Besta framkvæmd.

Víð framkvæmd víðskiptafyrirmæla skal fjármálafyrirtæki leita allra leiða til að tryggja bestu mögulegu niðurstöðu fyrir víðskiptavini sína með tilliti til verðs, kostnaðar, hraða, líkinda til þess að af víðskiptunum verði, umfangs, eðlis og annarra þátta sem máli skipta. Mæli víðskiptavinur hins vegar fyrir um ákveðna framkvæmd skal fylgja fyrirmælum hans.

Fjármálafyrirtæki skal gera nauðsynlegar ráðstafanir til þess að fullnægja skyldum skv. 1. mgr., m.a. með því að setja sér verklagsreglur um framkvæmd víðskiptafyrirmæla. Í þeim skal koma fram á hvaða mörkuðum fyrirtækið framkvæmir fyrirmæli víðskiptavina að því er varðar einstakar tegundir fjármálagerna og þá þætti sem hafa áhrif á val á mörkuðum. Þar skal gert ráð fyrir framkvæmd fyrirmæla á þeim mörkuðum þar sem að jafnaði má vænta bestu mögulegu niðurstöðu fyrir víðskiptavini. Fjármálafyrirtæki skal veita víðskiptavinum víðeigandi upplýsingar um efni reglnanna og afla samþykkis þeirra fyrir þeim áður en fyrirmæli eru framkvæmd.

Geri verklagsreglur skv. 2. mgr. ráð fyrir að fyrirmæli verði framkvæmd utan skipulegra verðbréfamarkaða eða markaðstorga fjármálagerna (MTF) skulu víðskiptavinir upplýstir um það sérstaklega og samþykkis þeirra aflað áður en fyrirmælin eru framkvæmd. Samþykkis verður hvort heldur sem er aflað á almennan hátt eða með tilliti til einstakra víðskipta.

Fjármálafyrirtæki skal fylgjast með skilvirkni víð framkvæmd víðskiptafyrirmæla og verklagsreglna skv. 2. mgr. til að geta greint galla og gert endurbætur ef tilefni er til. Sérstaklega skal meta reglulega hvort þeir markaðir, sem reglurnar gera ráð fyrir að nýttir verði til að framkvæma fyrirmæli, leiða til hagstæðustu niðurstöðu fyrir víðskiptavini. Fjármálafyrirtæki skal upplýsa víðskiptavini um allar efnislegar breytingar á ráðstöfunum og verklagsreglum skv. 2. mgr.

Fjármálafyrirtæki skal geta sýnt fram á, að beiðni víðskiptavinar, að fyrirmæli hans hafi verið framkvæmd í samræmi víð verklagsreglur fyrirtækisins skv. 2. mgr.

19. gr.

Framkvæmd fyrirmæla.

Fjármálafyrirtæki skal gera ráðstafanir sem miða að sanngjarnri og skjótri framkvæmd fyrirmæla víðskiptavina, með tilliti til fyrirmæla annarra víðskiptavina eða víðskiptahagsmuna fjármálafyrirtækisins. Þessar ráðstafanir skulu gera ráð fyrir að fyrirmæli sem eru að öðru leyti sambærileg séu framkvæmd í þeirri röð sem þau berast fjármálafyrirtækinu.

Þegar um er að ræða skilyrt fyrirmæli sem ekki eru framkvæmd jafnskjótt og þau berast vegna markaðsaðstæðna skal fjármálafyrirtækið, nema víðskiptavinur mæli fyrir um annað, stuðla að því að fyrirmælin verði framkvæmd eins fljótt og mögulegt er með því að birta þau samstundis á aðgengilegan hátt. Fjármálafyrirtæki getur fullnægt þessari skyldu með miðlun fyrirmælanna til skipulegs verðbréfamarkaðar eða markaðstorgs fjármálagerna (MTF).

Fjármálaeftirlitið getur veitt undanþágu frá þessari grein þegar um umfangsmikil viðskipti er að ræða.

20. gr.

Einkaumboðsmenn.

Fjármálafyrirtæki er heimilt að fela einkaumboðsmanni með skriflegum samningi að markaðssetja þjónustu þess, taka við fyrirmælum viðskiptavina og framkvæma þau, hafa milligöngu um sölu fjármálagerninga og veita fjárfestingarráðgjöf.

Einkaumboðsmenn geta aðeins starfað fyrir eitt fjármálafyrirtæki. Fjármálafyrirtæki sem veitir þjónustu fyrir milligöngu einkaumboðsmanna bera fulla og ótakmarkaða ábyrgð á aðgerðum og vanrækslu þeirra þegar þeir starfa á vegum þess. Einkaumboðsmönnum er skylt að gera viðskiptavinum grein fyrir í umboði hvers þeir starfa. Einkaumboðsmönnum er óheimilt að taka við fjármunum frá viðskiptavinum.

Fjármálafyrirtæki skulu hafa eftirlit með starfsemi einkaumboðsmanna til þess að tryggja að þeir fari að lögum. Þau skulu stuðla að heilbrigðum og eðlilegum viðskiptaháttum þeirra. Einkaumboðsmaður skal hafa staðist próf í verðbréfaviðskiptum.

Einkaumboðsmanni skal því aðeins heimilt að starfa í þágu fjármálafyrirtækis að hann hafi fengið til þess leyfi hjá Fjármálaeftirlitinu. Fjármálafyrirtæki sem hyggst fela einkaumboðsmanni að starfa í sína þágu skal beina umsókn um það til Fjármálaeftirlitsins. Fjármálaeftirlitið setur nánari reglur um hvaða skilyrðum einkaumboðsmenn skulu fullnægja.

Fjármálaeftirlitið heldur skrá yfir einkaumboðsmenn sem birt skal opinberlega.

21. gr.

Flokkun viðskiptavina o.fl.

Fjármálafyrirtæki skal flokka viðskiptavini sína í viðurkennda gagnaðila, fagfjárfesta og almenna fjárfesta. Fjármálafyrirtæki skal gera viðskiptavinum sínum grein fyrir til hvaða flokks þeir teljast, upplýsa þá um rétt þeirra til að óska eftir að falla í annan flokk og afleiðingar þess. Fjármálafyrirtæki skal setja sér verklagsreglur um flokkun viðskiptavina.

Fagfjárfestar bera ábyrgð á því að tilkynna fjármálafyrirtækjum um breytingar sem haft geta áhrif á flokkun þeirra sem fagfjárfesta. Þá ber fjármálafyrirtækjum að grípa til viðeigandi aðgerða verði þeim kunnugt um að viðskiptavinur uppfylli ekki lengur skilyrði fyrir því að farið verði með hann sem fagfjárfesti.

22. gr.

Viðskipti við viðurkennda gagnaðila.

Fjármálafyrirtækjum sem hafa leyfi til að framkvæma fyrirmæli viðskiptavina, eiga í viðskiptum fyrir eigin reikning eða taka á móti og miðla fyrirmælum, er heimilt að eiga í verðbréfaviðskiptum við viðurkennda gagnaðila án þess að fullnægja þeim skilyrðum sem mælt er fyrir um í 9., 14., 15., 16. og 18. gr. og 1. mgr. 19. gr.

Þegar fjármálafyrirtæki á viðskipti við viðurkenndan gagnaðila skal það afla staðfestingar frá viðskiptavininum þess efnis að hann skuli teljast viðurkenndur gagnaðili. Heimilt er að afla staðfestingar með almennu samþykki eða samþykki vegna einstakra viðskipta.

Þrátt fyrir ákvæði þessarar greinar er viðurkenndum gagnaðila heimilt að krefjast þess að fjármálafyrirtæki fari að þeim ákvæðum sem tilgreind eru í 1. mgr. í viðskiptum sínum við hann.

23. gr.

Aukin vernd fyrir fagfjárfesta.

Fagfjárfestum er heimilt að óska eftir því að hafa stöðu almennra fjárfesta. Áður en fjármálafyrirtæki veitir fagfjárfesti þjónustu skal það upplýsa viðkomandi um að hann teljist fagfjárfestir. Jafnframt skal fjármálafyrirtækið upplýsa fjárfestinn um að hann geti óskað eftir að ekki verði farið með hann sem fagfjárfesti. Aukin vernd verður einungis veitt fagfjárfestum þegar gert er skriflegt samkomulag við fjármálafyrirtæki þess efnis að ekki verði farið með viðkomandi sem fagfjárfesti. Í samkomulaginu skal tilgreina hvort þetta gildir almennt eða með tilliti til tiltekinna viðskipta, þjónustu, fjármálagernings eða afurðar.

24. gr.

Aðilar sem geta óskað eftir því að vera fagfjárfestar.

Aðilar, sem ekki teljast fagfjárfestar skv. a–d-lið 9. tölul. 2. gr., geta óskað eftir því að fjármálafyrirtæki fari með þá sem fagfjárfesta. Fjármálafyrirtæki skal leggja mat á sérfræðikunnáttu, reynslu og þekkingu viðskiptavinarins og hvort hún veiti nægilega vissu fyrir því að hann geti sjálfur tekið ákvarðanir um fjárfestingar og skilji áhættuna sem í þeim felst. Til að farið verði með viðskiptavin sem fagfjárfesti samkvæmt þessari grein skal hann uppfylla a.m.k. tvö af eftirfarandi skilyrðum:

- a. hafa átt umtalsverð viðskipti á verðbréfamörkuðum næstliðna fjóra ársfjórðunga, að meðaltali a.m.k. tíu sinnum á hverjum ársfjórðungi,
- b. verðgildi verðbréfaeignar fjárfestis skal nema meira en 46,2 millj. kr., fjárhæð þessi er grunnfjárhæð sem er bundin gengi evru (EUR) 3. janúar 2007 (92,37),
- c. fjárfestir skal gegna eða hafa gegnt í að minnsta kosti eitt ár stöðu á fjármálamarkaði sem krefst sérþekkingar á fjárfestingum í verðbréfum.

Til að viðskiptavinir skv. 1. mgr. geti óskað eftir því að teljast fagfjárfestar verða þeir að tilkynna fjármálafyrirtækinu skriflega hvort þeir óski eftir að hafa slíka stöðu almennt eða vegna einstakra viðskipta eða tegundar viðskipta. Þá skal fjármálafyrirtæki gefa þeim skýra skriflega viðvörun um þá réttarvernd og þann bótarétt sem þeir kunna að verða af og skulu viðskiptavinir í sérstöku skjali lýsa því yfir að þeim sé kunnugt um afleiðingar þess að missa slíka réttarvernd.

25. gr.

Opinber fjárfestingarráðgjöf og birting tölfraeðiupplýsinga.

Hver sá sem setur fram eða birtir opinbera fjárfestingarráðgjöf skal gæta þess að slíkar upplýsingar séu settar fram af sanngirni og uppfylli skilyrði reglna sem Fjármálaeftirlitið skal setja á grundvelli 26. gr. Þá skal tilgreina hagsmuni eða hugsanlega hagsmunaárekstra viðkomandi aðila vegna þeirra fjármálagerninga sem upplýsingarnar varða.

Opinberir aðilar sem miðla tölfraeðilegum upplýsingum, sem líklegar eru til að hafa marktæk áhrif á fjármálamörkuðum, skulu miðla þeim af sanngirni og á gagnsæjan hátt.

26. gr.

Reglugerð og reglur Fjármálaeftirlitsins.

Ráðherra skal setja reglugerð um nánari framkvæmd þessa kafla. Í henni skulu m.a. koma fram ákvæði um:

1. Góða viðskiptavenju skv. 5. gr.
2. Skipulag fjármálafyrirtækja, þ.m.t. regluvörslu, áhættustjórnun, innri endurskoðun, ábyrgð yfirstjórnar, meðferð á kvörtunum og eigin viðskipti, skv. 6. gr.

3. Útvistun verkefna skv. 7. gr.
4. Hagsmunaárekstra skv. 8. gr.
5. Skriflega samninga, skráningu og yfirlit skv. 9. gr.
6. Skráningu þjónustu og varðveislu gagna skv. 10. gr.
7. Varðveislu fjármálagerninga og fjár sem tilheyrir viðskiptavinum og notkun á fjármálagerningum viðskiptavina skv. 11. gr. og skýrslur endurskoðenda varðveislunnar.
8. Safnskráningu, m.a. um skilyrði heimildar til að skrá fjármálagerninga á safnreikning skv. 1. mgr. 12. gr., auðkenningu safnreiknings, þar á meðal upplýsingar um fjölda eigna að safnreikningi og um upplýsingagjöf til Fjármálaeftirlitsins, svo sem um auðkenni viðskiptamanna að baki safnreikningum.
9. Upplýsingagjöf til viðskiptavina skv. 14. gr.
10. Öflun upplýsinga og ráðleggingar vegna eignastýringar og fjárfestingarráðgjafar skv. 15. gr.
11. Öflun upplýsinga og mat vegna annarra verðbréfi viðskipta skv. 16. gr.,
12. Bestu framkvæmd skv. 18. gr.
13. Framkvæmd fyrirmæla skv. 19. gr.
14. Flokkun viðskiptavina skv. 21. gr.
15. Viðskipti við viðurkennda gagnaðila skv. 22. gr.
16. Fagfjárfesta skv. 23. og 24. gr.

Reglur skv. 1. mgr. skulu taka mið af því hvort fjármálafyrirtæki á í viðskiptum við fagfjárfesti eða almennan fjárfesti.

Fjármálaeftirlitið skal setja reglur um opinbera fjárfestingarráðgjöf, þar á meðal um óhlutdræga framsetningu ráðgjafar og birtingu, tilgreiningu á þeim sem setur fjárfestingarráðgjöfina fram eða gerir hana opinbera, hagsmunum og hagsmunaárekstrum, og skilgreiningu hugtaksins greining.

III. KAFLI

Gagnsæi viðskipta.

27. gr.

Gildissvið kaflans.

Ákvæði kafla þessa taka til fjármálafyrirtækja sem hafa heimild til verðbréfi viðskipta.

28. gr.

Upplýsingagjöf innmiðlara um tilboð.

Innmiðlarar skulu birta bindandi verðtilboð fyrir þau hlutabréf sem þeir eru innmiðlarar fyrir og tekin hafa verið til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði enda teljist hlutabréfin seljanleg. Teljist hlutabréfin ekki seljanleg skulu innmiðlarar birta verðtilboð ef viðskiptavinur óskar þess.

Ákvæði þessarar greinar gilda um verðtilboð upp að staðlaðri markaðsstærð. Innmiðlarar sem aðeins eiga viðskipti sem eru stærri en stöðluð markaðsstærð skulu ekki vera bundnir af ákvæðum greinar þessarar.

29. gr.

Upplýsingagjöf fjármálafyrirtækja um viðskipti.

Fjármálafyrirtæki sem á viðskipti utan skipulegra verðbréfamarkaða eða markaðstorga fjármálagerninga (MTF), annaðhvort fyrir eigin reikning eða fyrir hönd viðskiptavina, með hlutabréf sem tekin hafa verið til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði, skal gera opin-

berar upplýsingar um verð, umfang og tímasetningu viðskipta. Upplýsingarnar skal birta eins nálægt rauntíma og mögulegt er, á eðlilegum viðskiptakjörum, og á þann hátt að þær séu aðgengilegar öðrum markaðsaðilum.

30. gr.

Tilkynningarskylda um viðskipti.

Fjármálafyrirtæki skal senda Fjármálaeftirlitinu tilkynningu um öll viðskipti sem það framkvæmir með fjármálagerninga sem teknir hafa verið til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði. Tilkynning skal send eins fljótt og auðið er og eigi síðar en við lok næsta vinnudags. Tilkynna skal um öll slík viðskipti, hvort sem þau eiga sér stað á skipulegum verðbréfamarkaði eða utan slíkra markaða.

Tilkynningu um viðskipti skv. 1. mgr. er heimilt að senda með eftirfarandi hætti:

- Fjármálafyrirtækið sjálft eða þriðji aðili fyrir hönd þess sendir tilkynningu.
- Tilkynning er send í gegnum tilkynningakerfi sem Fjármálaeftirlitið hefur samþykkt.
- Skipulegur verðbréfamarkaður eða markaðstorg fjármálagerninga (MTF), þar sem viðskiptin fóru fram, sendir tilkynningu.

31. gr.

Reglugerð.

Ráðherra skal setja reglugerð um nánari framkvæmd þessa kafla. Í henni skulu m.a. koma fram ákvæði um:

- Upplýsingagjöf innmiðlara skv. 28. gr.
- Upplýsingagjöf fjármálafyrirtækja um viðskipti skv. 29. gr., þ.m.t. skyldu til birtingar upplýsinga og skilyrði fyrir undanþágu frá birtingu upplýsinga.
- Tilkynningarskyldu um viðskipti skv. 30. gr., þ.m.t. um skyldu Fjármálaeftirlitsins til að framsenda tilkynningar um viðskipti til eftirlitsaðila aðildarríkis þar sem seljanleiki viðkomandi fjármálagernings er mestur, um þær kröfur sem gerðar eru til tilkynninga, um innihald tilkynninga og um samskipti eftirlitsaðila.

Ráðherra er heimilt að setja í reglugerð nánari ákvæði um:

- Skyldur innmiðlara til að birta upplýsingar um kaup- og sölutilboð og dýpt tilboða fyrir aðra fjármálagerninga en hlutabréf sem þeir eru innmiðlarar fyrir skv. 28. gr.
- Skyldu fjármálafyrirtækis til að birta upplýsingar um verð, umfang og tímasetningu viðskipta sem fram fara utan skipulegra verðbréfamarkaða eða markaðstorga fjármálagerninga (MTF) með aðra fjármálagerninga en hlutabréf skv. 29. gr.
- Að tilkynningar fjármálafyrirtækja á grundvelli 30. gr. skuli innihalda upplýsingar um auðkenni viðskiptavina fjármálafyrirtækja.
- Að tilkynningarskylda fjármálafyrirtækja á grundvelli 30. gr. nái einnig til viðskipta með fjármálagerninga sem tengjast fjármálagerningum sem teknir hafa verið til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði.

IV. KAFLI

Markaðstorg fjármálagerninga (MTF).

32. gr.

Gildissvið kaflans.

Ákvæði kafla þessa taka til fjármálafyrirtækja og kauphalla sem hafa heimild til að reka markaðstorg fjármálagerninga (MTF).

33. gr.

Skipulag markaðstorgs fjármálagerninga (MTF).

Rekstur markaðstorgs fjármálagerninga (MTF) skal vera í samræmi við eðlilega og heilbrigða viðskiptahætti og venjur í verðbréfavíðskiptum, með trúverðugleika fjármálamarkaðarins og hagsmuni viðskiptavina að leiðarljósi.

Fjármálafyrirtæki eða kauphöll sem rekur markaðstorg fjármálagerninga (MTF) ber ábyrgð á að rekstur skipulegs verðbréfamarkaðar sé heilbrigður og traustur.

Fjármálafyrirtæki eða kauphöll sem rekur markaðstorg fjármálagerninga skal:

1. Setja gagnsæjar og sjálfvirkar reglur sem tryggja sanngjörn og skipuleg viðskipti á markaðstorginu og skulu þær innihalda hlutlæg viðmið um framkvæmd fyrirmæla.
2. Setja reglur um þau skilyrði sem fjármálagerningar þurfa að uppfylla svo að viðskipti geti farið fram með þá á markaðstorginu.
3. Tryggja að aðilar að markaðstorginu hafi aðgang að nægjanlegum opinberum upplýsingum til að geta tekið fjárfestingarákvarðanir.
4. Setja reglur um aðgengi að markaðnum og skulu þær fullnægja skilyrðum 34. gr.
5. Upplýsa notendur markaðstorgsins um skyldur þeirra hvað varðar uppgjör viðskipta sem fara fram á markaðstorginu og gera ráðstafanir til að tryggja að skilvirkt uppgjör viðskipta geti farið fram.

34. gr.

Aðild að markaðstorgi fjármálagerninga (MTF).

Aðilar að markaðstorgi fjármálagerninga (MTF) geta orðið þeir sem:

1. Eru vel til þess hæfir.
2. Hafa fullnægjandi getu til að eiga viðskipti.
3. Fullnægja, þar sem við á, kröfum sem gerðar eru til skipulags.
4. Hafa fullnægjandi fjárráð til að framkvæma þær aðgerðir sem þeim er ætlað að framkvæma.

35. gr.

Viðskiptaeftirlit.

Fjármálafyrirtæki eða kauphöll sem rekur markaðstorg fjármálagerninga (MTF) skal hafa eftirlit með því að aðilar að viðskiptum sem þar fara fram starfi eftir lögum, reglum og samþykktum sem um viðskipti á markaðstorginu gilda og reka viðeigandi eftirlitskerfi með viðskiptunum.

Tilkynna skal Fjármálaeftirlitinu ef grunur eða vitneskja er um að brotið hafi verið gegn lögum, reglugerðum eða öðrum reglum sem gilda um viðskipti á markaðstorgi fjármálagerninga (MTF) eða að brotið hafi verið gróflega eða ítrekað gegn reglum þess.

Veita skal yfirvöldum tafarlaust viðeigandi upplýsingar og aðstoð vegna rannsóknar eða saksóknar vegna gruns um refsiverða háttsemi sem á sér stað á markaðstorgi fjármálagerninga (MTF) eða í gegnum markaðskerfi þess.

36. gr.

Upplýsingagjöf um tilboð.

Fjármálafyrirtæki eða kauphöll sem rekur markaðstorg fjármálagerninga (MTF) skal, vegna hlutabréfa sem tekin hafa verið til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði, birta opinberlega verðupplýsingar um kaup- og sölutilboð sem sett eru fram á markaðstorginu auk

upplýsinga um dýpt tilboða á viðkomandi verði. Upplýsingarnar skulu birtar samfelld á almennum opnunartíma og vera aðgengilegar almenningi á sanngjörnum viðskiptakjörum.

Fjármálaeftirlitið getur veitt undanþágu frá birtingu kaup- og sölutilboða skv. 1. mgr. á grundvelli eiginleika viðkomandi markaðstorgs eða tegundar og stærðar tilboða.

37. gr.

Upplýsingagjöf um viðskipti.

Fjármálafyrirtæki eða kauphöll sem rekur markaðstorg fjármálagerninga (MTF) skal birta opinberlega upplýsingar um verð, umfang og tímasetningu viðskipta sem framkvæmd eru í viðskiptakerfi þess með hlutabréf sem tekin hafa verið til viðskipta á skipulegum verðbréfa-markaði. Upplýsingarnar skulu birtar á sanngjörnum viðskiptakjörum og eins nálægt raun-tíma viðskiptanna og mögulegt er. Ákvæði þetta á ekki við ef upplýsingar um viðskiptin eru birt í viðskiptakerfi skipulegs verðbréfamarkaðar.

Fjármálafyrirtæki eða kauphöll er heimilt að setja sér reglur um að tefja skuli birtingu upplýsinga vegna stærðar eða tegundar viðskipta. Reglurnar skulu uppfylla skilyrði reglugerðar skv. 38. gr. og vera samþykktar fyrir fram af Fjármálaeftirlitinu. Fjármálafyrirtæki eða kauphöll skal sjá til þess að aðilar að markaðstorginu og fjárfestar séu upplýstir um töfina.

38. gr.

Reglugerð.

Ráðherra skal setja reglugerð um nánari framkvæmd þessa kafla. Í henni skulu m.a. koma fram ákvæði um:

1. Upplýsingagjöf um tilboð og undanþágur frá upplýsingaskyldu skv. 36. gr.
2. Upplýsingagjöf um viðskipti og tafir á henni skv. 37. gr.

Ráðherra er heimilt að setja í reglugerð nánari ákvæði um:

1. Skyldur fjármálafyrirtækis eða kauphallar til að birta upplýsingar um kaup- og sölutilboð og dýpt tilboða sem sett eru fram á markaðstorgi fjármálagerninga (MTF) fyrir aðra fjármálagerninga en hlutabréf skv. 36. gr.
2. Skyldu fjármálafyrirtækis eða kauphallar til að birta upplýsingar um verð, umfang og tímasetningu viðskipta sem fram fara á markaðstorgi fjármálagerninga (MTF) með aðra fjármálagerninga en hlutabréf skv. 37. gr.

V. KAFLI

Samningsbundið uppgjör afleiðna.

39. gr.

Gildissvið kaflans.

Ákvæði þessa kafla taka til skuldajafnaðar og tryggingarréttinda í tengslum við afleiður.

40. gr.

Skuldajöfnuður.

Skriflegur samningur, einn eða fleiri, milli tveggja aðila um að skyldur þeirra samkvæmt afleiðu skuli jafnast hver á móti annarri, með skuldajöfnuði, við endurnýjun eða við vanefnd, greiðslustöðvun, nauðasamninga eða gjaldþrotaskipti, skal halda gildi sínu að fullu þrátt fyrir ákvæði 91. og 100. gr. laga um gjaldþrotaskipti o.fl.

41. gr.

Tryggingarréttindi.

Tryggingarréttindum sem sett eru til tryggingar viðskiptum með afleiður verður ekki rift þrátt fyrir ákvæði 137. gr. laga um gjaldþrotaskipti o.fl.

VI. KAFLI

Útboð og taka verðbréfa til viðskipta.

42. gr.

Gildissvið kaflans.

Ákvæði kafla þessa taka til almennra útboða verðbréfa og töku verðbréfa til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði.

Ákvæði kafla þessa eiga ekki við um:

1. sjóði um sameiginlega fjárfestingu sem hafa eingöngu það markmið að veita viðtöku fé frá almenningi til sameiginlegrar fjárfestingar í fjármálagerningum og öðrum eignum á grundvelli áhættudreifingar samkvæmt fyrirframkunngerðri fjárfestingarstefnu og gefa út hlutdeildarskírteini eða hluti sem eru innleysanlegir að kröfu eigenda af eignum sjóðsins,
2. verðbréf sem ekki eru hlutabréfatengd og gefin eru út af ríkjum á Evrópska efnahagssvæðinu, svæðis- eða staðaryfirvöldum ríkja á Evrópska efnahagssvæðinu, alþjóðastofnunum sem eitt eða fleiri ríkjanna eiga aðild að, Seðlabanka Evrópu eða seðlabönkum ríkjanna,
3. seðlabanka á Evrópska efnahagssvæðinu,
4. verðbréf með skilyrðislausri og óafturkallanlegri ábyrgð ríkja á Evrópska efnahagssvæðinu, svæðis- eða staðaryfirvöldum ríkja á Evrópska efnahagssvæðinu,
5. verðbréf sem gefin eru út af lögaðilum sem ekki eru reknir í hagnaðarskyni í þeim tilgangi að afla fjár til framdráttar markmiðum sínum og lúta ekki að hag sjálfra lögaðilanna,
6. verðbréf sem ekki eru hlutabréfatengd og gefin eru út samfelld eða með endurteknum hætti af lánastofnunum svo fremi sem þessi verðbréf:
 - a. eru ekki víkjanleg, breytanleg eða skiptanleg,
 - b. fela ekki í sér rétt til áskriftar eða rétt til að öðlast aðrar tegundir verðbréfa og eru ekki tengd afleiðum,
 - c. fela í sér að réttur stofnist til endurgreiðslu innborgunar,
 - d. falla undir lög um innstæðutryggingar og tryggingakerfi fyrir fjárfesta,
7. verðbréf boðin í útboði þar sem heildarfjárhæð útboðsins er lægri en 210 millj. kr., sbr. þó 54. gr. laga þessara; heildarfjárhæð útboðsins skal miðuð við 12 mánaða tímabil,
8. verðbréf sem ekki eru hlutabréfatengd og eru gefin út samfelld eða með endurteknum hætti af lánastofnunum, og heildarfjárhæð útboðs er lægri en 4,2 milljarðar kr., miðað við 12 mánaða tímabil, svo fremi sem þessi verðbréf:
 - a. eru ekki víkjanleg, breytanleg eða skiptanleg,
 - b. fela ekki í sér rétt til áskriftar eða rétt til að öðlast aðrar tegundir verðbréfa og eru ekki tengd afleiðum.

Útgefanda, tilboðsgjafa eða aðila sem óskar eftir töku verðbréfa til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði, sem fellur undir ákvæði 2., 4., 7. eða 8. tölul. 2. mgr., er heimilt að útbúa lýsingu í samræmi við þennan kafla.

Fjárhæðir í þessum kafla eru bundnar við gengi evru (EUR) miðað við gengi hennar 4. janúar 2005 (83,54 kr.).

43. gr.

Orðskýringar.

1. *Almennt útboð*: Með almennum útboði verðbréfa, hvort heldur er í upphaflegri sölu eða síðari sölu, er átt við hvers konar boð til almennings um kaup á verðbréfum, með hvaða hætti sem er, þar sem fram koma nægjanlegar upplýsingar um skilmála útboðs og verðbréfin sem eru boðin til kaups til að fjárfesti sé kleift að ákveða að kaupa eða láta skrá sig fyrir kaupum á þessum verðbréfum. Undir þetta falla einnig verðbréf sem eru markaðssett og/eða seld fyrir tilstilli milligönguaðila á fjármálamarkaði.
2. *Lýsing*: Samheiti yfir skjal eða skjöl sem gefa þarf út vegna almenns útboðs verðbréfa eða töku verðbréfa til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði.
3. *Grunnlýsing*: Lýsing sem inniheldur allar nauðsynlegar upplýsingar um útgefanda og verðbréf sem boðin eru almenningi eða sem ætlunin er að taka til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði og, að vali útgefenda, endanlega skilmála tilboðs.
4. *Útgefandalýsing*: Sá hluti lýsingar, þegar lýsing er gefin út sem þrjú aðskilin skjöl, sem veitir upplýsingar um útgefandann.
5. *Verðbréfalýsing*: Sá hluti lýsingar, þegar lýsing er gefin út sem þrjú aðskilin skjöl, sem veitir upplýsingar um verðbréfin sjálf.
6. *Samantekt*: Sá hluti lýsingar sem veitir upplýsingar um megininkenni og áhættur sem tengjast útgefanda, ábyrgðaraðilanum og verðbréfunum sjálfum. Samantektin skal sett fram í stuttu máli og með skýrum hætti.
7. *Hlutabréfatengd verðbréf*: Hlutabréf og önnur framseljanleg verðbréf sem eru jafngild hlutabréfum í félögum ásamt hvers kyns öðrum tegundum framseljanlegra verðbréfa sem veita rétt til að eignast einhver hinna framangreindu verðbréfa með því að breyta þeim eða nýta þann rétt sem þau veita, að því tilskildu að verðbréf af síðarnefndu tegundinni séu gefin út af útgefanda hinna undirliggjandi hlutabréfa eða aðila sem tilheyrir samstæðu útgefandans.
8. *Útboðsáætlun*: Áætlun sem mundi heimila útgáfu verðbréfa sem ekki eru hlutabréfatengd, þ.m.t. áskriftarréttinda í hvaða formi sem er, af svipaðri gerð og/eða í svipuðum flokki, samfelld eða með endurteknum hætti á tilteknu útgáfutímabili.
9. *Hæfir fjárfestar*:
 - a. Lögaðilar, hér á landi eða erlendis, sem hafa starfsleyfi eða sinna lögbundinni starfsemi á fjármálamörkuðum, þ.m.t. fjármála fyrirtæki og fyrirtæki tengd fjármálasviði, váttryggingafélög, sjóðir um sameiginlega fjárfestingu og rekstrarfélög þeirra, lífeyrissjóði og rekstrarfélög þeirra eftir því sem við á og hrávörumiðlanir.
 - b. Lögaðilar sem hvorki hafa starfsleyfi né sinna lögbundinni starfsemi á fjármálamörkuðum, en hafa einungis þann tilgang að fjárfesta í verðbréfum.
 - c. Ríkisstjórnir og sveitarstjórnir, seðlabankar og alþjóðastofnanir, svo sem Alþjóðagjaldeyrissjóðurinn, Seðlabanki Evrópu, Fjárfestingarbanki Evrópu og aðrar samþærilegar alþjóðastofnanir.
 - d. Aðrir lögaðilar sem uppfylla ekki tvö af þeim þremur skilyrðum sem sett eru fram í f-lið.
 - e. Einstaklingar búsettir á Íslandi, óski þeir skriflega eftir því við Fjármálaeftirlitið að vera viðurkenndir sem hæfir fjárfestar og uppfylla a.m.k. tvö af eftirfarandi þremur skilyrðum:
 - i. fjárfestir hefur átt umtalsverð viðskipti á verðbréfamörkuðum næstliðna fjóra ársfjórðunga, að meðaltali a.m.k. tíu sinnum á hverjum ársfjórðungi,
 - ii. verðgildi verðbréfaeignar fjárfestis nemur meira en 41,8 millj. kr.,

- iii. fjárfestir gegnir eða hefur gegnt í að minnsta kosti eitt ár stöðu á fjármálamarkaði sem krefst sérþekkingar á fjárfestingum í verðbréfum.
- f. Lítil og meðalstór fyrirtæki með skráða skrifstofu á Íslandi, óski þau skriflega eftir því við Fjármálaeftirlitið að vera viðurkennd sem hæfir fjárfestar. Með litlum og meðalstórum fyrirtækjum er átt við félög sem samkvæmt síðasta ársreikningi eða samstæðureikningi sínum uppfylla a.m.k. tvö af eftirfarandi þremur skilyrðum:
 - i. meðalfjöldi starfsmanna á fjárhagsárinu var innan við 250,
 - ii. niðurstöðutala efnahagsreiknings fór ekki yfir 3,6 milljarða kr.,
 - iii. hrein ársvelta fór ekki yfir 4,2 milljarða kr.

44. gr.

Skilyrði almenns útboðs og töku verðbréfa til viðskipta.

Almennt útboð verðbréfa er háð því að lýsing hafi verið gefin út í samræmi við ákvæði laga þessara.

Taka verðbréfa til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði er háð útgáfu lýsingar í samræmi við ákvæði laga þessara.

45. gr.

Upplýsingar í lýsingu.

Lýsing skal innihalda þær upplýsingar sem með hliðsjón af eðli útgefandans og verðbréfa anna eru nauðsynlegar fjárfestum til þess að þeir geti metið eignir og skuldir, fjárhagsstöðu, afkomu og framtíðarhorfur útgefanda og ábyrgðaraðila, ef við á, sem og þau réttindi sem fylgja verðbréfunum. Upplýsingarnar skulu settar fram á skýran og greinargóðan hátt.

Auk upplýsinga um útgefandann og verðbréfin skal lýsing innihalda stutta og greinargóða samantekt sem lýsir grundvallareinkennum og áhættu hvað varðar útgefandann, ábyrgðaraðila, ef við á, og verðbréfin sjálf.

Begar um er að ræða lýsingu vegna töku til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði á verðbréfum sem eru ekki hlutabréfatengd og sem eru í einingum sem nema að lágmarki 4,2 millj. kr. að nafnverði er ekki skylda að útbúa samantekt.

Fjármálaeftirlitið getur veitt undanþágu frá birtingu tiltekinna upplýsinga í lýsingu samkvæmt lögum þessum ef það telur:

- a. að birting slíkra upplýsinga mundi stríða gegn almannahagsmunum,
- b. að birting slíkra upplýsinga væri verulega skaðleg fyrir útgefandann, að því tilskildu að ekki sé líklegt að sú staðreynd að upplýsingunum sé sleppt villi um fyrir almenningi að því er varðar nauðsynlegar staðreyndir og aðstæður til að hægt sé að meta, á grundvelli upplýsinganna, útgefandann, tilboðsgjafann eða ábyrgðaraðilann, ef einhver er, og réttindin sem fylgja verðbréfunum sem lýsingin varðar,
- c. að slíkar upplýsingar séu léttvægar fyrir tiltekið útboð eða töku til viðskipta á skipulegum markaði og ekki þess eðlis að þær hafi áhrif á mat á fjárhagsstöðu og framtíðarhorfur útgefanda, tilboðsgjafa eða ábyrgðaraðila, ef einhver er.

Heimilt er að birta lýsingu annaðhvort sem eitt skjal eða sem þrjú aðskilin skjöl. Lýsing sem samanstendur af þremur skjölum skiptist í:

- a. útgefandalýsingu,
- b. verðbréfalýsingu
- c. samantekt.

Í eftirfarandi tilvikum getur útgefandi, tilboðsgjafi eða aðili sem óskar eftir töku til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði útbúið grunnlýsingu:

- a. þegar um er að ræða verðbréf sem eru ekki hlutabréfatengd og gefin eru út sem hluti af útboðsáætlun, þ.m.t. áskriftarréttindi í hvaða formi sem er,
- b. þegar verðbréf sem eru ekki hlutabréfatengd eru gefin út með samfelldum og endurteknum hætti af lánastofnunum,
 - i. þar sem andvirði útgáfu verðbréfa er samkvæmt landslögum bundið í eignum sem veita nægjanlega tryggingu fram að gjalddaga vegna skuldbindinga samkvæmt verðbréfunum,
 - ii. þar sem andvirði bréfa er fyrst og fremst ætlað að greiða upp gjaldfallinn höfuðstól og vexti ef fjármálafyrirtæki verður ógjaldfært, sbr. þó XII. kafla laga um fjármálafyrirtæki.

Gefinn skal út viðauki við grunnlýsingu ef nauðsynlegt þykir, sbr. ákvæði 46. gr. Viðaukinn skal innihalda uppfærðar upplýsingar um útgefandann og verðbréfin sem boðin eru almenningi eða ætlunin er að taka til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði.

Ef endanlegir skilmálar útboðs koma ekki fram í grunnlýsingu eða viðauka við hana skulu þeir látnir fjárfestum í té og skráðir hjá Fjármálaeftirlitinu við hvert almennt útboð. Skal þetta gert eins fljótt og auðið er og, ef hægt er, áður en útboð hefst.

46. gr.

Viðauki við lýsingu.

Komi fram mikilvægar nýjar upplýsingar, veigamikil mistök eða ónákvæmni er varða upplýsingar í lýsingu, sem máli geta skipt við mat á verðbréfunum og koma fram á tímabilinu frá því að lýsingin var staðfest, sbr. 52. gr., og þar til útboði lýkur eða, ef við á, þegar viðskipti á skipulegum verðbréfamarkaði hefjast, skal útbúa viðauka við lýsingu þar sem greint er frá viðkomandi atriðum. Viðaukinn skal staðfestur innan sjö virkra daga og birtur á sama hátt og upprunalega lýsingin. Einnig skal, ef nauðsyn krefur, gera viðauka við samantektina og þýðingu hennar og skal þar tekið mið af viðbótarupplýsingum þeim sem fram koma í viðaukanum.

Fjárfestar sem þegar hafa samþykkt að kaupa eða skrá sig fyrir verðbréfum áður en viðaukinn er birtur skulu hafa rétt til að falla frá fyrrgreindu samþykki að lágmarki í tvo virka daga frá birtingu viðaukans.

47. gr.

Gildistími lýsingar, grunnlýsingar og útgefandalýsingar.

Lýsing skal vera gild í 12 mánuði frá opinberri birtingu að því er varðar almennt útboð eða töku til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði, að því tilskildu að við lýsinguna sé bætt þeim viðbótarupplýsingum sem krafist er skv. 46. gr.

Ef um er að ræða útboðsáætlun skal grunnlýsing sem hefur verið skráð hjá Fjármálaeftirlitinu vera í gildi í allt að 12 mánuði.

Ef um er að ræða verðbréf sem eru ekki hlutabréfatengd, sem um getur í b-lið 6. mgr. 45. gr., skal lýsingin vera í gildi þar til hætt er að gefa út viðkomandi verðbréf samfelld eða með endurteknum hætti.

Útgefandalýsing af því tagi sem um getur í 5. mgr. 45. gr., sem áður hefur verið skráð hjá Fjármálaeftirlitinu, skal vera í gildi í allt að 12 mánuði, að því tilskildu að hún hafi verið uppfærð í samræmi við ákvæði 1. mgr. 46. gr. Útgefandalýsing ásamt verðbréfalýsingu, uppfærð í samræmi við 49. gr., ef við á, og samantekt teljast vera gild lýsing.

48. gr.

Árleg upplýsingagiöf.

Útgefendur verðbréfa sem tekin hafa verið til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði og eru með Ísland sem heimaríki skulu a.m.k. árlega útbúa skjal sem inniheldur eða vísar til allra upplýsinga sem þeir hafa gefið út eða gert aðgengilegar almenningi á síðustu 12 mánuðum á Evrópska efnahagssvæðinu og í löndum utan Evrópska efnahagssvæðisins í samræmi við skuldbindingar útgefandans samkvæmt lögum og reglum um verðbréf, útgefendur verðbréfa og skipulega verðbréfamarkaði. Skjalið skal sent Fjármálaeftirlitinu til skráningar í kjölfar birtingar ársreiknings. Ef vísað er til upplýsinga í skjalinu skal tilgreina hvar hægt er að nálgast þær.

Ákvæði 1. mgr. eiga ekki við þegar um er að ræða útgefendur verðbréfa sem eru ekki hlutabréfatengd, í einingum sem nema a.m.k. 4,2 millj. kr.

49. gr.

Lýsing samsett úr þremur skjölum.

Útgefandi, sem hefur þegar undir höndum útgefandalýsingu sem lögbært yfirvald á Evrópska efnahagssvæðinu hefur staðfest, þarf einungis að semja verðbréfalýsingu og samantekt þegar verðbréfin eru boðin í almennu útboði eða tekin til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði. Í því tilviki skulu upplýsingar sem að öllu jöfnu væru gefnar í útgefandalýsingu koma fram í verðbréfalýsingunni ef verulegar breytingar eða nýleg þróun hefur átt sér stað sem kynni að hafa áhrif á mat fjárfesta síðan síðasta uppfærsla útgefandalýsingar var staðfest, eða viðauki við hana, sbr. 46. gr. Verðbréfalýsingin og samantektin skulu staðfestar hvor í sínu lagi.

Hafi útgefandi einungis lagt inn óstaðfesta útgefandalýsingu skulu öll gögnin, þ.m.t. uppfærðar upplýsingar, vera háð staðfestingu.

50. gr.

Undanþága frá gerð lýsinga.

Undanþegin ákvæðum 44. gr. eru:

1. Útboð þar sem eitt eða fleiri eftirtalinna tilvika eiga við:
 - a. verðbréf eru eingöngu boðin hæfum fjárfestum,
 - b. verðbréf eru boðin færri en 100 aðilum, öðrum en hæfum fjárfestum, í hverju ríki á Evrópska efnahagssvæðinu,
 - c. hver fjárfestir reiðir af hendi a.m.k. 4,2 millj. kr. til kaupa á verðbréfunum í hverju útboði,
 - d. verðbréfin sem gefin eru út eru að nafnverði a.m.k. 4,2 millj. kr. hver eining,
 - e. áætlað heildarsöluverð verðbréfanna er undir 8,4 millj. kr. og miðast útreikningurinn á þeim mörkum við 12 mánaða tímabil.

Ef verðbréf eru markaðssett og/eða seld fyrir milligöngu fjármálafyrirtækis og undanþáguákvæði a–e-liðar þessa töluliðar eiga ekki við skal birta útboðslýsingu.
2. Almenn útboð verðbréfa af eftirfarandi gerðum:
 - a. hlutir ef þeir eru gefnir út í staðinn fyrir áður útgefna hluti í sama flokki hafi útgáfa hinna nýju hluta ekki í för með sér hækkun á útgefna hlutafé,
 - b. verðbréf sem boðin eru í tengslum við yfirtöku að því gefnu að fyrirbyggjandi sé skjal sem telst sambærilegt lýsingu að mati Fjármálaeftirlitsins,

- c. verðbréf sem boðin eru, er úthlutað eða verður úthlutað í tengslum við samruna fyrir-
tækja að því gefnu að fyrirliggjandi sé skjal sem telst sambærilegt lýsingu að mati
Fjármálaeftirlitsins,
 - d. hlutir sem boðnir eru, er úthlutað eða verður úthlutað til núverandi hluthafa án endur-
gjalds og arðgreiðslur í formi hluta að því gefnu að hlutirnir séu í sama flokki og þeir
hlutir sem arðgreiðslurnar stafa af; skjal skal vera fyrirliggjandi þar sem fram koma
upplýsingar um fjölda og eðli fyrrgreindra hluta ásamt ástæðum fyrir útboðinu og
upplýsingum um útboðið sjálft,
 - e. verðbréf sem vinnuveitandi eða félag tengt honum býður, úthlutar eða mun úthluta
núverandi eða fyrrverandi starfsmönnum eða stjórnarmönnum félaganna að því gefnu
að verðbréfin sem boðin eru séu í sama flokki og þau verðbréf sem þegar hafa verið
tekin til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði; skjal skal vera fyrirliggjandi þar
sem fram koma upplýsingar um fjölda og eðli fyrrgreindra verðbréfa ásamt ástæðum
fyrir útboðinu og upplýsingum um útboðið sjálft.
3. Taka verðbréfa af eftirfarandi gerðum til viðskipta:
- a. hlutir sem nema minna en 10% af fjölda hluta sama flokks sem þegar hefur verið tek-
inn til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði, miðað við 12 mánaða tímabil,
 - b. hlutir ef þeir eru gefnir út í staðinn fyrir áður útgefna hluti í sama flokki, sem þegar
hafa verið teknir til viðskipta á sama skipulega verðbréfamarkaði, hafi útgáfa hinna
nýju hluta ekki í för með sér hækkun á útgefna hlutafé,
 - c. verðbréf sem boðin eru í tengslum við yfirtöku að því gefnu að fyrirliggjandi sé skjal
sem telst sambærilegt lýsingu að mati Fjármálaeftirlitsins,
 - d. verðbréf sem boðin eru, er úthlutað eða verður úthlutað í tengslum við samruna fyrir-
tækja að því gefnu að fyrirliggjandi sé skjal sem telst sambærilegt lýsingu að mati
Fjármálaeftirlitsins,
 - e. hlutir sem boðnir eru, er úthlutað eða verður úthlutað til núverandi hluthafa án endur-
gjalds og arðgreiðslur í formi hluta að því gefnu að hlutirnir séu í sama flokki og þeir
hlutir sem arðgreiðslurnar stafa af og teknir hafa verið til viðskipta á sama skipulega
verðbréfamarkaði; skjal skal vera fyrirliggjandi þar sem fram koma upplýsingar um
fjölda og eðli fyrrgreindra hluta ásamt ástæðum fyrir útboðinu og upplýsingum um
útboðið sjálft,
 - f. verðbréf sem vinnuveitandi eða félag tengt honum býður, úthlutar eða mun úthluta
núverandi eða fyrrverandi starfsmönnum eða stjórnarmönnum félaganna að því gefnu
að verðbréfin sem boðin eru séu í sama flokki og þau verðbréf sem þegar hafa verið
tekin til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði; skjal skal vera fyrirliggjandi með
upplýsingum um fjölda og eðli verðbréfanna ásamt ástæðum fyrir útboðinu og upp-
lýsingum um það,
 - g. hlutir sem gefnir eru út við skiptingu á breytanlegum eða skiptanlegum verðbréfum
eða vegna nýtingar áskriftarréttinda á öðrum verðbréfum að því gefnu að hlutirnir
séu í sama flokki og teknir til viðskipta á sama skipulega verðbréfamarkaði og áður
útgefnir hlutir,
 - h. verðbréf sem þegar hafa verið tekin til viðskipta á öðrum skipulegum verðbréfamark-
aði og uppfylla eftirfarandi skilyrði:
 - i. verðbréfin eða verðbréf í sama flokki hafa verið tekin til viðskipta í að minnsta
kosti 18 mánuði á viðkomandi skipulegum verðbréfamarkaði,
 - ii. þegar um er að ræða verðbréf sem fyrst eru tekin til viðskipta á skipulegum
verðbréfamarkaði eftir gildistöku þessara laga skulu verðbréfin hafa verið tekin

- til viðskipta á viðkomandi skipulegum verðbréfamarkaði á grundvelli staðfestrar lýsingar sem birt hefur verið í samræmi við sambærilegar reglur og eru í lögum þessum og reglugerð, sbr. 54. gr.
- iii. þegar ii. liður á ekki við en verðbréf hafa verið tekin til viðskipta eftir 30. júní 1983 skal staðfest skráningarlýsing hafa legið fyrir í samræmi við þágildandi reglur,
 - iv. viðvarandi skyldum fyrir viðskiptum með bréfin á viðkomandi skipulegum verðbréfamarkaði hefur verið fullnægt,
 - v. aðili sem óskar eftir töku verðbréfa til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði, samkvæmt þessari undanþágu, gerir ágrip sem er aðgengilegt almenningi,
 - vi. ágripð sem vísað er til í v. lið er gert aðgengilegt almenningi með þeim hætti sem lýst er í reglugerð um lýsingar,
 - vii. ágripð uppfyllir tilskilin skilyrði um efni og innihald samantektar samkvæmt lögum þessum og ákvæðum reglugerðar um lýsingar; í ágripinu skal enn fremur koma fram hvar hægt er að nálgast nýjustu lýsingu vegna verðbréfanna og fjárhagsupplýsingar þær sem útgefandi hefur birt í samræmi við viðvarandi upplýsingaskýldu.

51. gr.

Sölutrygging.

Með sölutryggingu er átt við samning milli fjármálafyrirtækis og útgefanda eða eiganda verðbréfa þar sem fjármálafyrirtækið skuldbindur sig til þess að kaupa, innan tiltekins tíamarks og á fyrirframákveðnu verði, þann hluta verðbréfa sem áskrift næst ekki fyrir í almennu útboði.

Nú tekur fjármálafyrirtæki að sér sölutryggingu í tengslum við almennt útboð og skal þá litið svo á að það ábyrgist einungis að fullnægjandi áskrift fáið til að útboðið takist, nema um annað sé sérstaklega samið.

52. gr.

Umsjón með almennu útboði og staðfestingu á lýsingum.

Fjármálafyrirtæki sem til þess hefur heimild samkvæmt starfsleyfi sínu skal hafa umsjón með almennu útboði verðbréfa og töku til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði.

Fjármálaeftirlitið skal hafa umsjón með staðfestingu á lýsingum. Fjármálaeftirlitið getur með samningi falið skipulegum verðbréfamörkuðum að annast staðfestingu á lýsingum, sbr. 138. gr. Í samningi þessum skal koma fram hvaða verkefni eru falin skipulegum verðbréfamarkaði og skilyrði við framkvæmd þeirra.

Þóknun fyrir staðfestingu á lýsingum skal ákveðin af Fjármálaeftirlitinu eða viðkomandi skipulegum verðbréfamarkaði skv. 2. mgr.

53. gr.

Hæfir fjárfestar.

Fjármálaeftirlitið skal halda skrá yfir þá einstaklinga og þau litlu og meðalstóru fyrirtæki sem það hefur viðurkennt sem hæfa fjárfesta, sbr. f-lið 9. tölul. 43. gr. Skráin skal vera aðgengileg útgefendum verðbréfa.

Einstaklingum og litlum og meðalstórum fyrirtækjum sem skráð eru sem hæfir fjárfestar hjá Fjármálaeftirlitinu er hvenær sem er heimilt að láta taka sig af skránni.

Einstaklingar og lítil og meðalstór fyrirtæki sem eru á skrá sem hæfir fjárfestar hjá lög-
bærum yfirvöldum á Evrópska efnahagssvæðinu teljast einnig hæfir fjárfestar á Íslandi.

54. gr.

Reglugerð.

Ráðherra skal setja reglugerð um nánari framkvæmd þessa kafla. Í henni skulu m.a. koma fram ákvæði um:

1. nánari skilgreiningu á hæfum fjárfestum,
2. skyldu eigenda hlutabréfa til að veita kauphöll upplýsingar, svo og hvenær veita meggi undanþágur frá upplýsingaskyldunni,
3. útboð og töku verðbréfa til viðskipta þar sem verður kveðið á um aðdraganda að lýsingu,
4. útboðstímabil,
5. efni og upplýsingar sem fram eiga að koma í lýsingu,
6. upplýsingar sem felldar eru inn í lýsingu með tilvísun,
7. staðfestingu lýsingar,
8. tilhögun við birtingu lýsingar,
9. viðvarandi upplýsingaskyldu,
10. heimildir Fjármálaeftirlitsins til að veita undanþágur frá birtingu tiltekinna upplýsinga í lýsingu eða birtingu lýsingar í heild,
11. auglýsingar á útboðum og töku verðbréfa til viðskipta,
12. viðauka og staðfestingu lýsingar,
13. tungumál sem notuð eru í lýsingum,
14. skilgreiningu á heimaríki samkvæmt þessum kafla,
15. útboð verðbréfa í þeim tilvikum þegar verðmæti þeirra er á bilinu 8,4 til 210 millj. kr.

Að öðru leyti er ráðherra heimilt að setja ákvæði í reglugerð sem samræmast ákvæðum tilskipunar 2003/71/EBE um útboðs- og skráningarlýsingar og undirgerð hennar.

VII. KAFLI

Reglulegar upplýsingar útgefanda.

55. gr.

Gildissvið.

Ákvæði kafla þessa gilda um útgefendur verðbréfa, sem tekin hafa verið til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði, með Ísland sem heimaríki, skv. 3. gr.

Útgefandi verðbréfa, sem tekin hafa verið til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði á Íslandi, með heimaríki í öðru ríki á Evrópska efnahagssvæðinu en Íslandi, skal veita hlið-
stæðar reglulegar upplýsingar og kafla þessi mælir fyrir um í samræmi við bindandi opinber
fyrirmæli heimaríkis síns.

56. gr.

Undanþágur.

Ákvæði kafla þessa gilda ekki um ríki á Evrópska efnahagssvæðinu, sveitarfélög eða sam-
bærileg svæðis- eða staðaryfirvöld á Evrópska efnahagssvæðinu, opinbera alþjóðlega aðila
sem a.m.k. eitt ríki innan Evrópska efnahagssvæðisins á aðild að, seðlabanka á Evrópska
efnahagssvæðinu eða Seðlabanka Evrópu.

Ákvæði kafla þessa gilda ekki um útgefanda skuldabréfa ef eingöngu skuldabréf hans hafa
verið tekin til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði og nafnverð eininga skuldabréfanna

er að minnsta kosti jafngilt 4,6 millj. kr. Fjárhæðir samkvæmt þessari málsgrein eru grunnfjárhæðir sem eru bundnar gengi evru (EUR) 3. janúar 2007 (92,37).

Ákvæði kafla þessa gilda ekki um verðbréfasjóði eða fjárfestingarsjóði samkvæmt lögum um verðbréfasjóði og fjárfestingarsjóði, þegar um er að ræða hlutdeildarskírteini.

Ákvæði kafla þessa gilda ekki um útgefendur vegna peningamarkaðsskjala með binditíma sem er skemmri en 12 mánuðir.

Ákvæði 58. gr. gildir ekki um útgefanda sem var þegar á skipulegum verðbréfamarkaði 31. desember 2003 og sem eingöngu gefur út skuldabréf, sem heimaríki útgefandans eða eitt af svæðis- eða staðaryfirvöldum þess ríkis ábyrgist skilyrðislaust og óafturkallanlega.

57. gr.

Ársreikningur.

Útgefandi verðbréfa skal birta opinberlega ársreikning, eða samstæðureikning ef við á, eins fljótt og auðið er eftir lok reikningsársins og eigi síðar en fjórum mánuðum frá lokum þess. Útgefanda ber að tryggja að ársreikningur, eða samstæðureikningur ef við á, sé aðgengilegur almenningi í að minnsta kosti fimm ár.

58. gr.

Árshlutareikningur vegna fyrstu sex mánaða reikningsársins.

Útgefandi hlutabréfa og/eða skuldabréfa skal birta opinberlega árshlutareikning vegna fyrstu sex mánaða reikningsársins, eða samstæðureikning vegna fyrstu sex mánaða reikningsársins ef við á, eins fljótt og auðið er eftir lok þess tímabils, þó eigi síðar en tveimur mánuðum frá lokum þess. Útgefanda ber að tryggja að árshlutareikningurinn, eða samstæðureikningurinn ef við á, sé aðgengilegur almenningi í að minnsta kosti fimm ár.

59. gr.

Greinargerð frá stjórn.

Útgefandi hlutabréfa skal á fyrstu sex mánuðum reikningsársins og aftur á síðari sex mánuðum reikningsársins birta opinberlega greinargerð frá stjórn útgefandans. Greinargerð frá stjórn skal fela í sér skýringu á mikilvægum atburðum og viðskiptum sem átt hafa sér stað á viðkomandi tímabili og lýsingu á áhrifum þeirra á fjárhagsstöðu útgefanda, og dótturfélaga hans ef við á, auk almennrar lýsingar á fjárhagsstöðu og rekstrarafkomu útgefanda, og dótturfélaga hans ef við á, á viðkomandi tímabili.

Greinargerðina skal birta á tímabilinu frá tíu vikum eftir að viðkomandi sex mánaða tímabil hefst þangað til sex vikum áður en því lýkur og skal efni hennar ná yfir tímabilið frá upphafi viðkomandi sex mánaða tímabils fram til birtingardags greinargerðarinnar.

Útgefanda, sem á grundvelli laga, reglna skipulegs verðbréfamarkaðar eða að eigin frumkvæði birtir árshlutareikning vegna fyrstu þriggja og fyrstu níu mánaða reikningsársins, eða samstæðureikninga vegna sömu tímabila ef við á, í samræmi við ákvæði laga um ársreikninga, er ekki skylt að birta greinargerð frá stjórn útgefandans.

60. gr.

Efni ársreiknings og árshlutareiknings.

Útgefendur verðbréfa með skráða skrifstofu á Íslandi skulu semja ársreikning, eða samstæðureikning ef við á, og árshlutareikning vegna fyrstu sex mánaða reikningsársins, eða samstæðureikning vegna fyrstu sex mánaða reikningsársins ef við á, í samræmi við lög um ársreikninga.

61. gr.

Útgefandi með skráða skrifstofu í ríki utan Evrópska efnahagssvæðisins.

Útgefanda með skráða skrifstofu í ríki utan Evrópska efnahagssvæðisins er heimilt að semja ársreikning, eða samstæðureikning ef við á, árshlutareikning vegna fyrstu sex mánaða reikningsársins, eða samstæðureikning vegna fyrstu sex mánaða reikningsársins ef við á, og greinargerð frá stjórn samkvæmt bindandi opinberum fyrirmælum í því ríki þar sem hann er með skráða skrifstofu ef fyrirmælin eru hliðstæð ákvæðum laga um ársreikninga. Útgefanda er jafnframt heimilt að fylgja bindandi opinberum fyrirmælum í því ríki þar sem hann er með skráða skrifstofu um árshlutareikning fyrir fyrstu þrjá og fyrstu níu mánuði reikningsársins, eða samstæðureikninga vegna sömu tímabila ef við á, ef fyrirmælin eru hliðstæð íslenskum reglum um samsvarandi árshlutareikninga sem gilda mundu gagnvart honum væri útgefandinn með skráða skrifstofu á Íslandi.

Ef bindandi opinber fyrirmæli ríkis þar sem útgefandi er með skráða skrifstofu eru ekki hliðstæð ákvæðum laga um ársreikninga skal útgefandi semja ársreikning, eða samstæðureikning ef við á, árshlutareikning vegna fyrstu sex mánaða reikningsársins, eða samstæðureikning vegna fyrstu sex mánaða reikningsársins ef við á, og greinargerð frá stjórn með sama hætti og hliðstæðir útgefendur með skráða skrifstofu á Íslandi.

Ársreikningaskrá metur hvort kröfur samkvæmt ákvæðum ríkis utan Evrópska efnahagssvæðisins eru hliðstæðar ákvæðum laga um ársreikninga.

62. gr.

Opinber birting og ábyrgð.

Útgefandi skal birta almenningi á Evrópska efnahagssvæðinu upplýsingar samkvæmt kafla þessum eins fljótt og auðið er og á jafnræðisgrundvelli. Samhliða opinberri birtingu skal útgefandinn senda upplýsingarnar til Fjármálaeftirlitsins.

Fjármálaeftirlitinu er heimilt að birta upplýsingar sem gerðar hafa verið opinberar á heimasíðu sinni.

Ábyrgð á því að upplýsingar skv. 57.–59. gr. séu teknar saman og gerðar opinberar hvílir á útgefanda.

63. gr.

Miðlæg varðveisla.

Útgefandi skal senda allar upplýsingar sem birtar eru opinberlega samkvæmt kafla þessum samhliða til Fjármálaeftirlitsins, eða aðila sem Fjármálaeftirlitið tilnefnir, til miðlægrar varðveislu, sbr. 136. gr. laga þessara.

64. gr.

Tungumál.

Ef verðbréf útgefanda hafa einungis verið tekin til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði á Íslandi skal útgefandi birta upplýsingar samkvæmt kafla þessum á íslensku eða öðru því tungumáli sem Fjármálaeftirlitið samþykkir.

Ef verðbréf útgefanda hafa verið tekin til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði á Íslandi og í einu eða fleiri aðildarríkjum Evrópska efnahagssvæðisins skal útgefandi birta upplýsingar samkvæmt kafla þessum á íslensku, eða öðru því tungumáli sem Fjármálaeftirlitið samþykkir, og annaðhvort á ensku eða öðru því tungumáli sem lögbær stjórnvöld gisti-ríkjanna samþykkja, að vali útgefanda.

Ef verðbréf útgefanda hafa verið tekin til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði í einu eða fleiru ríki á Evrópska efnahagssvæðinu en ekki á Íslandi skal útgefandi birta upplýsingar samkvæmt kafla þessum á ensku eða öðru því tungumáli sem lögbær stjórnvöld gistiríkjanna samþykkja, að vali útgefanda. Ef Fjármálaeftirlitið óskar eftir því skal útgefandi jafnframt birta upplýsingarnar á ensku eða öðru því tungumáli sem Fjármálaeftirlitið samþykkir, að vali útgefanda.

Ef verðbréf útgefanda eru tekin til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði án samþykkis útgefanda hvíla skyldur 1.–3. mgr. ekki á útgefanda heldur þeim aðila sem óskað hefur eftir töku bréfanna til viðskipta án samþykkis útgefanda.

65. gr.

Reglugerð.

Ráðherra er heimilt að setja nánari ákvæði vegna kafla þessa í reglugerð, þar á meðal um með hvaða hætti ársreikningur og árshlutareikningur skulu vera aðgengilegir almenningi, sbr. 57. og 58. gr., hvaða kröfur samkvæmt ákvæðum ríkis utan Evrópska efnahagssvæðisins eru hliðstæðar ákvæðum laga um ársreikninga, sbr. 61. gr. og um framkvæmd opinberrar birtingar, sbr. 62. gr.

VIII. KAFLI

Aðrar skyldur útgefanda um veitingu upplýsinga.

66. gr.

Gildissvið.

Ákvæði kafla þessa gilda um útgefendur verðbréfa, sem tekin hafa verið til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði, með Ísland sem heimaríki skv. 3. gr.

Útgefandi verðbréfa, sem tekin hafa verið til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði á Íslandi, með heimaríki í öðru ríki á Evrópska efnahagssvæðinu en Íslandi, skal veita hliðstæðar upplýsingar og kafla þessi mælir fyrir um í samræmi við bindandi opinber fyrirmæli heimaríkis síns.

67. gr.

Undanþágur.

Ákvæði kafla þessa gilda ekki um verðbréfasjóði eða fjárfestingarsjóði samkvæmt lögum um verðbréfasjóði og fjárfestingarsjóði þegar um er að ræða hlutdeildarskírteini.

Ákvæði kafla þessa gilda ekki um útgefendur vegna peningamarkaðsskjala með binditíma sem er skemmri en 12 mánuðir.

68. gr.

Viðbótarupplýsingar.

Útgefandi verðbréfa skal án tafar eftir útgáfu nýrra lána birta opinberlega útgáfunar og skal geta sérstaklega um ábyrgðir eða tryggingar vegna þeirra. Ákvæði 1. málsl. gildir þó ekki um ríki á Evrópska efnahagssvæðinu, sveitarfélög eða sambærileg svæðis- eða staðar-yfirlönd á Evrópska efnahagssvæðinu eða opinbera alþjóðlega aðila þar sem a.m.k. eitt ríki innan Evrópska efnahagssvæðisins á aðild.

Útgefandi verðbréfa, annarra en hlutabréfa sem tekin hafa verið til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði, skal án tafar birta opinberlega upplýsingar um allar breytingar á réttindum handhafa verðbréfanna annarra en hlutabréfa, þar á meðal breytingar á skilmálum og skilyrð-

um verðbréfanna, sérstaklega þær sem stafa af breytingum á lánaskilmálum eða vöxtum, sem gætu haft óbein áhrif á réttindin.

Útgefandi hlutabréfa skal án tafar birta opinberlega upplýsingar um allar breytingar á réttindum sem fylgja mismunandi flokkum hlutabréfa, þar á meðal breytingar á réttindum sem fylgja afleiddum verðbréfum sem útgefandinn gefur út sjálfur og veita rétt til að afla hluta í honum.

Ábyrgð á því að upplýsingar skv. 1.–3. mgr. séu teknar saman og gerðar opinberar hvílir á útgefanda.

69. gr.

Breytingar á stofnsamningi eða samþykktum.

Útgefandi verðbréfa sem hyggst gera breytingar á stofnsamningi sínum eða samþykktum skal senda drög að breytingunum til Fjármálaeftirlitsins og skipulegs verðbréfamarkaðar þar sem verðbréf hans hafa verið tekin til viðskipta. Drögin skulu send án tafar en eigi síðar en þann dag sem boðað er til fundar þar sem greiða skal atkvæði um breytingarnar eða kynna þær.

70. gr.

Hlutabréf.

Útgefandi hlutabréfa skal tryggja jafnræði allra eigenda hluta í sömu stöðu.

Útgefandi hlutabréfa skal ekki standa í vegi fyrir því að eigendur hluta neyti réttinda sinna með því að veita öðrum umboð. Ákvæði 1. málsl. gildir þó ekki ef útgefandi hlutabréfa er með skráða skrifstofu í öðru ríki en á Íslandi nema bindandi opinber fyrirmæli þess ríkis heimili notkun umboðs.

Útgefandi hlutabréfa skal tryggja að allar upplýsingar sem eigendum hluta eru nauðsynlegar til að geta neytt réttinda sinna séu aðgengilegar í heimaríki útgefandans og að áreiðanleiki upplýsinganna sé tryggður. Útgefandi hlutabréfa skal einkum:

1. veita upplýsingar um staðsetningu, tíma og dagskrá funda ásamt upplýsingum um heildarfjölda hluta og atkvæðisrétt, og rétt eigenda hluta til að taka þátt í fundum,
2. gera umboðseyðublað aðgengilegt á pappír eða með rafrænum hætti fyrir hvern þann aðila sem á rétt á að greiða atkvæði á fundinum, annaðhvort í tengslum við auglýsingu fundarins eða samkvæmt beiðni eftir að fundurinn hefur verið auglýstur,
3. tilnefna fjármálafyrirtæki, eða fyrirtæki tengt fjármálasviði, sem umboðsmann sinn til að hafa milligöngu um að eigendur hluta geti neytt fjárhagslegra réttinda sinna í útgefandanum, og
4. veita upplýsingar, svo sem með dreifibréfi eða auglýsingu, um úthlutun og greiðslu arðs og útgáfu nýrra hluta, þ.m.t. upplýsingar um fyrirkomulag úthlutunar, áskriftar, afturköllunar eða breytiréttar.

71. gr.

Skuldabréf.

Skuldabréfmerkir í þessari grein skuldaviðurkenningu, eða skuld samkvæmt annars konar verðbréfum, að undanskildum annars vegar verðbréfum sem jafna má til hlutabréfa í félögum eða sem geta af sér rétt til að afla hluta eða verðbréfa sem jafna má til hlutabréfa, ef þeim er umbreytt eða ef réttindum samkvæmt þeim er beitt, og hins vegar peningamarkaðsskjölum með binditíma sem er skemmri en 12 mánuðir.

Útgefandi skuldabréfa skal tryggja að allir handhafar skuldabréfa sem metin eru jafngild njóti sömu meðferðar varðandi sérhver réttindi er fylgja skuldabréfunum.

Útgefandi skuldabréfa skal ekki standa í vegi fyrir því að handhafar skuldabréfanna neyti réttinda sinna með því að veita öðrum umboð. Ákvæði 1. málsl. gildir þó ekki ef útgefandi skuldabréfanna er með skráða skrifstofu í öðru ríki en á Íslandi nema bindandi opinber fyrirmæli þess ríkis heimili notkun umboðs.

Ef útgefandi skuldabréfa ákveður að halda fund með handhöfum skuldabréfanna skal hann veita þeim upplýsingar, svo sem með auglýsingu eða dreifibréfi, um staðsetningu, tíma og dagskrá fundarins ásamt upplýsingum um hvaða kröfum handhafarnir skuli fullnægja til að mega taka þátt í fundinum. Enn fremur skal útgefandi gera umboðseyðublað aðgengilegt á pappír eða með rafrænum hætti fyrir hvern þann aðila sem á rétt á að greiða atkvæði á fundinum annaðhvort í tengslum við auglýsingu fundarins eða samkvæmt beiðni eftir að fundurinn hefur verið auglýstur.

Útgefandi skuldabréfa skal, svo sem með auglýsingu eða dreifibréfi, upplýsa handhafa skuldabréfa um greiðslu vaxta, um framkvæmd hvers konar breytiréttar, skipta, áskriftar eða afturköllunar á réttindum og greiðslu.

Útgefandi skuldabréfa skal tilnefna fjármála fyrirtæki, eða fyrirtæki tengt fjármálasviði, sem umboðsmann sinn til að hafa milligöngu um að handhafar skuldabréfa geti neytt fjárhagslegra réttinda samkvæmt skuldabréfunum.

Ákvæði þessarar greinar taka ekki til skuldabréfa sem gefin eru út af ríki á Evrópska efnahagssvæðinu, sveitarfélagi eða sambærilegu svæðis- eða staðaryfirvaldi á Evrópska efnahagssvæðinu.

72. gr.

Útgefandi með skráða skrifstofu í ríki utan Evrópska efnahagssvæðisins.

Útgefanda hlutabréfa með skráða skrifstofu í ríki utan Evrópska efnahagssvæðisins er ekki skylt að fylgja ákvæðum 70. gr. ef hann uppfyllir kröfur bindandi opinberra fyrirmæla í því ríki þar sem hann er með skráða skrifstofu og fyrirmælin eru hliðstæð 70. gr.

Útgefanda skuldabréfa með skráða skrifstofu í ríki utan Evrópska efnahagssvæðisins er ekki skylt að fylgja ákvæðum 71. gr. ef hann uppfyllir kröfur bindandi opinberra fyrirmæla í því ríki þar sem hann er með skráða skrifstofu og fyrirmælin eru hliðstæð 71. gr.

Fjármálaeftirlitið metur hvort kröfur samkvæmt bindandi opinberum fyrirmælum ríkis utan Evrópska efnahagssvæðisins eru hliðstæðar 70. og 71. gr.

73. gr.

Opinber birting.

Útgefandi verðbréfa skal birta almenningi á Evrópska efnahagssvæðinu upplýsingar samkvæmt kafla þessum eins fljótt og auðið er og á jafnræðisgrundvelli. Samhliða opinberri birtingu skal útgefandi senda upplýsingarnar til Fjármálaeftirlitsins.

Fjármálaeftirlitinu er heimilt að birta upplýsingar sem gerðar hafa verið opinberar á heimasíðu sinni.

74. gr.

Miðlæg varðveisla.

Útgefandi verðbréfa skal senda allar upplýsingar sem birtar eru opinberlega samkvæmt kafla þessum til Fjármálaeftirlitsins, eða aðila sem Fjármálaeftirlitið tilnefnir, til miðlægrar varðveislu, sbr. 136. gr.

75. gr.

Tungumál.

Ef verðbréf útgefanda hafa einungis verið tekin til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði á Íslandi skal útgefandi birta upplýsingar samkvæmt kafla þessum á íslensku eða öðru því tungumáli sem Fjármálaeftirlitið samþykkir.

Ef verðbréf útgefanda hafa verið tekin til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði á Íslandi og í einu eða fleiri aðildarríkjum Evrópska efnahagssvæðisins skal útgefandi birta upplýsingar samkvæmt kafla þessum á íslensku, eða öðru því tungumáli sem Fjármálaeftirlitið samþykkir, og annaðhvort á ensku eða öðru því tungumáli sem lögbær stjórnvöld gistiríkja samþykkja, að vali útgefanda.

Ef verðbréf útgefanda hafa verið tekin til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði í einu eða fleiru gistiríki en ekki á Íslandi skal útgefandi birta upplýsingar samkvæmt kafla þessum á ensku eða öðru því tungumáli sem lögbær stjórnvöld gistiríkja samþykkja, að vali útgefanda. Ef Fjármálaeftirlitið óskar eftir því skal útgefandi jafnframt birta upplýsingarnar á ensku eða öðru því tungumáli sem Fjármálaeftirlitið samþykkir, að vali útgefanda.

Ef verðbréf útgefanda eru tekin til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði án samþykkis útgefanda hvíla skyldur 1.–3. mgr. ekki á útgefanda heldur þeim aðila sem óskað hefur eftir töku bréfanna til viðskipta án samþykkis útgefanda.

Ef nafnverð eininga verðbréfa var a.m.k. jafngilt 4,6 millj. kr. þegar þau voru tekin til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði, eða í tilviki skuldabréfa ef nafnverð eininga þeirra var að minnsta kosti jafngilt 4,6 millj. kr. á útgáfudegi bréfanna, er útgefanda, þrátt fyrir ákvæði 1.–4. mgr., heimilt að birta upplýsingar samkvæmt kafla þessum á ensku eða öðru því tungumáli sem lögbær stjórnvöld heimaríkis og gistiríkja samþykkja, að vali útgefanda eða þess aðila sem óskað hefur eftir töku bréfanna til viðskipta án samþykkis útgefanda. Fjárhæðir samkvæmt þessari málsgrein eru grunnfjárhæðir sem eru bundnar gengi evru (EUR) 3. janúar 2007 (92,37).

76. gr.

Reglugerð.

Ráðherra er heimilt að setja nánari ákvæði vegna kafla þessa í reglugerð, þar á meðal um fjármálastofnanir sem hafa milligöngu um að eigendur hluta eða handhafar skuldabréfa geti neytt fjárhagslegra réttinda sinna í útgefanda, sbr. 70. gr. og 71. gr., um undanþáguheimildir 72. gr. og um opinbera birtingu, sbr. 73. gr.

IX. KAFLI

Breyting á verulegum hlut atkvæðisréttar (flöggun).

77. gr.

Gildissvið.

Ákvæði kafla þessa gilda um hluti í hlutafélögum með skráða skrifstofu á Íslandi sem gefa út hlutabréf sem tekin hafa verið til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði.

Ákvæði kafla þessa gilda einnig um hluti í útgefendum með skráða skrifstofu í ríki utan Evrópska efnahagssvæðisins sem gefa út hlutabréf sem tekin hafa verið til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði í ríki á Evrópska efnahagssvæðinu, ef viðkomandi útgefanda ber skylda til að senda árlega skýrslu vegna hlutabréfanna til Fjármálaeftirlitsins skv. 48. gr. laga þessara.

Ef hlutabréf í útgefanda með skráða skrifstofu í ríki á Evrópska efnahagssvæðinu öðru en Íslandi hafa verið tekin til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði á Íslandi skal veita hlið-

stæðar upplýsingar um hlutina og kafla þessi mælir fyrir um í samræmi við bindandi opinber fyrirmæli heimaríkis útgefanda.

78. gr.

Flöggunarskylda.

Eigandi, sem aflar eða ráðstafar hlutum í útgefanda hlutabréfa sem tekin hafa verið til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði, skal senda með sannanlegum hætti tilkynningu til viðkomandi útgefanda og Fjármálaeftirlitsins ef öflunin eða ráðstöfunin leiðir af sér að atkvæðisréttur hans nær, hækkar yfir eða lækkar niður fyrir eitthvert eftirtalinna marka: 5, 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 50, 66⅔ og 90 %. Með eiganda er átt við sérhvern einstakling eða lögaðila, sem fer beint eða óbeint með:

1. hluti í útgefanda í eigin nafni og fyrir eigin reikning,
2. hluti í útgefanda í eigin nafni en fyrir hönd annars einstaklings eða lögaðila, eða
3. heimildarskírteini, en í þeim tilvikum telst handhafi heimildarskírteinisins eigandi þeirra hluta sem heimildarskírteinið stendur fyrir.

Ef útgefandi hækkar eða lækkar hlutafé sitt, fjölgar eða fækkar atkvæðum eða breytingar verða á skiptingu atkvæðisréttar sem leiða til þess að atkvæðisréttur eiganda nær, hækkar yfir eða lækkar niður fyrir eitthvert þeirra marka sem talin eru upp í 1. mgr. skal eigandinn senda tilkynningu til viðkomandi útgefanda og Fjármálaeftirlitsins.

Atkvæðisréttur skv. 1. mgr. skal reiknaður út á grundvelli allra hluta sem atkvæðisréttur fylgir, jafnvel þótt nýting hans falli niður. Einnig skal atkvæðisréttur reiknaður út á grundvelli allra hluta í sama flokki sem atkvæðisréttur fylgir, jafnvel þótt nýting hans falli niður.

79. gr.

Flöggunarskylda við sérstakar aðstæður.

Flöggunarskylda skv. 78. gr. gildir einnig um aðila svo fremi að hann eigi rétt á að afla atkvæðisréttar, ráðstafa atkvæðisrétti eða neyta atkvæðisréttar sem:

1. þriðji aðili fer með og viðkomandi aðili hefur gert samkomulag við hann sem skyldar þá til að taka upp, með samræmdri beitingu atkvæðisréttar síns, varanlega og sameiginlega stefnu um stjórn hlutaðeigandi útgefanda,
2. þriðji aðili fer tímabundið með á grundvelli samkomulags við viðkomandi aðila,
3. fylgir hlutum sem viðkomandi aðili hefur tekið að veði eða fengið sem tryggingu, að því tilskildu að viðkomandi aðili ráði jafnframt yfir atkvæðisréttinum og lýsi því yfir að hann hyggist neyta hans,
4. viðkomandi aðili fer með á grundvelli samkomulags um lífstíðarbundin réttindi hans yfir hlutunum sem atkvæðisrétturinn fylgir,
5. dótturfélag viðkomandi aðila í skilningi 6. tölul. 2. gr. laga nr. 3/2006, um ársreikninga, fer með eða má neyta á grundvelli 1.–4. tölul.,
6. fylgir hlutum sem viðkomandi aðili varðveitir og getur neytt samkvæmt eigin ákvörðun berist ekki sérstök fyrirmæli frá eigendum hlutanna,
7. þriðji aðili fer með í eigin nafni en fyrir hönd viðkomandi aðila,
8. umboðsmaður, að því tilskildu að hann geti neytt atkvæðisréttarins samkvæmt eigin ákvörðun berist ekki sérstök fyrirmæli frá eigendum hlutanna.

80. gr.

Flöggunarskylda vegna fjármálagerninga.

Flöggunarskylda skv. 78. gr. gildir einnig um aðila sem fer með beinum eða óbeinum hætti með fjármálagerning skv. a- og d-h-lið 2. tölul. 1. mgr. 2. gr., að því tilskildu að viðkomandi fjármálagerningur veiti viðkomandi aðila, eingöngu að eigin ákvörðun, samkvæmt formlegu samkomulagi, rétt til að afla hluta sem atkvæðisréttur fylgir og þegar hafa verið gefnir út í útgefanda sem fellur undir 1. eða 2. mgr. 77. gr.

Þegar réttur samkvæmt fjármálagerningi skv. 1. mgr. er nýttur til öflunar hluta skal senda tilkynningu til viðkomandi útgefanda og Fjármálaeftirlitsins ef nýtingin leiðir af sér að atkvæðisréttur viðkomandi nær eða hækkar yfir eitthvert þeirra marka sem talin eru upp í 78. gr. Framangreint gildir þótt öflun fjármálagerningsins hafi þegar verið tilkynnt skv. 1. mgr.

Falli fjármálagerningur skv. 1. mgr. úr gildi skal senda tilkynningu skv. 2. mgr.

81. gr.

Tilkynning félags í samstæðu.

Dótturfélag skv. 5. tölul. 79. gr., þarf ekki að senda tilkynningu skv. 78. og 79. gr. ef móðurfélag þess eða, ef móðurfélagið er sjálft dótturfélag, móðurfélag móðurfélagsins sendir tilkynningu.

82. gr.

Umboð á hluthafafundi.

Ef umboðsmaður í tilviki 8. tölul. 79. gr. fær eitt eða fleiri umboð í tengslum við einn hluthafafund, er heimilt að senda eina tilkynningu að því tilskildu að skýrt komi fram í tilkynningunni hvert heildarmagn atkvæðisréttar umboðsveitenda verður í útgefanda eftir brottfall umboðsins.

Ef flöggunarskylda stofnast vegna 8. tölul. 79. gr. þarf ekki að senda aðra tilkynningu ef umboðið fellur úr gildi að hluthafafundinum loknum og tilkynningin, sem gerð var í tengslum við veitingu umboðsins, geymdi upplýsingar um hvert heildarmagn atkvæðisréttar umboðsveitanda yrði í útgefanda eftir brottfall umboðsins.

83. gr.

Flöggunarskylda margra.

Ef fleiri en einn aðili verða flöggunarskyldir er þeim heimilt að senda sameiginlega tilkynningu. Sameiginleg tilkynning leysir engan hlutaðeigandi aðila undan ábyrgð á tilkynningunni.

84. gr.

Breyting á hlutafé eða atkvæðisrétti.

Ef útgefandi hækkar eða lækkar hlutafé sitt eða fjölgar eða fækkar atkvæðum, skal hann, á síðasta viðskiptadegi þess mánaðar er breytingarnar eiga sér stað, birta opinberlega heildarfjölda hluta og heildarfjölda atkvæða.

85. gr.

Efni tilkynningar.

Tilkynning skv. 78. og 79. gr. skal m.a. geyma upplýsingar um:

1. atkvæðisrétt eftir breytingu,

2. eignatengsl við dótturfélög þar sem flöggunarskyldur aðili hefur yfirráð yfir atkvæðisréttinum, ef við á,
3. dagsetningu þegar flöggunarskylda stofnaðist, og
4. fullt nafn eiganda hlutanna, jafnvel þótt viðkomandi eigi ekki rétt á að neyta atkvæðisréttarins vegna aðstæðna skv. 79. gr., og fullt nafn þess aðila sem fer með atkvæðisréttinn fyrir hönd eiganda hlutanna.

86. gr.

Frestur flöggunarskylds aðila til að tilkynna.

Aðili sem verður flöggunarskyldur skv. 1. mgr. 78. gr., 79. og 80. gr. skal senda tilkynningu til viðkomandi útgefanda og Fjármálaeftirlitsins eins fljótt og auðið er og eigi síðar en næsta viðskiptadag eftir að flöggunarskyldan stofnaðist.

Aðili sem verður flöggunarskyldur skv. 2. mgr. 78. gr. skal senda tilkynningu til viðkomandi útgefanda og Fjármálaeftirlitsins eins fljótt og auðið er og eigi síðar en næsta viðskiptadag eftir að útgefandi hefur birt opinberlega heildarfjölda hluta og heildarfjölda atkvæða skv. 84. gr.

87. gr.

Frestur útgefanda til að birta upplýsingar í tilkynningu.

Útgefandi skal, eins fljótt og auðið er eftir móttöku tilkynningar skv. 78., 79. eða 80. gr. og eigi síðar en klukkan 12 næsta viðskiptadag eftir að tilkynningin berst honum, birta opinberlega allar upplýsingar sem er að finna í tilkynningunni.

Útgefandi þarf ekki að þýða tilkynningu yfir á tungumál sem Fjármálaeftirlitið samþykkir ef tilkynning skv. 78., 79. eða 80. gr. berst á ensku.

88. gr.

Undanþágur frá flöggunarskyldu.

Þegar hluta er eingöngu aflað til verðbréfauppgjörs þarf ekki að senda tilkynningu skv. 78. gr. ef viðkomandi verðbréfauppgjör er lokið innan venjulegs stutts greiðslutímabils.

Þegar aðili varðveitir hluti sem vörsluaðili þarf ekki að senda tilkynningu skv. 78. gr. ef viðkomandi vörsluaðili getur aðeins nýtt atkvæðisréttinn sem fylgir hlutunum samkvæmt skriflegum eða rafrænum leiðbeiningum.

Seðlabanki á Evrópska efnahagssvæðinu eða Seðlabanki Evrópu þarf ekki að senda tilkynningu skv. 78. gr. eða 3. tölul. 79. gr. þegar viðkomandi seðlabanki lætur hluti í té eða honum eru látnir hlutir í té til að sinna hlutverki sínu sem yfirvald á sviði peningamála, að því tilskildu að slíkum ráðstöfunum sé lokið innan venjulegs, stutts greiðslutímabils frá því að viðkomandi seðlabanki lét hlutina í té eða honum voru látnir hlutir í té og að atkvæðisréttur hlutanna sé ekki nýttur.

89. gr.

Veltubók.

Við mat á flöggunarskyldu skv. 78. gr. skal atkvæðisréttur sem fylgir hlutum í veltubók fjármálafyrirtækis, með starfsleyfi skv. 1.–6. tölul. 1. mgr. 4. gr. laga nr. 161/2002, um fjármálafyrirtæki, ekki reiknast með að því tilskildu að hlutfall atkvæðisréttarins í veltubókinni fari ekki yfir 5% og að viðkomandi fjármálafyrirtæki tryggi að atkvæðisrétturinn sé hvorki nýttur né notaður á annan hátt beint eða óbeint til að hlutast til um stjórn útgefanda.

90. gr.

Viðskiptavaki.

Flöggunarskylda skv. 78. gr. gildir ekki um öflun eða ráðstöfun viðskiptavaka á hlutum þrátt fyrir að atkvæðisréttur sem fylgir hlutum nái eða fari yfir 5% flöggunarskyldumarkið að því tilskildu að viðskiptavakinn framkvæmi viðskiptin sem viðskiptavaki, sé fjármálafyrirtæki með starfsleyfi til verðbréfavíðskipta og hlutist hvorki til um stjórn viðkomandi útgefanda né hlutist á nokkurn hátt til um að útgefandinn kaupi slíka hluti eða haldi verði þeirra uppi.

91. gr.

Móðurfélag rekstrarfélags.

Við framkvæmd flöggunarskyldu skv. 78. og 79. gr. er móðurfélagi rekstrarfélags samkvæmt lögum um verðbréfasjóði og fjárfestingarsjóði ekki skylt að leggja saman eigið hlutfall atkvæðisréttar og hlutfall atkvæðisréttar viðkomandi verðbréfasjóðs eða fjárfestingarsjóðs rekstrarfélagsins að því tilskildu að rekstrarfélagið nýti atkvæðisrétt sinn óháð móðurfélaginu eða öðru dótturfélagi móðurfélags síns.

Akvæði 1. mgr. gildir einnig um móðurfélag rekstrarfélags erlends verðbréfasjóðs með staðfestu og staðfestingu á Evrópska efnahagssvæðinu, sbr. 43. gr. laga um verðbréfasjóði og fjárfestingarsjóði. Sama gildir um móðurfélag sambærilegs rekstrarfélags með staðfestu utan Evrópska efnahagssvæðisins.

92. gr.

Móðurfélag fjármálafyrirtækis með leyfi til verðbréfavíðskipta.

Við framkvæmd flöggunarskyldu skv. 78. og 79. gr. er móðurfélagi fjármálafyrirtækis, með leyfi til verðbréfavíðskipta samkvæmt lögum um fjármálafyrirtæki, ekki skylt að leggja saman eigið hlutfall atkvæðisréttar og hlutfall atkvæðisréttar sem fylgir hlutum sem viðkomandi fjármálafyrirtæki stýrir fyrir einstaka viðskiptamenn sína að því tilskildu að fjármálafyrirtækinu sé aðeins heimilt að nýta atkvæðisrétt sem tilheyrir slíkum hlutum samkvæmt sannanlegum leiðbeiningum viðskiptavinar eða tryggt sé að einstaklingsmiðuð stýring verðbréfasafns fari fram óháð hvers kyns annarri þjónustu, og að fjármálafyrirtækið nýti atkvæðisréttinn óháð móðurfélaginu eða öðru dótturfélagi móðurfélags síns.

Akvæði 1. mgr. gildir einnig um móðurfélag erlends fyrirtækis sem hefur staðfestu á Evrópska efnahagssvæðinu og starfsleyfi til verðbréfavíðskipta á Evrópska efnahagssvæðinu. Sama gildir um móðurfélag fyrirtækis með staðfestu í ríki utan Evrópska efnahagssvæðisins ef fyrirtækið hefur leyfi til að stunda verðbréfavíðskipti í heimaríki sínu og sú starfsemi er háð eftirliti í heimaríkinu.

93. gr.

Flöggunarskylda vegna eigin hluta.

Ef útgefandi aflar eða ráðstafar eigin hlutum skal hann birta opinberlega hlutfall eigin hluta ef öflunin eða ráðstöfunin leiðir til þess að hlutfallið nær, hækkar yfir eða lækkar niður fyrir 5% eða 10% atkvæðisréttar. Hlutfallið skal reiknað út á grundvelli heildarfjölda hluta sem atkvæðisréttur fylgir, jafnvel þótt nýting atkvæðisréttarins falli niður.

Upplýsingar skv. 1. mgr. skulu birtar opinberlega eins fljótt og auðið er og eigi síðar en fyrir klukkan 12 næsta viðskiptadag eftir öflunina eða ráðstöfunina.

94. gr.

Útgefandi með skráða skrifstofu í ríki utan Evrópska efnahagssvæðisins.

Ákvæði 84. gr. gildir ekki ef útgefandi með skráða skrifstofu í ríki utan Evrópska efnahagssvæðisins uppfyllir kröfur samkvæmt bindandi opinberum fyrirmælum í því ríki sem hann er með skráða skrifstofu og fyrirmælin eru hliðstæð 84. gr.

Ákvæði 87. gr. gildir ekki ef útgefandi með skráða skrifstofu í ríki utan Evrópska efnahagssvæðisins uppfyllir kröfur samkvæmt bindandi opinberum fyrirmælum í því ríki þar sem hann er með skráða skrifstofu og fyrirmælin eru hliðstæð 87. gr.

Ákvæði 93. gr. gildir ekki ef lögaðili með skráða skrifstofu í ríki utan Evrópska efnahagssvæðisins uppfyllir kröfur samkvæmt bindandi opinberum fyrirmælum í því ríki þar sem hann er með skráða skrifstofu og fyrirmælin eru hliðstæð 93. gr.

Fjármálaeftirlitið metur hvort kröfur samkvæmt bindandi opinberum fyrirmælum ríkis utan Evrópska efnahagssvæðisins eru hliðstæðar 84., 87. og 93. gr.

95. gr.

Opinber birting.

Útgefandi skal birta almenningi á Evrópska efnahagssvæðinu upplýsingar samkvæmt kafla þessum eins fljótt og auðið er og á jafnræðisgrundvelli. Samhliða opinberri birtingu skal útgefandi senda upplýsingarnar til Fjármálaeftirlitsins.

Fjármálaeftirlitinu er heimilt að birta upplýsingar sem gerðar hafa verið opinberar á heimasíðu sinni.

96. gr.

Miðlæg varðveisla.

Útgefandi skal senda allar upplýsingar sem birtar eru opinberlega samkvæmt kafla þessum til Fjármálaeftirlitsins, eða aðila sem Fjármálaeftirlitið tilnefnir, til miðlægrar varðveislu, sbr. 136. gr.

97. gr.

Tungumál.

Ef hlutabréf útgefanda hafa einungis verið tekin til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði á Íslandi skal útgefandi birta upplýsingar samkvæmt kafla þessum á íslensku eða öðru því tungumáli sem Fjármálaeftirlitið samþykkir.

Ef hlutabréf útgefanda hafa verið tekin til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði á Íslandi og í einu eða fleiri aðildarríkjum Evrópska efnahagssvæðisins skal útgefandi birta upplýsingar samkvæmt kafla þessum á íslensku eða öðru því tungumáli sem Fjármálaeftirlitið samþykkir og annaðhvort á ensku eða öðru því tungumáli sem lögbær stjórnvöld gistiríkjanna samþykkja, að vali útgefanda.

Ef hlutabréf útgefanda hafa verið tekin til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði í einu eða fleiru gistiríki en ekki á Íslandi skal útgefandi birta upplýsingar samkvæmt kafla þessum annaðhvort á ensku eða öðru því tungumáli sem lögbær stjórnvöld gistiríkjanna samþykkja, að vali útgefanda. Ef Fjármálaeftirlitið óskar eftir því skal útgefandi jafnframt birta upplýsingarnar á ensku eða öðru því tungumáli sem Fjármálaeftirlitið samþykkir, að vali útgefanda.

Ef hlutabréf útgefanda eru tekin til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði án samþykkis útgefanda hvíla skyldur skv. 1.–3. mgr. ekki á útgefanda heldur þeim aðila sem óskað hefur eftir töku hlutabréfanna til viðskipta án samþykkis útgefanda.

Tilkynning skv. 78., 79. og 80. gr. má vera á íslensku eða ensku.

98. gr.

Reglugerð.

Ráðherra er heimilt að setja nánari ákvæði vegna kafla þessa í reglugerð, þar á meðal um efni tilkynningar vegna fjármálagerninga skv. 80. gr., hvers konar samkomulag telst formlegt samkomulag skv. 80. gr., nánar um efni tilkynningar skv. 85. gr., um hámarks lengd venjulegs stutts greiðslutímabils skv. 88. gr., hvaða skilyrði fyrirtæki skv. 91. og 92. gr. verða að uppfylla til að þau teljist nýta atkvæðisrétt sinn óháð móðurfélögum sínum og um framkvæmd opinberrar birtingar, sbr. 95. gr.

X. KAFLI

Yfirtökutilboð.

99. gr.

Gildissvið kaflans.

Ákvæði þessa kafla gilda um yfirtöku í hlutafélagi sem fengið hefur einn eða fleiri flokka hlutabréfa tekna til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði á Íslandi.

Ráðherra er heimilt í reglugerð að kveða á um undanþágur frá ákvæðum þessa kafla varðandi erlend hlutafélög.

100. gr.

Tilboðsskylda.

Hafi aðili beint eða óbeint náð yfirráðum í hlutafélagi þar sem einn eða fleiri flokkar hlutabréfa hafa verið teknir til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði skal sá aðili eigi síðar en fjórum vikum eftir að yfirráðum var náð gera öðrum hluthöfum félagsins yfirtökutilboð, þ.e. tilboð um að kaupa hluti þeirra í félaginu. Með yfirráðum er átt við að aðili og þeir sem hann er í samstarfi við:

1. hafi samanlagt eignast a.m.k. 40% atkvæðisréttar í félaginu,
2. hafi á grundvelli samnings við aðra hluthafa rétt til að ráða yfir sem nemur a.m.k. 40% atkvæða í félaginu, eða
3. hafi öðlast rétt til þess að tilnefna eða setja af meiri hluta stjórnar í félaginu.

Samstarf skal vera talið á milli aðila ef þeir hafa gert með sér samkomulag um að einn eða fleiri saman nái yfirráðum í félagi, eða um að koma í veg fyrir að yfirtaka nái fram að ganga, hvort sem samkomulagið er formlegt eða óformlegt, skriflegt, munnlegt eða með öðrum hætti.

Samstarf skal þó alltaf talið vera fyrir hendi þegar um eftirfarandi tengsl er að ræða, nema sýnt sé fram á hið gagnstæða:

1. Hjón, aðilar í staðfestri samvist, aðilar í skráðri sambúð og ófjárráða börn aðila.
2. Tengsl milli aðila sem fela í sér bein eða óbein yfirråd annars aðilans yfir hinum eða ef tvö eða fleiri félög eru beint eða óbeint undir yfirrådum sama aðila. Taka skal tillit til tengsla aðila skv. 1., 3. og 4. tölul.
3. Félög sem aðili á með beinum eða óbeinum hætti verulegan eignarhlut í, þ.e. að aðili eigi með beinum eða óbeinum hætti a.m.k. $\frac{1}{3}$ hluta atkvæðisréttar í viðkomandi félagi. Taka skal tillit til tengsla aðila skv. 1., 2. og 4. tölul.
4. Tengsl á milli félags og stjórnarmanna þess og félags og framkvæmdastjóra þess.

Tilboðsskylda skv. 1. mgr. hvílir á þeim aðila samstarfs sem eykur við hlut sinn þannig að mörkum 1. mgr. er náð.

Fjármálaeftirlitinu er heimilt að veita undanþágu frá tilboðsskyldu skv. 1. mgr. ef sérstakar ástæður mæla með því. Fjármálaeftirlitið getur sett skilyrði fyrir undanþágunni, t.d.

varðandi frest sem viðkomandi hefur til að selja hluti sem eru umfram leyfileg mörk og meðferð atkvæðisréttar á því tímabili.

Tilboðsgjafi skv. 1. mgr. skal gera tilboðsyfirlit í samræmi við ákvæði XI. kafla.

101. gr.

Valfrjáls tilboð.

Ákvæði þessa kafla gilda einnig fyrir valfrjáls tilboð um kaup á hlutum í hlutafélagi þar sem einn eða fleiri flokkar hlutabréfa hafa verið teknir til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði. Með valfrjálsu tilboði er átt við tilboð sem beint er til allra hluthafa viðkomandi félags, án þess að um tilboðsskyldu sé að ræða skv. 1. mgr. 100. gr.

Tilboðsgjafi sem gerir valfrjálst tilboð skal gera tilboðsyfirlit í samræmi við ákvæði XI. kafla.

Tilboðsgjafa sem gerir valfrjálst tilboð er heimilt að takmarka tilboð sitt þannig að það taki einungis til hluta hlutafjár eða atkvæðisréttar viðkomandi félags, að því tilskildu að tilboðið hafi ekki í för með sér að tilboðsskylda stofnist skv. 100. gr. Við takmarkað tilboð samkvæmt þessari málsgrein skal gefa öllum hluthöfum eða eigendum atkvæðisréttar kost á að afhenda hlutabréf sín eða atkvæðisrétt í réttu hlutfalli við hlutafjáreign sína eða atkvæðisrétt.

Tilboðsgjafa sem gerir valfrjálst tilboð er heimilt að setja skilyrði fyrir því að hann standi við tilboðið.

Ef tilboðsgjafi hefur náð yfiráðum í félagi í kjölfar valfrjáls tilboðs í alla hluti allra hluthafa í viðkomandi félagi ber viðkomandi ekki skylda til að gera yfirtökutilboð í samræmi við 100. gr.

102. gr.

Tilkynning um tilboð.

Tilboðsgjafi skal tilkynna viðkomandi skipulegum verðbréfamarkaði um ákvörðun um tilboð án tafar. Skipulegi verðbréfamarkaðurinn skal birta tilkynninguna opinberlega. Jafnframt skal tilboð kynnt fyrir starfsmönnum viðkomandi félaga.

103. gr.

Skilmálar tilboðs.

Tilboðsgjafi skal bjóða öllum hluthöfum sem eiga hluti í sama hlutaflokki sömu skilmála.

Verð það sem sett er fram í yfirtökutilboði skv. 100. gr. skal a.m.k. svara til hæsta verðs sem tilboðsgjafi eða aðilar sem hann er í samstarfi við hafa greitt fyrir hluti sem þeir hafa eignast í viðkomandi félagi síðustu sex mánuði áður en tilboð var sett fram. Tilboðsverð skal þó að lágmarki vera jafnhátt og síðasta viðskiptaverð hluta í viðkomandi félagi daginn áður en tilboðsskylda myndaðist eða tilkynnt var um fyrirhugað tilboð.

Nú hefur tilboðsgjafi eða aðili sem hann er í samstarfi við greitt hærra verð en skv. 2. mgr. á tilboðstímabili og skal hann þá breyta yfirtökutilboði og bjóða það verð. Ef tilboðsgjafi eða aðilar sem hann er í samstarfi við greiða hærra verð eða bjóða betri kjör fyrir hluti í viðkomandi félagi næstu þrjá mánuði eftir lok tilboðstímabils skal greiða þeim hluthöfum sem tekið höfðu upphaflega tilboðinu viðbótargreiðslu sem samsvarar þeim mismun.

Í yfirtökutilboði skal tilboðsgjafi bjóða öðrum hluthöfum í viðkomandi félagi greiðslu í formi reiðufjár, hluta sem bera atkvæðisrétt eða hvoru tveggja. Ef tilboðsgjafi býður ekki seljanlega hluti sem teknir hafa verið til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði sem greiðslu skal reiðufé einnig boðið fram sem valkostur. Sama gildir hafi tilboðsgjafi eða aðilar

sem hann er í samstarfi við greitt fyrir a.m.k. 5% hlutafjár félagsins með reiðufé síðustu sex mánuði áður en tilboðsskylda myndaðist og á tilboðstímabili.

Ef tilboðsgjafi hyggst greiða fyrir hluti með reiðufé skal lánastofnun með starfsleyfi á Evrópska efnahagssvæðinu ábyrgjast þá greiðslu. Fjármálaeftirlitinu er þó heimilt að samþykkja ábyrgð frá lánastofnunum utan Evrópska efnahagssvæðisins. Ef greiðsla er með öðrum hætti skal tilboðsgjafi gera viðeigandi ráðstafanir til að tryggja að hægt verði að standa við tilboðið.

Gildistími yfirtökutilboðs skal hið skemmsta vera fjórar vikur, en tíu vikur hið lengsta. Fjármálaeftirlitinu er heimilt að framlengja gildistíma tilboðs ef fyrir því eru gildar ástæður.

Uppgjör vegna yfirtekinna hluta skal fara fram eigi síðar en fimm viðskiptadögum eftir að gildistími tilboðs rennur út.

Fjármálaeftirlitið getur breytt tilboðsverði, til hækkunar eða lækkunar, ef um sérstakar kringumstæður er að ræða og reglunni um jafnræði hluthafa í 1. mgr. er fylgt. Fjármálaeftirlitinu er einnig heimilt að veita undanþágu frá ákvæðum 4. og 7. mgr. ef sérstakar ástæður mæla með því. Allar ákvarðanir um breytingar á tilboðsverði og undanþágur skulu vera rökstuddar og birtar opinberlega.

104. gr.

Skyldur stjórnar.

Stjórn félags sem tilboð tekur til skal hafa hagsmuni félagsins sjálfs að leiðarljósi í öllum gerðum sínum og má ekki neita hluthöfum félagsins um tækifæri til að taka ákvörðun um tilboðið.

Frá þeim tíma er ákvörðun um tilboð í hluti í félagi hefur verið gerð opinber eða stjórn félags er ljóst að tilboð sé væntanlegt og þar til niðurstöður tilboðs hafa verið gerðar opinberar er stjórn viðkomandi félags óheimilt að taka ákvarðanir sem haft geta áhrif á tilboðið nema að fengnu fyrirframsamþykki hluthafafundar. Hér er m.a. átt við ákvarðanir um:

1. útgáfu nýrra hluta eða fjármálagerninga í félaginu eða dótturfélögum þess,
2. kaup eða sölu eigin hlutabréfa eða hlutabréfa í dótturfélögum,
3. samruna félagsins eða dótturfélaga þess við önnur félög,
4. kaup eða sölu á eignum eða öðru sem haft getur umtalsverð áhrif á starfsemi félagsins eða dótturfélaga þess,
5. samninga sem falla ekki undir venjulega starfsemi félagsins,
6. umtalsverðar breytingar á starfskjörum stjórnenda,
7. aðrar ákvarðanir sem haft geta sambærileg áhrif á starfsemi félagsins eða dótturfélaga þess.

Stjórn er þó heimilt að leita annarra tilboða án samþykkis hluthafafundar.

Hluthafafundur skal einnig staðfesta eða samþykkja aftur ákvarðanir sem teknar voru fyrir þann tíma sem tilgreindur er í 2. mgr. ef þeim ákvörðunum hefur ekki enn verið framfylgt að hluta til eða öllu leyti og þær falla utan við venjulega starfsemi félagsins.

Stjórn félags sem tilboð tekur til skal semja og gera opinbera sérstaka greinargerð þar sem fram kemur rökstutt álit stjórnarinnar á tilboðinu og skilmálum þess. Í greinargerðinni skal einnig fjallað um álit stjórnarinnar á framtíðaráformum tilboðsgjafa og hvaða áhrif hún telur að tilboðið geti haft á hagsmuni félagsins, störf stjórnenda og starfsmanna þess, sem og staðsetningu starfsstöðva félags. Ef stjórninni berst tímanlega álit frá fulltrúum starfsmanna á því hvaða áhrif tilboðið hafi á störf starfsmanna fyrirtækisins ber stjórninni að láta það álit fylgja með greinargerð sinni.

Ef skiptar skoðanir eru um tilboð innan stjórnarinnar skal það koma fram í greinargerðinni. Ef stjórnarmenn eiga aðild að tilboði eða eru í samstarfi við tilboðsgjafa eða hafa að öðru leyti verulegra hagsmuna að gæta af niðurstöðu tilboðs skal upplýst um það í greinargerð stjórnar. Stjórnarmenn sem aðild eiga að tilboði eða eru í samstarfi við tilboðsgjafa eða hafa að öðru leyti verulegra hagsmuna að gæta af niðurstöðu tilboðs skulu ekki taka þátt í því að semja greinargerð stjórnar.

Ef stjórnarmenn, eða aðilar í samstarfi við þá skv. 100. gr., eru aðilar að tilboði eða vanhæfir að öðru leyti til að fjalla um tilboð, og það leiðir til þess að stjórn er ekki ályktunarhæf, skal stjórnin láta óháð fjármálafyrirtæki meta tilboðið og skilmála þess.

Greinargerð stjórnar skal birta opinberlega a.m.k. einni viku áður en gildistími tilboðs rennur út.

Ef tilboðsgjafi gerir breytingar á tilboði sínu skv. 107. gr. skal stjórn innan sjö daga frá því að breytt tilboð hefur verið gert opinbert semja og birta opinberlega, sbr. 114. gr., viðbót við greinargerð sína þar sem fram kemur álit stjórnarinnar á viðkomandi breytingum.

105. gr.

Um afturköllun tilboðs.

Tilboð sem gert hefur verið opinbert skv. 114. gr. er ekki hægt að afturkalla nema sérstök óviðráðanleg atvik (force majeure) mæli með því.

Valfrjáls tilboð er þó unnt að afturkalla að fullnægðu einhverju eftirfarandi skilyrða:

1. fram kemur tilboð sem er sambærilegt við eða hagstæðara en yfirtökutilboð,
2. skilyrði sem tilboðið er háð og tekið er fram í tilboðsyfirliti er ekki uppfyllt,
3. hlutafélagið sem yfirtakan beinist að eykur hlutafé sitt, eða
4. aðrar sérstakar ástæður mæla með því.

Fjármálaeftirlitið skal samþykkja afturköllun tilboðs.

Afturköllun tilboðs skal birta opinberlega, sbr. 114. gr.

106. gr.

Ógilding tilboðs.

Tilboð fellur úr gildi ef lagaleg atriði réttlæta það eða viðurkenning stjórnvalda sem telja verður nauðsynlega til þess að eigendaskipti geti orðið að hlutunum liggur ekki fyrir þegar gildistíma tilboðs lýkur eða þeim hefur verið hafnað á gildistíma tilboðs.

Ef tilboð fellur úr gildi af fyrrgreindum orsökum er tilboðsgjafa og aðilum í samstarfi við hann ekki heimilt að setja fram nýtt tilboð eða fara yfir þau mörk sem tilboðsskylda miðast við skv. 100. gr. næstu 12 mánuði nema að fengnu samþykki Fjármálaeftirlitsins.

107. gr.

Breytingar á tilboði.

Tilboðsgjafi getur hvenær sem er á tilboðstímabili gert breytingar á tilboði sínu ef breytingarnar hafa í för með sér hagstæðari skilmála fyrir aðra hluthafa. Ef breytingar eru gerðar á tilboði þegar minna en tvær vikur eru eftir af tilboðstímabili skal framlengja tímabilið þannig að það gildi í a.m.k. tvær vikur eftir að breytt tilboð hefur verið birt opinberlega.

Hluthöfum sem samþykkt höfðu fyrra tilboð skal gefinn kostur á að velja á milli tilboða.

Breytingar á tilboði skal birta opinberlega, sbr. 114. gr.

108. gr.

Samkeppnistilboð.

Með samkeppnistilboði er átt við tilboð frá þriðja aðila sem gert er opinbert á gildistíma annars tilboðs.

Ef framkomið tilboð er ekki afturkallað eða því breytt í kjölfar samkeppnistilboðs skal gildistími þess framlengdur til samræmis við gildistíma samkeppnistilboðs.

Ef fram kemur samkeppnistilboð geta hluthafar sem samþykkt hafa skilyrt valfrjálst tilboð, sbr. 4. mgr. 101. gr., dregið samþykki sitt til baka hvenær sem er á tilboðstímabilinu ef tilboðsgjafi hefur ekki tilkynnt opinberlega áður en tilkynnt var um fyrirhugað samkeppnistilboð að hann hafi fallið frá öllum skilyrðum sem sett voru í tilboðinu eða að öll skilyrði hafi verið uppfyllt.

109. gr.

Upplýsingar um niðurstöður tilboðs.

Tilboðsgjafi skal gera upplýsingar um niðurstöður tilboðs opinberar með tilkynningu til viðkomandi skipulegs verðbréfamarkaðar innan þriggja viðskiptadaga frá lokum tilboðstímabils.

Ef um valfrjálst tilboð er að ræða skal koma fram í tilkynningunni hvort skilyrði sem sett voru í tilboðinu hafi verið uppfyllt og, ef svo er ekki, hvort tilboðsgjafi hyggist engu síður standa við tilboð sitt eða afturkalla það. Ekki er hægt að afturkalla tilboð eftir þann tíma sem tilgreindur er í 1. mgr.

110. gr.

Innlausnarréttur tilboðsgjafa og hluthafa.

Ef tilboðsgjafi og aðilar sem hann er í samstarfi við skv. 100. gr. eignast meira en $\frac{1}{10}$ hlutafjár eða atkvæðisréttar í félagi í yfirtökutilboði geta tilboðsgjafinn og stjórn félagsins í sameiningu ákveðið að aðrir hluthafar í félaginu skuli sæta innlausn tilboðsgjafans á hlutum sínum. Sé slíkt ákveðið skal senda nefndum hluthöfum tilkynningu með sama hætti og gildir um boðun aðalfundar, eftir því sem við á, þar sem þeir eru hvattir til að framselja hluthafanum hluti sína innan fjögurra vikna. Skilmála fyrir innlausn skal greina í tilkynningunni. Ef tilboðsgjafi fer fram á innlausn innan þriggja mánaða frá lokum tilboðstímabils skal verð sem boðið var í tilboði teljast sanngjarnt innlausnarverð, nema ákvæði 3. mgr. 103. gr. eigi við.

Sé hlutur ekki framseldur samkvæmt ákvæðum 1. mgr. skal greiða andvirði hans á geymslureikning á nafn rétthafa. Frá þeim tíma telst hluthafinn réttur eigandi hlutar og hlutabréf fyrri eiganda ógild. Setja má nánari ákvæði hér um í samþykktum.

Ef tilboðsgjafi og aðilar sem hann er í samstarfi við skv. 100. gr. eignast meira en $\frac{1}{10}$ hlutafjár eða atkvæðisréttar í félagi í yfirtökutilboði getur hver einstakur af minni hluta hluthafa krafist innlausnar hjá tilboðsgjafanum. Ef hluthafi fer fram á innlausn innan þriggja mánaða frá lokum tilboðstímabils skal verð sem boðið var í tilboði teljast sanngjarnt innlausnarverð, nema ákvæði 3. mgr. 103. gr. eigi við.

Kostnaður við innlausn skal greiddur af tilboðsgjafa.

111. gr.

Úrræði ef ekki er gert tilboð.

Ef aðili sem er tilboðsskyldur skv. 100. gr. setur ekki fram tilboð innan tilboðsfrests eða innan fjögurra vikna frá því að Fjármálaeftirlitið hefur úrskurðað um tilboðsskyldu vegna samstarfs getur Fjármálaeftirlitið fellt niður allan atkvæðisrétt viðkomandi aðila í félaginu.

Skulu þeir hlutir þá ekki taldir með við útreikning á því hve miklum hluta hlutafjár farið er með atkvæði fyrir á hluthafafundum. Fjármálaeftirlitið tilkynnir viðkomandi félagi um brottfall atkvæðisréttarins. Er viðkomandi aðilum að því búnu skylt að selja þann hluta eignarhlutarins sem er umfram leyfileg mörk, sbr. 100. gr. Fjármálaeftirlitið skal setja tímamörk í því skyni og skal fresturinn ekki vera lengri en fjórar vikur. Sé hlutur ekki seldur á tilskildum tíma er Fjármálaeftirlitinu heimilt að beita aðila dagsektum samkvæmt lögum um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi.

Fjármálaeftirlitið getur einnig sett skilyrði um nýtingu atkvæðisréttar tilboðsskylds aðila eða fellt niður atkvæðisréttindi hans fyrr en mælt er fyrir um í l. mgr. ef fyrir því eru sérstakar ástæður.

XI. KAFLI

Tilboðsyfirlit.

112. gr.

Gildissvið kaflans.

Ákvæði þessa kafla gilda um tilboðsyfirlit sem skylt er að útbúa og birta opinberlega í tengslum við yfirtökutilboð.

113. gr.

Efni tilboðsyfirlits.

Í tilboðsyfirliti skulu að lágmarki koma fram eftirfarandi upplýsingar:

1. nafn, heimilisfang og kennitala hlutafélagsins sem tilboðið tekur til,
2. nafn, heimilisfang og rekstrarform ef tilboðsgjafi er félag, svo og yfirlit um þá einstaklinga eða lögaðila sem væntanlega munu taka þátt í viðskiptunum ásamt tilboðsgjafa eða eru í samstarfi við tilboðsgjafa skv. 100. gr.,
3. upplýsingar um hve mikinn atkvæðisrétt, áhrif eða hve marga hluti tilboðsgjafi og aðilar sem hann er í samstarfi við skv. 100. gr. hafa þegar öðlast beint eða óbeint eða tryggt sér með öðrum hætti, sem og upplýsingar um áætlaðan atkvæðisrétt, áhrif eða hluti tilboðsgjafa eftir sölu, ef við á,
4. hámarks- og lágmarkshlutfall eða magn hluta sem tilboðsgjafi ætlar að eignast ef um valfrjálst tilboð er að ræða,
5. verð sem miðað er við í tilboðinu, hvernig það var ákvarðað og hvenær greiðsla fer fram; einnig skal upplýsa um það hvort einhver kostnaður fellur á þá hluthafa sem samþykkja tilboðið,
6. fjármögnun tilboðs,
7. upplýsingar um hvernig greiðsla skuli fara fram og, ef boðin eru fram hlutabréf, upplýsingar um þau hlutabréf og hvernig skiptin verða ákveðin,
8. upplýsingar um á hvaða degi hlutir skulu afhentir og hvenær unnt er að beita atkvæðisrétti sem þeim fylgir,
9. önnur skilyrði sem tilboðið kann að vera háð, þ.m.t. undir hvaða kringumstæðum er unnt að afturkalla það,
10. gildistími tilboðs,
11. hvað tilboðsmóttakanda ber að gera til að samþykkja tilboðið,
12. samantekt tilboðsgjafa um framtíðaráætlanir fyrir félagið, þ.m.t. áform um starfsemi, og hvernig skuli nota fjármuni félagsins, upplýsingar um áframhaldandi viðskipti hlutabréfa félagsins á skipulögðum verðbréfamarkaði, breytingar á samþykktum og væntanlega endurskipulagningu, ef það á við; einnig skal fjallað um hugsanleg áhrif yfirtöku á störf

stjórnenda og starfsmanna félaganna og starfsskilyrði þeirra, sem og á staðsetningu starfsstöðva félaganna; ef tilboðsgjafi er félag og tilboðið hefur áhrif á það skal einnig birta sambærilega samantekt fyrir það félag,

13. upplýsingar um væntanlega samninga við aðra um að nýta atkvæðisrétt í félaginu, svo framarlega sem tilboðsgjafi á aðild að slíkum samningi eða honum er kunnugt um hann,
14. upplýsingar um hvers konar hlunnindi og greiðslur frá tilboðsgjafa og samstarfsaðilum hans til stjórnarmanna og stjórnenda þess félags sem tilboð tekur til,
15. upplýsingar um þau lög sem gilda um samninga milli tilboðsgjafa og hluthafa vegna tilboðs og um lögbæra dómstóla,
16. aðrar upplýsingar sem máli kunna að skipta.

Tilboðsyfirlit skal staðfest af Fjármálaeftirlitinu áður en það er birt opinberlega skv. 114. gr. Ef umtalsverðar breytingar verða á upplýsingum í tilboðsyfirliti eftir að það hefur verið birt opinberlega eða ef í ljós kemur að tilboðsyfirlit uppfyllir ekki þær kröfur sem nefndar eru í 1. mgr. getur Fjármálaeftirlitið krafist þess að nánari upplýsingar verði gerðar opinberar innan sjö daga.

Fjármálaeftirlitið getur með samningi falið kauphöll að annast staðfestingu á tilboðsyfirliti, sbr. 138. gr. Í samningi þessum skal koma fram hvaða verkefni eru falin kauphöll og skilyrði við framkvæmd þeirra. Þóknun fyrir athugun og staðfestingu á tilboðsyfirliti skal ákveðin af Fjármálaeftirlitinu eða viðkomandi kauphöll.

114. gr.

Opinber birting tilboðsyfirlits.

Birta skal auglýsingu opinberlega um tilboðsyfirlit í einu eða fleiri dagblöðum sem gefin eru út á Íslandi eigi síðar en fjórum dögum áður en tilboð tekur gildi, enda liggi fyrir staðfesting Fjármálaeftirlitsins, sbr. 2. mgr. 113. gr. Í auglýsingunni skal tekið fram hvar nálgast má tilboðsyfirlitið. Samhliða skal nafnskráðum hluthöfum í félagi sem tilboð tekur til sent tilboðsyfirlitið á kostnað tilboðsgjafa. Tilboðsyfirlit skal einnig kynna fyrir starfsmönnum viðkomandi félaga.

XII. KAFLI

Verðmyndun á skipulegum verðbréfamarkaði.

115. gr.

Gildissvið kaflans.

Ákvæði þessa kafla taka til eftirfarandi fjármálagerninga:

1. fjármálagerninga sem teknir hafa verið til viðskipta eða óskað hefur verið eftir að teknir verði til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði hér á landi, á Evrópska efnahagssvæðinu eða á sambærilegum erlendum mörkuðum, og
2. fjármálagerninga sem tengdir eru einum eða fleiri fjármálagerningum skv. 1. tölul.

Ákvæði 117. gr. gilda einnig um fjármálagerninga sem verslað er með á markaðstorgi fjármálagerninga (MTF) hér á landi og fjármálagerninga sem tengdir eru einum eða fleiri slíkum fjármálagerningum.

Ákvæði 117. gr. eiga ekki við þegar um er að ræða:

1. viðskipti með eigin hluti í endurkaupaáætlun eða við verðjöfnun fjármálagerninga, enda hafi viðskiptin farið fram í samræmi við reglugerð sem sett skal á grundvelli 118. gr.,
2. viðskipti ríkja eða seðlabanka innan Evrópska efnahagssvæðisins eða aðila sem annast viðskipti fyrir þeirra hönd, enda séu viðskiptin liður í stefnu þessara aðila í peningamálum, gengismálum eða lánasýslu.

116. gr.

Viðskiptavaki.

Fjármálafyrirtæki sem hefur heimild til verðbréfaviðskipta getur með samningi við útgefanda fjármálagerninga skuldbundið sig til að vera viðskiptavaki, þ.e. kaupa og selja fyrir eigin reikning eða reikning útgefanda tiltekna fjármálagerninga, í því skyni að greiða fyrir að markaðsverð skapist á þeim.

Viðskiptavaki skal tilkynna um samning skv. 1. mgr. til skipulegs verðbréfamarkaðar þar sem viðkomandi fjármálagerningar hafa verið teknir til viðskipta. Tilkynningin skal innihalda eftirfarandi upplýsingar um samninginn:

1. lágmarksfjárhæð kaup- og sölutilboða,
2. hámarksfjárhæð heildarviðskipta dag hvern,
3. hámarksmun á kaup- og sölutilboðum og
4. hvernig fjármálafyrirtækið hyggst að öðru leyti fullnægja skyldum sínum samkvæmt samningnum.

Viðskiptavaki skal dag hvern setja fram kaup- eða sölutilboð í viðskiptakerfi skipulegs verðbréfamarkaðar áður en markaðurinn er opnaður. Verði tilboði viðskiptavaka tekið eða það felld niður af hans hálfu skal hann setja fram nýtt tilboð eins fljótt og mögulegt er þar til hámarksfjárhæð viðskipta fyrir dag hvern hefur verið náð.

Geri fjármálafyrirtæki viðskiptavakasamning um viðskipti fyrir reikning útgefanda skal tryggt að útgefanda sé ekki unnt að hafa áhrif á ákvarðanir um viðskipti á grundvelli samningsins.

117. gr.

Markaðsmisnotkun og milliganga fjármálafyrirtækis.

Markaðsmisnotkun er óheimil. Með markaðsmisnotkun er átt við að:

1. eiga viðskipti eða gera tilboð sem:
 - a. gefa eða eru líkleg til að gefa framboð, eftirspurn eða verð fjármálagerninga ranglega eða misvísandi til kynna, eða
 - b. tryggja óeðlilegt verð eða búa til verð á einum eða fleirum fjármálagerningum, nema aðilinn sem átti viðskiptin eða gaf fyrirmæli um þau geti sýnt fram á að ástæður að baki þeim séu lögmætar og að viðskiptin eða fyrirmælin hafi verið í samræmi við viðurkennda markaðsframkvæmd á viðkomandi skipulegum verðbréfamarkaði.
2. eiga viðskipti eða gera tilboð sem byggð eru á tilbúningi eða þar sem notuð eru einhver form blekkingar eða sýndarmennsku.
3. dreifa upplýsingum, fréttum eða orðrómi sem gefa eða eru líkleg til að gefa rangar eða misvísandi upplýsingar eða vísbendingar um fjármálagerninga, enda hafi sá sem dreifði upplýsingunum vitað eða mátt vita að upplýsingarnar voru rangar eða misvísandi. Þegar fjölmiðlamenn miðla slíkum upplýsingum í krafti starfs síns ber að meta upplýsingamiðlunina með hliðsjón af reglum um starfsgrein þeirra, svo fremi þessir aðilar hljóti hvorki ávinning né hagnist af miðlun viðkomandi upplýsinga með beinum eða óbeinum hætti.

Fjármálafyrirtæki sem heimild hefur til verðbréfaviðskipta er óheimilt að hafa milligöngu um verðbréfaviðskipti hafi starfsmenn þess vitneskju eða grun um að viðskiptin brjóti í bága við 1. mgr.

Vakni grunur hjá starfsmanni fjármálafyrirtækis um brot gegn ákvæðum 1. mgr. skal hann þegar í stað tilkynna það til næsta yfirmanns eða regluvarðar. Viðkomandi fyrirtæki er skylt að tilkynna slíkan grun þegar í stað til Fjármálaeftirlitsins en starfsmanni er það einnig

heimilt. Upplýsingagjöf fjármálafyrirtækis eða starfsmanns þess sem veitt er í góðri trú samkvæmt þessari málsgrein telst ekki brot á þagnarskyldu sem viðkomandi er bundinn af samkvæmt lögum eða með öðrum hætti. Slík upplýsingagjöf leggur hvorki refsí- né skaðabótaábyrgð á herðar hlutaðeigandi aðilum. Óheimilt er að upplýsa viðskiptamann eða annan utan- aðkomandi aðila um að Fjármálaeftirlitinu hafi verið veittar upplýsingar skv. 1. málsl.

118. gr.

Reglugerð.

Ráðherra skal setja reglugerð um nánari skilgreiningar á:

1. markaðsmisnotkun,
2. viðurkenndri markaðsframkvæmd,
3. tilkynningum fjármálafyrirtækja eða starfsmanna þeirra um grun um brot, sbr. 3. mgr. 117. gr.,
4. undanþágum frá ákvæðum um markaðsmisnotkun vegna endurkaupaáætlana og verðjöfnunar.

XIII. KAFLI

Meðferð innherjaupplýsinga og viðskipti innherja.

119. gr.

Gildissvið kaflans.

Ákvæði þessa kafla taka til eftirfarandi fjármálagerninga:

1. fjármálagerninga sem teknir hafa verið til viðskipta eða óskað hefur verið eftir að teknir verði til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði hér á landi, á Evrópska efnahags- svæðinu eða á sambærilegum erlendum mörkuðum og fjármálagerninga sem verslað er með á markaðstorgi fjármálagerninga (MTF) hér á landi og
2. fjármálagerningar, sem tengdir eru einum eða fleiri fjármálagerningum skv. 1. tölul.

Ákvæði 123. gr. eiga ekki við þegar um er að ræða viðskipti með eigin hluti í endurkaupa- áætlunum eða við verðjöfnun fjármálagerninga, enda hafi viðskiptin farið fram í samræmi við reglugerð sem sett er á grundvelli 131. gr. Önnur ákvæði kafla þessa skulu gilda eftir atvikum.

120. gr.

Innherjaupplýsingar.

Með innherjaupplýsingum er átt við nægjanlega tilgreindar upplýsingar sem ekki hafa verið gerðar opinberar og varða beint eða óbeint útgefendur fjármálagerninga, fjármálagern- ingana sjálfa eða önnur atriði og eru líklegar til að hafa marktæk áhrif á markaðsverð fjár- málagerninganna ef opinberar væru, eins og nánar er kveðið á um í reglugerð sem sett er skv. 131. gr. Tilkynningar til skipulegra verðbréfamarkaða eða markaðstorga fjármálagerninga (MTF) teljast opinberar upplýsingar þegar þeim hefur verið miðlað þaðan. Aðrar upplýsingar teljast opinberar þegar þeim hefur verið miðlað á verðbréfamarkaðnum með opinberum og viðurkenndum hætti.

121. gr.

Innherji.

Með innherja er átt við:

1. fruminnherja, þ.e. aðila sem hefur að jafnaði aðgang að innherjaupplýsingum vegna aðildar að stjórn, rekstri eða eftirliti eða vegna annarra starfa á vegum útgefanda fjármálagerninga,
2. tímabundinn innherja, þ.e. aðila sem telst ekki fruminnherji en býr yfir innherjaupplýsingum vegna eignaraðildar, starfs síns, stöðu eða skyldna, og
3. annan innherja, þ.e. aðila sem hvorki telst fruminnherji né tímabundinn innherji en hefur fengið vitneskju um innherjaupplýsingar, enda hafi viðkomandi vitað eða mátt vita hvers eðlis upplýsingarnar voru.

122. gr.

Upplýsingaskylda, frestun upplýsingaskyldu og lögmæt miðlun innherjaupplýsinga.

Útgefanda fjármálagerninga, sem teknir hafa verið til viðskipta á skipulegum verðbréfa-markaði eða verslað er með á markaðstorgi fjármálagerninga (MTF), ber að tilkynna þegar í stað allar þær innherjaupplýsingar sem varða hann til viðkomandi skipulegs verðbréfamarkaðar eða markaðstorgs fjármálagerninga (MTF) þar sem fjármálagerningar hans hafa verið teknir til viðskipta. Skipulegur verðbréfamarkaður eða markaðstorg fjármálagerninga (MTF) skal miðla upplýsingum skv. 1. málsl. í upplýsingakerfi sínu og teljast upplýsingarnar opinberar þegar þeim hefur verið miðlað þaðan.

Þegar innherjaupplýsingum hefur verið miðlað með opinberum hætti samkvæmt þessari grein skal viðkomandi útgefandi birta innherjaupplýsingarnar á heimasíðu sinni.

Útgefanda fjármálagerninga er á eigin ábyrgð heimilt að fresta birtingu upplýsinga skv. 1. mgr. til að vernda lögmæta hagsmuni útgefandans, svo framarlega sem frestunin er ekki líkleg til að villa um fyrir almenningi og útgefandi getur tryggt trúnað um upplýsingarnar eins og kveðið er á um í reglugerð sem setja skal skv. 131. gr.

Nýti útgefandi heimild til frestunar skv. 3. mgr. er honum, eða aðila í umboði hans, aðeins heimilt að láta þriðja aðila innherjaupplýsingarnar í té, enda sé það gert í eðlilegu sambandi við starf, stöðu eða skyldur þess sem upplýsingarnar veitir og móttakandi upplýsinganna er bundinn trúnaði um þær, svo sem samkvæmt lögum, reglugerð eða samningi.

123. gr.

Innherjasvik.

Innherja er óheimilt að:

1. afla eða ráðstafa fjármálagerningum með beinum eða óbeinum hætti, fyrir eigin reikning eða annarra, búi hann yfir innherjaupplýsingum,
2. láta þriðja aðila innherjaupplýsingar í té, nema það sé gert í eðlilegu sambandi við starf, stöðu eða skyldur þess sem upplýsingarnar veitir,
3. ráðleggja þriðja aðila á grundvelli innherjaupplýsinga að afla fjármálagerninga eða ráðstafa þeim eða hvetja að öðru leyti til viðskipta með fjármálagerningana.

Ákvæði 1. mgr. nær einnig til:

1. lögaðila og aðila sem taka þátt í ákvörðun um viðskipti með fjármálagerninga fyrir reikning lögaðilans,
2. aðila sem búa yfir innherjaupplýsingum á grundvelli ólögmæts atferlis.

Ákvæði 1. tölul. 1. mgr. á ekki við um:

1. viðskipti innherja þar sem fullnægt er gjaldfallinni samningsskyldu til að afla eða ráðstafa fjármálagerningum sem stofnað var til áður en innherjinn komst yfir innherjaupplýsingarnar,
2. viðskipti þar sem fylgt er beinum fyrirmælum viðskiptavinar um ráðstöfun, pöntun eða miðlun fjármálagerninga eða þar sem framfylgt er með venjubundnum hætti samningsbundinni skyldu um viðskiptavaka í samræmi við ákvæði XII. kafla.

Ákvæði 1. mgr. á ekki við um viðskipti ríkisins, Seðlabanka Íslands eða aðila sem annast viðskipti fyrir þeirra hönd, enda séu viðskiptin liður í stefnu ríkisins í peningamálum, gengismálum eða lánasýslu.

124. gr.

Milliganga fjármálafyrirtækis.

Fjármálafyrirtæki sem heimild hefur til verðbréfavíðskipta er óheimilt að hafa milligöngu um verðbréfavíðskipti hafi starfsmenn þess vitneskju eða grun um að viðskiptin brjóti í bága við ákvæði þessa kafla.

Vakni grunur hjá starfsmanni fjármálafyrirtækis um að viðskipti skv. 1. mgr. hafi farið fram skal hann þegar í stað tilkynna það til næsta yfirmanns eða regluvarðar. Viðkomandi fyrirtæki er skylt að tilkynna slíkan grun þegar í stað til Fjármálaeftirlitsins, en starfsmanni er það einnig heimilt. Upplýsingagjöf fjármálafyrirtækis eða starfsmanns þess sem veitt er í góðri trú samkvæmt þessari málsgrein telst ekki brot á þagnarskyldu sem viðkomandi er bundinn af samkvæmt lögum eða með öðrum hætti. Slík upplýsingagjöf leggur hvorki refsine né skaðabótaábyrgð á herðar hlutaðeigandi aðilum. Óheimilt er að upplýsa viðskiptamann eða annan utanaðkomandi aðila um að Fjármálaeftirlitinu hafi verið veittar upplýsingar skv. 1. málsl. þessarar málsgreinar.

125. gr.

Rannsóknarskylda fruminnherja.

Áður en fruminnherji á viðskipti með fjármálagerninga útgefanda, sem hann er fruminnherji í, skal hann ganga úr skugga um að ekki liggi fyrir innherjaupplýsingar hjá útgefandanum. Sama gildir um fyrirhuguð viðskipti með fjármálagerninga sem tengdir eru slíkum fjármálagerningum og fyrirhuguð viðskipti aðila sem er fjárhagslega tengdur fruminnherja.

126. gr.

Tilkynningarskylda fruminnherja.

Fruminnherji skal áður en hann, eða aðili fjárhagslega tengdur honum, á viðskipti með fjármálagerninga útgefandans, tilkynna það aðila sem tilnefndur hefur verið í samræmi við reglur sem útgefna eru skv. 130. gr. (regluverði). Fruminnherji skal með sama hætti tilkynna án tafar hafi hann eða aðili fjárhagslega tengdur honum átt viðskipti með fjármálagerninga útgefandans. Viðkomandi útgefandi skal samdægurs tilkynna um viðskiptin til Fjármálaeftirlitsins.

Ákvæði 1. mgr. gildir einnig um fyrirhuguð viðskipti með fjármálagerninga sem tengdir eru fjármálagerningum skv. 1. mgr.

127. gr.

Birting upplýsinga um viðskipti stjórnenda.

Auk tilkynninga um viðskipti innherja skv. 126. gr. ber útgefanda þegar í stað að senda upplýsingar um viðskipti stjórnenda útgefanda með hluti í útgefandanum, og aðra fjármálagerðinga tengda þeim, til skipulegs verðbréfamarkaðar þar sem viðkomandi fjármálagerðingar hafa verið teknir til viðskipta eða óskað hefur verið eftir að þeir séu teknir til viðskipta eða markaðstorgs fjármálagerðinga (MTF) þar sem verslað er með viðkomandi fjármálagerðinga. Viðkomandi skipulegur verðbréfamarkaður eða markaðstorg fjármálagerðinga (MTF) skal birta upplýsingarnar opinberlega, enda nemi markaðsvirði viðskiptanna a.m.k. 500.000 kr. eða samanlögð eignabreyting viðkomandi stjórnanda á hlutum í útgefandanum á næstliðnum fjórum vikum nemi a.m.k. 1.000.000 kr.

Í tilkynningu skv. 1. mgr. skal tilgreina:

1. nafn útgefanda fjármálagerðinga,
2. dagsetningu tilkynningar,
3. nafn fruminnherja, eða fjárhagslega tengds aðila ef við á,
4. tengsl fruminnherja við útgefanda fjármálagerðinga,
5. dagsetningu viðskipta og hvenær dagsins þau fóru fram,
6. tegund fjármálagerðings,
7. hvort um var að ræða kaup eða sölu,
8. nafnverð og gengi í viðskiptum,
9. nafnverð hlutar fruminnherja annars vegar og fjárhagslega tengdra aðila hins vegar eftir viðskipti, og
10. dagsetningu lokauppgjörs viðskiptanna, ef við á.

Með stjórnendum í lögum þessum er átt við stjórnarmenn, forstjóra, framkvæmdastjóra, eftirlitsnefndir og aðra stjórnendur sem eru fruminnherjar hjá útgefanda og hafa umboð til að taka ákvarðanir sem geta haft áhrif á framtíðarþróun og afkomu útgefandans. Hið sama á við um aðila fjárhagslega tengda framangeindum stjórnendum.

128. gr.

Innherjaskrá.

Útgefandi skal senda Fjármálaeftirlitinu, í því formi sem eftirlitið ákveður, eftirfarandi upplýsingar um fruminnherja og tímabundna innherja:

1. heiti útgefanda,
2. skipulegan verðbréfamarkað þar sem fjármálagerðingar útgefanda hafa verið teknir til viðskipta eða þar sem óskað hefur verið eftir að þeir yrðu teknir til viðskipta eða markaðstorg fjármálagerðinga (MTF) þar sem verslað er með viðkomandi fjármálagerðinga,
3. nafn, kennitölu og heimilisfang innherja,
4. tengsl innherja við útgefanda,
5. ástæðu skráningar innherja, og
6. nöfn aðila sem eru fjárhagslega tengdir innherja.

Fjármálaeftirlitið skal halda skrá yfir fruminnherja og tímabundna innherja. Því er heimilt að kveða nánar á um upplýsingar sem veittar skulu skv. 1. mgr. Allar breytingar á upplýsingum skv. 1. mgr. skulu tilkynntar Fjármálaeftirlitinu þegar í stað. Endurskoðaðan lista yfir innherja skal senda Fjármálaeftirlitinu eigi sjaldnar en á sex mánaða fresti.

Útgefandi skal einnig senda upplýsingar skv. 1. og 2. mgr. til skipulegs verðbréfamarkaðar þar sem fjármálagerðingar útgefanda hafa verið teknir til viðskipta eða þar sem óskað

hefur verið eftir að þeir yrðu teknir til viðskipta eða markaðstorgs fjármálagerninga (MTF) þar sem verslað er með viðkomandi fjármálagerninga.

Upplýsingar um fruminnherja í innherjaskrá Fjármálaeftirlitsins skulu gerðar opinberar með þeim hætti sem Fjármálaeftirlitið ákveður.

129. gr.

Tilkynning um réttarstöðu innherja.

Útgefandi sem tilgreint hefur innherja til Fjármálaeftirlitsins skv. 128. gr. skal tilkynna viðkomandi innherja um það skriflega. Jafnframt skal útgefandi tilkynna innherja skriflega þegar hann hefur verið tekinn af skránni.

Útgefandi skal greina innherja frá þeim réttarreglum sem gilda um innherja og meðferð innherjaupplýsinga.

130. gr.

Eftirlit með meðferð innherjaupplýsinga og viðskiptum innherja.

Stjórn útgefanda fjármálagerninga sem teknir hafa verið til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði eða verslað er með á markaðstorgi fjármálagerninga (MTF) ber ábyrgð á eftirliti með því að reglum útgefnum af Fjármálaeftirlitinu á grundvelli 132. gr., um meðferð innherjaupplýsinga og viðskipti innherja, sé fylgt. Stjórn skal ráða regluvörð eða staðfesta formlega ráðningu hans. Með sama hætti skal ráða staðgengil regluvarðar. Regluvörður hefur umsjón með að framangreindum reglum sé framfylgt innan útgefandans og honum ber að leggja fyrir stjórn útgefanda skýrslu um framkvæmd regluvörslu svo oft sem þurfa þykir, þó eigi sjaldnar en árlega.

Stjórnvöld og aðrir aðilar sem fá reglulega innherjaupplýsingar í starfsemi sinni skulu fylgja reglum Fjármálaeftirlitsins um meðferð innherjaupplýsinga og viðskipti innherja eftir því sem við getur átt.

131. gr.

Reglugerð.

Ráðherra skal setja reglugerð um nánari skilgreiningar á:

1. innherjaupplýsingum,
2. innherjaupplýsingum þegar um er að ræða hrávörufleiður,
3. formi og efni opinberrar birtingar innherjaupplýsinga,
4. lögmætum hagsmunum til frestunar opinberrar birtingar innherjaupplýsinga,
5. tilkynningum fjármálafyrirtækja eða starfsmanna þeirra um grun um brot, sbr. 2. mgr. 124. gr.,
6. undanþágum frá ákvæðum um innherjasvik vegna endurkaupaáætlana og verðjöfnunar.

132. gr.

Reglur Fjármálaeftirlitsins.

Fjármálaeftirlitið skal setja reglur um:

1. meðferð innherjaupplýsinga, þ.m.t. með hvaða hætti komið skuli í veg fyrir að innherjaupplýsingar berist til annarra en þeirra er þarfnast þeirra vegna starfa sinna,
2. viðskipti innherja, þ.m.t. hvernig rannsóknarskyldu fruminnherja skv. 125. gr. skuli háttað,
3. hlutverk og stöðu regluvarðar, sbr. 130. gr.,
4. skráningu samskipta sem fram fara á grundvelli reglna skv. 130. gr.,

5. skilgreiningu fjárhagslega tengdra aðila,
6. innherjalista,
7. tilkynningar um viðskipti fruminnherja, stjórnenda og fjárhagslega tengdra aðila.

XIV. KAFLI

Eftirlit.

133. gr.

Almennt eftirlit.

Fjármálaeftirlitið hefur eftirlit með framkvæmd laga þessara og reglna settra samkvæmt þeim. Um heimildir þess fer samkvæmt ákvæðum kafla þessa og ákvæðum laga um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi. Ársreikningaskrá kannar hvort upplýsingar skv. VII. kafla eru samdar í samræmi við viðeigandi reikningsskilareglur.

Í tengslum við athugun tiltekins máls er Fjármálaeftirlitinu heimilt að krefja einstaklinga og lögaðila um allar upplýsingar og gögn sem það telur nauðsynleg. Fjármálaeftirlitið getur kallað til skýrslugjafar einstaklinga sem það telur búa yfir upplýsingum um tiltekið mál. Lagaákvæði um þagnarskyldu takmarka ekki skyldu til þess að veita upplýsingar og aðgang að gögnum samkvæmt þessari grein.

Síma- eða fjarskiptafyrirtæki er skylt að veita Fjármálaeftirlitinu aðgang að fyrirliggjandi gögnum um símtöl eða fjarskipti við tiltekinn síma eða fjarskiptatæki enda liggi fyrir samþykki umráðamanns og eiginlegs notanda. Ef samþykki umráðamanns og eiginlegs notanda síma eða fjarskiptatækis liggur ekki fyrir er Fjármálaeftirlitinu heimilt að krefjast fyrir dómi aðgangs að gögnum skv. 1. málsl. þessarar málsgreinar hjá síma- eða fjarskiptafyrirtæki. Um skilyrði og meðferð slíkrar kröfu fer eftir 87. gr. laga um meðferð opinberra mála, að undanskildum b-lið 2. mgr. greinarinnar sem á ekki við um aðgerð samkvæmt þessari málsgrein.

Telji Fjármálaeftirlitið að ekki hafi verið farið að reglum um almennt útboð verðbréfa getur það stöðvað útboð og veitt frest til úrbóta sé þess kostur. Fjármálaeftirlitið getur birt opinberlega yfirlýsingu um umrætt mál og lagt dagsektir eða féviti á þá sem tengjast almennu útboði samkvæmt lögum um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi.

Telji Fjármálaeftirlitið að ekki hafi verið farið að reglum um viðskiptavaka getur það veitt viðskiptavaka viðvörðun eða áminningu eða birt opinberlega tilkynningu um vanefndir hans.

Telji Fjármálaeftirlitið að ekki hafi verið farið að reglum um opinbera birtingu upplýsinga skv. 25. gr. og VII., VIII. og IX. kafla er því heimilt að grípa til nauðsynlegra ráðstafana til að almenningur sé réttilega upplýstur.

Telji Fjármálaeftirlitið háttsemi andstæða ákvæðum laga þessara getur stofnunin krafist þess að háttseminni verði hætt þegar í stað. Fjármálaeftirlitið getur jafnframt krafist þess að atvinnustarfsemi verði stöðvuð tímabundið í því skyni að koma í veg fyrir háttsemi sem talin er andstæð ákvæðum laga þessara. Þá getur Fjármálaeftirlitið krafist þess að viðskipti með tiltekna fjármálagerninga verði stöðvuð tímabundið á meðan athugun þess á tilteknu máli stendur yfir. Fjármálaeftirlitið getur jafnframt krafist þess að viðskiptum með tiltekna fjármálagerninga verði hætt fyrir fullt og allt, hvort sem viðskiptin fara fram á skipulegum verðbréfamarkaði, markaðstorgi fjármálagerninga (MTF) eða með öðrum hætti, leiði athugun þess í ljós að viðskiptin séu í andstöðu við lög.

Fjármálaeftirlitið getur krafist kyrrsetningar eigna einstaklings eða lögaðila þegar fyrir liggur rökstuddur grunur um að háttsemi hans fari í bága við ákvæði laga þessara. Um skilyrði og meðferð slíkrar kröfu fer eftir 85. gr. laga um meðferð opinberra mála, eftir því sem við getur átt.

Um eftirlit með framkvæmd laga þessara gilda að öðru leyti ákvæði laga um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi, þar á meðal þær eftirlitsheimildir og úrræði sem fram koma í 9.–11. gr. laganna.

134. gr.

Eftirlit með almennu útboði og lýsingum.

Um eftirlit með almennu útboði og lýsingum og heimildir til framsals fer skv. 133. gr.

Eftir að Fjármálaeftirlitið hefur tekið við umsókn um staðfestingu á lýsingu er því heimilt:

1. að krefjast þess að útgefendur, tilboðsgjafar eða aðilar sem sækja um töku til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði birti viðbótarupplýsingar í lýsingu, ef þörf er á, í því skyni að vernda fjárfesta,
2. að krefjast þess að útgefendur, tilboðsgjafar eða aðilar sem sækja um töku til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði og aðilar sem þeir hafa yfirráð yfir eða ráða yfir þeim leggi fram upplýsingar og skjöl,
3. að krefjast þess að endurskoðendur og stjórnendur viðkomandi útgefanda, tilboðsgjafa eða aðila sem sækir um töku til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði, sem og umsjónaraðilar útboðs eða töku til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði, leggi fram upplýsingar,
4. að fresta almennu útboði eða töku til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði í samfelld tíu virka daga að hámarki í einu og sama tilvikinu ef rökstuddur grunur er um að brotið hafi verið í bága við VI. kafla,
5. að banna auglýsingar eða fresta birtingu þeirra í samfelld tíu virka daga að hámarki í einu og sama tilvikinu ef rökstuddur grunur er um að brotið hafi verið í bága við VI. kafla,
6. að banna almennt útboð ef brotið hefur verið gegn ákvæðum VI. kafla,
7. að fresta eða fara fram á það við viðkomandi skipulega markaði að þeir fresti viðskiptum um samfelld tíu virka daga að hámarki í einu og sama tilvikinu ef rökstuddur grunur er um að brotið hafi verið í bága við ákvæði VI. kafla,
8. að banna viðskipti á skipulegum verðbréfamarkaði ef það telur að brotið hafi verið gegn ákvæðum VI. kafla,
9. að tilkynna opinberlega að útgefandi hafi ekki uppfyllt skyldur sínar skv. VI. kafla.

Þegar verðbréf hafa verið tekin til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði er Fjármálaeftirlitinu jafnframt heimilt:

1. að krefjast þess að útgefandi birti allar upplýsingar sem kynnu að hafa áhrif á mat á verðbréfum sem tekin hafa verið til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði, í því skyni að tryggja vernd fjárfesta og eðlilega starfsemi markaðarins,
2. að stöðva eða óska eftir því við viðkomandi skipulegan verðbréfamarkað að viðskiptin verði stöðvuð tímabundið eða ótímabundið eftir atvikum, ef eftirlitið telur að aðstæður útgefandans séu þannig að viðskiptin mundu skaða hagsmuni fjárfesta,
3. að láta fara fram athugun hjá útgefanda innan lögráðasvæðis síns til að sannreyna hvort farið sé eftir ákvæðum VI. kafla.

135. gr.

Eftirlit með opinberri birtingu upplýsinga.

Fjármálaeftirlitið skal fylgjast með því að útgefendur birti upplýsingar vegna VII., VIII. og IX. kafla tímanlega með það að markmiði að sjá til þess að almenningur á Evrópska efnahagssvæðinu hafi virkan og jafnan aðgang að þeim.

Fjármálaeftirlitið skal jafnframt fylgjast með því að útgefendur verðbréfa, sem tekin hafa verið til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði á Íslandi en ekki í heimaríki útgefandans, birti upplýsingar vegna VII., VIII. og IX. kafla tímanlega með það að markmiði að sjá til þess að almenningur á Evrópska efnahagssvæðinu hafi virkan og jafnan aðgang að þeim.

Afli Fjármálaeftirlitið upplýsinga skv. 2. mgr. 133. gr. frá endurskoðendum, útgefendum, eigendum hluta og annarra fjármálagerninga eða aðilum sem nefndir eru í 79. og 80. gr., auk aðila sem hafa framangreinda aðila undir yfirlitum sínum eða framangreindir aðilar hafa yfirlit yfir, í tengslum við tiltekið mál vegna VII., VIII. og IX. kafla, er því heimilt að fara fram á að útgefandi birti upplýsingarnar opinberlega með þeim aðferðum og innan þess frests sem Fjármálaeftirlitið telur nauðsynlegt. Sinni útgefandi ekki beiðni Fjármálaeftirlitsins getur það birt viðkomandi upplýsingar að eigin frumkvæði hafi eftirlitið áður veitt viðkomandi útgefanda tækifæri til andmæla.

Ef útgefandi með skráða skrifstofu í ríki utan Evrópska efnahagssvæðisins en heimaríki á Íslandi birtir upplýsingar í því ríki þar sem hann er með skráða skrifstofu, getur Fjármálaeftirlitið farið fram á að útgefandinn birti þær opinberlega á Evrópska efnahagssvæðinu ef það telur að þær gætu reynst mikilvægar fyrir almenning þar. Sinni útgefandi ekki beiðni Fjármálaeftirlitsins getur það birt viðkomandi upplýsingar að eigin frumkvæði hafi það áður veitt viðkomandi útgefanda tækifæri til andmæla.

136. gr.

Miðlæg varðveisla.

Fjármálaeftirlitið, eða aðili sem Fjármálaeftirlitið tilnefnir, skal varðveita upplýsingar sem birtar eru opinberlega í samræmi við ákvæði VII., VIII. og IX. kafla með rafrænum hætti í miðlægu geymslakerfi.

Miðlæga geymslakerfið skal uppfylla kröfur um öryggi, áreiðanleika um hvaðan upplýsingar eru upprunnar, tímaskráningu og auðveldan aðgang fyrir notendur.

137. gr.

Varúðarráðstafanir ef Ísland er gistiríki.

Ef Ísland er gistiríki og Fjármálaeftirlitið kemst að því að útgefandi eða flöggunarskyldur aðili skv. 78., 79. eða 80. gr. hefur sýnt af sér háttsemi sem bryti gegn ákvæðum VII., VIII. eða IX. kafla þessara eða skyldum samkvæmt þeim, væri viðkomandi aðili með heimaríki á Íslandi, skal Fjármálaeftirlitið vísa málinu til lögbærs stjórnvalds í heimaríki útgefanda. Ákvæði 1. málsl. á ekki við um fresti skv. 86. eða 87. gr. Í þeim tilvikum skal Fjármálaeftirlitið vísa máli til lögbærs stjórnvalds í heimaríki útgefanda ef flöggunarskyldur aðili skv. 78., 79. eða 80. gr. hefur ekki sent tilkynningu að fjórum viðskiptadögum liðnum frá stofnun flöggunarskyldu eða ef útgefandi hefur ekki birt upplýsingar í tilkynningu opinberlega að þremur viðskiptadögum liðnum frá því að honum barst tilkynningin.

Ef útgefandi eða flöggunarskyldur aðili skv. 78., 79. eða 80. gr. heldur áfram að brjóta viðkomandi lög eða reglur, þrátt fyrir ráðstafanir lögbærs stjórnvalds heimaríkisins eða vegna þess að slíkar ráðstafanir bera ekki árangur skal Fjármálaeftirlitið, eftir að hafa tilkynnt það lögbæru yfirvaldi heimaríkis, gera allar viðeigandi ráðstafanir til að vernda fjárfesta.

138. gr.

Eftirlit skipulegs verðbréfamarkaðar.

Fjármálaeftirlitinu er heimilt að fela skipulegum verðbréfamarkaði eftirlitsverkefni samkvæmt lögum þessum. Fjármálaeftirlitinu er heimilt að veita skipulegum verðbréfamarkaði

upplýsingar er varða slík eftirlitsverkefni. Skipulegum verðbréfamarkaði er heimilt að afla upplýsinga hjá aðilum viðkomandi markaðar vegna eftirlitsverkefna sem honum eru falin samkvæmt þessari málsgrein. Heimild til gjalddöku vegna einstakra verkefna sem Fjármálaeftirlitinu er veitt í lögum þessum á við um skipulegan verðbréfamarkað hafi honum verið falin viðkomandi verkefni.

Gera skal grein fyrir eftirliti skv. 1. mgr. í yfirlýsingu undirritaðri af Fjármálaeftirlitinu og skipulegum verðbréfamarkaði. Yfirlýsingin skal birt opinberlega. Í yfirlýsingunni skal kveðið á um forsendur eftirlits sem skipulegur verðbréfamarkaður sinnir, framkvæmd þess og verkaskipti Fjármálaeftirlitsins og hins skipulega verðbréfamarkaðar. Einnig skal kveðið á um fyrirkomulag upplýsingamiðlunar skv. 1. mgr.

139. gr.

Gagnsæi í störfum Fjármálaeftirlitsins.

Fjármálaeftirlitinu er heimilt að birta opinberlega niðurstöður í málum og athugunum er varða ákvæði laga þessara, nema ef slík birting verður talin stefna hagsmunum fjármálamarkaðarins í hættu, varðar ekki hagsmuni hans sem slíks eða veldur hlutaðeigandi aðilum tjóni sem ekki er í eðlilegu samræmi við það brot sem um ræðir. Fjármálaeftirlitið skal birta opinberlega þá stefnu sem eftirlitið fylgir við framkvæmd slíkrar birtingar.

140. gr.

Reglugerð.

Ráðherra er heimilt að setja nánari ákvæði um kröfur til miðlægs geymslakerfis í reglugerð.

XV. KAFLI

Viðurlög.

141. gr.

Stjórnvaldssektir.

Fjármálaeftirlitið getur lagt stjórnvaldssektir á hvern þann sem brýtur gegn:

1. 1. mgr. 44. gr. um almennt útboð verðbréfa og lýsingu,
2. 45. gr. um upplýsingar í lýsingu,
3. 1. mgr. 46. gr. um viðauka við lýsingu,
4. 1. mgr. 48. gr. um árlega upplýsingagjöf,
5. 57. gr. um opinbera birtingu ársreiknings,
6. 58. gr. um opinbera birtingu árshlutareiknings vegna fyrstu sex mánaða reikningsársins,
7. 1. mgr. 59. gr. um birtingu greinargerðar frá stjórn,
8. 1. mgr. 62. gr. um opinbera birtingu á Evrópska efnahagssvæðinu og sendingu upplýsinga til Fjármálaeftirlitsins,
9. 63. gr. um sendingu upplýsinga til Fjármálaeftirlitsins,
10. 64. gr. um tungumál,
11. 1.–3. mgr. 68. gr. um opinbera birtingu upplýsinga,
12. 69. gr. um sendingu draga að breytingum á stofnsamningi eða samþykktum til Fjármálaeftirlitsins eða skipulegs verðbréfamarkaðar,
13. 1. mgr. 73. gr. um opinbera birtingu upplýsinga skv. VIII. kafla og sendingu upplýsinga til Fjármálaeftirlitsins,
14. 74. gr. um sendingu upplýsinga til Fjármálaeftirlitsins,
15. 75. gr. um tungumál,

16. 1. og 2. mgr. 78. gr. um flöggunaraskyldu,
17. 79. gr. um flöggunaraskyldu við sérstakar aðstæður,
18. 84. gr. um skyldu útgefanda til að birta opinberlega upplýsingar um heildarfjölda hluta og heildarfjölda atkvæða á síðasta viðskiptadegi þess mánaðar er breytingarnar eiga sér stað,
19. 1. mgr. 85. gr. um efni flöggunartil kynninga,
20. 86. gr. um tímafresti til kynninga frá flöggunaraskyldum aðila,
21. 1. mgr. 87. gr. um birtingu útgefanda á upplýsingum til kynninga,
22. 93. gr. um flöggunaraskyldu vegna eigin hluta,
23. 1. mgr. 95. gr. um opinbera birtingu útgefanda á upplýsingum skv. IX. kafla og sendingu upplýsinga til Fjármálaeftirlitsins,
24. 96. gr. um sendingu upplýsinga til Fjármálaeftirlitsins,
25. 97. gr. um tungumál,
26. 1. mgr. 100. gr. um tilboðsskyldu,
27. 6. mgr. 100. gr., 2. mgr. 101. gr. og 114. gr. um tilboðsyfirlit,
28. 102. gr. um til kynningu um tilboð,
29. 1.–7. mgr. 103. gr. um skilmála tilboðs,
30. 104. gr. um skyldur stjórnar,
31. 2. mgr. 106. gr. um ógildingu tilboðs,
32. 3. mgr. 107. gr. um skyldu til að birta breytingar á tilboði opinberlega,
33. 1. mgr. 109. gr. um upplýsingar um niðurstöður tilboðs,
34. 116. gr. um til kynningar viðskiptavaka,
35. 117. gr. um markaðsmisnotkun og milligöngu fjármálafyrirtækis,
36. 122. gr. um upplýsingaskyldu, frestun upplýsingaskyldu og lögmæta miðlun innherja-upplýsinga,
37. 123. gr. um innherjasvik,
38. 1. mgr. 124. gr. um milligöngu fjármálafyrirtækis,
39. 125. gr. um rannsóknarskyldu fruminnherja,
40. 126. gr. um til kynningarskyldu fruminnherja,
41. 127. gr. um birtingu upplýsinga um viðskipti stjórnenda,
42. 128. gr. um innherjaskrá,
43. 129. gr. um til kynningu til innherja,
44. 130. gr. um eftirlit með meðferð innherjaupplýsinga og viðskiptum innherja,
45. sátt milli Fjármálaeftirlitsins og aðila, sbr. 142. gr.

Þá getur Fjármálaeftirlitið lagt stjórnvaldssektir á hvern þann sem brýtur gróflega eða ítrekað gegn 5.–21. og 25. gr. um réttindi og skyldur fjármálafyrirtækja.

Sektir sem lagðar eru á einstaklinga geta numið frá 10 þús. kr. til 20 millj. kr. Sektir sem lagðar eru á lögaðila geta numið frá 50 þús. kr. til 50 millj. kr. Við ákvörðun sekta skal m.a. tekið tillit til alvarleika brots, hvað það hefur staðið lengi, samstarfsvilja hins brotlega aðila og hvort um ítrekað brot er að ræða. Ákvarðanir um stjórnvaldssektir skulu teknar af stjórn Fjármálaeftirlitsins og eru þær aðfararhæfar. Sektir renna í ríkissjóð að frádregnum kostnaði við innheimtuna. Séu stjórnvaldssektir ekki greiddar innan mánaðar frá ákvörðun Fjármálaeftirlitsins skal greiða dráttarvexti af fjárhæð sektarinnar. Um ákvörðun og útreikning dráttarvaxta fer eftir lögum um vexti og verðtryggingu.

Stjórnvaldssektum verður beitt óháð því hvort lögbrot eru framin af ásetningi eða gáleysi.

142. gr.

Hafi aðili gerst brotlegur við ákvæði laga þessara eða ákvarðanir Fjármálaeftirlitsins á grundvelli þeirra er Fjármálaeftirlitinu heimilt að ljúka málinu með sátt með samþykki málsaðila, enda sé ekki um að ræða meiri háttar brot sem refsiviðurlög liggja við. Sátt er bindandi fyrir málsaðila þegar hann hefur samþykkt og staðfest efni hennar með undirskrift sinni. Fjármálaeftirlitið setur nánari reglur um framkvæmd ákvæðisins.

143. gr.

Í máli sem beinist að einstaklingi og lokið getur með álagningu stjórnvaldssekta eða kærú til lögreglu hefur maður, sem rökstuddur grunur leikur á að hafi gerst sekur um lögbrot, rétt til að neita að svara spurningum eða afhenda gögn eða muni nema hægt sé að útiloka að það geti haft þýðingu fyrir ákvörðun um brot hans. Fjármálaeftirlitið skal leiðbeina hinum grundaða um þennan rétt.

144. gr.

Heimild Fjármálaeftirlitsins til að leggja á stjórnvaldssektir samkvæmt lögum þessum fellur niður þegar sjö ár eru liðin frá því að háttsemi lauk.

Frestur skv. 1. mgr. rofnar þegar Fjármálaeftirlitið tilkynnir aðila um rannsókn á meintu broti. Rof frests hefur réttaráhrif gagnvart öllum sem staðið hafa að brotinu.

145. gr.

Sektir eða fangelsi allt að tveimur árum.

Það varðar sektum eða fangelsi allt að tveimur árum, liggi þyngri refsing ekki við broti samkvæmt öðrum lögum, að brjóta gegn ákvæðum:

1. 1. mgr. 44. gr. um almennt útboð verðbréfa og lýsingu,
2. 45. gr. um upplýsingar í lýsingu,
3. 1. mgr. 46. gr. um viðauka við lýsingu,
4. 1. mgr. 48. gr. um árlega upplýsingagjöf,
5. 1. og 2. mgr. 78. gr. um flöggunarskyldu,
6. 79. gr. um flöggunarskyldu við sérstakar aðstæður,
7. 93. gr. um flöggunarskyldu vegna eigin hluta,
8. 1. mgr. 100. gr. um tilboðsskyldu,
9. 6. mgr. 100. gr. og 2. mgr. 101. gr. um tilboðsyfirlit,
10. 102. gr. um tilkynningu um tilboð,
11. 1.–7. mgr. 103. gr. um skilmála tilboðs,
12. 104. gr. um skyldur stjórnar,
13. 2. mgr. 106. gr. um ógildingu tilboðs,
14. 1. mgr. 109. gr. um upplýsingar um niðurstöður tilboðs,
15. 116. gr. um tilkynningar viðskiptavaka,
16. 122. gr. um upplýsingaskyldu, frestun upplýsingaskyldu og lögmæta miðlun innherjaupplýsinga,
17. 125. gr. um rannsóknarskyldu fruminnherja,
18. 126. gr. um tilkynningarskyldu fruminnherja,
19. 127. gr. um birtingu upplýsinga um viðskipti stjórnenda,
20. 128. gr. um innherjaskrá,
21. 130. gr. um eftirlit með meðferð innherjaupplýsinga og viðskiptum innherja.

146. gr.

Sektir eða fangelsi allt að sex árum.

Það varðar sektum eða fangelsi allt að sex árum, liggi þyngri refsing ekki við broti samkvæmt öðrum lögum, að brjóta gegn ákvæðum:

1. 1. mgr. 117. gr. um markaðsmisnotkun,
2. 2. mgr. 117. gr. og 1. mgr. 124. gr. um milligöngu fjármálafyrirtækis,
3. 123. gr. um innherjasvik.

147. gr.

Brot gegn lögum þessum er varða sektum eða fangelsi varða refsingu hvort sem þau eru framin af ásetningi eða gáleysi.

Heimilt er að gera upptækan með dómi beinan eða óbeinan hagnað sem hlotist hefur af broti gegn ákvæðum laga þessara er varða sektum eða fangelsi.

Tilraun til brots eða hlutdeild í brotum samkvæmt lögum þessum er refsiverð eftir því sem segir í almennum hegningarlögum.

148. gr.

Brot gegn lögum þessum sæta aðeins opinberri rannsókn að undangenginni kæru Fjármálaeftirlitsins til lögreglu.

Varði meint brot á lögum þessum bæði stjórnvaldssektum og refsingu metur Fjármálaeftirlitið hvort mál skuli kært til lögreglu eða því lokið með stjórnvaldsákvörðun hjá stofnuninni. Ef brot eru meiri háttar ber Fjármálaeftirlitinu að vísa þeim til lögreglu. Brot telst meiri háttar ef það lýtur að verulegum fjárhæðum, ef verknaður er framinn með sérstaklega vítaverðum hætti eða við aðstæður sem auka mjög á saknæmi brotsins. Jafnframt getur Fjármálaeftirlitið á hvaða stigi rannsóknar sem er vísað máli vegna brota á lögum þessum til opinberrar rannsóknar. Gæta skal samræmis við úrlausn sambærilegra mála.

Með kæru Fjármálaeftirlitsins skulu fylgja afrit þeirra gagna sem grunur um brot er studdur við. Ákvæði IV.–VII. kafla stjórnsýslulaga gilda ekki um ákvörðun Fjármálaeftirlitsins um að kæra mál til lögreglu.

Fjármálaeftirlitinu er heimilt að láta lögreglu og ákærvaldi í té upplýsingar og gögn sem stofnunin hefur aflað og tengjast þeim brotum sem tilgreind eru í 2. mgr. Fjármálaeftirlitinu er heimilt að taka þátt í aðgerðum lögreglu sem varða rannsókn þeirra brota sem tilgreind eru í 2. mgr.

Lögreglu og ákærvaldi er heimilt að láta Fjármálaeftirlitinu í té upplýsingar og gögn sem hún hefur aflað og tengjast þeim brotum sem tilgreind eru í 2. mgr. Lögreglu er heimilt að taka þátt í aðgerðum Fjármálaeftirlitsins sem varða rannsókn þeirra brota sem tilgreind eru í 2. mgr.

Telji ákærandi að ekki séu efni til málshöfðunar vegna meintrar refsiverðrar háttsemi sem jafnframt varðar stjórnsýsluviðurlögum getur hann sent eða endursent málið til Fjármálaeftirlitsins til meðferðar og ákvörðunar.

XVI. KAFLI
Gildistaka o.fl.

149. gr.

Innleiðing.

Lög þessi eru sett til þess að taka upp í innlendan rétt ákvæði tilskipana ráðsins 89/298/EBE um samræmingu á kröfum við gerð, athugun og dreifingu á útboðslýsingu sem birta skal

við almennt útboð framseljanlegra verðbréfa, 89/592/EBE um samræmingu á reglum um innherjavíðskipti, 2001/34/EB um samræmingu á skráningarkröfum sem gerðar eru til verðbréfa í kauphöllum og upplýsingaskyldu vegna slíkra verðbréfa, tilskipunar Evrópuþingsins og ráðsins 2004/39/EB frá 21. apríl 2004 um markaði fyrir fjármálagerninga og um breytingu á tilskipunum ráðsins 85/611/EBE og 93/6/EBE og tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2000/12/EB og um niðurfellingu á tilskipun ráðsins 93/22/EBE, og tilskipunar Evrópuþingsins og ráðsins 2004/109/EB um samræmingu krafna um gagnsæi í tengslum við upplýsingar um útgefendur verðbréfa sem eru skráð á skipulegan markað og um breytingu á tilskipun 2001/34/EB.

Þá taka ákvæði laga þessara upp í innlendan rétt ákvæði tilskipunar Evrópuþingsins og ráðsins 2003/6/EB um innherjavíðskipti og markaðsmisnotkun (markaðssvik), tilskipunar framkvæmdastjórnarinnar 2003/124/EB um skilgreiningu og birtingu á innherjaupplýsingum og skilgreiningu á markaðsmisnotkun, tilskipunar 2003/125/EB um framsetningu og birtingu greininga og hvernig ráðleggingum um fjárfestingu í verðbréfum skuli hagað, ásamt ákvæðum um hvenær skylt sé að upplýsa um hagsmuni og hagsmunaárekstra, tilskipunar 2004/72/EB um viðurkennda markaðsframkvæmd, skilgreiningu á innherjaupplýsingum í tengslum við hrávörufleiður, samningu innherjalista, tilkynningu um víðskipti stjórnenda og tilkynningu um grunsamleg víðskipti, reglugerðar nr. 2273/2003/EB um undanþágur fyrir endurkaupaáætlanir og verðjöfnun fjármálagerninga, tilskipunar Evrópuþingsins og ráðsins 2004/25/EB um yfirtökutilboð og tilskipunar ráðsins 2003/71/EBE um útboðs- og skráningarlýsingar sem birta skal við almennt útboð verðbréfa eða þegar þau eru tekin til skráningar.

150. gr.

Gildistaka.

Lög þessi öðlast gildi 1. nóvember 2007. Jafnframt falla lög nr. 33/2003, um verðbréfavíðskipti, úr gildi.

Ákvæði til bráðabirgða.

I.

Þeir aðilar sem hafa leyfi til reksturs markaðstorgs skv. 34. gr. laga nr. 34/1998, um starfsemi kauphalla og skipulegra tilboðsmarkaða, skulu við gildistöku laga þessara fá leyfi til reksturs markaðstorgs fjármálagerninga (MTF) samkvæmt lögum þessum.

II.

Eigi fjármálafyrirtæki við gildistöku laga þessara í víðskiptum við aðila sem telst vera fagfjárfestir og byggja það á faglegu mati á að viðkomandi hafi nægjanlega þekkingu og reynslu til að taka eigin ákvarðanir um fjárfestingar, þá er því heimilt að flokka viðkomandi áfram sem fagfjárfesti. Fjármálafyrirtækið skal gera viðkomandi fagfjárfesti grein fyrir slíkri ákvörðun.

III.

Birting ársreiknings, eða samstæðureiknings ef við á, vegna reikningsársins 2007 skal fara fram í samræmi við ákvæði 57. gr. Fyrsta reikningsárið sem ákvæði 58. gr. og 59. gr. taka til er reikningsárið 2008.

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta.

Frumvarp þetta miðar að því að koma til framkvæmda hér á landi tveimur tilskipunum Evrópusambandsins. Annars vegar er um að ræða tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2004/39/EB frá 21. apríl 2004 um markaði fyrir fjármálagerninga og um breytingu á tilskipunum ráðsins 85/611/EBE og 93/6/EBE og tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2000/12/EB og um niðurfellingu á tilskipun ráðsins 93/22/EBE (e. Markets in Financial Instruments Directive eða MiFID-tilskipunin). Hins vegar er um að ræða tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2004/109/EB um samræmingu krafna um gagnsæi í tengslum við upplýsingar um útgefendur verðbréfa sem eru skráð á skipulegan markað og um breytingu á tilskipun 2001/34/EB (e. transparency directive eða gagnsæistilskipunin). Að auki eru lagðar til breytingar á viðurlagakafla verðbréfavíðskiptalaga til samræmis við breytingar sem lagðar eru til í frumvarpi til laga um breytingar á lagaákvæðum um viðurlög við brotum á fjármálamarkað.

MiFID-tilskipunin var birt í Stjórnartíðindum EB 30. apríl 2004 og tekin upp í EES-samninginn með ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 65/2005 frá 29. apríl 2005. Tilskipunin átti að vera innleidd í landslög fyrir 31. janúar 2007 en reglurnar eiga að taka gildi 1. nóvember 2007. Gagnsæistilskipunin var birt í Stjórnartíðindum EB 31. desember 2004 og tekin upp í EES-samninginn með ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 120/2005 frá 30. september 2005. Tilskipunin átti að vera innleidd í landslög fyrir 20. janúar 2007.

Samhliða frumvarpinu eru lögð fram tvö önnur frumvörp vegna innleiðingar MiFID-tilskipunarinnar. Annars vegar frumvarp til kauphallarlaga og hins vegar frumvarp þar sem eru lagðar til breytingar á lögum um fjármálafyrirtæki. Frumvarpið byggist í meginatriðum á fyrrnefndum tilskipunum en auk hennar var við samningu frumvarpsins höfð hliðsjón af norrænum rétti á sviði fjármálamarkaðar.

Viðskiptaráðherra fól kauphallarnefnd að hafa umsjón með vinnu við innleiðingu tilskipananna. Í nefndinni sitja fulltrúar viðskiptaráðuneytisins, Fjármálaeftirlitsins, Kauphallar Íslands, Seðlabanka Íslands, Samtaka banka og verðbréfafyrirtækja, Samtaka fjárfesta, Landsamtaka lifeyrissjóða og Eignarhaldsfélags hlutafélaga. Að beiðni kauphallarnefndar skipaði viðskiptaráðherra vinnuhóp 6. október 2004 til að vera nefndinni til aðstoðar við innleiðingu MiFID-tilskipunarinnar. Í vinnuhópinn voru skipuð Haraldur Örn Ólafsson, iðnaðar- og viðskiptaráðuneyti, formaður, Elín Jónsdóttir, Fjármálaeftirlitinu, Þórólfur Jónsson, Samtökum banka og verðbréfafyrirtækja, og Ragnar Jónasson frá Kauphöll Íslands. Elín Jónsdóttir lét af störfum í nefndinni í apríl 2005 og tók Hlynur Jónsson, Fjármálaeftirlitinu, sæti hennar. Ragnar Jónasson lét af störfum í nefndinni í mars 2006 og tók Árnína Steinunn Kristjánsdóttir, Kauphöll Íslands, sæti hans. Einnig störfuðu Áslaug Árnadóttir, lögfræðingur í iðnaðar- og viðskiptaráðuneyti, Þórður Ólafur Þórðarson, Kaupþingi, Tómas Eiríksson, Kaupþingi, Hannes J. Hafstein, Landsbanka Íslands, Þórður Örlygsson, Landsbanka Íslands, Kristinn Arnar Stefánsson, Landsbanka Íslands, og Þórarinn Þorgeirsson lögmaður með nefndinni.

Viðskiptaráðherra skipaði vinnuhóp um innleiðingu gagnsæistilskipunarinnar 23. maí 2006. Í vinnuhópinn voru skipaðar Ólöf Embla Einarisdóttir, iðnaðar- og viðskiptaráðuneyti, formaður, Guðríður Ásgeirsdóttir, Kauphöll Íslands, og Kristjana Grímsdóttir, Fjármálaeftirlitinu. Einnig störfuðu Eyvindur G. Gunnarsson, lektor við Háskóla Íslands, og Íris Arna Jóhannsdóttir, Fjármálaeftirlitinu, með nefndinni.

Um framhald greinargerðar, athugasemdir við einstakar greinar og fylgiskjal vísast til samhljóða þingskjals nr. 1089, 691. mál 133. löggjafarþings, í A-deild Alþt. 2006–2007, bls. 6105– 6247.

8. Frumvarp til laga

[8. mál]

um kauphallir.

(Lagt fyrir Alþingi á 134. löggjafarþingi 2007.)

I. KAFLI

Gildissvið og orðskýringar.

1. gr.

Gildissvið.

Lög þessi gilda um kauphallir og skipulega verðbréfamarkaði.

2. gr.

Orðskýringar.

Í lögum þessum merkir:

1. *Kauphöll*: Hlutfélag sem fengið hefur leyfi samkvæmt lögum þessum til að reka skipulegan verðbréfamarkað.
2. *Skipulegur verðbréfamarkaður*: Marghliða viðskiptakerfi innan Evrópska efnahagssvæðisins sem leiðir saman kaupendur og seljendur fjármálagerninga, í samræmi við ófrávíkjanlegar reglur þess, þannig að til samninga stofnast um fjármálagerninga sem teknir hafa verið til viðskipta í viðskiptakerfinu.
3. *Markaðstorg fjármálagerninga (MTF)*: Markaður samkvæmt skilgreiningu laga um verðbréfaviðskipti.
4. *Opinber skráning*: Skráning Fjármálaeftirlitsins á verðbréfum á opinberan lista, að uppfylltum þeim kröfum sem gerðar eru til slíkrar skráningar.
5. *Taka fjármálagerninga til viðskipta*: Samþykki kauphallar á að viðskipti með fjármálagerninga hefjist á skipulegum verðbréfamarkaði að uppfylltum reglum hennar skv. 22. gr.
6. *Markaðsaðili*: Aðili sem rétt hefur til að setja fram tilboð og eiga viðskipti á skipulegum verðbréfamarkaði.
7. *Fjármálagerningur*: Löggerningur samkvæmt skilgreiningu laga um verðbréfaviðskipti.
8. *Verðbréf*: Löggerningur samkvæmt skilgreiningu laga um verðbréfaviðskipti.
9. *Innmiðlari*: Fjármálafyrirtæki sem starfar sem innmiðlari samkvæmt lögum um verðbréfaviðskipti.
10. *Nán tengsl*: Tengsl milli aðila samkvæmt skilgreiningu laga um fjármálafyrirtæki.

II. KAFLI

Leyfi til að reka skipulegan verðbréfamarkað.

3. gr.

Starfsleyfi.

Starfsemi, sem kveðið er á um í lögum þessum, er einungis heimil hlutafélagi sem hlotið hefur starfsleyfi Fjármálaeftirlitsins. Starfsleyfi verður aðeins veitt aðilum sem fullnægja eftirfarandi skilyrðum við útgáfu leyfis:

1. Að samþykktir félagsins séu ekki andstæðar ákvæðum laga og að ekki þyki ástæða til að ætla annað en að það muni reka starfsemina lögum samkvæmt.
2. Að hlutafé skv. 8. gr. hafi verið að fullu greitt.
3. Að þeir sem eiga eða koma til með að eiga virkan eignarhlut í félaginu séu hæfir til að fara með eignarhlutinn með tilliti til heilbrigðs og trausts reksturs skipulegs verðbréfamarkaðar.
4. Að félagið uppfylli önnur skilyrði laga þessara.

4. gr.

Umsókn um starfsleyfi.

Umsókn um starfsleyfi til reksturs skipulegs verðbréfamarkaðar skal vera skrifleg og þar skulu koma fram nægar upplýsingar til að mat verði lagt á hvort skilyrðum laganna um veitingu starfsleyfis sé fullnægt. Umsókn skal fylgja:

1. Samþykktir félags.
2. Upplýsingar um starfsskipulag þar sem m.a. komi fram upplýsingar um hvernig fyrirhugaðri starfsemi verður sinnt og reglur um viðskipta- og upplýsingakerfi sem nota skal í starfseminni.
3. Upplýsingar um innra skipulag fyrirtækisins, þ.m.t. eftirlits- og starfsreglur.
4. Rekstraráætlun þar sem m.a. komi fram fyrirhugaður vöxtur og uppbygging eigin fjár.
5. Upplýsingar um stofnendur og hluthafa, sbr. 18. gr.
6. Upplýsingar um stjórnarmenn, framkvæmdastjóra og aðra stjórnendur.
7. Staðfesting endurskoðanda á innborgun hlutafjár eða stofnfjár.
8. Upplýsingar um nán tengsl fyrirtækisins við einstaklinga eða lögaðila.
9. Upplýsingar um þau skilyrði sem gilda um aðild að markaðnum og áætlun um væntanlega markaðsaðila og þær tegundir fjármálagerninga sem áætlað er að teknir verði til viðskipta.
10. Aðrar viðeigandi upplýsingar sem Fjármálaeftirlitið ákveður.

Ákvörðun Fjármálaeftirlitsins um starfsleyfi skal tilkynna umsækjanda skriflega svo fljótt sem unnt er og eigi síðar en þremur mánuðum eftir að fullbúin umsókn barst því. Synjun Fjármálaeftirlits á umsókn skal rökstudd.

Þegar hlutafélag sem rekur skipulegan verðbréfamarkað hefur ákveðið að breyta samþykktum félagsins skal það tilkynna breytingarnar með fjögurra vikna fyrirvara til Fjármálaeftirlitsins.

5. gr.

Afturköllun starfsleyfis.

Fjármálaeftirlitið getur afturkallað starfsleyfi til að reka skipulegan verðbréfamarkað í heild eða að hluta ef eitthvert eftirtalinna skilyrði er uppfyllt:

1. Félagið nýtir ekki starfsleyfið innan tólf mánaða frá því að það var veitt, afsali sér því ótvírætt eða hætti starfsemi í meira en sex mánuði samfelld.

2. Í ljós kemur að félagið hefur fengið starfsleyfið á grundvelli rangra upplýsinga eða á annan óeðlilegan hátt.
3. Félagið fullnægir ekki lengur skilyrðum fyrir veitingu starfsleyfisins.
4. Félagið brýtur með alvarlegum hætti eða ítrekað gegn lögum eða reglum sem um starfsemina gilda.
5. Stjórnarmenn eða framkvæmdastjóri félags fullnægja ekki skilyrðum 11. gr. eða rekstur leyfishafa er óstarfhæfur vegna ákvæða í 4. mgr. 18. gr.
6. Það er mat Fjármálaeftirlitsins að nán tengsl leyfishafa við einstaklinga eða lögaðila geti hindrað það í eðlilegum eftirlitsaðgerðum eða að lög og reglur, sem um þá aðila gilda, hindri eðlilegt eftirlit eða skaði trúverðugleika markaðarins.
7. Þú leyfishafa hefur verið tekið til gjaldþrotaskipta eða félaginu verið slitið af öðrum ástæðum.

Afturköllun starfsleyfis skal tilkynnt stjórn hlutaðeigandi leyfishafa og rökstudd skriflega. Birta skal tilkynningu um afturköllun í Lögbirtingablaði og auglýsa hana í fjölmiðlum.

6. gr.

Um nafntilgreiningu.

Félögum sem hlotið hafa starfsleyfi samkvæmt lögum þessum er einum heimilt að nota í firma sínu eða til nánari skýringar á starfsemi sinni orðin *kauphöll* og *verðbréfamarkaður*, ein sér eða samtengd öðrum orðum.

7. gr.

Reglugerð.

Ráðherra er heimilt að setja í reglugerð nánari ákvæði um umsókn um starfsleyfi og veitingu og afturköllun slíks leyfis.

III. KAFLI

Stofnun og starfsemi kauphalla.

8. gr.

Hlutafé.

Innborgað hlutafé kauphalla skal nema að lágmarki 65 millj. kr. en þó aldrei lægri fjárhæð en sem nemur 730.000 evrum miðað við opinbert viðmiðunargengi eins og það er skráð hverju sinni.

Fjármálaeftirlitið getur þrátt fyrir ákvæði 1. mgr. ákveðið hærra lágmarkshlutafé kauphalla með tilliti til umfangs rekstursins og áhættuþátta sem honum fylgja og með hliðsjón af kröfum í 10. gr.

Bókfært eigið fé kauphalla má á hverjum tíma eigi nema lægri fjárhæð en kveðið er á um í 1. mgr. eða ákveðið í samræmi við 2. mgr.

9. gr.

Starfsábyrgð kauphalla.

Kauphöll er skylt að hafa í gildi ábyrgðartryggingu vegna fjárhagstjóns viðskiptamanns sem rakið er til gáleysis í starfsemi hennar eða starfsmanna hennar.

Vátryggingin skal bæta tjón allt að 50 millj. kr. vegna hvers tjónsatburðar og allt að 100 millj. kr. innan hvers tryggingarárs. Fjárhæðir þessar skulu breytast mánaðarlega í hlutfalli við breytingar sem verða á vísitölu neysluverðs til verðtryggingar frá gildistöku laganna. Nánari ákvæði um gildissvið vátryggingar er heimilt að setja í reglugerð.

10. gr.

Skyldur kauphalla.

Kauphöll ber ábyrgð á að rekstur skipulegs verðbréfamarkaðar sé heilbrigður og traustur. Kauphöll skal:

1. Greina og bregðast við hagsmunaárekstrum sem gætu haft neikvæð áhrif á trúverðugleika markaðarins eða hagsmuni þátttakenda á markaðnum.
2. Hafa stjórn á þeim áhættum sem fylgt geta rekstrinum, þ.m.t. að greina áhættur og gera ráðstafanir til að lágmarka þær.
3. Tryggja öruggan rekstur tæknilegra kerfa, þ.m.t. með ráðstöfunum til að bregðast við ófyrirséðum atvikum sem valdið gætu röskun á starfsemi þeirra.
4. Tryggja að viðskipti á markaðnum fari fram á heiðarlegan og sanngjarnan hátt og tryggja örugga framkvæmd fyrir mæla, m.a. með skýrum reglum.
5. Gera ráðstafanir til að tryggja að öruggt uppgjör viðskipta á markaðnum geti farið fram.
6. Búa ávallt yfir nægilegu fjármagni til að sinna hlutverki sínu að teknu tilliti til eðlis og umfangs viðskipta á markaðnum sem og áhættu sem tengist þeim.

11. gr.

Stjórn og framkvæmdastjóri.

Stjórn kauphallar skal skipuð eigi færri en fimm mönnum.

Stjórnarmenn og framkvæmdastjóri skulu vera lögráða og hafa óflekkað mannorð. Þeir mega ekki á síðustu fimm árum hafa verið úrskurðaðir gjaldþrota eða í tengslum við atvinnurekstur hlotið dóm fyrir refsiverðan verknað samkvæmt almennum hegningarlögum, samkeppnislögum, þessum lögum eða löggjöf um hlutafélög, einkahlutafélög, bókhald, ársreikninga, gjaldþrot eða opinber gjöld eða þeim sérlögum sem gilda um aðila sem lúta opinberu eftirliti með fjármálastarfsemi.

Til viðbótar framangreindum skilyrðum skulu stjórnarmenn og framkvæmdastjóri búa yfir nægilegri þekkingu og starfsreynslu til að geta gegnt stöðu sinni á tilhlýðilegan hátt. Þeir mega ekki hafa sýnt af sér háttsemi sem gefur tilefni til að ætla að þeir misnoti aðstöðu sína eða skaði félagið.

Kauphöll skal tilkynna Fjármálaeftirlitinu um breytingar á skipan stjórnar eða framkvæmdastjóra. Tilkynningu skal senda áður en breytingin á sér stað, eftir því sem kostur er, og innihalda fullnægjandi upplýsingar til að mat verði lagt á hæfi nýs stjórnarmanns eða framkvæmdastjóra samkvæmt þessari grein.

Fjármálaeftirlitið skal hafna því að nýir stjórnarmenn taki sæti eða framkvæmdastjóri hefji störf ef ætla má að breytingin sé skaðleg fyrir rekstur skipulegs verðbréfamarkaðar.

12. gr.

Hlutfjáreign og viðskipti starfsmanna.

Framkvæmdastjóra og öðrum starfsmönnum kauphallar er óheimilt án leyfis stjórnar að sitja í stjórn stofnana og atvinnufyrirtækja eða taka þátt í atvinnurekstri að öðru leyti. Hlutfjáreign í fyrirtæki telst þátttaka í atvinnurekstri nema um sé að ræða óverulegan hlut sem ekki ræður úrslitum um stjórnun þess og telst fyrst og fremst ávöxtun sparifjár.

Um verðbréfavíðskipti stjórnar og starfsmanna kauphallar fer eftir þeim reglum sem Fjármálaeftirlitið setur.

13. gr.

Þagnarskylda.

Stjórnarmenn, allir starfsmenn, endurskoðendur og hverjir þeir sem taka að sér verk í þágu kauphallar og skipulegs verðbréfamarkaðar eru bundnir þagnarskyldu um allt það er varðar hagi viðskiptamanna þess og málefni félagsins, svo og önnur atriði sem þeir fá vitneskju um í starfi sínu og leynt skulu fara samkvæmt lögum eða eðli máls, nema dómari úrskurði að skylt sé að veita upplýsingar fyrir dómi eða lögreglu eða skylda sé til þess að veita upplýsingar lögum samkvæmt. Þagnarskyldan helst þótt látið sé af starfi.

Þrátt fyrir ákvæði 1. mgr. er kauphöll heimilt að hafa samvinnu við erlenda skipulega verðbréfamarkaði eða lögbær yfirvöld erlendis og láta þeim í té upplýsingar að því tilskildu að viðkomandi erlendir aðilar uppfylli kröfur um samsvarandi þagnarskyldu og séu undir eftirliti í sínu heimalandi. Með upplýsingar, sem kauphöll fær frá framangreindum erlendum aðilum og einkennar eru sem trúnaðarmál eða eru það eðli máls samkvæmt, skal fara að hætti 1. mgr.

14. gr.

Önnur starfsemi.

Kauphöll er heimilt að stunda aðra starfsemi en að reka skipulegan verðbréfamarkað enda sé hún í eðlilegum tengslum við starfsemi markaðarins og gerðar séu fullnægjandi ráðstafanir til að fyrirbyggja hagsmunaárekstra.

Kauphöll er einnig heimilt að stunda þá hliðarstarfsemi að veita aðilum utan markaðarins þjónustu sína.

Kauphöll skal tilkynna Fjármálaeftirlitinu fyrir fram um fyrirhugaða starfsemi samkvæmt þessari grein. Fjármálaeftirlitið getur ákveðið að starfsemi skv. 1. og 2. mgr. skuli rekin í sérstöku félagi.

15. gr.

Starfsemi innan Evrópska efnahagssvæðisins.

Kauphöll, sem hyggst gera ráðstafanir í öðru ríki á Evrópska efnahagssvæðinu til að auðvelda aðilum í viðkomandi ríki þátttöku í viðskiptum á skipulegum verðbréfamarkaði eða markaðstorgi fjármálagerninga (MTF), skal tilkynna um þau áform til Fjármálaeftirlitsins. Fjármálaeftirlitið skal senda upplýsingarnar til lögbærra yfirvalda í viðkomandi ríki innan eins mánaðar frá móttöku tilkynningarinnar.

16. gr.

Ársreikningur.

Ársreikningur kauphallar skal endurskoðaður af löggiltum endurskoðanda eða endurskoðunarfyrirtæki.

Skylt er að veita endurskoðanda aðgang að öllum eignum, bókum og fylgiskjöllum og öðrum gögnum félagsins og jafnframt skulu stjórn og starfsmenn veita honum allar umbeðnar upplýsingar sem unnt er að láta í té.

Endurskoðaður ársreikningur ásamt ársskýrslu skal sendur Fjármálaeftirlitinu innan þriggja mánaða frá lokum reikningsárs á því formi sem það ákveður.

Verði endurskoðandi var við verulega ágalla í rekstri eða atriði sem veikt geta fjárhagsstöðu kauphallar eða atriði sem leiða til þess að hann mundi synja um áritun eða gera fyrirvara, svo og ef endurskoðandi hefur ástæðu til að ætla að lög, reglugerðir eða reglur sem gilda um félagið hafi verið brotnar, skal endurskoðandi gera stjórn þess og Fjármálaeftirlitinu

viðvart. Þetta á einnig við um sambærileg atriði sem endurskoðandi fær vitneskju um og varða fyrirtæki sem er í nánnum tengslum við hlutaðeigandi kauphöll.

Tilkynning endurskoðanda skv. 4. mgr. felur ekki í sér brot gegn þagnarskyldu hvort sem hún er reist á lögum eða samningi.

17. gr.

Hagtölugerð og veiting upplýsinga.

Kauphöll er heimilt, að eigin frumkvæði eða samkvæmt beiðni utanaðkomandi aðila og í samræmi við heimildir annarra laga, að vinna og birta hagtölur og aðrar upplýsingar í þágu markaðarins á grundvelli gagna sem hún hefur yfir að ráða eða aflar með öðrum hætti um viðskipti á markaðnum.

18. gr.

Virkur eignarhlutur.

Aðilar sem hyggjast eignast beina eða óbeina hlutdeild í kauphöll, sem fengið hefur starfsleyfi hér á landi til að reka skipulegan verðbréfamarkað, sem nemur að minnsta kosti 10% af hlutafé eða atkvæðisrétti eða minna ef hún felur í sér veruleg áhrif á stjórn félagsins, skulu leita samþykkis Fjármálaeftirlitsins.

Fjármálaeftirlitið getur synjað umsækjanda um heimild skv. 1. mgr. ef það telur að eignarhaldið skaði heilbrigðan eða traustan rekstur skipulegs verðbréfamarkaðar. Ákvörðun Fjármálaeftirlitsins skal vera skrifleg og hafa borist umsækjanda innan eins mánaðar frá þeim degi er því bærust fullnægjandi upplýsingar ásamt fylgigögnum. Berist ákvörðun Fjármálaeftirlitsins ekki innan þess tíma telst það hafa samþykkt umsóknina. Rökstuðningur skal fylgja synjun á umsókn.

Sæki aðili ekki um leyfi til Fjármálaeftirlitsins í tilefni af kaupum á virkum eignarhlut skv. 1. mgr. fellur niður atkvæðisréttur sem fylgir þeim hlutum sem eru umfram leyfileg mörk. Hið sama gildir hafni Fjármálaeftirlitið umsækjanda um heimild til að fara með virkan eignarhlut.

Fari hluthafi, sem á svo stóran hlut sem segir í 1. mgr., þannig með hlut sinn að það skaði heilbrigðan eða traustan rekstur félagsins að mati Fjármálaeftirlitsins getur stofnunin ákveðið að hlut þessum fylgi ekki atkvæðisréttur eða lagt fyrir félagið að grípa til viðeigandi ráðstafana eða krefjast sölu hlutarins. Skulu umræddir hlutir ekki teknir með við útreikning á því fyrir hve mikinn hluta atkvæða mætt hafi verið á hluthafafundum.

Kauphöll skal gera opinberlega grein fyrir eignarhaldi á félaginu og breytingum sem verða á því. Jafnframt skal upplýsa um þá aðila sem falla undir 1. mgr. og í hverju áhrif þeirra eru fólgin.

Ráðherra er heimilt að setja með reglugerð nánari ákvæði um efni umsóknar til Fjármálaeftirlitsins um virkan eignarhlut í kauphöll, um mat á hæfi umsækjanda, um afgreiðslu umsóknar, um nýtingu heimildar, um úrræði ef ekki er sótt um leyfi, um úrræði ef umsókn er hafnað, um tilkynningu eiganda um sölu á virkum eignarhlut og um úrræði ef eigandi er ekki hæfur til að fara með virkan eignarhlut.

IV. KAFLI

Aðild að skipulegum verðbréfamarkaði.

19. gr.

Markaðsaðild.

Kauphöll skal setja reglur um aðild að skipulegum verðbréfamarkaði þar sem gerð er grein fyrir þeim skyldum sem hvíla á markaðsaðilum. Skulu reglurnar vera gagnsæjar, hlutlægar og byggðar á jafnræði.

Reglur kauphallar um uppgjör viðskipta skulu tryggja að markaðsaðilar hafi rétt til að tilnefna annað uppgjörskerfi en kauphöllin hefur valið svo framarlega sem nauðsynlegar tengingar og ráðstafanir eru til staðar milli tilnefnds uppgjörskerfis og annarra kerfa og Fjármálaeftirlitið samþykkir að tæknileg skilyrði uppgjörs viðskipta tryggi örugga starfsemi viðkomandi skipulegs verðbréfamarkaðar.

Markaðsaðilar geta orðið fjármálafyrirtæki hérlandis og annars staðar á Evrópska efnahagssvæðinu sem hafa leyfi til að framkvæma fyrirmæli fyrir hönd viðskiptavina eða eiga í viðskiptum fyrir eigin reikning, Seðlabanki Íslands og aðrir seðlabankar á Evrópska efnahagssvæðinu og aðrir aðilar sem:

1. Eru vel til þess hæfir.
2. Hafa fullnægjandi getu til að eiga viðskipti.
3. Fullnægja, þar sem við á, kröfum sem gerðar eru til skipulags.
4. Hafa fullnægjandi fjárráð til að framkvæma þær aðgerðir sem þeim er ætlað að framkvæma.

Um leið og umsókn um aðild að skipulegum verðbréfamarkaði er samþykkt skal það tilkynnt til Fjármálaeftirlitsins. Kauphöll skal jafnframt ársfjórðungslega upplýsa Fjármálaeftirlitið um hverjir eru aðilar að skipulega verðbréfamarkaðnum.

Markaðsaðilar sem ekki eru undir eftirliti Fjármálaeftirlitsins skulu að beiðni þess veita upplýsingar um viðskipti sín á markaðnum.

20. gr.

Niðurfelling aðildarsamnings.

Brjótí aðili að skipulegum verðbréfamarkaði ítrekað eða með vítaskýðum hætti þau skilyrði sem sett eru í aðildarsamningi er kauphöll heimilt að fella samninginn einhliða úr gildi eða beita vægari ráðstöfunum, svo sem tímabundinni stöðvun aðildar að skipulega verðbréfamarkaðnum. Grípi kauphöll til ráðstafana samkvæmt þessari grein skal hún án tafar gera Fjármálaeftirlitinu grein fyrir þeim.

21. gr.

Eftirlit kauphallar með viðskiptum.

Kauphöll skal hafa eftirlit með því að markaðsaðilar starfi eftir lögum, reglum og samþykktum sem um viðskipti á skipulegum verðbréfamarkaði gilda og reka viðeigandi eftirlitskerfi með viðskiptum.

Kauphöll ber að tilkynna Fjármálaeftirlitinu ef grunur eða vitneskja er um að brotið hafi verið gegn lögum, reglugerðum eða öðrum reglum sem gilda um viðskipti á skipulegum verðbréfamarkaði eða að brotið hafi verið gróflega eða ítrekað gegn reglum kauphallarinnar.

Kauphöll skal veita yfirvöldum viðeigandi upplýsingar og aðstoð vegna rannsókna eða saksókna vegna gruns um refsiverða háttsemi sem á sér stað á skipulegum verðbréfamarkaði eða í gegnum markaðskerfi hans.

V. KAFLI

Taka fjármálagerninga til viðskipta o.fl.

22. gr.

Taka fjármálagerninga til viðskipta.

Kauphöll skal setja skýrar og gagnsæjar reglur um töku fjármálagerninga til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði. Reglurnar skulu tryggja að fjármálagerningar sem teknir eru til viðskipta á markaðnum séu þess eðlis að hægt sé að stunda viðskipti með þá á sanngjarnan, skipulegan og skilvirknan hátt og, þegar um er að ræða verðbréf, að viðskiptin með þau séu án takmarkana. Reglurnar skulu jafnframt tryggja að eiginleikar afleiðna geri ráð fyrir eðlilegri verðmyndun og skilvirkum uppgjörsskilyrðum. Áður en kauphöll setur reglur um töku fjármálagerninga til viðskipta eða gerir breytingar á þeim skal hún tilkynna Fjármálaeftirlitinu með fjögurra vikna fyrirvara.

Kauphöll skal, áður en fjármálagerningur er tekinn til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði, ganga úr skugga um að reglur skv. 1. mgr. séu uppfylltar. Jafnframt skal kauphöll ganga úr skugga um, hvað varðar verðbréf, að fyrir liggi staðfest lýsing og að útgefandi uppfylli reglur um upplýsingagjöf.

Kauphöll skal reglulega fara yfir hvort fjármálagerningar uppfylli skilyrði fyrir töku til viðskipta. Kauphöll skal hafa eftirlit með að útgefendur verðbréfa sem tekin hafa verið til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði fylgi reglum um upplýsingaskyldu útgefenda og tryggja aðgang markaðsaðila að slíkum upplýsingum.

Ráðherra skal setja í reglugerð nánari ákvæði um töku fjármálagerninga til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði og um hvaða skilyrði fjármálagerningar þurfa að uppfylla samkvæmt þessari grein.

23. gr.

Taka verðbréfa til viðskipta án samþykkis útgefanda.

Kauphöll er heimilt að taka verðbréf til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði án samþykkis útgefanda ef um er að ræða verðbréf sem tekin hafa verið til viðskipta á öðrum skipulegum verðbréfamarkaði á Evrópska efnahagssvæðinu. Kauphöll skal tilkynna útgefanda um að viðskipti fari fram á markaðnum.

Útgefanda verðbréfa, sem ekki hefur samþykkt töku til viðskipta skv. 1. mgr., er ekki skylt að sinna upplýsingaskyldu gagnvart viðkomandi skipulegum verðbréfamarkaði.

24. gr.

Taka fjármálagerninga úr viðskiptum og tímabundin stöðvun viðskipta.

Kauphöll er heimilt að stöðva tímabundið viðskipti með fjármálagerninga eða taka þá varanlega úr viðskiptum, uppfylli þeir ekki lengur kröfur sem gerðar eru til töku til viðskipta eða ef útgefandi verðbréfa fylgir ekki reglum skipulegs verðbréfamarkaðar, nema líkur væru til þess að slíkar aðgerðir mundu valda fjárfestum verulegu tjóni eða hefðu neikvæð áhrif á trúverðugleika markaðarins.

Útgefandi, sem fengið hefur verðbréf sín tekin til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði, getur óskað eftir því skriflega að verðbréfin verði tekin úr viðskiptum. Skal kauphöll verða við því að fenginni skriflegri greinargerð fyrir þeirri ósk. Kauphöll getur ákveðið að bréfin verði ekki tekin úr viðskiptum ef líkur eru til að það mundi valda fjárfestum verulegu tjóni eða hefði neikvæð áhrif á trúverðugleika markaðarins. Kauphöll getur einnig ákveðið að birta greinargerð útgefanda í heild eða að hluta. Útgefandi getur þó ávallt fengið

verðbréf tekin úr viðskiptum ef þau eru tekin til viðskipta á öðrum skipulegum verðbréfamarkaði.

Kauphöll skal tilkynna opinberlega um tímabundna stöðvun viðskipta og töku úr viðskiptum og senda viðeigandi upplýsingar til Fjármálaeftirlitsins. Fjármálaeftirlitið skal koma upplýsingunum til viðeigandi eftirlitsaðila innan Evrópska efnahagssvæðisins.

25. gr.

Taka verðbréfa kauphalla til viðskipta.

Valdheimildir skv. 22. gr. skulu vera í höndum Fjármálaeftirlitsins þegar kauphöll hér á landi eða í öðru landi innan Evrópska efnahagssvæðisins sækir um töku eigin verðbréfa til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði. Jafnframt skulu valdheimildir skv. 24. gr. vera í höndum Fjármálaeftirlitsins þegar verðbréf samkvæmt þessari grein hafa verið tekin til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði.

26. gr.

Opinber skráning verðbréfa.

Fjármálaeftirlitið getur, að fenginni umsókn frá útgefanda hlutabréfa, heimildarskírteina fyrir hlut eða skuldabréfa, skráð opinberlega viðkomandi verðbréf, ef þau eru tekin til viðskipta eða til stendur að taka þau til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði.

Fjármálaeftirlitið getur með samningi falið kauphöll að annast opinbera skráningu skv. 1. mgr.

Ráðherra setur reglugerð um skilyrði fyrir opinberri skráningu verðbréfa.

VI. KAFLI

Gagnsæi á skipulegum verðbréfamarkaði.

27. gr.

Almennt um gagnsæi.

Til að tryggja eðlilegt gagnsæi skal kauphöll birta upplýsingar um tilboð og viðskipti með þá fjármálagerninga sem teknir eru til viðskipta á skipulega verðbréfamarkaðnum í þeim mæli sem nauðsynlegt er, með tilliti til eðlis og umfangs starfseminnar.

28. gr.

Upplýsingagjöf um tilboð.

Kauphöll skal birta opinberlega verðupplýsingar um kaup- og sölutilboð og umfang tilboða á þeim verðum, fyrir hlutabréf, sem sett eru fram á skipulegum verðbréfamarkaði. Upplýsingarnar skulu birtar samfelld á almennum opnunartíma og vera aðgengilegar almenningi á sanngjörnum viðskiptakjörum.

Veiti kauphöll innmiðlurum aðgang að kerfum sínum til birtingar upplýsinga um tilboð þá skal það gert á sanngjörnum viðskiptakjörum og á jafnræðisgrunni.

Fjármálaeftirlitið getur veitt kauphöll undanþágu frá birtingu upplýsinga um tilboð skv. 1. mgr. á grundvelli eiginleika markaðarins eða tegundar eða stærðar tilboða.

Ráðherra skal setja reglugerð um skyldur til birtingar upplýsinga skv. 1. mgr. og skilyrði fyrir undanþágu frá birtingu upplýsinga skv. 3. mgr. Ráðherra getur sett reglugerð um skyldur kauphalla til að birta upplýsingar um kaup- og sölutilboð og umfang tilboða sem sett eru fram á skipulegum verðbréfamarkaði fyrir aðra fjármálagerninga en hlutabréf.

29. gr.

Upplýsingagjöf um viðskipti.

Kauphöll skal birta opinberlega upplýsingar um verð, umfang og tímasetningu viðskipta sem fara fram með hlutabréf sem tekin hafa verið til viðskipta á skipulegum verðbréfa-markaði. Upplýsingarnar skulu birtar á sanngjörnum viðskiptakjörum og eins nálægt raun-tíma og mögulegt er.

Ef kauphöll veitir fjármálafyrirtæki, sem er skylt að birta upplýsingar um viðskipti samkvæmt lögum um verðbréfavíðskipti, aðgang að því kerfi sem notað er til að birta viðskipta-upplýsingar skv. 1. mgr. skal það gert á sanngjörnum viðskiptakjörum og á jafnræðisgrunni.

Kauphöll er heimilt að setja sér reglur um að tefja skuli birtingu upplýsinga vegna stærðar eða tegundar viðskipta. Reglurnar skulu uppfylla skilyrði reglugerðar skv. 4. mgr. og vera samþykktar fyrir fram af Fjármálaeftirlitinu. Kauphöll skal sjá til þess að markaðsaðilar og fjárfestar séu upplýstir um töfina.

Ráðherra skal setja reglugerð um skyldur til birtingar upplýsinga skv. 1. mgr. og skilyrði fyrir töfum á birtingu upplýsinga skv. 3. mgr. Ráðherra getur sett reglugerð um skyldu kaup-halla til að birta upplýsingar um verð, umfang og tímasetningu viðskipta sem fram fara á skipulegum verðbréfamarkaði með aðra fjármálagerninga en hlutabréf.

VII. KAFLI

Eftirlit.

30. gr.

Fjármálaeftirlitið hefur eftirlit með því að starfsemi kauphalla og skipulegra verðbréfa-markaða sé í samræmi við lög þessi, reglur eða reglugerðir settar samkvæmt þeim, svo og önnur fyrirmæli eða samþykktir sem um starfsemina gilda. Skal Fjármálaeftirlitinu þess vegna heimill aðgangur að öllum gögnum og upplýsingum um starfsemi sem fram fer samkvæmt lögum þessum sem það telur nauðsyn á.

Fjármálaeftirlitið getur krafist hvers konar gagna og upplýsinga frá einstaklingum eða lög-aðilum sem eiga eða hyggjast eignast eða fara með eignarhlut í hlutafélagi sem starfar samkvæmt lögum þessum í því skyni að meta hvort þeir falli undir tilkynningarskyldu skv. 18. gr. og hvort þeir teljist hæfir til að fara með virkan eignarhlut. Fjármálaeftirlitið getur krafist sömu upplýsinga frá einstaklingum eða lögðilum sem hafa selt eignarhlut eða haft milli-göngu um viðskipti með eignarhlut. Lagaákvæði um þagnarskyldu takmarka ekki skyldu til þess að veita upplýsingar og aðgang að gögnum.

Telji Fjármálaeftirlitið að starfsemi samkvæmt lögum þessum sé stunduð án tilskilinna leyfa getur það krafist gagna og upplýsinga hjá viðkomandi aðilum sem nauðsynleg eru til að ganga úr skugga um hvort svo sé. Getur það krafist þess að slíkri starfsemi sé hætt þegar í stað. Jafnframt er því heimilt að birta opinberlega nöfn aðila sem taldir eru bjóða þjónustu án tilskilinna leyfa.

Fjármálaeftirlitinu er heimilt að krefjast þess að viðskipti með fjármálagerninga verði stöðvuð tímabundið eða þeir teknir varanlega úr viðskiptum, uppfylli þeir ekki lengur kröfur sem gerðar eru til töku til viðskipta eða ef útgefandi verðbréfa fylgir ekki reglum skipulegs verðbréfamarkaðar. Fjármálaeftirlitið skal koma upplýsingunum til viðeigandi eftirlitsaðila innan Evrópska efnahagssvæðisins.

Fjármálaeftirlitið skal tilkynna opinberlega um tímabundna stöðvun viðskipta og töku fjár-málagerninga úr viðskiptum. Fjármálaeftirlitið skal koma upplýsingunum til viðeigandi eftir-litsaðila innan Evrópska efnahagssvæðisins.

Ef Fjármálaeftirlitinu berst tilkynning frá eftirlitsstjórnvaldi frá öðru ríki innan Evrópska

efnahagssvæðisins um að eftirlitsstjórnvald hafi stöðvað viðskipti með fjármálagerning eða tekið fjármálagerning varanlega úr viðskiptum á skipulegum verðbréfamarkaði skal Fjármálaeftirlitið ákveða að stöðva viðskipti með sama fjármálagerning á skipulegum verðbréfamarkaði hérlandis nema líkur væru til þess að slíkar aðgerðir mundu valda fjárfestum verulegu tjóni eða hefðu neikvæð áhrif á trúverðugleika markaðarins.

Um eftirlit samkvæmt þessum lögum gilda að öðru leyti ákvæði laga um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi. Heimilt er að beita ákvæðum þeirra laga um dagsektir, féviti og leit og hald á gögnum við upplýsingaöflun og eftirlit samkvæmt þessum lögum.

31. gr.

Telji Fjármálaeftirlitið að kauphöll sem starfar samkvæmt lögum þessum hafi brotið gegn ákvæðum laga þessara, laga um verðbréfaviðskipti eða reglum og reglugerðum settum samkvæmt þeim eða að háttsemi félaga eða stofnana sé að öðru leyti óeðlileg, óheilbrigð eða ótraust skal það veita hlutaðeigandi hæfilegan frest til úrbóta nema brot séu alvarleg.

Í tilefni af brotum samkvæmt lögum þessum er Fjármálaeftirlitinu jafnframt heimilt að krefjast úrbóta án tafar, svo og að leggja tímabundið bann við frekari starfsemi ef sérstakar aðstæður krefjast þess.

Hafi kauphöll ekki sinnt ítrekuðum tilmælum Fjármálaeftirlitsins um úrbætur samkvæmt þessari grein er því heimilt að afturkalla starfsleyfi, sbr. 5. gr.

VIII. KAFLI

Viðurlög.

32. gr.

Stjórnvaldssektir.

Fjármálaeftirlitið leggur stjórnvaldssektir á hvern þann sem brýtur gegn:

1. 1. málsl. 3. gr. um að starfsleyfisfiskild starfsemi skuli ekki stunduð án starfsleyfis,
2. 6. gr. um nafntilgreiningu,
3. 1. mgr. 9. gr. um ábyrgðartryggingu kauphallar,
4. 10. gr. um skyldur kauphallar,
5. 4. mgr. 11. gr. um hæfisskilyrði stjórnar og framkvæmdastjóra,
6. 1. mgr. 12. gr. um þátttöku starfsmanna í atvinnurekstri og viðskipti stjórnenda og starfsmanna kauphallar,
7. 1. mgr. 13. gr. um þagnarskyldu,
8. 16. gr. um endurskoðun og skil ársreiknings til Fjármálaeftirlitsins,
9. 1. mgr. 18. gr. um virkan eignarhlut,
10. 4. mgr. 19. gr. um að tilkynningar um samþykkt á aðildarumsókn að kauphöll skuli sendar Fjármálaeftirlitinu,
11. 2. málsl. 20. gr. um tilkynningarskyldu kauphallar til Fjármálaeftirlits um ráðstafanir sem gerðar eru vegna brota á skilyrðum í aðildarsamningi,
12. 21. gr. um eftirlitsskyldu kauphallar,
13. 4. málsl. 1. mgr. 22. gr. um tilkynningarskyldu kauphallar vegna setningar eða breytinga á reglum um töku fjármálagerninga til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði,
14. 3. mgr. 24. gr. um tilkynningarskyldu um stöðvun viðskipta og töku úr viðskiptum,
15. 28. og 29. gr. um gagnsæi á skipulegum verðbréfamarkaði,
16. sátt milli Fjármálaeftirlitsins og aðila, sbr. 33. gr.

Sektir sem lagðar eru á einstaklinga geta numið frá 10 þús. kr. til 20 millj. kr. Sektir sem lagðar eru á lögaðila geta numið frá 50 þús. kr. til 50 millj. kr. Við ákvörðun sekta skal m.a.

tekið tillit til alvarleika brots, hvað það hefur staðið lengi, samstarfsvilja hins brotlega aðila og hvort um ítrekað brot er að ræða. Ákvarðanir um stjórnvaldssektir skulu teknar af stjórn Fjármálaeftirlitsins og eru þær aðfararhæfar. Sektor renna í ríkissjóð að frádregnum kostnaði við innheimtuna. Séu stjórnvaldssektir ekki greiddar innan mánaðar frá ákvörðun Fjármálaeftirlitsins skal greiða dráttarvexti af fjárhæð sektarinnar. Um ákvörðun og útreikning dráttarvaxta fer eftir lögum um vexti og verðtryggingu.

Stjórnvaldssektum verður beitt óháð því hvort lögbrot eru framin af ásetningi eða gáleysi.

33. gr.

Hafi aðili gerst brotlegur við ákvæði laga þessara eða ákvarðanir Fjármálaeftirlitsins á grundvelli þeirra er Fjármálaeftirlitinu heimilt að ljúka málinu með sátt með samþykki málsaðila, enda sé ekki um að ræða meiri háttar brot sem refsiviðurlög liggja við. Sátt er bindandi fyrir málsaðila þegar hann hefur samþykkt og staðfest efni hennar með undirskrift sinni. Fjármálaeftirlitið setur nánari reglur um framkvæmd ákvæðisins.

34. gr.

Í máli sem beinist að einstaklingi, sem lokið getur með álagningu stjórnvaldssektar eða kærui til lögreglu, hefur maður, sem rökstuddur grunur leikur á að hafi gerst sekur um lögbrot, rétt til að neita að svara spurningum eða afhenda gögn eða muni nema hægt sé að útiloka að það geti haft þýðingu fyrir ákvörðun um brot hans. Fjármálaeftirlitið skal leiðbeina hinum grunaða um þennan rétt.

35. gr.

Heimild Fjármálaeftirlits til að leggja á stjórnvaldssektir samkvæmt lögum þessum fellur niður þegar fimm ár eru liðin frá því að háttsemi lauk.

Frestur skv. 1. mgr. rofnar þegar Fjármálaeftirlitið tilkynnir aðila um upphaf rannsóknar á meintu broti. Rof frests hefur réttaráhrif gagnvart öllum sem staðið hafa að broti.

36. gr.

Það varðar sektum eða fangelsi allt að tveimur árum, liggi þyngri refsing ekki við broti samkvæmt öðrum lögum, að brjóta gegn ákvæðum:

1. 1. málsl. 3. gr. um að starfsleyfis skyld starfsemi skuli ekki stunduð án starfsleyfis,
2. 1. mgr. 12. gr. um þátttöku starfsmanna í atvinnurekstri og viðskipti stjórnenda og starfsmanna kauphallar,
3. 1. mgr. 13. gr. um þagnarskyldu,
4. 16. gr. um endurskoðun og skil ársreiknings til Fjármálaeftirlitsins.

37. gr.

Brot gegn lögum þessum er varða sektum eða fangelsi varða refsingu hvort sem þau eru framin af ásetningi eða gáleysi.

Heimilt er að gera upptækan með dómi beinan eða óbeinan hagnað sem hlotist hefur af broti gegn ákvæðum laga þessara er varða sektum eða fangelsi.

Tilraun til brots eða hlutdeild í brotum samkvæmt lögum þessum er refsiverð eftir því sem segir í almennum hegningarlögum.

38. gr.

Brot gegn lögum þessum sæta aðeins opinberri rannsókn að undangenginni kæru Fjármálaeftirlitsins til lögreglu.

Varði meint brot á lögum þessum bæði stjórnvaldssektum og refsingu metur Fjármálaeftirlitið hvort mál skuli kært til lögreglu eða því lokið með stjórnvaldsákvörðun hjá stofnuninni. Ef brot eru meiri háttar ber Fjármálaeftirlitinu að vísa þeim til lögreglu. Brot telst meiri háttar ef það lýtur að verulegum fjárhæðum, ef verknaður er framinn með sérstaklega víta-verðum hætti eða við aðstæður sem auka mjög á saknæmi brotsins. Jafnframt getur Fjármálaeftirlitið á hvaða stigi rannsóknar sem er vísað máli vegna brota á lögum þessum til opinberrar rannsóknar. Gæta skal samræmis við úrlausn sambærilegra mála.

Með kæru Fjármálaeftirlitsins skulu fylgja afrit þeirra gagna sem grunur um brot er studdur við. Ákvæði IV.–VII. kafla stjórnsýslulaga gilda ekki um ákvörðun Fjármálaeftirlitsins um að kæra mál til lögreglu.

Fjármálaeftirlitinu er heimilt að láta lögreglu og ákærvaldi í té upplýsingar og gögn sem stofnunin hefur aflað og tengjast þeim brotum sem tilgreind eru í 2. mgr. Fjármálaeftirlitinu er heimilt að taka þátt í aðgerðum lögreglu sem varða rannsókn þeirra brota sem tilgreind eru í 2. mgr.

Lögreglu og ákærvaldi er heimilt að láta Fjármálaeftirlitinu í té upplýsingar og gögn sem hún hefur aflað og tengjast þeim brotum sem tilgreind eru í 2. mgr. Lögreglu er heimilt að taka þátt í aðgerðum Fjármálaeftirlitsins sem varða rannsókn þeirra brota sem tilgreind eru í 2. mgr.

Telji ákærandi að ekki séu efni til málshöfðunar vegna ætlaðrar refsiverðrar háttsemi sem jafnframt varðar stjórnsýsluviðurlögum getur hann sent eða endursent málið til Fjármálaeftirlitsins til meðferðar og ákvörðunar.

IX. KAFLI

Gildistaka o.fl.

39. gr.

Í reglugerð er ráðherra heimilt að setja nánari reglur um framkvæmd þessara laga.

40. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. nóvember 2007. Jafnframt falla úr gildi lög nr. 34/1998, um starfsemi kauphalla og skipulegra tilboðsmarkaða.

Ákvæði til bráðabirgða.

Starfandi hlutafélög með starfsleyfi ráðherra til að reka kauphöll eða skipulegan tilboðsmarkað skulu halda starfsleyfi sínu til að reka skipulegan verðbréfamarkað við gildistöku laga þessara.

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta.

Frumvarp þetta er lagt fram samhliða frumvarpi til nýrra laga um verðbréfavíðskipti og frumvarpi til breytinga á lögum um fjármálafyrirtæki og lögum um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi. Frumvarpið miðar að því að koma til framkvæmda hér á landi tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2004/39/EB frá 21. apríl 2004 um markaði fyrir fjármálagerninga og um breytingu á tilskipunum ráðsins 85/611/EBE og 93/6/EBE og tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2000/12/EB og um niðurfellingu á tilskipun ráðsins 93/22/EBE (e. *Markets in Financial Instruments Directive* eða MiFID-tilskipunin). Tilskipunin var birt í Stjórnartíðind-

um EB 30. apríl 2004 og tekin upp í EES-samninginn með ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 65/2005 frá 29. apríl 2005. Tilskipunina ber að innleiða í landslög fyrir 31. janúar 2007 og skulu reglurnar taka gildi 1. nóvember 2007. Frumvarpið byggist í meginatriðum á fyrrnefndri tilskipun en auk hennar var við samningu frumvarpsins höfð hliðsjón af norrænum rétti á sviði fjármálamarkaðar.

Viðskiptaráðherra fól kauphallarnefnd að hafa yfirsýn yfir vinnu við innleiðingu tilskipunarinnar. Í kauphallarnefnd sitja fulltrúar viðskiptaráðuneytisins, Fjármálaeftirlitsins, Kauphallar Íslands, Seðlabanka Íslands, Samtaka banka og verðbréfafyrirtækja, Samtaka fjárfesta, Landssamtaka lífeyrissjóða og Eignarhaldsfélags hlutafélaga. Að beiðni kauphallarnefndar skipaði viðskiptaráðherra vinnuhóp þann 6. október 2004 til að vera nefndinni til aðstoðar við innleiðingu tilskipunarinnar. Í vinnuhópinn voru skipuð Haraldur Örn Ólafsson, iðnaðar- og viðskiptaráðuneyti, formaður, Elín Jónsdóttir, Fjármálaeftirlitinu, Þórólfur Jónsson, Samtökum banka og verðbréfafyrirtækja, og Ragnar Jónasson frá Kauphöll Íslands. Elín Jónsdóttir lét af störfum í nefndinni í apríl 2005 og tók Hlynur Jónsson, Fjármálaeftirlitinu, sæti hennar. Ragnar Jónasson lét af störfum í nefndinni í mars 2006 og tók Árnína Steinunn Kristjánsdóttir, Kauphöll Íslands, sæti hans. Kristinn Arnar Stefánsson lögfræðingur sat einnig fundi nefndarinnar. Þá störfuðu Áslaug Árnadóttir, lögfræðingur í iðnaðar- og viðskiptaráðuneyti, og Eyvindur G. Gunnarsson, lektor við lagadeild Háskóla Íslands, með nefndinni.

Um framhald greinargerðar, athugasemdir við einstakar greinar og fylgiskjal visast til samhljóða þingskjals nr. 1090, 692. mál 133. löggjafarþings, í A-deild Alþt. 2006–2007, bls. 6248–6295.

9. Frumvarp til laga

[9. mál]

um breytingar á lagaákvæðum um fjármálafyrirtæki o.fl.

(Lagt fyrir Alþingi á 134. löggjafarþingi 2007.)

I. KAFLI

Breyting á lögum nr. 161/2002, um fjármálafyrirtæki, með síðari breytingum.

1. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 3. gr. laganna:

- a. 6. tölul. 1. mgr. orðast svo: Viðskipti og þjónusta með fjármálagerninga samkvæmt lögum um verðbréfavíðskipti:
 - a. Móttaka og miðlun fyrirmæla frá viðskiptavinum um einn eða fleiri fjármálagerninga.
 - b. Framkvæmd fyrirmæla fyrir hönd viðskiptavina.
 - c. Eignastýring.
 - d. Fjárfestingarráðgjöf.
 - e. Sölutrygging í tengslum við útgáfu fjármálagerninga og/eða útboð fjármálagerninga.
 - f. Umsjón með útboði fjármálagerninga án sölutryggingar.
 - g. Rekstur markaðstorgs fjármálagerninga (MTF).

b. 3. mgr. orðast svo:

Þrátt fyrir 1. mgr. geta eftirtaldir aðilar sinnt starfsemi skv. a- og b-lið 6. tölul. 1. mgr. án starfsleyfis:

1. Seðlabankar ríkja innan Evrópska efnahagssvæðisins og aðrar opinberar stofnanir sem annast eða hafa afskipti af lánamálum ríkja.
2. Vátryggingafélög.
3. Verðbréfasjóðir, fjárfestingarsjóðir og lífeyrissjóðir sem og vörslufyrirtæki og rekstrarfélög slíkra sjóða.
4. Lögmenn og löggiltir endurskoðendur, enda sé um tilfallandi þjónustu að ræða og hún veitt sem eðlilegur þáttur í viðtækara viðfangsefni á starfssviði þeirra.
5. Aðilar sem veita þjónustu fyrir móðurfélög sín, dótturfélög sín eða fyrir önnur dótturfélög móðurfélags síns.
6. Aðilar sem veita aðeins þjónustu í tengslum við stjórnun á sjóðum starfsmanna um fjárfestingar.
7. Aðilar sem eiga aðeins í viðskiptum fyrir eigin reikning og eru ekki viðskiptavakar eða innmiðlarar.
8. Aðilar sem hafa ekki leyfissskylda starfsemi samkvæmt lögum þessum að meginstarfsemi sinni, metið á samstæðugrunni, og eiga í viðskiptum með fjármálagerninga fyrir eigin reikning eða veita viðskiptavinum meginstarfsemi sinnar þjónustu með hrávörufleiður eða afleiðusamninga skv. d-lið 2. tölul. 2. gr. laga um verðbréfavíðskipti.
9. Aðilar sem veita fjárfestingarráðgjöf sem hluta af þjónustu sem fellur ekki undir lög þessi að öðru leyti svo framarlega sem ekki er greitt sérstaklega fyrir ráðgjöfina.
10. Aðilar sem hafa að meginstarfsemi að versla fyrir eigin reikning með hrávöru eða hrávörufleiður, svo framarlega sem þeir eru ekki hluti af samstæðu sem hefur að meginstarfsemi að veita leyfissskylda starfsemi samkvæmt lögum þessum.

c. Við bætist ný málsgrein, svohljóðandi:

Ráðherra er heimilt að setja í reglugerð nánari ákvæði um undanþágur skv. 3. mgr.

2. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 4. gr. laganna:

- a. 6. tölul. 1. mgr. orðast svo: Verðbréfamíðlun skv. a- og/eða f-lið 6. tölul. 1. mgr. 3. gr.
- b. Við bætist ný málsgrein, svohljóðandi:

Fjármálaeftirlitið veitir kauphöll leyfi til að reka markaðstorg fjármálagerninga (MTF), enda séu uppfyllt ákvæði IV. kafla laga um verðbréfavíðskipti.

3. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 6. gr. laganna:

- a. Við 2. mgr. bætist nýr málslíður, svohljóðandi: Ekki er heimilt að veita starfsleyfi sem tekur eingöngu til viðbótarþjónustu skv. 25. gr.
- b. Við bætist ný málsgrein, svohljóðandi:

Fjármálafyrirtæki skulu tilkynna Fjármálaeftirlitinu um það ef þau uppfylla ekki lengur þau skilyrði sem umsækjendum um starfsleyfi ber að uppfylla við veitingu starfsleyfis.

4. gr.

Á eftir 6. gr. laganna kemur ný grein, 6. gr. a, ásamt fyrirsögn, svohljóðandi:

Aukin starfsemi.

Fjármálafyrirtæki sem hyggst auka starfsemi sína þannig að hún taki til leyfisskyldrar starfsemi eða annarrar starfsemi skv. IV. kafla sem fellur ekki undir starfsleyfi þess skal sækja um leyfi til Fjármálaeftirlitsins til að stunda þá starfsemi.

5. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 14. gr. laganna:

a. 4. og 5. mgr. orðast svo:

Hlutfé verðbréfafyrirtækis sem hefur ekki starfsheimildir til að stunda viðskipti fyrir eigin reikning eða sinna sölutryggingu fjármálagerninga og hefur eina af eftirfarandi starfsheimildum, ásamt því að fara með vörslur fjármuna eða fjármálagerninga viðskiptavinar, skal að lágmarki nema 11 milljónum króna en þó aldrei lægri fjárhæð en sem nemur jafnvirði 125 þúsund evra í íslenskum krónum:

- a. móttöku og miðlun fyrirmæla frá viðskiptavinum um einn eða fleiri fjármálagerninga,
- b. framkvæmd fyrirmæla fyrir hönd viðskiptavina eða
- c. eignastýringu.

Hlutfé verðbréfamiðlunar skal að lágmarki nema 5 milljónum króna en þó aldrei lægri fjárhæð en sem nemur jafnvirði 50 þúsunda evra í íslenskum krónum.

b. Við bætist ný málsgrein, svohljóðandi:

Fjármálaeftirlitinu er heimilt að setja nánari reglur samkvæmt þessari grein.

6. gr.

25. gr. laganna orðast svo:

Starfsemi verðbréfafyrirtækis getur tekið til eftirfarandi þátta í tengslum við viðskipti með fjármálagerninga:

1. Þjónustu:

- a. Móttöku og miðlunar fyrirmæla frá viðskiptavinum um einn eða fleiri fjármálagerninga.
- b. Framkvæmdar fyrirmæla fyrir hönd viðskiptavina.
- c. Viðskipta með fjármálagerninga fyrir eigin reikning.
- d. Eignastýringar.
- e. Fjárfestingarráðgjafar.
- f. Sölutryggingar í tengslum við útgáfu fjármálagerninga og/eða útboð fjármálagerninga.
- g. Umsjónar með útboði fjármálagerninga án sölutryggingar.
- h. Rekstrar markaðstorgs fjármálagerninga (MTF).

2. Viðbótarþjónustu:

- a. Vörslu og stjórnunar í tengslum við einn eða fleiri fjármálagerninga fyrir reikning viðskiptavinar, þ.m.t. vörslu fjármálagerninga og tengdrar þjónustu, svo sem vegna fjármuna eða trygginga.
- b. Veitingar lánsheimilda, ábyrgða eða lána til fjárfestis þannig að hann geti átt viðskipti með einn eða fleiri fjármálagerninga ef verðbréfafyrirtæki sem veitir lánsheimildina eða lánið annast viðskiptin.

- c. Ráðgjafar til fyrirtækja um uppbyggingu eigin fjár, stefnumótun og skyld mál og ráðgjafar og þjónustu varðandi samruna fyrirtækja og kaup á þeim.
- d. Þjónustu í tengslum við sölutryggingu.
- e. Gjalddeyrisþjónustu ef umrædd viðskipti eru liður í fjárfestingarþjónustu.
- f. Fjárfestingarannsóknar og greininga eða annarra forma af almennum ráðleggingum í tengslum við viðskipti með fjármálagerninga.
- g. Þjónustu í tengslum við undirliggjandi eignir afleiðusamninga skv. e- og h-lið 2. tölul. 2. gr. laga um verðbréfavíðskipti þegar þær tengjast þeirri þjónustu sem er veitt skv. 1. og 2. tölul.

Verðbréfafyrirtæki, sem falla undir 4. mgr. 14. gr., með leyfi til að framkvæma fyrirmæli varðandi fjármálagerninga fyrir hönd viðskiptavina er heimilt að varðveita slíka fjármálagerninga fyrir eigin reikning séu eftirfarandi skilyrði uppfyllt:

- a. Slíkar stöður í fjármálagerningum megi einungis rekja til þess að ekki hafi tekist að mæta fyrirmælum viðskiptavina nákvæmlega.
- b. Heildarmarkaðsverðmæti fjármálagerninga samkvæmt þessari málsgrein fari ekki yfir 15% af hlutfé verðbréfafyrirtækisins.
- c. Ákvæði IV. kafla C og X. kafla séu uppfyllt.
- d. Um sé að ræða ráðstafanir til bráðabirgða sem takmarkast við það tímamark sem nauðsynlegt er til að framkvæma fyrirmælin.

Verðbréfafyrirtækjum er heimilt að taka stöður í fjármálagerningum utan veltubókar í því skyni að ávaxta eigið fé verðbréfafyrirtækis. Slíkar stöður teljast ekki til viðskipta í tengslum við þjónustuþætti skv. a-, b- og d-lið 1. tölul. 1. mgr., sbr. 4. mgr. 14. gr.

7. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 26. gr. laganna:

- a. 1. mgr. orðast svo:

Starfsemi verðbréfamiðlunar tekur til milligöngu um kaup eða sölu fjármálagerninga og/eða fjárfestingarráðgjafar um verðbréfavíðskipti þar sem endurgjald kemur fyrir. Verðbréfamiðlun er ekki heimilt að eiga víðskipti fyrir eigin reikning og er einungis heimilt að taka við fjármunum eða verðbréfum víðskiptavina í starfsemi sinni um skamman tíma, enda sé slíkt nauðsynlegt til að ljúka víðskiptum sem fyrirtækið hefur annast milligöngu um.

- b. 2. mgr. fellur brott.

8. gr.

Við 31. gr. laganna bætist ný málsgrein, svohljóðandi:

Fjármálaeftirlitinu er heimilt að krefja útibú erlendra fjármálafyrirtækja með heimild til verðbréfavíðskipta um allar nauðsynlegar upplýsingar til að meta hvort útibúið fylgi við-eigandi reglum um fjárfestavernd og gegnsæi víðskipta.

9. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 52. gr. laganna:

- a. Á eftir orðunum „almennum hegningarlögum“ í 2. málsl. 1. mgr. kemur: samkeppnislögum.
- b. Við bætast tvær nýjar málsgreinar, svohljóðandi:
Stjórnarmenn og framkvæmdastjórnar skipulegs verðbréfamarkaðar teljast hæfir til að stýra markaðstorgi fjármálagerninga (MTF).

Fjármálafyrirtæki skal tilkynna Fjármálaeftirlitinu um skipan og síðari breytingar á félagsstjórn og framkvæmdastjórn og skulu tilkynningunni fylgja fullnægjandi upplýsingar til að hægt sé að meta hvort skilyrðum 1. og 2. mgr. sé fullnægt.

10. gr.

Í stað orðanna „skv. b- og d-lið 1. tölul. 25. gr.“ í 2. mgr. 84. gr. laganna kemur: skv. c- og f-lið 1. tölul. 1. mgr. 25. gr.

11. gr.

92. gr. laganna orðast svo:

Verði endurskoðandi var við verulega ágalla í rekstri eða atriði er varða innra eftirlit, greiðslutryggingar útlána, önnur atriði sem veikt geta fjárhagsstöðu hlutaðeigandi fyrirtækis eða atriði sem leiða til þess að hann mundi synja um áritun eða gera fyrirvara, svo og ef endurskoðandi hefur ástæðu til að ætla að lög, reglugerðir eða reglur sem gilda um fyrirtækið hafi verið brotnar, skal endurskoðandi gera stjórn þess og Fjármálaeftirlitinu viðvart. Þetta á einnig við um sambærileg atriði sem endurskoðandi fær vitneskju um við framkvæmd endurskoðunarstarfa hjá fyrirtæki sem er í nánum tengslum við hlutaðeigandi fjármálafyrirtæki, sbr. 2. mgr. 18. gr.

Tilkynning endurskoðanda skv. 1. mgr. felur ekki í sér brot gegn þagnarskyldu hvort sem hún er reist á lögum eða samningi. Skal tilkynnandi ekki sæta neins konar ábyrgð vegna tilkynningarinnar.

12. gr.

Við 108. gr. laganna bætast tvær nýjar málsgreinar, svohljóðandi:

Ef Fjármálaeftirlitið hefur rökstudda ástæðu til að ætla að erlent fjármálafyrirtæki með starfsemi hérlandis, hvort sem er með eða án útibús, brjóti gegn ákvæðum laga þessara eða annarra laga skal Fjármálaeftirlitið gera lögbæru yfirvaldi í heimaríkinu aðvart, enda sé um að ræða brot gegn ákvæðum sem Fjármálaeftirlitinu er ekki falið eftirlit með sem gistiríki. Reynist ráðstafanir lögbærs yfirvalds í heimaríkinu ófullnægjandi til að stöðva ólögmæta háttsemi fyrirtækisins getur Fjármálaeftirlitið, eftir að hafa upplýst lögbært yfirvald heimaríkisins, gert nauðsynlegar ráðstafanir til að vernda fjárfesta og heilbrigða starfsemi fjármálamarkaða hérlandis. Í þessu felst m.a. heimild til að koma í veg fyrir að hið brotlega fyrirtæki stundi frekari viðskipti hérlandis. Framkvæmdastjórn Evrópusambandsins skal tilkynnt um slíkar ráðstafanir án tafar.

Ef Fjármálaeftirlitið staðreynir að útibú erlends fjármálafyrirtækis sem hefur starfsemi hérlandis hefur gerst brotlegt gegn ákvæðum ákvæðum þessara laga eða annarra laga sem Fjármálaeftirlitinu er falið eftirlit með sem gistiríki skal Fjármálaeftirlitið krefjast þess að umræddri háttsemi sé hætt þegar í stað. Verði útibúið ekki við þeim kröfum skal Fjármálaeftirlitið grípa til nauðsynlegra ráðstafana til að koma í veg fyrir hina ólögmætu háttsemi. Fjármálaeftirlitið skal tilkynna lögbæru yfirvaldi heimaríkisins um þær ráðstafanir. Haldi útibúið engu síður áfram hinni ólögmætu háttsemi skal Fjármálaeftirlitið, eftir að hafa tilkynnt lögbæru yfirvaldi heimaríkis, grípa til nauðsynlegra ráðstafana til að koma í veg fyrir umrædda háttsemi eða beita viðeigandi viðurlögum og, eftir því sem kann að reynast nauðsynlegt, koma í veg fyrir að hið brotlega fyrirtæki stundi frekari viðskipti hérlandis. Framkvæmdastjórn Evrópusambandsins skal tilkynnt um slíkar ráðstafanir án tafar.

13. gr.

Í stað orðanna „93/22/EBE um fjárfestingarþjónustu á sviði verðbréfavíðskipta“ kemur: 2004/39/EB um markaði með fjármálagerninga.

II. KAFLI

Breyting á lögum nr. 87/1998, um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi, með síðari breytingum.

14. gr.

8. tölul. 1. mgr. 2. gr. laganna orðast svo: kauphalla, skipulagðra verðbréfamarkaða og markaðstorga fjármálagerninga (MTF).

III. KAFLI

Innleiðing og gildistaka.

15. gr.

Innleiðing.

Lög þessi fela í sér innleiðingu á tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2004/39/EB frá 21. apríl 2004 um markaði fyrir fjármálagerninga og um breytingu á tilskipunum ráðsins 85/611/EBE og 93/6/EBE og tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2000/12/EB og um niðurfellingu á tilskipun ráðsins 93/22/EBE eins og hún var tekin upp í samninginn um Evrópska efnahags-svæðið með ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 65/2005 frá 29. apríl 2005.

16. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. nóvember 2007.

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta.

Frumvarp þetta miðar að því að koma til framkvæmda hér á landi tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2004/39/EB frá 21. apríl 2004 um markaði fyrir fjármálagerninga og um breytingu á tilskipunum ráðsins 85/611/EBE og 93/6/EBE og tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2000/12/EB og um niðurfellingu á tilskipun ráðsins 93/22/EBE (e. Markets in Financial Instruments Directive eða MiFID-tilskipunin). Tilskipunin var birt í Stjórnartíðindum EB 30. apríl 2004. Tilskipunin var tekin upp í EES-samninginn með ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 65/2005 frá 29. apríl 2005. Tilskipunin átti að vera innleidd í landslög fyrir 31. janúar 2007, en reglurnar eiga að taka gildi 1. nóvember 2007. Samhliða frumvarpinu eru lögð fram tvö önnur frumvörp vegna innleiðingar tilskipunarinnar. Annars vegar frumvarp til kauphallarlaga og hins vegar frumvarp til laga um verðbréfavíðskipti.

Frumvarpið byggist í meginatriðum á fyrrnefndri tilskipun en auk hennar var við samningu frumvarpsins höfð hliðsjón af norrænum rétti á sviði fjármálamarkaðar.

Víðskiptaráðherra fól kauphallarnefnd að hafa yfirsýn yfir vinnu við innleiðingu tilskipunarinnar. Í kauphallarnefnd sitja fulltrúar víðskiptaráðuneytisins, Fjármálaeftirlitsins, Kauphallar Íslands, Seðlabanka Íslands, Samtaka banka og verðbréfafyrirtækja, Samtaka fjárfesta, Landssamtaka lífeyrissjóða og Eignarhaldsfélags hlutafélaga. Að beiðni kauphallarnefndar skipaði víðskiptaráðherra vinnuhóp 6. október 2004 til að vera nefndinni til aðstoðar við innleiðingu tilskipunarinnar. Í vinnuhópinn voru skipuð Haraldur Örn Ólafsson, iðnaðar- og víðskiptaráðuneyti, formaður, Elín Jónsdóttir, Fjármálaeftirlitinu, Þórólfur Jónsson, Samtökum banka og verðbréfafyrirtækja, og Ragnar Jónasson frá Kauphöll Íslands. Elín Jónsdóttir lét af störfum í nefndinni í apríl 2005 og tók Hlynur Jónsson, Fjármálaeftirlitinu, sæti hennar. Ragnar Jónasson lét af störfum í nefndinni í mars 2006 og tók Árnína Steinunn Kristjáns-

dóttir, Kauphöll Íslands, sæti hans. Einnig starfaði Áslaug Árnadóttir, lögfræðingur í iðnaðar- og viðskiptaráðuneyti, og Þórarinn Þorgeirsson lögmaður með nefndinni við gerð frumvarpsins.

Um framhald greinargerðar, athugasemdir við einstakar greinar og fylgiskjal vísast til samhljóða þingskjals nr. 1088, 690. mál 133. löggjafarþings, í A-deild Alþt. 2006–2007, bls. 6083–6105

10. Frumvarp til laga

[10. mál]

um breytingu á lögum um þingsköp Alþingis, nr. 55/1991, sbr. lög nr. 74/1992, 102/1993 og 68/2007.

Flm.: Arnbjörg Sveinsdóttir, Lúðvík Bergvinsson.

1. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 13. gr. laganna:

- a. 2. tölul. 1. mgr. orðast svo: Efnahags- og skattanefnd; og jafnframt bætist nýr töluliður við sömu málsgrein, í stafrófsröð, svohljóðandi: Viðskiptanefnd.
- b. 3. tölul. 1. mgr. orðast svo: Félags- og tryggingamálanefnd; og 5. tölul. sömu málsgreinar orðast svo: Heilbrigðisnefnd.
- c. 7. tölul. 1. mgr. fellur brott og jafnframt orðast 10. tölul., er verður 9. tölul., sömu málsgreinar svo: Sjávarútvegs- og landbúnaðarnefnd.

2. gr.

Í stað orðanna „efnahags- og viðskiptanefndar“ í 3. málsl. 2. mgr. 25. gr. laganna kemur: efnahags- og skattanefndar, og í stað orðanna „Efnahags- og viðskiptanefnd“ í 5. málsl. sömu málsgreinar kemur: Efnahags- og skattanefnd.

3. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Greinargerð.

Frumvarp til breytingar á lögum um þingsköp Alþingis, nr. 55/1991, með síðari breytingum, er hér lagt fram til samræmis við frumvarp til laga um breytingu á lögum um Stjórnarráð Íslands, nr. 73/1969, sem þingsflokkar stjórnarflokkanna hafa sameinast um að flutt verði og ráðgera að verði afgreitt á þessu þingi. Með breytingum á þeim lögum verða ráðuneyti sameinuð og breytingar gerðar á heitum ráðuneyta vegna tilfærslu á málaflokkum milli þeirra. Skipan og heiti fastanefnda Alþingis hafa tekið mið af heitum ráðuneyta og skiptingu málaflokka milli þeirra og er í 1. mgr. 23. gr. þingskapa kveðið á um að vísa skuli frumvörpum, þingsályktunartillögum og skýrslum til nefnda eftir efni þeirra og hafa um það hliðsjón af skiptingu málefna í Stjórnarráðinu. Þingnefndir eru samkvæmt nýlegum breytingum á þingsköpum kosnar fyrir allt kjörtímabilið og því mikilvægt að nefndaskipan liggi fyrir þegar í upphafi kjörtímabils og miðist við það hvernig skipan Stjórnarráðsins er ætlað að verða. Með

Þessu frumvarpi verður því samræmi milli heita ráðuneyta og fastanefnda þingsins og mála-flokka.

11. Frumvarp til laga

[11. mál]

um breytingu á lögum um almannatryggingar og lögum um málefni aldraðra.

(Lagt fyrir Alþingi á 134. löggjafarþingi 2007.)

I. KAFLI

Breyting á lögum nr. 100/2007, um almannatryggingar.

1. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 16. gr. laganna:

- a. Við 1. málsl. b-liðar 2. mgr. bætist: sbr. þó 4. mgr.
- b. Við 3. mgr. bætist nýr málslíður er orðast svo: Þá teljast ekki til tekna atvinnutekjur 70 ára og eldri þegar um er að ræða ellilífeyri skv. 17. gr. eða vasapeninga skv. 48. gr.
- c. Við 4. mgr. bætist nýr málslíður er orðast svo: Þá teljast ekki til tekna atvinnutekjur ellilífeyrisþega 70 ára og eldri.

II. KAFLI

Breyting á lögum nr. 125/1999, um málefni aldraðra, með síðari breytingum.

2. gr.

Við 2. mgr. 26. gr. laganna bætist nýr málslíður er orðast svo: Þá teljast ekki til tekna atvinnutekjur vistmanna 70 ára og eldri.

3. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. júlí 2007.

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta.

Frumvarp þetta er flutt í samræmi við ákvæði í stefnuyfirlýsingu ríkisstjórnarinnar frá 27. maí 2007 um bættan hag aldraðra og öryrkja. Í stefnuyfirlýsingunni er lögð áhersla á að styrkja stöðu aldraðra og öryrkja með því að draga úr tekjutengingum og skerðingum bóta í almannatryggingakerfinu. Þar segir m.a. að tekjutenging launatekna 70 ára og eldri við lífeyri almannatrygginga skuli að fullu afnumin. Frumvarpið gerir ráð fyrir að atvinnutekjur ellilífeyrisþega og vistmanna 70 ára og eldri hafi ekki áhrif á fjárhæð ellilífeyris, tekjutryggingar, vasapeninga og vistunarframlags frá Tryggingastofnun ríkisins, einnig að atvinnutekjur vistmanna 70 ára og eldri hafi ekki áhrif á greiðsluþátttöku þeirra í dvalarkostnaði á dvalar- og hjúkrunarheimilum.

Með frumvarpi þessu er verið að stíga eitt skref af mörgum í átt að þeim vilja ríkisstjórnarinnar að styrkja stöðu aldraðra og öryrkja að því er varðar bætur almannatrygginga. Til viðbótar því sem felst í frumvarpi þessu segir í stefnuyfirlýsingu ríkisstjórnarinnar að unnið verði að einföldun almannatryggingakerfisins og að samspil skatta, tryggingabóta, greiðslna úr lífeyrissjóðum og atvinnutekna einstaklinga verði skoðað sérstaklega til að tryggja meiri sanngirni og hvetja til tekjuöflunar og sparnaðar. Enn fremur segir í stefnuyfirlýsingunni að dregið verði úr tekjutengingum og skerðingum bóta í almannatryggingakerfinu, m.a. að

skerðing tryggingabóta vegna tekna maka verði afnumin og að skoðað verði hvort undan-skilja megi hluta af lífeyrissjóðstekjum eldri borgara skerðingum í almannatryggingakerfinu. Þá segir að stefnt verði að hækkun frítekjumarks vegna atvinnutekna fyrir aldurshópin 67 til 70 ára og að almennt skerðingarhlutfall í almannatryggingakerfinu lækki í 35%. Að lokum segir í stefnuyfirlýsingu ríkisstjórnarinnar að stefnt skuli að því að ríkissjóður tryggi ellilífeyrisþegum lífeyri að lágmarki 25.000 kr. á mánuði frá lífeyrissjóði og mun frumvarp þess efnis verða lagt fram á haustþingi 2007.

Frumvarp þetta breytir ákvæðum 16. gr. laga nr. 100/2007, um almannatryggingar, og 26. gr. laga nr. 125/1999, um málefni aldraðra. Í þessum ákvæðum eru skilgreindar þær tekjur sem lagðar eru til grundvallar við útreikning á fjárhæð ellilífeyris, tekjutryggingar, vistunarframlags, vasapeninga og greiðsluþátttöku vistmanna. Þar segir að tekjur ellilífeyrisþega og vistmanna af atvinnu skuli hafa áhrif við útreikning á fjárhæðum þessara bóta og greiðsluþátttöku. Með frumvarpinu er gert ráð fyrir undantekningu að því er varðar atvinnutekjur ellilífeyrisþega og vistmanna sem eru 70 ára eða eldri. Munu atvinnutekjur þeirra frá 1. júlí 2007 ekki hafa áhrif á útreikning ellilífeyris, tekjutryggingar, vasapeninga og vistunarframlags frá Tryggingastofnun ríkisins og greiðsluþátttöku vistmanna í dvalarkostnaði á stofnunum fyrir aldraða, sbr. 1. og 2. gr. frumvarpsins.

Fylgiskjal.

*Fjármálaráðuneyti,
fjárlagaskrifstofa:*

Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 100/2007, um almannatryggingar, og lögum nr. 125/1999, um málefni aldraðra.

Markmiðið með frumvarpinu er að bæta hag ellilífeyrisþega með því að draga úr vægi viðmiðunartekna gagnvart greiðslum lífeyristrygginga. Með frumvarpinu er lagt til að atvinnutekjur þeirra sem eru 70 ára og eldri hafi ekki áhrif á greiðslur lífeyristrygginga. Þetta verður nánar útfært í reglugerð.

Áætlað er að árlegur kostnaður við frumvarpið verði á bilinu 560–700 m.kr. Kostnaðarbilið felst m.a. í þeirri óvissu um hversu margir gætu sótt um greiðslur frá Tryggingastofnun sem annars hefðu ekki átt rétt á þeim. Í kostnaðarmatinu er reiknað með að atvinnutekjur 70 ára og eldri hafi hvorki áhrif á eigin lífeyrisgreiðslur né hugsanlegar lífeyrisgreiðslur maka frá Tryggingastofnun. Þar sem gert er ráð fyrir að lögin taki gildi 1. júlí 2007 má gera ráð fyrir að um það bil helmingur af áætluðum kostnaði falli til á þessu ári.

12. Breytingartillaga**[10. mál]**

við frv. til l. um breyt. á l. um þingsköp Alþingis, nr. 55/1991, sbr. lög nr. 74/1992, 102/1993 og 68/2007.

Frá Sturlu Böðvarssyni.

Á eftir 2. gr. komi ný grein, svohljóðandi:

Við 66. gr. laganna, sbr. 25. gr. laga nr. 68/2007, bætist ný málsgrein, svohljóðandi:

Við atkvæðagreiðslu með rafeindabúnaði, svo og nafnakall, er þingmanni heimilt að gera stutta grein fyrir atkvæði sínu. Slík greinargerð má þó eigi taka lengri tíma en eina mínútu.

Greinargerð.

Við breytingar á þingsköpum á nýafstöðnu þingi féll brott af misgáningi lokamálsgrein 66. gr. laganna og er því lagt til að hún bætist við að nýju efnislega óbreytt.

13. Nefndarálit**[10. mál]**

um frv. til l. um breyt. á l. um þingsköp Alþingis, nr. 55/1991, sbr. lög nr. 74/1992, 102/1993 og 68/2007.

Frá meiri hluta allsherjarnefndar.

Nefndin hefur fjallað um málið. Meiri hluti nefndarinnar styður frumvarpið á þeim forsendum sem koma fram í greinargerð og telur að hægt sé að afgreiða frumvarpið óháð öðrum málum sem lögð hafa verið fram. Meiri hlutinn leggur áherslu á að afgreiðslu frumvarpsins verði hraðað svo að unnt verði að kjósa fastanefndir í samræmi við efni þess svo fljótt sem auðið er.

Nefndin gerir ekki breytingartillögu við ákvæði frumvarpsins og styður þau óbreytt en leggur jafnframt stuðning við breytingartillögu Sturlu Böðvarssonar, forseta Alþingis, sem lögð var fram á sérstöku þingskjali (þskj. 12).

Meiri hluti nefndarinnar leggur til að frumvarpið verði **samþykkt** með framangreindri breytingu.

Alþingi, 4. júní 2007.

Birgir Ármannsson,
form., frsm.

Ágúst Ólafur Ágústsson.

Ellert B. Schram.

Karl V. Matthíasson.

Arnbjörg Sveinsdóttir.

Sigurður Kári Kristjánsson.

14. Nefndarálit**[10. mál]**

um frv. til l. um breyt. á l. um þingsköp Alþingis, nr. 55/1991, sbr. lög nr. 74/1992, 102/1993 og 68/2007.

Frá l. minni hluta allsherjarnefndar.

Frumvarpið felur í sér breytingu á lögum um þingsköp Alþingis og eru flutningsmenn frumvarpsins eingöngu þingflokksformenn stjórnarmeirihlutans. Áratugahefð er fyrir því á Alþingi að leitað sé eftir samkomulagi allra þingflokka og mynduð þverpólitísk samstaða um breytingar á lögum um þingsköp Alþingis. Sú hefð hefur nú verið rofin og því blað verið brotið í sögu löggjafarþingsins.

Fyrsti minni hluti allsherjarnefndar gagnrýnir vinnubrögð meiri hluta nefndarinnar og bendir á að þau eru í hróplegu ósamræmi við yfirlýsingar formanna ríkisstjórnaflokkanna og stefnuyfirlýsingu ríkisstjórnarinnar, en í henni segir: „Ríkisstjórnin mun leitast við að eiga gott samstarf við alla flokka á Alþingi og standa vörð um sjálfstæði Alþingis og eftirlitshlutverk þess.“

Í fyrsta lagi telur l. minni hluti að vinna eigi að málinu og skoða frumvarpið samhliða frumvarpi um breytingu á lögum um Stjórnarráð Íslands, (1. mál, þskj. 1) eða afgreiða eigi það frumvarp á undan því frumvarpi sem hér um ræðir.

Í öðru lagi telur l. minni hluti óforsvaranlegt annað en fjallað verði sameiginlega um frumvörpin með venjubundnum hætti, þau send til umsagnar fagaðila og hagsmunasamtaka, þar á meðal stéttarfélaga starfsmanna. l. minni hluti mótmælir sérstaklega þeim ámælisverðu vinnubrögðum meiri hlutans að ljúka umfjöllun um málið á einum stuttum nefndarfundi í kvöldmatarhléi, hafna öllum óskum um eðlilega þinglega meðferð og taka málið órannsakað úr nefnd með afli atkvæða meiri hlutans.

Í þriðja lagi vill l. minni hluti árétta að endanleg verkefnaskipting á milli ráðuneyta er enn óljós með öllu og forsendur málsins allar í þoku eins og það ber að Alþingi. Framkvæmdarvaldið er hér að leggja til að Alþingi breyti starfsskipulagi sínu fyrir fram á grundvelli áforma ríkisstjórnar um breytta verkaskiptingu innan stjórnarráðsins. Litlar sem engar upplýsingar fást um hvað felst í samkomulagi stjórnarflokkanna eða hvað á eftir að semja um og því óeðlilegt að Alþingi breyti sínu skipulagi án þess að efnisleg niðurstaða um færslu á viðfangsefnum milli ráðuneyta hafi verið útkljáð. Hið eina rétta er því að kjósa á sumarpingi í fastanefndir Alþingis samkvæmt gildandi þingskapalögum, eins og stjórnarandstaðan lagði til að gert yrði á þingsetningardegi, en taka svo til skoðunar breytingar á þingskapalögum og nefndatilhögun á Alþingi þegar endanleg niðurstaða liggur fyrir um breytta verkaskiptingu innan stjórnarráðsins. Röksemdafærslan fyrir þessu blasir við þar sem fram kemur í greinargerð frumvarpsins: „Skipan og heiti fastanefnda Alþingis hafa tekið mið af heitum ráðuneyta og skiptingu málaflokka milli þeirra og er í l. mgr. 23. gr. þingskapa kveðið á um að vísa skuli frumvörpum, þingsályktunartillögum og skýrslum til nefnda eftir efni þeirra og hafa um það hliðsjón af skiptingu málefna í Stjórnarráðinu“, og: „Með þessu frumvarpi verður því samræmi milli heita ráðuneyta og fastanefnda þingsins og málaflokka.“ Með vinnubrögðum meiri hlutans er verið að breyta skipan fastanefnda Alþingis áður en ljóst er hver heiti ráðuneyta verða og skipting málaflokka milli þeirra og þannig farið þvert gegn greinargerð frumvarpsins og eðlilegum vinnubrögðum.

Í ljósi þess sem að framan greinir flytur l. minni hluti eftirfarandi tillögu að

RÖKSTUDDRI DAGSKRÁ:

Í ljósi þess að frumvarpið er vanreifað og fékk enga skoðun í þingnefnd, ekki hefur verið leitað samstöðu um efni þess með hefðbundnum hætti þó þingskapalög eigi í hlut og áform ríkisstjórnarinnar um breytingar á verkaskiptingu innan stjórnarráðsins eru enn mjög óljós samþykkir Alþingi að **vísa málinu frá** og taka fyrir næsta mál á dagskrá.

Alþingi, 5. júní 2007.

Atli Gíslason,
frsm.

Siv Friðleifsdóttir.

15. Nefndarálit

[10. mál]

um frv. til l. um breyt. á l. um þingsköp Alþingis, nr. 55/1991, sbr. lög nr. 74/1992, 102/1993 og 68/2007.

Frá 2. minni hluta allsherjarnefndar.

Nauðsynlegt hefði verið að fara eftir gildandi lögum um þingsköp og kjósa starfsnefndir Alþingis í samræmi við þau. Þeir þingmenn sem styðja ríkisstjórnina, aukinn meiri hluti þingmanna, kaus að samþykkja afbrigði frá þingskapalögum, en með því var lokað fyrir það skotið að kosið væri í nokkrar starfsnefndir Alþingis. Sú afstaða meiri hlutans var óeðlileg. Þar sem meiri hluti þingsins neytti þessa aflsmunar eru engar þingnefndir starfandi í mörgum mikilvægum málaflokkum. Engin starfsnefnd þingsins um sjávarútvegsmál, landbúnaðarmál, viðskiptamál eða heilbrigðismál hefur verið kjörin.

Það er mat okkar í Frjálslynda flokknum að brýnt sé að kjósa í framangreindar starfsnefndir Alþingis sem allra fyrst. Af hálfu talsmanna flokksins á Alþingi hefur ítrekað verið reynt að fá starfsnefndir þingsins kosnar samkvæmt þingsköpum en án árangurs. Hvað svo sem líður efnislegum andmælum gegn þeim starfsaðferðum sem viðhafðar hafa verið af stjórnarflokkunum þá eru þær staðreynd og viðfangsefnið nú er að fá sem fyrst virkar starfsnefndir þingsins í þeim mikilvægu málaflokkum sem að framan greinir. Það er ekki vansalaust fyrir Alþingi að mikilvægar starfsnefndir þingsins séu ekki starfandi. Ábyrgð á því bera stjórnarflokkarnir. Það er hins vegar skylda þingsins að bæta úr svo fljótt sem verða má.

Þrátt fyrir efnisleg mótmæli gegn vinnubrögðum meiri hlutans telur 2. minni hluti það svo miklu máli skipta að starfsnefndir þingsins séu kjörnar og taki til starfa að mælt er með samþykkt frumvarpsins.

Alþingi, 5. júní 2007.

Jón Magnússon.

16. Tillaga til þingsályktunar [12. mál]

um aðgerðaáætlun til fjögurra ára til að styrkja stöðu barna og ungmenna.

(Löggjafarþingi á 134. löggjafarþingi 2007.)

Alþingi ályktar að samþykkja eftirfarandi aðgerðaáætlun til fjögurra ára, fyrir árin 2007–2011, til að styrkja stöðu barna og ungmenna og fjölskyldna þeirra hér á landi. Aðgerðirnar byggjast meðal annars á rétti þeirra eins og hann er skilgreindur í barnasáttmála Sameinuðu þjóðanna.

I. Almennar aðgerðir og samráð.

Til að stuðla að samræmingu og eftirfylgni aðgerða í þágu barna og barnafjölskyldna á vettvangi Stjórnarráðsins skal skipaður samráðshópur fulltrúa félagsmála-, heilbrigðis- og tryggingamála-, dóms- og kirkjumála-, fjármála- og menntamálaráðherra. Skal formaður hópsins skipaður af félagsmálaráðherra.

Samráðshópurinn skal yfirfara tilmæli barnaréttarnefndar Sameinuðu þjóðanna frá janúar 2003 varðandi framkvæmd barnasáttmálans á Íslandi, tilmæli ráðherranefndar Evrópuráðsins frá 2006 til aðildarríkja um stefnu til eflingar foreldrahæfni og drög að samningi Evrópuráðsins um vernd barna gegn kynferðislegri misbeitingu og kynferðisofbeldi. Skal samráðshópurinn gera tillögur um með hvaða hætti skuli bregðast við þessum alþjóðasamþykktum til að treysta stöðu barna og styrkja foreldra í uppeldishlutverki sínu.

Jafnframt verði á samráðsvettvangi ríkisins, aðila vinnumarkaðarins og sveitarfélaga mót- aðar tillögur um aðgerðir til að samræma vinnu og fjölskylduábyrgð og þjónustu við barnafjölskyldur. Einkum verði litið til þess hvernig tryggja meggi að fyrirtæki setji sér fjölskyldustefnu, stytta vinnutíma og geri vinnutíma sveigjanlegri og hvernig unnt sé að tryggja að foreldrar geti betur sinnt börnum sínum, til dæmis vegna veikinda þeirra eða fötlunar.

Í því skyni að tryggja hag barna og ungmenna sem best verði unnið að framkvæmd einstakra verkefna á vegum viðkomandi ráðuneyta og skal þá sérstaklega byggt á eftirfarandi aðgerðum:

II. Aðgerðir er bæta afkomu barnafjölskyldna.

1. Afkoma barnafjölskyldna verði bætt, meðal annars með hækkun barnabóta tekjulágna fjölskyldna.
2. Tannvernd barna verði bætt með gjaldfrjálstu eftirliti, forvarnaaðgerðum og auknum niðurgreiðslum á tannviðgerðum barna. Skal höfð hliðsjón af niðurstöðum MUNNÍS-rannsóknarinnar og markmiðum gildandi heilbrigðisáætlunar.
3. Nemendur í framhaldsskólum skulu njóta stuðnings til kaupa á bókum og öðrum námsgögnum.
4. Skipuð verði nefnd er fjalli um stöðu einstæðra og forsjárlausra foreldra og réttarstöðu barna þeirra.

III. Aðgerðir í þágu barna, ungmenna og foreldra og stuðningur í uppeldisstarfi.

1. Fæðingarorlof verði lengt í áföngum á kjörtímabilinu.
2. Unnið skal að því að foreldrum standi til boða uppeldisráðgjöf og þjálfun í foreldrafærni með sérstökum námskeiðum sem hæfi mismunandi æviskeiðum í lífi barnsins. Einkum skal leggja áherslu á fræðslu og ráðgjöf fyrir foreldra fyrsta barns, foreldra barna á ung-

lingsaldri og foreldra barna með sérþarfir. Miðað skal við að þessi ráðgjöf og þjónusta standi foreldrum til boða óháð búsetu og að hún skuli skipulögð í tengslum við starfsemi heilsugæslustöðva, skóla og/eða félagsþjónustu sveitarfélaga.

3. Stefnt verði að því að starfsfólk í ungbarnaeftirliti, leikskóla, grunnskóla og framhaldsskóla eigi kost á þjálfun til að geta miðlað þekkingu til foreldra í uppeldismálum, þ.m.t. ráðgjöf vegna hegðunarerfiðleika barna.

IV. Almennar forvarnaaðgerðir.

1. Áhersla verði lögð á heilsuefningu barna og ungmenna í samfélaginu, meðal annars með því að auka hreyfingu og bæta næringu og fæðuval barna og ungmenna. Lögð verði áhersla á fræðslu um offitu og forvarnir gegn ofþyngd og bætt úrræði til meðferðar. Aðgengi barna og ungmenna að hollum mat í leik og starfi verði aukið.
2. Stuðlað verði að reyklusu umhverfi barna og ungmenna og forvörnum gegn reykingum verður áfram sinnt vel. Ungmennum verður veitt víðeigandi fræðsla um áhrif og afleiðingar áfengisneyslu ekki síður en ólöglegra vímuefna í samræmi við lögbundna fræðslu um tóbaksvarnir í grunnskólum auk þess sem hugað verði að aðgengi ungmenna undir lögaldri að áfengi.
3. Beitt verði forvörnum í vaxandi mæli til þess að bæta heilsu og líðan barna og ungmenna. Sérstök áhersla verði lögð á almennar forvarnir og fræðslu í samfélaginu er varða andlega og félagslega líðan. Þetta verði gert með því að leggja aukna áherslu á geðrækt, meðal annars á hollar tómstundir og uppbyggilega nýtingu frítíma og samveru fjölskyldunnar við leik og störf. Stefnt verði að því, í samvinnu við frjáls félagasamtök og sveitarfélög, að bæta aðgengi allra barna og ungmenna að íþróttum og félagsstarfi, ekki síst þeirra einstaklinga er búa við veikan fjárhag.

V. Aðgerðir í þágu barna og ungmenna með geðraskanir og þroskafrávik og langveikra barna.

1. Fyrirkomulag þjónustu við börn með geðraskanir og þroskafrávik verði skoðað með sérstakri áherslu á skipulag vegna greiningar og mats á þörfum fyrir úrræði. Leitað verði leiða til að efla sérhæft samstarf á milli ólíkra þjónustuaðila og stjórnsýslustiga og auka samvinnu allra þeirra er koma að því að veita eða nota þessa þjónustu.
2. Lokið verði úttekt á skipulagi fyrsta stigs heilbrigðisþjónustu á mismunandi landsvæðum við börn og ungmenni með geð- og hegðunarraskanir. Á grundvelli úttektarinnar verði teknar ákvarðanir um skipulag samstarfs þar sem skýrt verður kveðið á um ábyrgð veitenda þjónustunnar gagnvart notendum hennar.
3. Þegar verði gripið til sérstakra aðgerða í því skyni að vinna á biðlistum eftir þjónustu barna- og unglingageðdeildar Landspítala – háskólasjúkrahúss. Framkvæmdastjórn Landspítala – háskólasjúkrahúss verði meðal annars falið að vinna að því verkefni þannig að betra jafnvægi náist milli eftirspurnar og framboðs á þjónustu.
4. Áhersla verði lögð á að efla eftirfylgni með börnum og ungmennum með geðraskanir á vegum heilsugæslunnar, skóla og sveitarfélaga að lokinni útskrift af göngudeild og legudeild barna- og unglingageðdeildar Landspítala – háskólasjúkrahúss.
5. Þegar í stað verði gripið til sérstakra aðgerða til að vinna á biðlistum eftir þjónustu Greiningar- og ráðgjafarstöðvar ríkisins, til dæmis með árangurstengdum samningum við tiltæka sérfræðinga með þekkingu og reynslu.
6. Unnið verði að bættri stöðu langveikra barna, meðal annars með það að leiðarljósi að efla sálfélagslegan stuðning við fjölskyldur og auka rétt langveikra barna til félagslegrar

þjónustu til samræmis við rétt fatlaðra barna. Jafnframt verði áhersla lögð á að auka samhæfingu og efla samstarf hlutaðeigandi aðila.

VI. Aðgerðir í þágu barna og ungmenna með hegðunarerfiðleika og í vímuefnavanda.

1. Fjölbreytni meðferðarúrræða fyrir börn og ungmenni með hegðunar- og vímuefnavanda verði aukin. Í því skyni verði komið á fót meðferð utan stofnana sem veitt skal á vettvangi fjölskyldunnar og í nánasta umhverfi barnsins og verði Barnaverndarstofu nú þegjar falið að annast framkvæmd þess.
2. Viðbragðsflýtir og markvissari íhlutun í mál ungmenna með vímuefnavanda verði aukin, meðal annars með ráðgjöf fyrir foreldra. Leitað verði eftir samningum við frjáls félagsamtök um að annast ráðgjöf sem veitt er símleiðis allan sólarhringinn.
3. Stuðningur við börn og ungmenni sem lokið hafa stofnanameðferð verði eflaður.
4. Unnin verði heildstæð aðgerðaáætlun í forvörnum vegna vímuefnaneyslu barna, meðal annars í samstarfi við frjáls félagsamtök.

VII. Aðgerðir er vernda börn og ungmenni gegn kynferðisbrotum.

1. Forvarnastarf gegn kynferðisofbeldi, þ.m.t. barnaklámi, verði eflt, meðal annars með gerð aðgerðaáætlunar í samstarfi við frjáls félagsamtök. Aðgerðaáætlunin skal einkum taka til barna og ungmenna í áhættuhópum, til dæmis vegna fötlunar, og þeirra sem dveljast á stofnunum eða búa við veika félagslega stöðu.
2. Skoðað verði hvernig unnt sé að skapa lögreglu lagaleg skilyrði og starfsaðstæður til að grípa til aðgerða gegn þeim sem nálgast börn í kynferðislegum tilgangi á veraldarvefnum eða á annan hátt.
3. Teknar verði til skoðunar lagaheimildir svo gera megi öryggisráðstafanir eftir afplánum refsisdóma gagnvart kynferðisafbrotamönnum með barnagirnd á háu stigi, þ.m.t. vöktun og aðrar eftirlitsráðstafanir.
4. Unnið verði að markvissri íhlutun í mál ungra gerenda og meðferðarúrræðum fyrir þann hóp, meðal annars með samvinnu réttarvörslukerfisins og barnaverndaryfirvalda.
5. Unnið verði að því að styrkja starfsemi Barnahúss sem þverfaglegar miðstöðvar vegna kynferðisbrota gegn börnum, einkum að því er varðar skýrslutöku og faglega meðferð barna.

VIII. Aðgerðir í þágu barna innflytjenda.

1. Unnið verði að því að stjórnvöld, atvinnulíf og samfélagið allt taki höndum saman í baráttu gegn fordómum gagnvart minnihlutahópum með sérstakri aðgerðaáætlun, hvort sem þeir fordómar byggjast á uppruna þeirra eða öðrum þáttum.
2. Tryggt verði að vel sé tekið á móti fólki sem flytur hingað til lands og því auðveldað að verða þátttakendur í íslensku samfélagi og að rækta menningu sína. Örjúfanlegur þáttur í því starfi er að styrkja stöðu barna innflytjenda. Þar gegnir menntakerfið lykilhlutverki, einkum íslenskunám sem er lykillinn innflytjenda að virkri þátttöku í samfélaginu. Það er meðal annars hlutverk skóla að hjálpa börnum frá öðrum menningarsvæðum til að ná þessum markmiðum.
3. Unnið verði að því að í aðalnámskrá grunnskóla verði tekið sérstaklega á málefnum barna er hafa íslensku sem annað tungumál. Í því felst þjálfun í íslensku og þátttöku í menningarlífi og viðhald læsis og þekkingar í öllum námsgreinum ásamt eflingu námsþroska.

4. Unnið verði að því að skilgreina rétt leikskólabarna af erlendum uppruna til að læra íslensku og til að fá viðeigandi málörvun.
5. Unnið verði að því að skólar móti úrræði er veiti foreldrum og forráðamönnum af erlendum uppruna tækifæri til að taka þátt í foreldrastarfi og styðja þannig menntun barna sinna. Áhersla verði lögð á foreldrasamvinnu vegna barna af erlendum uppruna á öllum skólastigum og mótaðar verði starfsreglur fyrir skóla um móttöku barna innflytjenda.
6. Stefnt verði að því að framhaldsskólar beiti sér fyrir stuðningskennslu í einstökum námsgreinum fyrir börn innflytjenda.
7. Unnið verði að því að stutt verði við þróun og útgáfu á námsgögnum til kennslu í íslensku sem öðru tungumáli á öllum skólastigum og jafnframt að nemendum með annað móðurmál en íslensku í grunn- og framhaldsskólum verði auðvelduð próftaka á íslensku.
8. Gert verði ráð fyrir því í fyrirhuguðu átaki í íslenskukennslu fyrir útlendinga að huga sérstaklega að stöðu foreldra af erlendum uppruna.
9. Mótuð verði sérstök áætlun á heilsugæslustöðvum um mæðraskoðun og ungbarnaeftirlit sem taki mið af þörfum foreldra sem eru af erlendu bergi brotnir.
10. Gerð verði sérstök áætlun um stuðning við innflytjendur á unglingsaldri.
11. Efnt verði til sérstaks samráðs við Samband íslenskra sveitarfélaga með það í huga að efla félagsþjónustu við börn og fjölskyldur innflytjenda.

Athugasemdir við þingsályktunartillögu þessa.

Ríkisstjórnin hefur í samræmi við stefnuýfirlýsingu frá 23. maí 2007 samþykkt að leggja fyrir Alþingi tillögu til þingsályktunar um aðgerðaáætlun til fjögurra ára til að styrkja stöðu barna og ungmenna. Ríkisstjórnin mun beita sér fyrir markvissum aðgerðum í þágu barna og barnafjölskyldna á Íslandi. Með þingsályktunartillögu þessari er lögð fram heildstæð aðgerðaáætlun í þágu barna og ungmenna er byggist meðal annars á rétti þeirra eins og hann er skilgreindur í barnasáttmála Sameinuðu þjóðanna. Meginatriði aðgerðaáætlunarinnar eru eftirfarandi:

- Á samráðsvettvangi ríkisins, aðila vinnumarkaðarins og sveitarfélaga verði mótaðar tillögur til að samræma vinnu og fjölskylduábyrgð og þjónustu við barnafjölskyldur. Gert er ráð fyrir að tillögurnar verði meðal annars styttri og sveigjanlegri vinnutíma og hvernig tryggja megi að foreldrar geti betur sinnt börnum sínum vegna veikinda þeirra eða fötlunar.
- Flutt verði frumvarp á kjörtímabilinu um lengingu fæðingarorlofs í áföngum þannig að það verði tólf mánuðir þegar það er komið að fullu til framkvæmda.
- Afkoma barnafjölskyldna verði bætt, meðal annars með því að hækka barnabætur til tekjulágra fjölskyldna; tannvernd barna verði bætt með gjaldfrjálsu eftirliti, forvarnaaðgerðum og auknum niðurgreiðslum á tannviðgerðum barna; nemendur í framhaldsskólum fái stuðning til kaupa á námsgögnum; stefnt verði að því, í samvinnu við frjáls félagasamtök og sveitarfélög, að bæta aðgengi allra barna og ungmenna að íþróttum og félagsstarfi, ekki síst þeirra er búa við veikan fjárhag.
- Sérstaklega verði hugað að stuðningi við börn innflytjenda í skólakerfinu.
- Aukinn verði stuðningur við langveik börn og börn með hegðunarvandamál, geðraskanir og þroskafrávik.
- Það verði forgangsverkefni ríkisstjórnarinnar í þessari aðgerðaáætlun að vinna á biðlistum barna og ungmenna sem bíða eftir greiningu hjá barna- og unglingsgeðdeild Landspítala – háskólasjúkrahúss og Greiningar- og ráðgjafarstöð ríkisins. Þegar í stað verði gripið til aðgerða til að vinna á biðlistum á því sviði.

- Fjölbreytni í meðferðarúrræðum fyrir börn með hegðunar- og vímuefnavanda verða aukin með því að koma á fót meðferð utan stofnana, á vettvangi fjölskyldunnar og í nánasta umhverfi barnsins.
- Unnið skal að því að foreldrum standi til boða uppeldisráðgjöf og þjálfun í foreldrafærni óháð búsetu.
- Áhersla verði lögð á viðtækar forvarnir, svo sem heilsuefingu barna og ungmenna í samfélaginu, meðal annars með því að auka hreyfingu og bæta næringu og fæðuval barna og ungmenna.
- Forvarnastarf gegn kynferðislegu ofbeldi verði eflt og stuðningur jafnframt aukinn við fjölskyldur ungmenna sem eiga í vanda vegna vímuefnaneyslu.
- Skipuð verði nefnd er fjalli um stöðu einstæðra og forsjarlausra foreldra og réttarstöðu barna þeirra.

Þingsályktunartillaga þessi um aðgerðaáætlun til fjögurra ára til að styrkja stöðu barna og ungmenna er unnin af starfshópi fulltrúa ráðuneyta félagsmála, heilbrigðis- og tryggingamála, dóms- og kirkjumála, fjármála og menntamála. Samráðshópur fulltrúa þessara ráðuneyta, undir forustu félagsmálaráðuneytisins, mun samræma og fylgja eftir þeim aðgerðum sem kveðið er á um í áætluninni.

Athugasemdir við einstaka kafla þingsályktunartillögu þessarar.

Um I. kafla.

Í kaflanum er lögð áhersla á mikilvægi þess að stuðla að samræmingu og eftirfylgni aðgerða í þágu barna og barnafjölskyldna á vettvangi Stjórnarráðsins. Því er lagt til að skipaður verði samráðshópur fulltrúa félagsmála-, heilbrigðis- og tryggingamála-, dóms- og kirkjumála-, fjármála- og menntamálaráðherra og skal formaður hópsins skipaður af félagsmálaráðherra. Það er talið mikilvægt að skipa slíkan samráðshóp er fundi reglubundið um aðgerðir innan ramma hvers fagráðuneytis er sérstaklega beinist að börnum og ungmennum því slíkan samráðsvettvangur hefur skort í stjórnsýslunni. Það er einkar mikilvægt að slíkur vettvangur skapist því margt er unnið innan ramma hvers fagráðuneytis er sérstaklega snýr að þessum hópi í samfélaginu. Einnig eru mörg málefni þess eðlis, hvað þennan hóp varðar, að þau snerta fleiri en eitt fagráðuneyti og í slíkum málum getur verið óljóst hvar ábyrgð í einstökum málum liggur sem er bagalegt fyrir framgang mála. Hlutverk hópsins skal einnig vera að fylgja eftir aðgerðaáætlun þessari.

Í 2. mgr. I. kafla er lagt til að samráðshópurinn skuli yfirfara tilmæli barnaréttarnefndar Sameinuðu þjóðanna frá janúar 2003 varðandi framkvæmd samnings Sameinuðu þjóðanna um réttindi barnsins (barnasáttmálans) á Íslandi, tilmæli ráðherranefndar Evrópuráðsins (2006) til aðildarríkja um stefnu til að efla foreldrahæfni og drög að samningi Evrópuráðsins um vernd barna gegn kynferðislegri misbeitingu og kynferðisofbeldi. Hlutverk samráðshópsins verði að gera tillögur um með hvaða hætti brugðist skuli við þessum alþjóðasamþykktum til að treysta stöðu barna og styrkja foreldra í uppeldishlutverki sínu. Dóms- og kirkjumálaráðuneyti fer með samræmingarhlutverk þegar kemur að framkvæmd barnasáttmálans og hefur yfirumsjón með samningu skýrslna íslenskra yfirvalda til barnaréttarnefndarinnar. Skal samráðshópurinn skila tillögum sínum um aðgerðir í tilefni tilmæla barnaréttarnefndarinnar tímanlega til dóms- og kirkjumálaráðuneytis áður en íslensk stjórnvöld skila 3. og 4. skýrslu um framkvæmd barnasáttmálans til barnaréttarnefndarinnar, en hana skal leggja fram eigi síðar en 26. maí 2008. Samhliða því sem unnið er að þessum tillögum vegna framkvæmdar barnasáttmálans skal dóms- og kirkjumálaráðuneytið semja greinargerð um stöðu hans að íslenskum lögum og reifa álitamál sem tengjast lögfestingu hans.

Í 3. mgr. er lagt til að á samráðsvettvangi ríkisins, aðila vinnumarkaðarins og sveitarfélaga verði mótaðar tillögur um aðgerðir til að samræma vinnu og fjölskylduábyrgð og þjónustu við barnafjölskyldur. Samráðshópurinn skoði hvernig megi til að mynda tryggja að fyrirtæki setji sér fjölskyldustefnu, styttri vinnutíma og geri vinnutíma sveigjanlegri og hvernig unnt sé að tryggja að foreldrar geti betur sinnt börnum sínum, til dæmis vegna veikinda þeirra eða fötlunar. Markmið slíkrar fjölskyldustefnu fyrirtækja skal vera að styðja og styrkja fjölskylduna í verkefnum sínum og auka líkur á því að foreldrum verði kleift að eyða meiri tíma með börnum sínum, til að mynda vegna veikinda eða fötlunar.

Í tillögum að aðgerðaáætlun þessari hafa verið sett fram ákveðin markmið er heyra undir ráðuneyti félagsmála, heilbrigðis- og tryggingamála, dóms- og kirkjumála, fjármála og menntamála. Í þessum tillögum er gert ráð fyrir að hverju ráðuneyti verði falið að útfæra aðgerðaáætlunina nánar og útfæra einnig nánar verkefni samráðshópsins.

Um II. kafla.

Hér er kveðið á um aðgerðir sem sérstaklega eiga að beinast að bættri fjárhagsafkomu fjölskyldna. Spornað verði við fátækt barna, meðal annars með hækkun barnabóta tekjulágra fjölskyldna og tannvernd barna verði bætt með gjaldfrjálstu eftirliti, forvarnaaðgerðum og auknum niðurgreiðslum á tannviðgerðum barna og í því skuli sérstaklega höfð hliðsjón af niðurstöðum MUNNÍS-rannsóknarinnar og markmiðum heilbrigðisáætlunar. Þegar hefur verið stigið fyrsta skrefið í þessa átt og er nú þriggja og tólf ára börnum boðið gjaldfrjálst eftirlit og tannvernd.

Barnabætur eru hluti af skattkerfinu. Þær skiptast í tvo þætti: Tekjutengdar barnabætur og ótekjutengdar. Barnabætur sem ekki eru tengdar tekjum greiðast vegna barna sem eru yngri en sjö ára en tekjutengdar barnabætur með börnum til 18 ára aldurs. Tekjutengdar barnabætur fara bæði eftir hjúskaparstöðu foreldra og fjölda barna. Barnabætur eru gerðar upp eftir á við álagningu en helmingur þeirra er greiddur fyrir fram. Árið 2007 eru greiddar bætur með börnum sem fædd eru á tímabilinu 1989–2006. Markmiði með hækkun barnabóta til tekjulágra fjölskyldna verður náð með hækkun tekjutengdra barnabóta.

Í aðgerðum sem bæta eiga afkomu barnafjölskyldna er einnig lagt til að nemendur í framhaldsskólum njóti stuðnings til kaupa á bókum og öðrum námsgögnum. Að síðustu verði skipuð nefnd er sérstaklega fjalli um stöðu einstæðra og forsjárlausra foreldra og réttarstöðu barna þeirra.

Um III. kafla.

Hér er fjallað um aðgerðir í þágu barna, ungmenna og foreldra og stuðning í uppeldisstarfi. Það skal gert með lengingu fæðingarorlofs í áföngum á gildistíma aðgerðaáætlunar þessarar þannig að það verði tólf mánuðir. Í þessum kafla er jafnframt kveðið á um að foreldrum standi til boða uppeldisráðgjöf og þjálfun í foreldrafærni á sérstökum námskeiðum sem hæfi mismunandi æviskeiðum í lífi barnsins. Mikilvægt er að slík námskeið standi foreldrum til boða gjaldfrjálst. Á slíkum námskeiðum skal leggja áherslu á fræðslu og ráðgjöf fyrir foreldra fyrsta barns, foreldra barna á unglingsaldri og foreldra barna með sérþarfir. Miðað skal við að þessi ráðgjöf og þjónusta standi foreldrum til boða óháð búsetu og að hún skuli skipulögð í tengslum við starfsemi heilsugæslustöðva, skóla og/eða félagsþjónustu sveitarfélaga og annarra stofnana sem hlut eiga að máli. Þetta er mikilvæg þjónusta og nokkur stærri sveitarfélög bjóða foreldrum nú þegar gjaldfrjálsa þátttöku í slíkum námskeiðum. Lagt er til að á samráðsvettvangi ríkis og sveitarfélaga verði fjallað um útfærslu slíkra námskeiða. Þá er stefnt að því með þessari tillögu að starfsfólk í ungbarnaeftirliti, leik-

skóla, grunnskóla og framhaldsskóla eigi kost á þjálfun til að geta miðlað þekkingu til foreldra í uppeldismálum, þ.m.t. ráðgjöf vegna hegðunarerfiðleika barna.

Um IV. kafla.

Í þessum kafla er fjallað um almennar forvarnaaðgerðir og að áhersla verði lögð á heilsu-eflingu barna og ungmenna í samfélaginu, meðal annars með því að auka hreyfingu og bæta næringu og fæðuval barna og ungmenna. Sérstaklega verði hugað að fræðslu um offitu og forvörnum gegn ofþyngd og bættum úrræðum til meðferðar en rannsóknir Lýðheilsustöðvar hafa bent til aukinnar offitu meðal barna og ungmenna á síðustu árum. Því er lagt til að aðgengi barna og ungmenna að hollum mat í leik og starfi verði aukið.

Talið er einkar mikilvægt að stuðlað verði að reyklösu umhverfi barna og ungmenna og að forvörnum gegn reykingum verði áfram sinnt vel. Ungmennum verður veitt viðeigandi fræðsla um áhrif og afleiðingar áfengisneyslu, ekki síður en ólöglegra vímuefna, í samræmi við lögbundna fræðslu um tóbaksvarnir í grunnskólum auk þess sem hugað verði að aðgengi ungmenna undir lögaldri að áfengi. Beitt verði forvörnum í vaxandi mæli til þess að bæta heilsu og líðan barna og ungmenna.

Sérstök áhersla verði lögð á almennar forvarnir og fræðslu í samfélaginu hvað varðar andlega og félagslega líðan. Þetta verði gert með því að leggja aukna áherslu á geðrækt, meðal annars hollar tómstundir og uppbyggilega nýtingu frítíma, og samveru fjölskyldunnar við leik og störf. Stefnt verði að því, í samvinnu við frjáls félagasamtök og sveitarfélög, að jafna aðgengi allra barna og ungmenna að íþróttum og félagsstarfi, ekki síst þeirra einstaklinga er búa við veikan fjárhag. Lögð er á það áhersla að unnið verði að framgangi þessara markmiða í samvinnu við Samband íslenskra sveitarfélaga.

Um V. kafla.

Í þessum kafla er lögð á það áhersla að forgangsmál sé að vinna á biðlistum á Greiningar- og ráðgjafarstöð ríkisins og barna- og unglingageðdeild Landspítala – háskólasjúkrahúss með aðgerðum í þágu barna og ungmenna með geðraskanir og þroskafrávik og langveikra barna. Skoðað verði fyrirkomulag þjónustu við börn með geðraskanir og þroskafrávik með sérstakri áherslu á skipulag vegna greiningar og mats á þörfum fyrir úrræði. Leitað verði leiða til að efla sérhæft samstarf á milli ólíkra þjónustuaðila og stjórnsýslustiga og auka samvinnu allra þeirra er koma að því að veita eða nota þessa þjónustu. Lokið verði úttekt á skipulagi fyrsta stigs heilbrigðisþjónustu við börn og ungmenni með geð- og hegðunarraskanir á mismunandi landsvæðum. Á grundvelli úttektarinnar verða teknar ákvarðanir um skipulag samstarfs þar sem skýrt verður kveðið á um ábyrgð veitenda þjónustunnar gagnvart notendum hennar. Lögð er áhersla á að vinna á biðlistum eftir þjónustu barna- og unglingageðdeildar Landspítalans – háskólasjúkrahúss. Framkvæmdastjórn Landspítala – háskólasjúkrahúss verði meðal annars falið að vinna að því verkefni þannig að betra jafnvægi náist milli eftirspurnar og framboðs á þjónustu.

Áhersla skal lögð á að efla eftirfylgni með börnum og ungmennum með geðraskanir á vegum heilsugæslunnar, skóla og félagsþjónustu sveitarfélaga að lokinni útskrift af göngu- eða legudeild barna- og unglingageðdeildar Landspítala – háskólasjúkrahúss. Í þessu skyni hefur meðal annars heilsugæslan verið eflað á umliðnum missirum bæði á Reykjavíkursvæðinu og úti á landi. Börn með geð- og hegðunarraskanir þurfa oft á tíðum þjónustu úr mismunandi þjónustukerfum og er þá bæði átt við þjónustu á ábyrgð ríkisins og sveitarfélaga. Mikilvægt er að eflt verði upplýsingaflæði og aukin samvinna milli þessara aðila til að samfella náist og sem bestur árangur í þjónustu við þennan hóp barna og fjölskyldna þeirra.

Í aðgerðaáætluninni er kveðið á um að þegar í stað verði gripið til sérstakra aðgerða til að vinna á biðlistum eftir þjónustu Greiningar- og ráðgjafarstöðvar ríkisins, til dæmis með árangurstengdum samningum við tiltæka sérfræðinga með þekkingu og reynslu. Á vegum Greiningarstöðvarinnar hefur undanfarið verið unnið að endurskipulagningu á starfsemi, meðal annars í samvinnu við sveitarfélög, leikskóla, heilsugæslu, aðrar heilbrigðisstofnanir og fleiri aðila. Mikilvægt er að nýta og efla þær leiðir sem flýtt geta fyrir greiningu og þar með tryggt þá þjónustu sem börn og ungmenni eiga rétt á á öllum skólastigum og á vegum félagsþjónustu sveitarfélaga og Svæðisskrifstofa málefna fatlaðra um land allt.

Arið 2000 samþykkti þáverandi ríkisstjórn stefnu í málefnum langveikra barna sem unnið hefur verið eftir. Staða langveikra barna verði nú tekin til skoðunar, meðal annars í því skyni að efla sálfélagslegan stuðning við fjölskyldur og auka rétt langveikra barna til félagslegrar þjónustu til samræmis við rétt fatlaðra barna. Hér á hið sama við og um börn með geð- og hegðunarraskanir og mikilvægt er að þjónustuaðilar í mismunandi kerfum og á mismunandi stjórnsýslustigum efla samstarf sitt til að sem bestur árangur náist.

Um VI. kafla.

Í kaflanum er kveðið á um að auka beri fjölbreytni í meðferð barna og ungmenna með hegðunarerfiðleika og vímuefnavanda. Sérstaklega er kveðið á um að þetta beri að gera með því að innleiða sérhæfða meðferð sem veitt er utan stofnana, á vettvangi fjölskyldunnar og í nánasta umhverfi barnsins. Um er að ræða heildstæða meðferð sem veitt er öllum fjölskyldumeðlimum, ekki síst með áherslu á að efla hæfni foreldra til að fást við hegðunarvanda barnsins. Þetta er verkefni sem dregur úr kostnaði þegar til lengri tíma er litið þar sem það er til þess fallið að draga úr innlögnum á stofnanir og er ekki eins útgjaldafrekt úrræði og stofnanarekstur er yfirleitt. Gert er ráð fyrir að Barnaverndarstofa hefjist strax handa við að undirbúa framkvæmd málsins.

Foreldrar og aðrir aðstandendur barna í vímuefnavanda hafa löngum kallað eftir auknum viðbragðsflýti hjálparkerfisins þegar óskað er eftir aðstoð. Foreldrahúsið og Vímulaus æska hafa veitt mikilvæga símaráðgjöf sem æskilegt væri að efla verulega þannig að slík þjónusta gæti orðið öflugri og veitt allan sólarhringinn. Önnur félagasamtök, til dæmis Rauði krossinn, koma hér jafnframt til greina. Miklu skiptir að foreldum sé veitt viðeigandi aðstoð strax svo unnt sé að beina málum barnanna til réttara aðila frá upphafi.

Verkaskipting ríkis og sveitarfélaga við meðferð barnaverndarmála og vistunar utan heimilis er með þeim hætti að ríkinu (Barnaverndarstofu) er ætlað að veita meðferð en að henni lokinni er barnaverndarnefndum sveitarfélaga ætlað að veita eftirfylgd og stuðning þeim börnum sem lokið hafa meðferð. Í aðgerðaáætlun þessari er kveðið á um að fyrirkomulag eftirfylgdar verði endurskoðað með það fyrir augum að gera það markvissara svo tryggt sé að ungmenni sem lokið hefur stofnanameðferð fái viðeigandi stuðning að henni lokinni.

Að síðustu er kveðið á um að unnin verði heildstæð aðgerðaáætlun í forvörnum vegna vímuefnaneyslu barna, meðal annars í samstarfi við frjáls félagasamtök.

Um VII. kafla.

Í þessum kafla er fjallað um aðgerðir er stuðlað geta að öflugri vernd barna gegn kynferðisbrotum. Er þar lögð áhersla á að efla forvarnastarf, meðal annars með aðgerðaáætlunum sem gerðar verði í samráði við frjáls félagasamtök. Skal aðgerðaáætlunin sérstaklega taka til barna í áhættuhópum, til dæmis vegna fötlunar, barna á stofnunum eða þeirra sem búa við veika félagslega stöðu.

Þá er gert ráð fyrir að á vegum dómsmálaráðuneytisins verði skoðað hvernig unnt verði að skapa lögreglu lagaleg og starfsleg skilyrði til að grípa til aðgerða gegn þeim sem leggja snörur fyrir börn í kynferðislegum tilgangi á veraldarvefnum eða á annan hátt. Um síðastliðin áramót var gerð breyting á lögregluumdæmum landsins. Eitt af markmiðum breytinganna var að efla starfsemi lögreglunnar og getu hennar við rannsókn mála, meðal annars með aukinni sérhæfingu lögreglumanna. Hefur svo dæmi sé tekið verið stofnuð sérstök deild sem eingöngu sinnir rannsókn kynferðisbrota. Þá á ríkislögreglustjóri samstarf við Barnaheill en samtökin reka ábendingarlínu á netinu þar sem borgararnir geta tilkynnt um vefsíður með barnaklámi. Innan lögreglunnar er svo unnið að því að auka sérþekkingu lögreglumanna til að geta betur fylgst með því sem fram fer á veraldarvefnum. Hefur verið hugað að gerð upplýsingagrunns um einstaklinga sem leita á börn.

Þá er ráðgert að á vegum dómsmálaráðuneytisins verði teknar til skoðunar lagaheimildir er varða beitingu öryggisráðstafana eftir afplánun refsidóma gagnvart kynferðisbrotamönnum með barnagirnd á háu stigi. Hefur dómsmálaráðuneytið farið þess á leit við refsiréttarnefnd að hún taki til endurskoðunar VII. kafla almennra hegningarlaga sem fjallar meðal annars um öryggisráðstafanir og er málið þar til skoðunar. Mun ráðuneytið taka til athugunar hvort rétt sé að beina til refsiréttarnefndar að skoða sérstaklega lagaheimildir er varða beitingu öryggisráðstafana eftir afplánun refsidóma. Þá er hjá Fangelismálastofnun ríkisins unnið að skoðun á því hvernig haga megir eftirliti með mönnum sem fengið hafa reynslulausn. Þá er hér lagt til að meðal annars með samvinnu réttarvörslukerfisins og barnaverndaryfirvalda verði unnið markvisst að því að taka á málum ungra gerenda með viðeigandi meðferðarúrræðum.

Þá er gert ráð fyrir að styrkja starfsemi Barnahúss sem þverfaglegar miðstöðvar vegna kynferðisbrota á börnum, einkum að því er varðar skýrslutöku á börnum og meðferð þeirra. Að beiðni dómsmálaráðherra hefur réttarfarsnefnd unnið að endurskoðun laga um meðferð opinberra mála. Hefur endurskoðunin meðal annars tekið til ákvæða er varða yfirheyrslu barna utan dómhúss og er þar lagt til að dómari geti ákveðið að skýrsla af barni yngra en 15 ára verði tekin í sérútbúnu húsnæði utan dómhúss. Er þar átt við aðstöðu eins þá sem er fyrir hendi í Barnahúsi.

Um VIII. kafla.

Þessi kafla beinist sérstaklega að aðlögun barna og ungmenna sem ekki hafa íslensku að móðurmáli. Hér er lagt til að stjórnvöld, atvinnulíf og samfélagið allt taki höndum saman um að berjast gegn fordómum. Kaflinn fjallar einnig um aðgerðir, bæði almennar og sértækar, til þess að tryggja fólki af erlendum uppruna sem flytur hingað til lands góðar móttökur og auðvelda því að taka þátt í íslensku samfélagi um leið og það ræktar sína eigin menningu. Í þessum tilgangi verði í menntakerfinu unnið skipulega að því að styrkja stöðu barna innflytjenda með markvissri íslenskukennslu og móttökuáætlunum skólanna þar sem tekið verði heildstætt á þörfum hvers og eins.

Í aðalnámskrá grunnskóla sem væntanlega verður gefin út á þessu ári verður kafla þar sem lýst er markmiðum kennslu í íslensku sem öðru tungumáli fyrir alla bekkir grunnskólans. Í námskránni verði lýst þeim aðferðum sem notaðar verða til að gera nemendum af erlendum uppruna auðvelt að samlagast íslensku þjóðfélagi og menningu.

Í endurskoðuðum lögum um leikskóla verði skilgreindur réttur leikskólabarna af erlendum uppruna til þess að læra íslensku og kynnast íslensku samfélagi eftir því sem þroski þeirra leyfir.

Þeir skólar, sem þegar hafa mótað áætlanir til að taka á móti börnum af erlendum uppruna, sem gefist hafa vel, verði fyrirmyndir annarra skóla, mótaðar verði starfsreglur og allir skólar

geri slíkar áætlanir í samræmi við þær. Einnig verði tryggt að skólar hvetji foreldra barnanna til þess að taka þátt í foreldrasamstarfi skólanna og foreldrarnir verði þátttakendur í þeim áætlunum sem samdar verða til að auðvelda börnunum aðlögunina. Foreldrasamstarf er einnig mikilvægt fyrir innflytjendur þar sem þeir ná með því tengslum við íslenska foreldra og þar með þjóðfélagið.

Í aðalnámskrá framhaldsskóla sem væntanlega verður gefin út á þessu ári verði kafli þar sem lýst er markmiðum kennslu í íslensku sem öðru tungumáli. Á framhaldsskólastigi verði auk þess hlutast til um stuðningskennslu í einstökum námsgreinum þar sem meðal annars verði lögð áhersla á hugtakaskilning.

Ljóst er að ekki eru til nægilega fjölbreytt námsgögn til kennslu í íslensku sem öðru tungumáli og því verði lögð á það áhersla að efla útgáfu á námsgögnum til þessarar kennslu fyrir öll skólastig. Tekið verði tillit til sérstöðu nemenda, sem hafa annað móðurmál en íslensku, þegar kemur að prófum og settar reglur um hvernig megi auðvelda þeim próftöku þar til þau hafa náð fullum tókum á íslensku.

Eins og fram kemur hér að framan er mikilvægt fyrir menntun og aðlögun barna að foreldrar þeirra geti fylgst með skólastarfinu, tekið þátt í umræðum um stöðu barna sinna og stutt við nám þeirra. Til þess að auðvelda foreldrum þetta mikilvæga hlutverk verði tekið sérstakt tillit til þeirra í því átaki sem hafið er í íslenskukennslu fyrir útlendinga.

Vaxandi fjöldi fólks hér á landi sem ekki hefur íslensku að móðurmáli kallar á nýja þjónustu, meðal annars innan heilsugæslunnar, ekki síst við mæðraeftirlit og ungbarnavernd. Til að bregðast við þessari þróun er lagt til að mótuð verði sérstök áætlun á heilsugæslustöðvum um mæðraskoðun og ungbarnaftirlit sem taki mið af þörfum foreldra af öðru þjóðerni.

Í kaflanum er lagt til að unnin verði sérstök áætlun um stuðning við innflytjendur á unglingaldri til að auðvelda þeim aðlögun að íslensku samfélagi og efnt verði til sérstaks samráðs við Samband íslenskra sveitarfélaga með það í huga að efla félagsþjónustu við börn og fjölskyldur innflytjenda.

17. Frumvarp til laga

[13. mál]

um lagagildi viðaukasamnings milli ríkisstjórnar Íslands og Alcan Holdings Switzerland Ltd. um álbræðslu við Straumsvík.

(Lagt fyrir Alþingi á 134. löggjafarþingi 2007.)

1. gr.

Með lögum þessum staðfestist samningur milli ríkisstjórnar Íslands og Alcan Holdings Switzerland Ltd. (sem hefur yfirtekið réttindi og skyldur Alusuisse-Lonza Holding Ltd. að lögum), dags. 5. mars 2007, um viðauka við aðalsamning milli sömu aðila, dags. 28. mars 1966 (áður breyttan með viðaukum dags. 28. október 1969, 10. desember 1975, 5. nóvember 1984, 11. nóvember 1985 og 16. nóvember 1995), um byggingu og rekstur álbræðslu við Straumsvík, í lögsagnarumdæmi Hafnarfjarðar. Samningurinn er prentaður sem fylgiskjal með lögum þessum, á íslensku og ensku.

2. gr.

Ákvæði viðaukasamnings þess sem um ræðir í 1. gr. skulu hafa lagagildi hér á landi.

3. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Fylgiskjal.**SJÖTTI VIÐAUKI VIÐ**

Aðalsamning
milli
Ríkisstjórnar Íslands
og
ALCAN HOLDINGS SWITZERLAND LTD.

dags. 28. mars 1966
ásamt
fimm viðaukasamningum

dags. 28. okt. 1969, 10. des. 1975, 5. nóv. 1984, 11. nóv. 1985 og 16. nóv. 1995,

ásamt fylgiskjöllum tilgreindum í aðalsamningi og viðaukasamningum.

**SAMNINGUR GERÐUR
HINN 5. DAG MARSMÁNAÐAR 2007.**

RÍKISSTJÓRN ÍSLANDS (hér eftir einnig nefnd „**ríkisstjórnin**“), sem iðnaðar- og viðskiptaráðherra, Arnarhváli, 150 Reykjavík, kemur fram fyrir, í fyrsta lagi,

og

ALCAN HOLDINGS SWITZERLAND LTD. (hér eftir einnig nefnt „**Alcan**“), sem er fyrirtæki stofnað og starfrækt samkvæmt lögum Sviss, og hefur höfuðstöðvar sínar að Max Högger-Strasse 6, P.O Box, CH-8048, Zurich, Sviss, í öðru lagi,

(en hér eftir eru framangreindir tveir aðilar sameiginlega nefndir „**aðilar**“),

hafa hinn 5. dag marsmánaðar 2007 gert með sér þennan

**SJÖTTA VIÐAUKASAMNING VIÐ AÐALSAMNINGINN
FRÁ 22. MARS 1966 MEÐ FIMM SÍÐARI BREYTINGUM**

MEÐ ÞVÍ AÐ ríkisstjórn Íslands og Swiss Aluminium Ltd. gerðu með sér samning um byggingu og rekstur álbræðslu og annarra mannvirkja í Straumsvík, dags. 28. mars 1966, sem staðfestur var með lögum frá Alþingi nr. 76, 13. maí 1966 og tók gildi 20. september 1966, með áorðnum breytingum samkvæmt (i) fyrsta viðauka, dags. 28. október 1969, sem staðfestur var með lögum frá Alþingi nr. 19, 6. apríl 1970 og tók gildi 16. apríl 1970, (ii) öðrum viðauka, dags. 10. desember 1975, sem staðfestur var með lögum frá Alþingi nr. 42, 25. maí 1976 og tók gildi 12. júní 1976, (iii) þriðja viðauka, dags. 5. nóvember 1984, sem staðfestur var með lögum frá Alþingi nr. 104, 30. nóvember 1984 og tók gildi 30. nóvember 1984, (iv) fjórða viðauka, dags. 11. nóvember 1985, sem staðfestur var með lögum frá Alþingi nr. 111, 31. desember 1985 og tók gildi 31. desember 1985, og (v) fimmta viðauka, dags. 16. nóvember 1995, sem staðfestur var með lögum frá Alþingi nr. 155/1995 og tók gildi þann 29. desember 1995, ásamt fylgiskjöllum og viðaukasamningum (hér eftir nefndur „aðalsamningurinn“);

MEÐ ÞVÍ AÐ nafni Swiss Aluminium Ltd. var breytt í Aluzuisse-Lonza Holdings Ltd. þann 2. janúar 1990 og í Alcan Holdings Switzerland Ltd. þann 20. júlí 2001 og þar sem Alcan Holdings Switzerland Ltd. hefur gengið inn í öll réttindi og skyldur Swiss Aluminium Ltd. samkvæmt aðalsamningnum;

MEÐ ÞVÍ AÐ í ákvæði 33.03 í aðalsamningnum er ISAL veitt heimild á gildistíma samningsins að velja þann kost að lúta almennum, íslenskum skattalögum sem í gildi eru hverju sinni;

MEÐ ÞVÍ AÐ samkvæmt nefndu ákvæði 33.03 í aðalsamningnum skulu aðilar samningsins þegar ganga til samninga um yfirfærslu ISAL í almenna, íslenska skattkerfið, berist tilkynning þar að lútandi frá ISAL;

MEÐ ÞVÍ AÐ Alcan og ISAL hafa með bréfi, dags. 28. maí 2003, beint tilkynningu samkvæmt nefndu ákvæði 33.03 í aðalsamningnum til ríkisstjórnarinnar um að ISAL velji þann kost að lúta almennum, íslenskum skattalögum frá og með 1. janúar 2004;

MEÐ ÞVÍ AÐ það er sameiginlegur skilningur aðila að breyting yfir í hið almenna, íslenska skattkerfi verði ekki gerð nema með því að fella niður allar skatta- og gjaldaundanhágur, sem og sérreglur á því sviði, sem ISAL nýtur samkvæmt aðalsamningnum;

MEÐ ÞVÍ AÐ ríkisstjórnin og Alcan vilja nú, í kjölfar samningaviðræðna um að ná framangreindum markmiðum, breyta þeim ákvæðum aðalsamningsins sem lúta að skattlegri meðferð og skattgreiðslum þannig að starfsemi ISAL lúti íslenskum skattalögum og reglum frá 1. janúar 2005;

HAFA ÞVÍ aðilar hér með samþykkt að gera eftirfarandi breytingar á aðalsamningnum í samræmi við 51. gr. aðalsamningsins, dags. 28. mars 1966, ásamt fimm viðaukasamningum, (1) dags. 28. okt. 1969, (2) dags. 10. des. 1975, (3) dags. 5. nóv. 1984, (4) dags. 11. nóv. 1985 og (5) 16. nóv. 1995:

1. gr.**Heiti samnings þessa og orðskýringar við hann.**

- 1.1. Samningur þessi heitir sjötti viðaukasamningur við aðalsamninginn.
- 1.2. Ef samhengi krefst ekki annars skulu hugtök sem notuð eru í samningi þessum hafa sömu merkingu og þeim er gefin í 1. gr. aðalsamningsins.

2. gr.**Breytingar á aðalsamningi er lúta að ábyrgðum.**

- 2.1. Grein 3.04 ii) orðast svo: áfallin opinber gjöld með þeim álögum, þ.m.t. dráttarvöxtum, sem gilda samkvæmt almennum íslenskum lögum og reglum sem í gildi eru á hverjum tíma.

3. gr.**Breytingar á aðalsamningi er lúta að gjaldi fyrir höfn og hafnarmannvirki.**

- 3.1. Í síðari málslíð greinar 8.03 skulu í stað orðsins „fastagjald“ koma orðin „gjöld samkvæmt almennum íslenskum lögum og reglum sem í gildi eru á hverjum tíma“.

4. gr.**Breytingar á aðalsamningi er lúta að aðflutnings- og útflutningsgjöldum.**

- 4.1. 14. gr. sem fjallar um aðflutnings- og útflutningsgjöld fellur brott.

5. gr.**Breytingar á aðalsamningi er lúta að leyfum fyrir byggingu og rekstur bræðslunnar.**

- 5.1. Í stað orðanna „vera þau, er greinir í málsgrein 31.01 í samningi þessum.“ í lok 15. gr., kemur „fara eftir almennum, íslenskum lögum og reglum sem í gildi eru á hverjum tíma“.

6. gr.**Breytingar á aðalsamningi er lúta að gjaldeyri og gjaldeyrisreikningum.**

- 6.1. 16. gr. sem fjallar um gjaldeyri og gjaldeyrisreikninga fellur brott.

7. gr.**Breytingar á aðalsamningi er lúta að aðgerðum til að koma í veg fyrir tvísköttun vegna tekna starfsmanna sem hafa búsetu annars staðar en á Íslandi.**

- 7.1. Síðari málslíður greinar 17.04 verður svohljóðandi:
„Að öðru leyti gilda um álagningu skatta á tekjur og eignir erlendra ríkisborgara, sem heimilisfesti hafa í öðru ríki en Íslandi en dvelja hér á landi hluta úr ári, almenn íslensk lög og reglur, svo og alþjóðasamningar og samningar sem íslenska ríkið hefur gert við erlend ríki til að koma í veg fyrir tvísköttun.“

8. gr.**Breytingar á aðalsamningi er lúta að fyrirvara um takmarkanir af hálfu ríkisstjórnarinnar.**

- 8.1. Á eftir orðinu „fyrirmæli“ í 1. málslíð greinar 18.03 bætist „önnur en leiða af almennum, íslenskum lögum og reglum sem í gildi eru á hverjum tíma“.

- 8.2. Orðin „,eins og þetta er tilgreint í staflið d) í málsg. 14.01 í samningi þessum“. falla brott.

9. gr.

Breytingar á aðalsamningi er lúta að framleiðslugjaldi.

- 9.1. Í stað orðsins „Framleiðslugjald“ í fyrirsögn VI. kafla og sem undirheiti 25. gr. kemur „Skattlagning“.
- 9.2. Núgildandi greinar 25 til 33 falla brott í heild sinni og ákvæði 25. gr. orðast svo:
Að því leyti sem ISAL, hluthafar þess, dóttur- og móðurfélög, starfsmenn og aðrir sem tengjast félaginu eru skattskyldir hér á landi, skal sú skattlagning lúta almennum íslenskum skattalögum. Ákvæðið tekur m.a. til framtals og skila, álagningar, greiðslu, innheimtu og upplýsingagjafar vegna allra skatta og opinberra gjalda sem lögð eru á sambærileg fyrirtæki, nú eða síðar, eftir almennum íslenskum lögum og stjórnvaldsfyrirmælum. ISAL nýtur engra undanþága, sérkjara eða sérreglna varðandi skatta og opinber gjöld utan þess sem leiðir af almennum lögum, að teknu tilliti til alþjóðasamninga og samninga sem íslenska ríkið hefur gert við erlend ríki til að koma í veg fyrir tvísköttun.

10. gr.

Breytingar á aðalsamningi er lúta að ákvæði um meðferð fjárfestinga.

- 10.1. Við grein 35.02 bætist eftirfarandi setning:
„Ákvæði þetta tekur ekki til breytinga sem kunna að verða á fjárfestingum í kjölfar yfirfærslu ISAL yfir í hið almenna skattkerfi samkvæmt 6. viðaukasamningi við aðalsamninginn.“

11. gr.

Breytingar á aðalsamningi er lúta að deilum.

- 11.1. Við 46. grein bætist ný málsgrein sem verður svohljóðandi:
„Varði deila skyldu ISAL til greiðslu hvers konar opinberra skatta eða gjalda, skal leyst úr henni fyrir íslenskum yfirvöldum og dómstólum, eftir þeim reglum sem um slíka deilu gilda eftir almennum, íslenskum lögum, en ekki fyrir gerðardómi.“

12. gr.

Breytingar á aðalsamningi er lúta að réttindum og skyldum að loknum samningstíma eða við riftun.

- 12.1. Grein 50.01 verður svohljóðandi:
„Þegar samningur þessi og fylgisamningarnir renna út eða þeim er rift, skulu allar fjárfestingar Alusuisse og sérhvers samþykks hluthafa vera áfram á þeirra nafni. Alusuisse skal eiga rétt á, ef það óskar þess, að slíta ISAL og leysa það upp. Fari svo, skal farið með slit félagsins, þ.m.t. eignir þess, skuldir og réttindi hluthafa, eftir almennum, íslenskum lögum um slit og uppgjör félaga sbr. og grein 20.01.“

13. gr.

Breytingar á tilkynningum.

- 13.1. Í stað orðanna „Alusuisse“ og „Alusuisse-Lonza Holdings Ltd.“ í 53. gr. koma „Alcan og Alusuisse“ og „Alcan Holdings Switzerland Ltd.“ nú skráð að Max Högger-Strasse 6, PO Box 1954, CH-8048 Zurich, Switzerland.

14. gr.**Gildi og staða samnings þessa.**

- 14.1 Við undirritun samnings þessa af hálfu aðila hans og við lokagerð hans tekur hann gildi, sbr. gr. 14.3. Samkomulag er þó með aðilum um að þau ákvæði samnings þessa sem breyta ákvæðum aðalsamningsins varðandi skatta og gjaldskyldu skuli eigi að síður taka gildi frá og með 1. janúar 2005. Í því felst að ISAL skal standa skattstjóra Reykjanesumdæmis skil á skattframtölum fyrir liðin gjaldár innan 6 mánaða frá lögfestingu viðauka þessa. Framtölum skal að öllu leyti haga í samræmi við íslenskar reglur skattaréttar á hverju gjaldaráranna. Skattstjóri skal innan tveggja mánaða frá lokum framtalsfrests leggja á ISAL opinber gjöld í samræmi við ákvæði 95. og 96. gr. laga nr. 90/2003, um tekjuskatt. Álagninguna skal skattstjóri tilkynna ISAL skriflega og markar póstlagning þeirrar tilkynningar upphaf 30 daga kærufrests til skattstjóra, sbr. 99. gr. laga nr. 90/2003. Gjaldldagi álagðra gjalda sbr. framangreint er 1. dagur næsta mánaðar eftir að álagning er tilkynnt og eindagi 30 dögum síðar. Í því felst einnig að tollstjórinn í Reykjavík skal innan 6 mánaða frá lögfestingu viðauka þessa ákvarða ISAL aðflutningsgjöld vegna sendinga sem ISAL hefur fengið tollafgreiddar frá 1. janúar 2005 til lögfestingardags viðaukans með vísan til almennra ákvæða laga um álagningu aðflutningsgjalda og stjórnvaldsfyrirmæla settum samkvæmt þeim. Þau gjöld sem lögð verða á í stað framleiðslugjalds gjaldfalla við álagningu. Greitt framleiðslugjald skoðast sem innborgun upp í þá álagningu sem ekki skal vaxtareikna.
- 14.2. Samningur þessi er gerður sem viðbótarsamningur við aðalsamninginn samkvæmt ákvæðum 51. gr. hans og skal talinn óaðskiljanlegur hluti af aðalsamningnum (með áorðnum breytingum) svo sem hann væri felldur inn í meginmál hans. Ákvæði aðalsamningsins, með öllum réttindum hans og skyldum, taka ekki öðrum breytingum en þeim sem gerðar eru í samningi þessum og halda að öðru leyti fullu gildi. Allar tilvísanir til aðalsamningsins, sem gerðar eru í fylgiskjölum eða fylgisamningunum, eða hvers þeirra sem er, eða verða gerðar síðar, skulu taldar vera gerðar til aðalsamningsins eins og honum hefur áður verið breytt og eins og honum hefur verið breytt með samningi þessum, nema samhengi krefjist annars.
- 14.3 Þegar samningur þessi hefur verið undirritaður af aðilum og tilkynning verið gefin út svo sem mælt er um í 51. gr. aðalsamningsins, skal samningur þessi, ásamt lagafrumvarpi þar að lútandi, lagður fyrir Alþingi til staðfestingar og samþykktar. Við staðfestingu og að fullnægðum öðrum löggjafar- og tilkynningaratriðum skal samningur þessi öðlast gildi („gildistöku dagur“) og hafa lagagildi á Íslandi svo sem kveðið verður á um í staðfestingarlögunum, sbr. þó grein 14.1.

15. gr.**Bráðabirgðaákvæði.**

- 15.1 Fyrningargrunnur varanlegra rekstrarfjármuna þann 1. janúar 2005 skal vera bókfært verð þeirra þann 31. desember 2004 skv. endurskoðaðri fyrningarskýrslu vegna framleiðslugjalds.

16. gr.**Ýmis ákvæði.**

- 16.1. Breyting þessi á aðalsamningnum skal undirrituð og afhent af aðilum í tveimur eintökum. Hvort eintak telst frumeintak og jafngilt hinu.

ÞESSU TIL STAÐFESTU hefur sjötti viðaukasamningurinn við aðalsamninginn verið undirritaður fyrir hönd ríkisstjórnarinnar, og Alcan Holdings Switzerland Ltd. þann dag sem í upphafi greinir, í tveimur eintökum.

Fyrir hönd
RÍKISSTJÓRNAR ÍSLANDS:

Fyrir hönd
ALCAN HOLDINGS SWITZERLAND LTD:

SIXTH AMENDMENT TO

The Master Agreement
between
The Government of Iceland
and
ALCAN HOLDINGS SWITZERLAND LTD.

dated 28 March 1966
together with
five Supplemental Agreements

dated 28 October 1969, 10 December 1975, 5 November 1984, 11 November 1985 and 16 November 1995,

together with the scheduled documents specified in the Master Agreement and Supplemental Agreements

AGREEMENT MADE
ON THE 5TH DAY OF THE MONTH OF MARCH, 2007.

THE GOVERNMENT OF ICELAND (hereinafter also referred to as the “**Government**”),
represented by its Minister of Industry and Commerce, of the First Part,

and

ALCAN HOLDINGS SWITZERLAND LTD. (hereinafter also referred to as “**Alcan**”),
a company organized and operated under the laws of Switzerland and having its registered office at Max Högger-Strasse 6, P.O Box, CH-8048, Zurich, Switzerland, of the Second Part,

(with both parties hereinafter referred to jointly as the “**Parties**”),

have on this 5 day of the month of March, 2007, entered into the following

**SIXTH SUPPLEMENTAL AGREEMENT TO THE MASTER AGREEMENT
OF 22 MARCH 1966, WITH FIVE SUBSEQUENT AMENDMENTS**

WHEREAS the Government and Swiss Aluminium Ltd. entered into an agreement relating to the construction and operation of an aluminium reduction plant and appurtenant facilities at Straumsvík dated March 28, 1966, ratified by Act of the Althing No. 76, May 13, 1966, and effective as of September 20, 1966, amended (i) by a First Amendment dated October 28, 1969, ratified by Act of the Althing No. 19, April 6, 1970, and effective as of April 16, 1970, (ii) by a Second Amendment dated December 10, 1975, ratified by Act of the Althing No. 42, May 25, 1976, and effective as of June 12, 1976, (iii) by a Third Amendment dated November 5, 1984, ratified by Act of the Althing No. 104, November 30, 1984, and effective as of November 30, 1984, (iv) by a Fourth Amendment dated November 11, 1985, ratified by Act of the Althing No. 111, December 31, 1985, and effective as of December 31, 1985, and (v) a Fifth Amendment dated 16 November 1995, ratified by Act of the Althing No. 155/1995 and effective as of 29 December 1995, together with scheduled documents and supplementary agreements (hereinafter as so amended referred to as the “Master Agreement”);

WHEREAS Swiss Aluminium Ltd. has been renamed to Aluzuisse-Lonza Holdings Ltd. on January 2, 1990 and to Alcan Holdings Switzerland Ltd. on July 20, 2001 and as Alcan Holdings Switzerland Ltd. continues to assume the rights and obligations previously assumed by Swiss Aluminium Ltd. pursuant to the Master Agreement;

WHEREAS Section 33.03 of the Master Agreement permits ISAL, during the Term of the Agreement, to elect to be subject to the general Icelandic tax laws as existing from time to time;

WHEREAS according to the said Section 33.03 of the Master Agreement the Parties shall promptly enter into negotiations on the transition of ISAL to the general tax system if such notice is given by ISAL;

WHEREAS Alcan and ISAL have, by a letter dated 28 May 2003 sent to the Government a notice pursuant to the said Section 33.03 of the Master Agreement to the effect that ISAL elects to submit to the general tax system as of 1 January 2004;

WHEREAS it is the joint understanding of the Parties that the transition to the General Icelandic tax system cannot be effected except by removing all derogations from taxes and charges, as well as special rules in this respect, enjoyed by ISAL under the Master Agreement;

WHEREAS the Government and Alcan, following negotiations on achieving the objectives stated above, wish to amend the provisions of the Master Agreement relating to taxation and tax payments so that ISAL's operation will be subject to the Icelandic tax laws and regulations from the 1st of January 2005;

NOW THEREFORE the Parties have agreed to make the following amendments to the Master Agreement pursuant to Article 51 of the Agreement dated 28 March 1966,

together with five amendments (1) dated 28 October 1969, (2) dated 10 December 1975, (3) dated 5 November 1984, (4) dated 11 November 1985 and (5) dated 16 November 1995.

Article 1

Title of this Agreement and Definitions Used Therein

- 1.1. This Agreement shall be known as the Sixth Amendment to the Master Agreement.
- 1.2. Unless the context otherwise requires, the terms used in this Agreement shall have the meanings assigned to them in Article 1 of the Master Agreement.

Article 2

Amendments to the Master Agreement relating to Guarantees

- 2.1. Subsection 3.04(ii) shall read as follows: accrued taxes together with any levies, including penalty interest, which may be applicable pursuant to Icelandic law and regulations as current at any time.

Article 3

Amendments to the Master Agreement relating to Charges for the Harbour and Harbour Facilities

- 3.1. In the second sentence of Section 8.03 the words “fixed rental” are replaced by the words “charges pursuant to general Icelandic laws and regulations as current at any time”.

Article 4

Amendments to the Master Agreement relating to Import and Export Duties

- 4.1. Article 14, which concerns Import and Export Duties, is deleted.

Article 5

Amendments to the Master Agreement relating to Licences for the Construction and Operation of the Smelter

- 5.1. The words “those provided for in subsection of Section 31.01 of this Agreement.” at the end of Article 15 shall be replaced by the words “subject to general Icelandic laws and regulations as current at any time.”

Article 6

Amendments to the Master Agreement relating to Foreign Exchange and Currency Accounts

- 6.1. Article 16, which concerns foreign exchange and currency accounts, is deleted.

Article 7

Amendments to the Master Agreement relating to measures to prevent double taxation of the income of employees domiciled outside Iceland

- 7.1. The second sentence of Section 17.04 shall read as follows:
“In other respects the levy of taxes on the income and assets of foreign nationals domiciled outside Iceland, but resident in Iceland for part of the year, shall be governed by Icelandic laws and regulations and international conventions and treaties

entered into by the Republic of Iceland with foreign states for the avoidance of double taxation.”

Article 8

Amendments to the Master Agreement relating to provisions concerning restrictions imposed by the Government

- 8.1. Following the word “directions” in the first sentence of Section 18.03 shall be added the words “other than directions resulting from Icelandic laws and regulations in effect at any time”.
- 8.2. The words “as specified in subsection (d) of Section 14.01 of this Agreement” are deleted.

Article 9

Amendments to the Master Agreement relating to Consolidated Tax

- 9.1. The words “Consolidated Tax” in the heading of Chapter VI and the subheading of Article 25 shall be replaced by the word “Taxation”.
- 9.2. The current Sections 25 to 33 are deleted in their entirety, and the provisions of Article 25 shall read as follows:

To the extent that ISAL, its shareholders, subsidiaries and parent companies, employees and other parties related to the company are taxable entities in Iceland, such taxation shall be subject to general legislation on taxes in Iceland. This provision applies, *inter alia*, to declarations and returns, levies, payment, collection and reporting as regards all taxes and public levies imposed on comparable undertakings, at present or in future, according to general Icelandic law and administrative actions. ISAL shall enjoy no exemptions, special terms or special rules as regards the levy of taxes and charges, except as provided by general Icelandic law, taking into account international conventions and treaties entered into by Iceland with foreign states for the purpose of avoiding double taxation.

Article 10

Amendments to the Master Agreement relating to provisions on the Treatment of Investments

- 10.1. The following sentence is appended to Section 35.02:

“This provision does not affect any potential changes in investments resulting from the transition of ISAL to the general Icelandic tax system pursuant to the Sixth Amendment to the Master Agreement.”

Article 11

Amendments to the Master Agreement Relating to Disputes

- 11.1. A new paragraph is added to Article 46, as follows:

“In the event that a dispute concerns the obligation of ISAL to pay any public taxes or charges, the dispute shall be resolved before the Icelandic authorities or courts of law pursuant to the rules applicable to such disputes under general Icelandic legislation, and not before an arbitration tribunal.”

Article 12

Amendments to the Master Agreement relating to Rights upon Expiration or Termination

- 12.1. Section 50.01 shall read as follows:

“Upon expiration or termination of this Agreement and the Scheduled Contracts, all investments of Alusuisse and any Approved Shareholder shall remain in such persons’ names. Alusuisse shall have the right, if it chooses, to wind up and dissolve ISAL. In such an event the winding up of the Company, including its assets, liabilities, obligations and shareholders’ rights, shall be subject to Icelandic legislation on the winding up and dissolution of companies, cf. also Section 20.01.”

Article 13

Amendments relating to Notices

- 13.1. In Article 53, the words “Alusuisse” and “Alusuisse-Lonza Holdings Ltd.” are replaced by the words “Alcan and Alusuisse” respectively “and Alcan Holdings Switzerland Ltd.” at its recently changed address Max Högger-Strasse 6, PO Box 1954, CH-8048 Zurich, Switzerland.

Article 14

Validity and Status of this Agreement

- 14.1 This Agreement shall take effect on its signature on the part of the Parties and its execution, as provided in Section 14.3. However, the parties have agreed that the provisions of the Agreement amending Articles in the Master Agreement relating to taxes and taxability shall nonetheless take effect as of January 1, 2005. This entails that ISAL shall file tax returns with the Reykjanes Tax Commissioner within 6 months from the ratification of this Amendment. Tax returns shall in all respects comply with the rules of Icelandic tax law as current in any of the tax years. The Tax Commissioner shall, within two months from the deadline for filing tax returns, levy taxes on ISAL in accordance with Articles 95 and 96 of Act No 90/2003 on Income Tax. The Tax Commissioner shall notify ISAL in writing of the levy and the posting of that notification signals the start of the 30 day complaint period to the Tax Commissioner pursuant to Article 99 of Act No 90/2003. The due date of taxes levied pursuant to the above is the first day of the month following the notification of the levy and the final due date is 30 days later. This also entails that the Directorate of Customs in Reykjavík shall, within 6 months from the date of ratification of this Amendment, levy import duties on shipments in respect of which ISAL has received custom clearance in the period from January 1 2005 until the date of ratification of the Amendment with reference to general provisions of law concerning import duties and administrative instructions issued under such provisions of law.

Any taxes levied in lieu of the Consolidated Tax shall be due on the date on their levy. Any Consolidated Tax paid in respect of the same years shall constitute advance payment and interest rates shall not be added to the payment.

- 14.2. This Agreement is made as supplemental agreement to the Master Agreement pursuant to the provisions of Article 51 thereof and shall be deemed to be an integral part of the Master Agreement (as previously amended) as fully as if it were incorporated therein. Except as modified hereby, the provisions of the Master Agreement, with all its rights and obligations, shall not be changed or affected and shall remain in full force and

effect. Unless the context otherwise requires, any reference to the Master Agreement made in the Scheduled Documents or the Scheduled Contracts, or any of them, or otherwise made hereafter shall be deemed to be a reference to the Master Agreement as previously amended and as amended by this Agreement.

- 14.3 Upon the signature of this Agreement by the parties hereto, and upon notice being given as provided in Article 51 of the Master Agreement, this Agreement, accompanied by a legislative bill relating thereto, shall be submitted to the Althing for ratification and approval. Upon ratification and the completion of all other legislative and notification requirements, this Agreement shall become effective ("Effective Date") and have the force of law in Iceland as provided in the Ratifying Act subject to section 14.1.

Article 15

Interim Provisions

- 15.1 The depreciation base for property, plant and equipment on 1 January 2005 shall be their book value as at 31 December 2004 pursuant to the revised depreciation report relating to the Consolidated Tax.

Article 16

Further provisions

- 16.1. This Amendment to the Master Agreement shall be signed and delivered by the Parties in two copies. Each such copy shall constitute an authentic original of equal validity with the other copy.

IN WITNESS WHEREOF, this Sixth Amendment to the Master Agreement has been signed on behalf of the Government and Alcan Holdings Switzerland Ltd. as of the date first above written, in two copies.

For
THE GOVERNMENT OF ICELAND:

For
ALCAN HOLDINGS SWITZERLAND LTD:

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta.

1. Inngangur.

Með frumvarpi þessu er lagt til að lögfestur verði samningur milli ríkisstjórnar Íslands og Alcan Holdings Switzerland Ltd. um álbræðslu í Straumsvík. Í samningnum er samið um þá meginbreytingu að Alcan lúti frá og með 1. janúar 2005 íslenskum skattalögum í einu og öllu eins og aðrir lögaðilar er bera ótakmarkaða skattskyldu hér á landi. Eru þessar breytingar settar fram í sjötta viðauka samningsins sem dagsettur er 5. mars 2007 og iðnaðarráðherra hefur undirritað fyrir hönd ríkisstjórnarinnar með fyrirvara um samþykki Alþingis. Viðauki þessi er lagður fram sem hluti af frumvarpinu bæði á íslensku og ensku.

Með bréfi dags. 28. maí 2003 tilkynnti Alcan Holdings Switzerland Ltd. ríkisstjórn Íslands að félagið veldi þann kost að lúta alfarið íslenskum lögum og reglum hvað varðar skattlagningu fyrirtækisins frá og með 1. janúar 2004. Byggðist sú tilkynning á heimild í grein 33.03 í aðalsamningnum. Í sama ákvæði segir enn fremur að þegar slík beiðni berist skuli aðilar þegar ganga til samninga um breytinguna yfir í hið almenna skattkerfi. Fljótlega eftir að tilkynning Alcan barst hófust formlegar viðræður milli fulltrúa ríkisins annars vegar og fulltrúar Alcan hins vegar um yfirfærsluna. Þær viðræður hafa hins vegar dregist og ekki náðist endanlegt samkomulag um yfirfærsluna fyrr en í byrjun marsmánaðar 2007.

Það er sameiginlegur skilningur samningsaðila að í samningum felist að við gildistöku hans muni allar sérreglur og undanþágur um skatta, gjöld og tolla, sem gilda um starfsemi álversins, falla niður. Með samningsviðaukanum eru því felld niður öll ákvæði aðalsamningsins er varða aðflutningsgjöld, skatta og önnur opinber gjöld og frá og með gildistöku breytinganna ber ISAL að greiða tekjuskatt og önnur opinber gjöld sem almennt eru lögð á hér á landi, eftir þeim reglum sem um það munu gilda samkvæmt lögum á hverjum tíma. Samkomulag náðist um það milli aðila að samningurinn gildi frá 1. janúar 2005.

Aðilar hafa því samþykkt að gera eftirfarandi breytingar á aðalsamningnum í samræmi við 51. gr. aðalsamningsins, dags. 28. mars 1966, ásamt fimm viðaukasamningum, (1) dags. 28. október 1969, (2) dags. 10. desember 1975, (3) dags. 5. nóvember 1984, (4) dags. 11. nóvember 1985 og (5) 16. nóvember 1995.

2. Meginefni sjötta viðauka við aðalsamninginn.

Með samningsviðaukanum eru allar sérreglur og undanþágur um skatta og opinber gjöld, sem gilda um starfsemi álversins í Straumsvík felldar út úr aðalsamningnum

Í ákvæði 14. gr. samningsins er kveðið á um tolla, aðflutnings- og útflutningsgjöld. Í samræmi við megintilgang viðaukans, um að öll gjöld sem ríki og aðrir opinberir aðilar leggja á ISAL skuli fara eftir almennum reglum, er þetta ákvæði felld brott.

Í 15. gr. aðalsamningsins er mælt fyrir um leyfi, m.a. byggingarleyfi og kveðið á um sérreglu vegna leyfisveitinga. Þessu ákvæði er breytt þannig að framvegis skal um þessa gjaldtöku fara samkvæmt almennum, íslenskum lögum og reglum sem í gildi eru á hverjum tíma.

Ákvæði 16. gr. aðalsamningsins fjallar um gjaldeyri og gjaldeyrisreikninga. Þar er um að ræða sérreglu sem felld verður úr gildi með þessum viðaukasamningi.

Síðari málslíður greinar 17.04 er færður til nútímahorfs og kveðið á um að um álagningu skatta vegna tekna og eigna erlendra ríkisborgara, sem heimilisfesti hafa í öðru ríki en Íslandi en dvelja hér á landi hluta úr ári, fari eftir almennum íslenskum lögum og reglum, svo og alþjóðasamningum og samningum sem íslenska ríkið hefur gert við erlend ríki til að koma í veg fyrir tvísköttun.

Ákvæði VI. kafla aðalsamningsins, þ.e. 25.–33. gr., falla brott. Kaflinn hefur að geyma reglur um framleiðslugjaldið sem ISAL hefur greitt í stað tekjuskatts, eignarskatts, fasteignaskatts og fleiri skatta og gjalda sem nú hafa verið lögð niður, sbr. upptalningu í grein 30.06 aðalsamningsins. Auk þess er í VI. kafla að finna ýmsar sérreglur um skattlagningu, m.a. milliverðlagningu og greiðslu og uppgjörshætti. Loks er í kaflanum ákvæði um heimild ISAL til að ganga inn í almenna skattkerfið. Fyrirsögn VI. kafla mun breytast sem og undirheiti 25. gr. Framvegis mun kaflinn bera heitið „Skattlagning“ í stað „Framleiðslugjald“. Kaflinn mun aðeins hafa að geyma eitt ákvæði þ.e. 25. gr., sem mun orðast svo:

„Að því leyti sem ISAL, hluthafar þess, dóttur- og móðurfélög, starfsmenn og aðrir sem tengjast félaginu eru skattskyldir hér á landi, skal sú skattlagning lúta almennum íslenskum skattalögum. Ákvæðið tekur m.a. til framtals og skila, álagningar, greiðslu, innheimtu og

upplýsingagjafar vegna allra skatta og opinberra gjalda sem lögð eru á sambærileg fyrirtæki, nú eða síðar, eftir almennum íslenskum lögum og stjórnvaldsfyrirmælum. ISAL nýtur engra undanþága, sérkjara eða sérreglna varðandi skatta og opinber gjöld utan þess sem leiðir af almennum lögum, að teknu tilliti til alþjóðasamninga og samninga sem íslenska ríkið hefur gert við erlend ríki til að koma í veg fyrir tvísköttun.“

3. Nánar um einstakar greinar samningsins.

Um 1. gr.

Ákvæðið þarfnast ekki skýringa.

Um 2. gr.

Þar sem öll ákvæði um framleiðslugjald falla brott er nauðsynlegt að breyta ákvæði 3.04 í aðalsamningi sem fjallar um ábyrgðir. Samkvæmt samningsviðaukanum munu álögur þ.m.t. dráttarvextir vegna áfallinna opinberra gjalda fara eftir almennum íslenskum lögum og reglum sem gilda á hverjum tíma.

Um 3. gr.

Í þessu ákvæði eru breytingar á aðalsamningi er lúta að gjaldi fyrir höfn og hafnarmannvirki. Orðið „fastagjald“ fellur niður og þess í stað koma orðin „gjöld samkvæmt almennum íslenskum lögum og reglum sem í gildi eru á hverjum tíma“.

Um 4. gr.

Ákvæði 14. gr. aðalsamningsins sem hefur að geyma sérreglur er lúta að aðflutnings- og útflutningsgjöldum eru felld út úr aðalsamningi í heild sinni. Eftir gildistöku samningsins mun ISAL því greiða aðflutnings- og útflutningsgjöld samkvæmt almennum reglum.

Um 5. gr.

Ákvæði 15. gr. aðalsamningsins fjallar um leyfi til byggingar og reksturs bræðslunnar. Í stað þess að leyfisgjöld séu reiknuð samkvæmt sérákvæði, sem er að finna í grein 31.01 sem felld er brott með þessum samningi, mun tilvísun til þeirrar greinar falla á brott og lok 15. gr. orðast svo: „fara eftir almennum, íslenskum lögum og reglum sem í gildi eru á hverjum tíma“.

Um 6. gr.

Ákvæði 16. gr. aðalsamningsins um gjaldeyri og gjaldeyrisreikninga eru felld út úr aðalsamningi í heild sinni. Þar er m.a. kveðið á um heimildir ISAL til að taka við erlendum gjaldeyri og geyma hann. Einnig er þar fjallað um heimildir starfsfólks til að yfirfæra þann hluta af launum, sem ekki hefur verið eytt á Íslandi, til útlanda. Ákvæðin eru ekki í takt við þær reglur sem nú gilda um heimildir til meðferðar á gjaldeyri og voru aðilar sammála um að þau bæri að fella út úr aðalsamningnum.

Um 7. gr.

Ákvæði 17. gr. aðalsamningsins fjallar um starfslið og starfsfólk ISAL. Í samningsviðaukanum er orðalag þess ákvæðis 17. gr. sem fjallar um aðferðir til að koma í veg fyrir tvísköttun fært til nútímahorfs. Það mun því eftir breytinguna orðast svo: „Að öðru leyti gilda um álagningu skatta á tekjur og eignir aðila sem heimilsfesti hafa í öðru ríki en Íslandi en

dvelja hér á landi hluta úr ári, almenn íslensk lög og reglur, svo og alþjóðasamningar og samningar sem íslenska ríkið hefur gert við erlend ríki til að koma í veg fyrir tvísköttun.“

Um 8. gr.

8.1 Í ákvæði 18.03 í aðalsamningnum er að finna loforð af hálfu ríkisins um að það muni ekki setja takmarkanir eða fyrirmæli við tilteknar aðstæður. Til að taka af allan vafa um að slíku loforði sé ekki ætlað að ná til atriða er varða skatta og gjöld er eftirfarandi texta bætt við 1. málsl. greinar 18.03: „önnur en leiða af almennum, íslenskum lögum og reglum sem í gildi eru á hverjum tíma“.

8.2 Tilvísun í orðin: „eins og þetta er tilgreint í staflið d) í málsg. 14.01 í samningi þessum“ falla brott enda er 14. gr. í heild sinni felld út úr aðalsamningi með breytingunni.

Um 9. gr.

9.1. Orðið „Framleiðslugjald“ fellur brott, bæði úr fyrirsögn VI. kafla aðalsamningsins og sem undiheiti 25. gr. samningsins. Þess í stað kemur orðið: „Skattlagning“. Eftir gildistöku breytingarinnar mun framleiðslugjaldið heyra sögunni til og þar með verður heiti kaflans að breytast.

9.2. 25.–33. gr. eru í heild sinni felldar út úr aðalsamningi. Við þessa breytingu færast starfsemi ISAL að öllu leyti undir hið almenna skattkerfi eins og það verður á hverjum tíma á Íslandi.

Um 10. gr.

Samkvæmt ákvæði 35.02 gr. aðalsamningsins njóta Alusuisse, minni hluti hluthafa og ISAL verndar gegn því að íslenska ríkið svipti þá fjárfestingum. Með ákvæðinu er tekinn af allur vafi um að slík vernd sé ekki til staðar þegar að skattheimtu kemur.

Um 11. gr.

Ákvæði 46. gr. aðalsamningsins tekur til meðferðar og úrlausnar ágreinings og deilna sem upp geta komið á milli samningsaðila. Er í ákvæðinu gengið út frá því að takist aðilum ekki að jafna þann ágreining er upp kemur geti þeir samið um að vísa deilunni til íslenskra dómstóla eða íslensks gerðardóms. Náist ekki samkomulag við það skuli vísa slíkri deilu til alþjóðlegs gerðardóms. Í 11. gr. samningsviðaukans er vikið frá þessu og nýju ákvæði bætt við sem kveður á um að varði deilan skyldu ISAL til greiðslu hvers konar opinberra gjalda skuli leysa úr henni fyrir íslenskum yfirvöldum og dómstólum eftir þeim reglum sem um slíka deilu gilda eftir almennum íslenskum lögum en ekki fyrir gerðardómi.

Um 12. gr.

Ákvæði 50.01 gr. aðalsamningsins fjallar um réttindi og skyldur samningsaðila að loknum samningstímanum eða við riftun. Ákvæði 50.01 gr. er breytt á þann veg að um slit og uppgjör skuli fara eftir íslenskum lögum.

Um 13. gr.

Ákvæðið þarfnast ekki skýringa.

Um 14. gr.

Með þessari grein er lögfest sérstakt ákvæði um gildistöku samningsins. Við undirritun samnings þessa af hálfu aðila hans og við lokagerð hans tekur hann gildi. Samkomulag er þó

með aðilum um að þau ákvæði samnings þessa sem breyta ákvæðum aðalsamningsins varðandi skatta og gjaldskyldu skuli eigi að síður gilda frá og með 1. janúar 2005. Þá er í ákvæðinu fjallað um fresti til að standa skil á skattframtölum fyrir liðin gjaldár og málsmeðferð við álagningu opinberra gjalda. Nauðsynlegt er að kveða sérstaklega á um þetta þar sem almennur framtalsfrestur vegna ársins 2005 er liðinn, sem og kærufrestur. Þá er einnig kveðið á um ákvörðun aðflutningsgjalda vegna alls innflutnings ISAL frá 1. janúar 2005 til lögfestingardags viðaukans. Loks er kveðið á um að þau gjöld sem lögð verði á í stað framleiðslugjalds vegna liðinna ára gjaldfalli við álagningu og að greitt framleiðslugjald fyrir sömu ár skoðist sem inngreiðsla vegna opinberra gjalda sem ekki beri að vaxtareikna. Við uppgjör vegna liðinna ára er því ekki gert ráð fyrir að vöxtum verði bætt við ákvarðaðar fjárhæðir.

Ákvæði 14.2 og 14.3 þarfnast ekki skýringa.

Um 15. gr.

Í ákvæðinu er að finna reglu um það með hvaða hætti ákvarða skuli fyrningargrunn vegna varanlegra rekstrarfjármuna ISAL við gildistöku breytingarinnar. ISAL hefur reiknað fyrningar samkvæmt sérreglum sem ekki verða í gildi eftir breytinguna. Við yfirfærsluna mun fyrningargrunnur varanlegra rekstrarfjármuna vera bókfært verð þeirra eins og það er 31. desember árið á undan.

Um 16. gr.

Ákvæðið þarfnast ekki skýringa.

Fylgiskjal.

*Fjármálaráðuneyti,
fjárlagaskrifstofa:*

Umsögn um frumvarp til laga um lagagildi viðaukasamnings milli ríkisstjórnar Íslands og Alcan Holding Switzerland Ltd. um álbræðslu við Straumsvík.

Með frumvarpinu er lagt til að lögfestur verði viðaukasamningur við Alcan Holding Switzerland Ltd. um að frá og með 1. janúar 2005 lúti fyrirtækið íslenskum skattalögum eins og gildir um aðra lögaðila sem bera ótakmarkaða skattskyldu hér á landi. Verði frumvarpið að lögum fellur framleiðslugjald af áli niður frá og með árinu 2005 en í staðinn mun fyrirtækið greiða tekjuskatt í ríkissjóð og fasteignaskatta til Hafnarfjarðarbæjar. Að auki mun fyrirtækið greiða iðnaðarmálagjald sem rennur til Samtaka iðnaðarins og markaðsgjald til fjármögnunar Útflutningsráðs. Árið 2005 greiddi fyrirtækið samtals um 990 m.kr. í framleiðslugjald miðað við meðalgengi 2005. Þar af eru um 880 m.kr. gjald á nettó hagnað og um 112 m.kr. í framleiðslugjald á hvert tonn af áli. Af framleiðslugjaldi á hvert tonn runnu 73 m.kr. til Hafnarfjarðarbæjar og 39 m.kr. í ríkissjóð. Samkvæmt grófum áætlunum frá endurskoðunarskrifstofunni Deloitte hf. má gera ráð fyrir að tekjuskattsgreiðslur fyrirtækisins hefðu numið um 420 m.kr. árið 2005, iðnaðarmálagjald um 20 m.kr. og markaðsgjald rúmri 1 m.kr. ef fyrirtækið hefði verið skattlagt samkvæmt íslenskum skattalögum. Þá er áætlað að fasteignagjöld hefðu numið um 164 m.kr. Miðað við þær forsendur eru tekjur ríkissjóðs samtals áætlaðar 440 m.kr. árið 2005 miðað við almenn skattalög, en á móti falla niður 880 m.kr. í framleiðslugjald á hagnað og 39 m.kr. tekjur af framleiðslugjaldi á hvet tonn, auk þess að

ríkissjóður skilar 20 m.kr. tekjum til Samtaka iðnaðarins og 1 m.kr. til Útflutningsráðs. Áætlað er að breytingar á aðflutningsgjöldum hafi óveruleg áhrif á tekjur ríkissjóðs til hækkunar. Að öllu samanlögðu er því áætlað að afkoma ríkissjóðs rýrni um 520 m.kr. árið 2005 miðað við framangreindar forsendur. Áætlað er að tekjur Hafnarfjarðarbæjar af fasteignagjöldum nemi um 164 m.kr., en á móti falli niður 73 m.kr. tekjur af framleiðslugjaldi. Nettó tekjuauki sveitarfélagsins reiknast því rúmlega 90 m.kr. miðað við áætluð skattskil árið 2005. Gera verður þann fyrirvara að fyrirtækið gerir framleiðslugjald upp í bandaríkjadöllum og hefur gengi á uppgjörsdag því áhrif á niðurstöðuna. Ekki var mögulegt að meta áhrif breytinganna árið 2006 þar sem ársreikningar og álagning fyrir það ár lágu ekki fyrir við gerð umsagnarinnar. Skattskil félagsins vegna ársins 2005 og framvegis verða gerð upp í samræmi við sömu skattalög og gilda um aðra lögaðila sem bera ótakmarkaða skattskyldu hér á landi í samræmi við frumvarpið og viðaukasamninginn.

18. Frumvarp til laga

[10. mál]

um breytingu á lögum um þingskóp Alþingis, nr. 55/1991, sbr. lög nr. 74/1992, 102/1993 og 68/2007.

(Eftir 2. umr., 5. júní.)

1. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 13. gr. laganna:

- a. 2. tölul. 1. mgr. orðast svo: Efnahags- og skattanefnd; og jafnframt bætist nýr töluliður við sömu málsgrein, í stafrófsröð, svohljóðandi: Viðskiptanefnd.
- b. 3. tölul. 1. mgr. orðast svo: Félags- og tryggingamálanefnd; og 5. tölul. sömu málsgreinar orðast svo: Heilbrigðisnefnd.
- c. 7. tölul. 1. mgr. fellur brott og jafnframt orðast 10. tölul., er verður 9. tölul., sömu málsgreinar svo: Sjávarútvegs- og landbúnaðarnefnd.

2. gr.

Í stað orðanna „efnahags- og viðskiptanefndar“ í 3. málsl. 2. mgr. 25. gr. laganna kemur: efnahags- og skattanefndar; og í stað orðanna „Efnahags- og viðskiptanefnd“ í 5. málsl. sömu málsgreinar kemur: Efnahags- og skattanefnd.

3. gr.

Við 66. gr. laganna, sbr. 25. gr. laga nr. 68/2007, bætist ný málsgrein, svohljóðandi:

Við atkvæðagreiðslu með rafeindabúnaði, svo og nafnakall, er þingmanni heimilt að gera stutta grein fyrir atkvæði sínu. Slík greinargerð má þó eigi taka lengri tíma en eina mínútu.

4. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

19. Lög**[10. mál]**

um breytingu á lögum um þingsköp Alþingis, nr. 55/1991, sbr. lög nr. 74/1992, 102/1993 og 68/2007.

(Afgreidd frá Alþingi 6. júní.)

Samhljóða þskj. 18.

20. Nefndarálit**[2. mál]**

um frv. til l. um breyt. á ýmsum lögum vegna samnings um þátttöku Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu á Evrópska efnahagssvæðinu.

Frá meiri hluta utanríkismálanefndar.

Nefndin hefur fjallað um málið og fengið á sinn fund Berglindi Ásgeirsdóttur og Sesselju Sigurðardóttur frá utanríkisráðuneyti, Ragnhildi Arnljótsdóttur og Hönnu Sigríði Gunnsteinsdóttur frá félagsmálaráðuneyti, Gissur Pétursson frá Vinnumálastofnun, Hauk Guðmundsson og Bryndísi Helgadóttur frá dómsmálaráðuneyti og Halldór Grönvold frá Alþýðusambandi Íslands. Einnig bárust nefndinni gögn frá utanríkisráðuneyti og félagsmálaráðuneyti og umsögn frá Alþýðusambandi Íslands.

Með frumvarpinu er lagt til að samningur um þátttöku Búlgaríu og Rúmeníu á Evrópska efnahagssvæðinu verði fullgiltur auk þess sem lagt er til að þær breytingar sem gerðar eru á meginmáli EES-samningsins með aðildarsamningnum hafi lagagildi hér á landi. Þá eru lagðar til breytingar á lögum um frjálsan atvinnu- og búseturétt launafólks á Evrópska efnahagssvæðinu, lögum um útlendinga og lögum um atvinnuréttindi útlendinga vegna þeirra aðlagana sem gerðar voru við ákvæði um frjálsa för launþega, en aðildarríkjum EES-samningsins er heimilt að beita eigin reglum á þessu sviði í tvö ár frá aðild nýju ríkjanna. Þannig er gert ráð fyrir því í frumvarpinu að ákvæði 1.–6. gr. reglugerðar ráðsins (EBE) nr. 1612/68, um frelsi launþega til flutninga innan bandalagsins, ásamt síðari breytingum, taki ekki gildi um atvinnu- og búseturétt ríkisborgara Búlgaríu og Rúmeníu fyrr en 1. janúar 2009. Því verður heimilt að fresta frjálsri för launafólks frá þessum ríkjum og fullum aðgangi þeirra að íslenskum vinnumarkaði til 1. janúar árið 2009.

Meiri hluti nefndarinnar fagnar því starfi sem hefur verið unnið fram til þessa í því skyni að undirbúa komu erlendra ríkisborgara hingað til lands til vinnu. Í því sambandi horfir meiri hlutinn sérstaklega til skýrslu starfshóps um málefni útlendinga á íslenskum vinnumarkaði frá apríl sl. Meiri hlutinn leggur áherslu á að sá tveggja ára aðlögunartími sem frumvarpið gerir ráð fyrir verði vel nýttur til undirbúnings móttöku búlgarskra og rúmenskra ríkisborgara sem kunna að koma hingað til vinnu.

Meiri hlutinn bendir jafnframt á að í vinnu starfshóps um málefni útlendinga á íslenskum vinnumarkaði kom til umræðu að heppilegt væri að sett verði á fót þjónustumiðstöð stjórnsýslu þar sem útlendingar sem hingað koma gætu fengið fyrirgreiðslu allra sinna mála, hvort sem þau tengdust vinnu eða fjölskyldu- og félagsmálum. Nefndin telur að slíkt fyrirkomulag gæti verið mjög jákvætt og hvetur hlutaðeigandi ráðuneyti og stofnanir til að skoða málið frekar á næstunni.

Meiri hlutinn leggur til að frumvarpið verði **samþykkt**.

Alþingi, 6. júní 2007.

Bjarni Benediktsson,
form., frsm.

Árni Páll Árnason.

Ragnheiður E. Árnadóttir.

Ásta R. Jóhannesdóttir.

Siv Friðleifsdóttir.

Guðfinna S. Bjarnadóttir.

Lúðvík Bergvinsson.

Jón Magnússon.

21. Nefndarálit

[2. mál]

um frv. til l. um breyt. á ýmsum lögum vegna samnings um þátttöku Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu á Evrópska efnahagssvæðinu.

Frá minni hluta utanríkismálanefndar.

Undirritaður telur verulega á skorta að sannfærandi og fullnægjandi rök hafi verið færð fyrir því að nauðsynlegt sé að beita aðlögunarákvæði samningsins um stækkun Evrópska efnahagssvæðisins með þeim hætti sem frumvarpið gerir ráð fyrir, þ.e. að fyrsta aðlögunartímabilið verði nýtt til fulls og íslenskum vinnumarkaði lokað fyrir ríkisborgurum Búlgaríu og Rúmeníu þar til 1. janúar 2009.

Eðlilegt er að gera kröfu til þess að stjórnvöld rökstyðji með fullnægjandi hætti hvers vegna þau telja nú nauðsynlegt að beita þessum ákvæðum þótt við hinn sameiginlega evrópska vinnumarkað bætist 8 milljónir Búlgara og 22 milljónir Rúmena, vinnumarkað sem þegar telur 500 milljónir. Aðlögunarfrestum var að visu beitt í tvö ár þegar tíu ný ríki fengu aðild að Evrópusambandinu og þar með Evrópska efnahagssvæðinu árið 2004 en fyrir ári síðan var ákveðið að framlengja þá aðlögunarfresti ekki. Erfitt er að sjá hvers vegna er ástæða til að beita aðlögun nú gagnvart þessari viðbótarstækkun Evrópusambandsins úr því að þessi varð niðurstaðan vorið 2006. Einnig vantar frekari útskýringar og rökstuðning fyrir því hvernig menn hyggjast nota aðlögunartímann fram til 1. janúar 2009 og hverju það á að breyta að beita frestunarheimild gagnvart frjálsri för fólks frá Rúmeníu og Búlgaríu.

Aðlögunartíminn frá 2004 var ekki notaður nægjanlega vel og enn skortir markvissa heildarstefnu og miklu markvissari aðgerðir í málefnum innflytjenda sem koma hingað til lands til vinnu til lengri eða skemmri tíma. Á þeim málum þarf að taka óháð því hvaða stöðu ríkisborgarar Rúmeníu og Búlgaríu hafa hér á vinnumarkaði næstu tvö árin. Frestun á frjálsri för þeirra hingað dregur ekki á nokkurn hátt úr þörfinni fyrir að íslensk stjórnvöld og aðilar vinnumarkaðarins beiti sér með miklu markvissari og beittari hætti en gert hefur verið hingað til gegn því að erlent launafólk sæti félagslegum undirboðum á íslenskum vinnumarkaði. Því er nauðsynlegt að ríkisstjórnin skýri betur hvaða markmið hún hefur sett sér um vinnu í þessum málaflokki á aðlögunartímanum gagnvart Búlgaríu og Rúmeníu. Meðan á þessum tíma stendur munu Búlgarar og Rúmenar sem hingað koma væntanlega fyrst og fremst starfa

á vegum starfsmannaleigna með enn lakari stöðu gagnvart íslenskum kjarasamningum og réttindum á íslenskum vinnumarkaði en ella væri.

Með hliðsjón af framangreindu mun undirritaður sitja hjá við afgreiðslu málsins.

Alþingi, 7. júní 2007.

Steingrímur J. Sigfússon.

22. Nefndarálit

[11. mál]

um frv. til l. um breyt. á l. um almannatryggingar og lögum um málefni aldraðra.

Frá meiri hluta heilbrigðisnefndar.

Nefndin hefur fjallað um málið og fengið á sinn fund Vilborgu Þ. Hauksdóttur frá heilbrigðis- og tryggingamálaráðuneyti, Karl Steinar Guðnason, Sigurð M. Grétarsson, Sigríði Lillý Baldursdóttur og Ágúst Þór Sigurðsson frá Tryggingastofnun ríkisins, Borgþór S. Kjærsted, Helga Hjálmsón og Margréti Margeirsdóttur frá Landssambandi eldri borgara, Gylfa Arnbjörnsson frá Alþýðusambandi Íslands og Hannes G. Sigurðsson frá Samtökum atvinnulífsins. Þá hefur nefndinni borist umsögn um málið frá Landssambandi eldri borgara.

Frumvarp þetta er flutt í samræmi við stefnuyfirlýsingu ríkisstjórnarinnar frá 23. maí 2007 og hefur að markmiði að stuðla að bættum hag aldraðra. Með frumvarpinu er lagt til að atvinnutekjur ellilífeyrisþega og vistmanna 70 ára og eldri hafi ekki áhrif á fjárhæð ellilífeyris, tekjutryggingar, vasapeninga og vistunarframlags frá Tryggingastofnun ríkisins. Jafnframt er lagt til að atvinnutekjur vistmanna 70 ára og eldri hafi ekki áhrif á greiðslupátttöku þeirra í dvalarkostnaði á dvalar- og hjúkrunarheimilum fyrir aldraða. Til að ná þessu markmiði eru annars vegar lagðar til breytingar á 26. gr. laga um málefni aldraðra, nr. 125/1999, og hins vegar 16. gr. laga um almannatryggingar, nr. 100/2007.

Meiri hluti nefndarinnar vekur athygli á því að atvinnutekjur 70 ára og eldri hafa ekki heldur áhrif á fjárhæð heimilisuppbótar skv. 8. gr. laga um félagslega aðstoð, nr. 99/2007, sbr. 13. gr. sömu laga. Í 13. gr. laganna kemur fram að ef greiðsla samkvæmt lögnum er grundvölluð á tekjum umsækjanda eða bótaþega skuli þær ákveðnar skv. 16. gr. laga um almannatryggingar.

Meiri hlutinn áréttar að með þessum breytingum hafa atvinnutekjur 70 ára og eldri hvorki áhrif á fjárhæð lífeyris þeirra sjálfra né lífeyris maka þeirra frá Tryggingastofnun ríkisins. Meiri hlutinn leggur því til að c-lið 1. gr. frumvarpsins og 2. gr. þess verði breytt þannig að þessi skilningur komi skýrt fram.

Samkvæmt 5. mgr. 16. gr. almannatryggingalaga, nr. 100/2007, og 5. mgr. 26. gr. laga um málefni aldraðra, nr. 125/1999, eru bætur reiknaðar út frá tekjum lífeyrisþega og vistmanna á almanaksári. Í þessum ákvæðum kemur fram að til grundvallar bótaútreikningi hvers mánaðar skuli leggja $\frac{1}{2}$ af áætluðum tekjum bótagreiðsluársins. Þá segir að bótagreiðsluár sé almanaksár. Í ljósi þess að miðað er við að frumvarp þetta verði að lögum á miðju ári, þ.e. 1. júlí 2007, þarf að leysa úr eftirfarandi úrlausnarefni. Verði frumvarpið að lögum er ljóst að skipta verður almanaksárinu upp hjá þeim lífeyrisþegum og vistmönnum sem hafa atvinnutekjur og verða 70 ára á almanaksárinu. Þannig munu tekjur sem þeir afla fyrir 70 ára

aldurinn skerða bætur með sama hætti og nú en aftur á móti munu tekjur sem aflað er eftir að 70 ára aldri er náð ekki skerða bæturnar. Hið sama gildir um atvinnutekjur maka, þ.e. þær skerða ekki bætur lífeyrisþegans sé þeirra aflað eftir að 70 ára aldri er náð. Atvinnutekjur maka á aldrinum 67–69 ára geta hins vegar haft áhrif á tekjutryggingu lífeyrisþega sem orðinn er 70 ára eða eldri, sbr. b-lið 2. mgr. 16. gr. laga um almannatryggingar, nr. 100/2007.

Áætluðum tekjum lífeyrisþega og vistmanna fyrir árið 2007 hefur í samræmi við ákvæði 5. mgr. 16. gr. almannatryggingalaga, nr. 100/2007, og 5. mgr. 26. gr. laga um málefni aldraðra, nr. 125/1999, þegar verið dreift jafnt yfir allt árið og hefur verið greitt út samkvæmt því, enda var ekki gert ráð fyrir því við gerð tekjuáætlana fyrir árið í ár að skipta þyrfti árinu upp miðað við 70 ára aldurinn. Þetta kann einnig að valda erfiðleikum við endurreikning og uppgjör bóta sem kveðið er á um í 7. og 8. mgr. 26. gr. laga um málefni aldraðra, nr. 125/1999, og 7. og 8. mgr. 16. gr., sbr. 55. gr., almannatryggingalaga, nr. 100/2007.

Þrátt fyrir að það sé almennt ívilnandi fyrir þennan hóp ellilífeyrisþega að dreifa tekjum jafnt yfir árið er það ekki svo í öllum tilvikum. Með hliðsjón af þessu og til að tryggja hagstæðustu niðurstöðu fyrir alla lífeyrisþega og vistmenn 70 ára og eldri leggur meiri hlutinn til að sett verði bráðabirgðaákvæði þar sem kveðið verði á um að ellilífeyrisþegar og vistmenn 70 ára og eldri geti óskað eftir því við Tryggingastofnun ríkisins að tekjum þeirra og/eða maka verði skipt niður á tímabil fyrir og eftir gildistöku laganna eða 70 ára aldur, eftir því hvort er síðar á árinu. Á þetta ákvæði reynir einkum ef meðaltekjur á mánuði fyrir 70 ára aldur eru lægri en eftir að 70 ára aldri er náð. Ef meðaltekjur á mánuði fyrir 70 ára aldur eru hærri en eftir þann aldur hagnast viðkomandi einstaklingur á því að árið sé reiknað út í einu lagi. Það stafar af því að í jafndreifingu tekna kemur lægra hlutfall árstekna til skerðingar en raunverulega var aflað fyrir 70 ára aldur. Þessu er öfugt farið ef meðaltekjur á mánuði fyrir 70 ára aldur eru lægri en eftir það þar sem þá kemur hærri hlutfall árstekna til skerðingar en raunverulega var aflað fyrir 70 ára aldur.

Síðari málsliður bráðabirgðaákvæðisins mun aðeins taka til tiltölulega fárra einstaklinga og mun einkum gilda ef meðaltekjur hækka við 70 ára aldur. Meiri hlutinn leggur áherslu á að Tryggingastofnun ríkisins gegni leiðbeiningarskyldu sinni og hafi frumkvæði að því að upplýsa bótaþega um þetta atriði. Jafnframt leggur meiri hlutinn áherslu á að Tryggingastofnun upplýsi alla aldraða um þá breytingu að atvinnutekjur þeirra sem eru 70 ára eða eldri skerði ekki bætur frá stofnuninni.

Meiri hlutinn leggur til að frumvarpið verði **samþykkt** með framangreindum breytingum sem gerð er tillaga um í sérstöku þingskjali.

Alþingi, 8. júní 2007.

Ásta Möller,
form., frsm.

Ásta R. Jóhannesdóttir.

Pétur H. Blöndal.

Árni Páll Árnason.

Ragnheiður Ríkharðsdóttir.

Ellert B. Schram.

23. Breytingartillögur**[11. mál]**

við frv. til l. um breyt. á l. um almannatryggingar og lögum um málefni aldraðra.

Frá meiri hluta heilbrigðisnefndar (ÁMöl, ÁRJ, PHB, ÁPÁ, RR, EBS).

1. Efnismálsliður c-liðar 1. gr. orðist svo: Þá teljast ekki til tekna atvinnutekjur 70 ára og eldri, hvorki að því er varðar tekjutryggingu þeirra sjálfra né maka þeirra.
2. Efnismálsliður 2. gr. orðist svo: Þá teljast ekki til tekna atvinnutekjur 70 ára og eldri, hvorki að því er varðar dvalarkostnað þeirra sjálfra né maka þeirra.
3. Við frumvarpið bætist ákvæði til bráðabirgða, svohljóðandi:

Vegna atvinnutekna á árinu 2007 skal Tryggingastofnun ríkisins dreifa tekjunum í samræmi við 5. mgr. 16. gr. laga um almannatryggingar, nr. 100/2007, og 5. mgr. 26. gr. laga um málefni aldraðra, nr. 125/1999. Þó getur ellilífeyrisþegi og vistmaður 70 ára eða eldri óskað eftir því við Tryggingastofnun að tekjum hans og/eða maka verði skipt niður í tímabil fyrir og eftir 1. júlí 2007 eða 70 ára aldur, eftir því hvort er síðar á árinu.

24. Nefndarálit**[1. mál]**

um frv. til l. um breyt. á l. um Stjórnarráð Íslands, nr. 73/1969.

Frá meiri hluta allsherjarnefndar.

Nefndin hefur fjallað um málið og fengið á sinn fund Pál Þórhallsson, lögfræðing hjá forsætisráðuneyti, Stefán Aðalsteinsson frá Bandalagi háskólamanna, Helgu Jónsdóttur frá Bandalagi starfsmanna ríkis og bæja, Þórveigu Þormóðsdóttur frá Félagi starfsmanna Stjórnarráðsins, Ólaf G. Kristjánsson frá Félagi háskólamenntaðra starfsmanna Stjórnarráðsins, Hallgrím Snorrason hagstofustjóra, Sigurgeir Þorgeirsson, framkvæmdastjóra Bændasamtaka Íslands, Helga Laxdal og Magnús Magnússon frá Félagi vélstjóra og málmteknimanna, Hólmgeir Jónsson frá Sjómannasambandi Íslands, Árna Bjarnason frá Farmanna- og fiskimannasambandi Íslands, Björgu Thorarensen prófessor, Sigurlaugu K. Jóhannsdóttur og Björn Rögnvaldsson frá starfsmannaskrifstofu fjármálaráðuneytisins, Karl Steinar Guðnason, Sigurð Grétarsson og Sigríði Lilly Baldursdóttur frá Tryggingastofnun ríkisins, Borgþór Kjærnested, Helga Hjálmsönn og Margréti Margeirsdóttur frá Landssambandi eldri borgara og Sigurstein Másson frá Öryrkjabandalagi Íslands.

Frumvarpið felur í fyrsta lagi í sér breytingar á heitum ráðuneyta í samræmi við stefnumörkun nýrrar ríkisstjórnar. Í öðru lagi er lagt til að heimilt sé með forsetaúrskurði að sameina ráðuneyti, í þriðja lagi að heimilt verði að bjóða starfsmönnum Stjórnarráðsins störf innan þess án þess að starfið sé auglýst opinberlega og í fjórða lagi eru lögð til ákvæði til að tryggja réttindi starfsmanna vegna tilfærslu verkefna á milli ráðuneyta.

Meiri hluti nefndarinnar styður þær skipulagsbreytingar sem lagðar eru til í 1. gr. frumvarpsins um breytingar á ráðuneytum og telur að þær séu til bóta.

Í f-lið 1. gr. frumvarpsins segir að forseti Íslands geti með úrskurði sameinað ráðuneyti. Með þeirri breytingu er gert kleift að fækka ráðuneytum án þess að lagabreytingu þurfi til. Heimildin er þó háð þeirri takmörkun að áfram verður óheimilt að fjölga ráðuneytum án laga-

heimildar. Þess má geta að í nágrannalöndunum er fyrirkomulag með mismunandi hætti og sums staðar tíðkast að skipulag og verkaskipting ráðuneyta sé alfarið á hendi framkvæmdarvaldsins. Með þeirri breytingu sem um ræðir í frumvarpinu er ekki gengið svo langt en svigrúm framkvæmdarvaldsins þó aukið að þessu leyti.

Þá er með frumvarpinu áformað að breyta Hagstofunni í sjálfstæða ríkisstofnun. Enginn ágreiningur er um þá breytingu enda hefur Hagstofan ekki lengur verkefni sem telja má að eigi að heyra undir ráðuneyti, hvorki stjórnvaldsákvarðanir né pólitíska stefnumörkun.

Nefndin ræddi sérstaklega um 3. gr. frumvarpsins er fjallar um heimild til að bjóða starfsmönnum Stjórnarráðsins laust starf innan þess án þess að starfið sé sérstaklega auglýst samkvæmt almennum reglum. Með þeirri breytingu er verið að auka sveigjanleika í rekstri og stjórnun hjá þessum hluta ríkisins, stuðlað að auknum hreyfanleika starfsmanna og þar með möguleikum þeirra til að þróast í starfi og kemur til viðbótar öðrum ráðstöfunum í þessa veru eins og vistaskiptum milli ráðuneyta sem hafa staðið til boða í nokkur ár. Jafnframt er rétt að vekja athygli á því að samkvæmt gildandi lögum er allmikið svigrúm til að færa starfsmenn milli starfa innan einstakra ráðuneyta, meðal annars með því að ráða sérfræðinga í stöður deildarstjóra, án þess að stöðurnar séu sérstaklega auglýstar. Eins og fram kemur í almennum athugasemdum með frumvarpinu er með breytingunni sem hér er lögð til verið að útvíkka þetta svigrúm þannig að það nái til alls Stjórnarráðsins. Er því um að ræða ákveðið skref í þá átt að gera Stjórnarráðið að einum vinnustað.

Meiri hlutinn leggur til þá breytingu á frumvarpinu að við 3. gr. bætist nýr málslíður þar sem kveðið verði á um það að forsætisráðherra skuli setja reglur sem mæli fyrir um tilhögun auglýsinga innan Stjórnarráðsins um laus störf og önnur atriði er varða framkvæmd þessa ákvæðis. Með því verður tryggt að um notkun framangreindrar heimildar gildi ákveðnar reglur, til dæmis að því er varðar form tilkynninga innan Stjórnarráðsins um laus störf og mat á umsækjendum. Hér er um að ræða heimild og geta því stjórnendur kosið að auglýsa laus störf strax með almennt auglýsingu, t.d. ef talin er þörf á umsækjendum með reynslu utan Stjórnarráðsins. Með þessu er í sjálfu sér ekki dregið úr möguleikum almennings til að fá störf hjá Stjórnarráðinu, því að jafnaði ætti tilflutningur starfsmanns innan Stjórnarráðsins að leiða til þess að eldri staða hans yrði laus til umsóknar þannig að á endanum má ætla að fjöldi þeirra starfa sem auglýst eru opinberlega verði sá sami. Nefndin áréttar jafnframt að ákvæði stjórnsýslulaga gilda um allar stjórnvaldsákvarðanir, þar á meðal um ráðningu í störf hjá Stjórnarráðinu.

Í 4. gr. er sérstaklega fjallað um réttindi þeirra starfsmanna sem flytjast vegna tilfærslu verkefna milli ráðuneyta. Nefndin telur að ásamt ákvæðum annarra laga tryggi greinin að starfsmenn njóti sömu réttinda og verið hefur samkvæmt gildandi rétti.

Nefndin leggur til að frumvarpið verði **samþykkt** með framangreindri breytingu sem gerð er tillaga um í sérstöku þingskjali.

Alþingi, 8. júní 2007.

Birgir Ármannsson,
form., frsm.

Ágúst Ólafur Ágústsson.

Sigurður Kári Kristjánsson.

Ellert B. Schram.

Ólöf Nordal.

Karl V. Matthíasson.

25. Breytingartillaga

[1. mál]

við frv. til l. um breyt. á l. um Stjórnarráð Íslands, nr. 73/1969.

Frá meiri hluta allsherjarnefndar (BÁ, ÁÓÁ, SKK, EBS, ÓN, KVM).

3. gr. orðist svo:

Við 3. mgr. 11. gr. laganna bætast tveir nýir málslíðir, svohljóðandi: Sama á við ef starfsmanni, sem ráðinn er ótímabundið, sbr. 1. mgr. 41. gr. laga nr. 70/1996, um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins, er boðið annað starf innan Stjórnarráðsins. Í reglum, sem forsetisráðherra setur, skal mæla fyrir um tilhögun auglýsinga innan Stjórnarráðsins um laus störf og önnur atriði er varða framkvæmd þessa ákvæðis.

26. Nefndarálit

[1. mál]

um frv. til l. um breyt. á l. um Stjórnarráð Íslands, nr. 73/1969.

Frá minni hluta allsherjarnefndar.

Minni hluti nefndarinnar tekur ekki afstöðu til nafnabreytinga ráðuneyta samkvæmt frumvarpinu, m.a. af þeirri ástæðu að verkaskipting er enn óljós. Eðlilegt hefði verið að verka-skipting hefði legið fyrir áður en gengið hefði verið til afgreiðslu frumvarpsins en um hana er nú óvissa.

Með f-lið 1. gr. frumvarpsins verður forseta Íslands heimilt að úrskurða um sameiningu ráðuneyta. Slíkt fyrirkomulag tíðkast víða annars staðar og er markmið þess að gera framkvæmdarvaldinu auðveldara að fækka ráðuneytum.

Þá breytingu að gera Hagstofu Íslands að ríkisstofnun í stað ráðuneytis telur minni hlutinn eðlilega með tilliti til þeirra verkefna sem stofnunin sinnir nú og styður hann breytinguna.

Minni hlutinn samþykkir ekki 3. gr. frumvarpsins þar sem afnumin er sú skylda að auglýsa störf innan Stjórnarráðsins. Þessari grein er skellt inn í frumvarpið án nokkurra tengsla við þær breytingar sem uppstökkun ráðuneyta í kjölfar ríkisstjórnarskipta kallar á og án samráðs við stéttarfélög starfsmanna ráðuneytisins. Nefndin fékk fulltrúa BSRB og BHM á fund til sín og bæði stéttarfélögin vara eindregið við breytingu á auglýsingaskyldunni sem nú gildir. Í umsögn BSRB segir m.a.: „BSRB varar við því að hróflað verði við auglýsingaskyldunni og telur mikilvægt að fólki séu gefin jöfn tækifæri til starfa og starfsframa innan Stjórnarráðsins. Bandalagið áréttar að markmiðið með starfsauglýsingum er ekki eingöngu að tryggja jöfn tækifæri til starfa og starfsframa heldur einnig að hæfasti einstaklingurinn sem völ er á hverju sinni verði ráðinn til starfans. Jafnframt telur BSRB mikilvægt að gagnsæi sé viðhaft við ráðningar við störf. Sé þess gætt dregur verulega úr svigrúmi til ómálefna-legra vinnubragða við ráðningar. BSRB telur afar mikilvægt að ákvarðanir um ráðningar starfsmanna séu sýnilegar og að fólk, jafnt innan Stjórnarráðsins sem utan, geti auðveldlega séð hvernig að þeim sé staðið í öllum aðalatriðum. Jafnframt telur bandalagið mjög mikilvægt í þessu samhengi að horft sé til þeirra varna sem þegar eru fyrir hendi til að auka möguleika kvenna og aðkomu þeirra að störfum. Ekki verður annað séð en 3. gr. frv. kollvarpi

helstu vörnum í þessu efnum. Að þessu leyti, sem og í ýmsum öðrum veigamiklum atriðum er það því niðurstaða BSRB að með frv. þessu sé verið að stíga stórt skref aftur á bak.“

Í umsögn BHM er einnig varað við því að auglýsingaskyldan verði afnumin og bent á að grunnhugsunin á bak við skyldu til að auglýsa opinber störf sé að tryggja að hæfasti starfsmáðurinn verði ráðinn í hverju tilviki og jafnframt að gagnsæi sé tryggt við ráðningu opinberra starfsmanna. Loks bendir BHM á að engin rök hafi verið færð fyrir því að afnema auglýsingaskyldu innan Stjórnarráðs Íslands. Loks segir BHM að bandalagið óttist að þetta sé fyrsta skrefið til þess að afnema auglýsingaskyldu starfa hjá hinu opinbera. Bæði BSRB og BHM töldu gallana við að afnema auglýsingaskylduna vera mun veigameiri en kostina.

Að lokum bendir minni hlutinn á að óskum hans um að fulltrúar BHM og BSRB kæmu fyrir nefndina á nýjan leik var hafnað en minni hlutinn taldi mikilvægt að eiga kost á því að ræða við fulltrúa stéttarfélaganna þar sem nefndamönnum hafði sama morgun borist í hendur skrifleg umsögn BSRB. Einnig var farið fram á að gerð yrði nánari grein fyrir þeim reglum sem forsætisráðherra hygðist setja í þessu sambandi en ekki var á það fallist. Þá var á það bent að óeðlilegt væri að löggjafarvaldið framseldi rétt sinn með þeim hætti sem lagt væri til, sbr. viðbót við 3. gr. sem meiri hluti nefndarinnar leggur til, og einnig að málið væri tekið úr nefndinni með meirihlutavaldi án þess það væri tilbúið til afgreiðslu, eins og gert var, miðað við þær aðstæður sem lágu fyrir í málinu. Málið var afgreitt úr nefndinni gegn atkvæðum minni hlutans og eindregnum óskum hans um frekari umsagnir og skoðun. Það gerir málsmeðferðina enn ámælisverðari að sáttaleiðir í málinu blöstu við en þeim var hafnað án viðhlítandi rökstuðnings.

Alþingi, 11. júní 2007.

Atli Gíslason,
frsm.

Jón Magnússon.

Siv Friðleifsdóttir.

Með nefndarálitinu voru eftirfarandi fylgiskjöl:

- I. Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á lögum um Stjórnarráð Íslands. Bandalag starfsmanna ríkis og bæja. (7. júní 2007.)
- II. Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á lögum um Stjórnarráð Íslands. Bandalag háskólamanna. (6. júní 2007.)

27. Nefndarálit**[12. mál]**

um till. til þál. um aðgerðaáætlun til fjögurra ára til að styrkja stöðu barna og ungmenna.

Frá félags- og tryggingamálanefnd.

Nefndin hefur fjallað um málið og fengið á sinn fund Ragnhildi Arnljótsdóttur og Björgu Kjartansdóttur frá félagsmálaráðuneytinu, Braga Guðbrandsson frá Barnaverndarstofu, Jakobínu Árnadóttur frá Lýðheilsustöð, Reyni Jónasson yfirtryggingatannlækni, Þórarin Tyrfingsson frá Samtökum áhugafólks um áfengisvandann, Matthías Halldórsson landlækni, Stefán Hreiðarsson frá Greiningar- og ráðgjafarstöðinni, Ólaf Guðmundsson frá Barna- og unglingageðdeild Landspítalans, Magnús Pétursson og Önnu Stefánsdóttur frá Landspítala – háskólasjúkrahúsi, Þórð Skúlason frá Sambandi íslenskra sveitarfélaga, Halldór Grönvold og Mariönnu Traustadóttur frá Alþýðusambandi Íslands, Hörpu Njáls félagsfræðing, Steingrím Ara Arason frá Lánasjóði íslenskra námsmanna, Laufeyju Ólafsdóttur frá Félagi einstæðra foreldra og Rúnar Gíslason og Heimi Hilmarsson frá Félagi ábyrgra fedra. Þá bárust nefndinni gögn frá Samtökum áhugafólks um áfengisvandann og Lýðheilsustöð.

Tillagan felur í sér samþykkt aðgerðaáætlunar til fjögurra ára til að styrkja stöðu barna og ungmenna og fjölskyldna þeirra. Áætlunin gengur út frá því að skipaður verði samráðshópur undir forustu félagsmálaráðherra með fulltrúum þeirra ráðuneyta sem helst hafa með málefni barna og fjölskyldna að gera, þ.e. ráðuneyta félags- og tryggingamála, heilbrigðismála, dómsmála, fjármála og menntamála. Helstu atriði sem lögð er áhersla á samkvæmt tillögunni eru bætt afkoma barnafjölskyldna, m.a. með hækkun barnabóta tekjulágra fjölskyldna, lenging fæðingarorlofs og stuðningur við foreldra í uppeldisstarfi, forvarnaaðgerðir með aukinni hreyfingu og hollari næringu annars vegar og aðgerðir gegn reykingum, áfengisneyslu og ólöglegri fíkniefnaneyslu hins vegar, aðgerðir í þágu barna og ungmenna með þroskafrávik og geðraskanir, sem og langveikra barna, aðgerðir í þágu barna og ungmenna með hegðunarerfiðleika og sem eiga við vímuefnavanda að etja, aðgerðir sem vernda börn og ungmenni gegn kynferðisbrotum og aðgerðir til að styrkja stöðu barna innflytjenda.

Nefndin fagnar tillögunni og telur hana vera mikilvægan áfanga á þeirri leið að bæta og styrkja markvisst stöðu barna, ungmenna og fjölskyldna í landinu sem muni aftur koma samfélaginu í heild til góða. Nefndin ítrekar þann skilning sinn að í aðgerðaáætluninni sé átt við öll börn og ungmenni, óháð heilsufari, búsetu eða þjóðfélagsstöðu. Nefndin telur efnisatriði tillögunnar vera forgangsverkefni á sviði velferðar í landinu og telur mikilvægt að við framkvæmd hennar verði horft til reynslu nágrannaþjóða okkar á Norðurlöndum.

Nefndin telur mikilvægt að allra leiða verði leitað til að sporna við fátækt sem hefur margvísleg neikvæð áhrif á andlega og líkamlega líðan barna og aðgengi þeirra að þjónustu. Nefndin leggur áherslu á að hugað verði sérstaklega að stöðu einstæðra foreldra og meðlagsgreiðenda við aðgerðir til að vinna gegn fátækt meðal barnafjölskyldna. Hugað verði að alvarlegri stöðu barna fíkla. Einnig hvetur nefndin til þess að húsnæðisvandi fátækra barnafjölskyldna verði skoðaður sérstaklega í aðgerðum til að sporna við fátækt.

Nefndin fagnar þeim fyrirætlunum að fæðingarorlof verði lengt á yfirstandandi kjörtímabili og leggur áherslu á að við þær aðgerðir verði ekki dregið úr réttindum hvors foreldris um sig. Jafnframt ítrekar nefndin mikilvægi þess að betur verði hugað að því að brúa bilið frá fæðingarorlofi þar til dagvistarúrræði taka við. Auk þess bendir nefndin á að rétt sé að taka umgengnis- og forsjármál til sérstakrar skoðunar með hliðsjón af rétti barns til að njóta samvista við báða foreldra sína.

Nefndin bendir á mikilvægi forvarna og hvetur til þess að vel verði hugað að þeim eins og gert er ráð fyrir í tillögunni. Þannig verði áhersla lögð á fyrirbyggjandi aðgerðir frekar en að gripið verði til aðgerða þegar komið er í óefni. Nefndin fagnar áformum um aukna tannvernd barna og telur rétt að tekið verði til sérstakrar skoðunar skipulagt eftirlit tannheilsu í tengslum við skólana.

Nefndin bendir á að möguleikum barna og unglinga til náms í framhaldsskólum hefur í gegnum tíðina verið misskipt eftir búsetu. Nefndin telur mikilvægt að við útfærslu tillögunnar verði sérstaklega hugað að þessu atriði og námskostnaður í þéttbýli annars vegar og dreifbýli hins vegar jafnaður. Þá telur nefndin að huga þurfi frekar að brottfalli úr framhaldsskólum og til hvaða aðgerða sé hægt að grípa gegn því. Nefndin telur einnig rétt að staða drengja í skólum fái sérstaka umfjöllun, en rannsóknir benda til þess að þeir eigi fremur undir högg að sækja en stúlkur og flosni frekar upp úr námi. Þá telur nefndin jafnframt mikilvægt að auk íþrótt- og félagsstarfs verði hugað að auknu aðgengi að ýmiss konar listnámi barna og unglinga og uppbyggilegu tómstundastarfi, m.a. á vegum sveitarfélaga, óháð efnahag for-eldra. Sérstaklega verði hugað að þátttöku barna innflytjenda í því starfi.

Í tillögunni er gert ráð fyrir aðgerðum til að vinna á biðlistum eftir þjónustu Barna- og unglíngageðdeildar Landspítala – háskólasjúkrahúss og Greiningar- og ráðgjafarstöðvar ríkisins. Nefndin fagnar þessum áformum en bendir á að mikilvægt er að áætlanir í þessum efnum séu raunhæfar. Þó telur nefndin rétt að skoða hvort og með hvaða hætti sé hægt að árangurstengja starfsemi á borð við starfsemi Greiningar- og ráðgjafarstöðvar ríkisins og bendir á að hagsmunir skjólstaðinga kerfisins þurfi ávallt að vera í fyrirrúmi þannig að full samvinna sé milli stofnana og sérfræðinga.

Nefndin bendir á mikilvægi þess að þeim lagafrumvörpum og tillögum sem lögð verða fram í kjölfar samþykktar tillögunnar fylgi ítarlegt kostnaðarmat. Þá bendir nefndin á að horfa þurfi til afkomu ríkissjóðs og efnahagslífsins í heild við framkvæmd þeirra aðgerða sem tillagan felur í sér. Einnig ítrekar nefndin mikilvægi þess að náíð og fullt samráð verði haft við sveitarfélögin í landinu, aðila vinnumarkaðarins og einstakar stofnanir og félög um þá þætti tillögunnar sem snúa að þeim.

Loks telur nefndin mikilvægt að tekið verði tillit til þekkingar þeirra grunn- og framhaldsskólanema, sem hafa annað móðurmál en íslensku, á móðurmáli þeirra, en ekki eingöngu horft til vankunnáttu í íslensku, t.a.m. með því að boðið verði upp á kennslu í móðurmáli þeirra sem valfagi þar sem því verður við komið.

Nefndin leggur áherslu á að það eru foreldrar sem fyrst og fremst bera ábyrgð á velferð barna sinna og því er mikilvægt að styrkja þá í uppeldis- og leiðbeiningarhlutverki sínu eins og kostur er í aðgerðum ríkisstjórnarinnar í málefnum barna og ungmenna.

Nefndin leggur til að tillagan verði **samþykkt**.

Álfheiður Ingadóttir, Höskuldur Þórhallsson og Kristinn H. Gunnarsson skrifa undir álit þetta með fyrirvara.

Alþingi, 11. júní 2007.

Guðbjartur Hannesson,
form., frsm.

Ármann Kr. Ólafsson.

Ásta R. Jóhannesdóttir.

Álfheiður Ingadóttir,
með fyrirvara.

Árni Johnsen.

Höskuldur Þórhallsson,
með fyrirvara.

Pétur H. Blöndal.

Jón Gunnarsson.

Kristinn H. Gunnarsson,
með fyrirvara.

28. Nefndarálit [7., 8. og 9. mál]

um frv. til l. um verðbréfavíðskipti, frumvarp til laga um kauphallir og frumvarp til laga um breytingar á lagaákvæðum um fjármálafyrirtæki o.fl.

Frá viðskiptanefnd.

Nefndin hefur fjallað um málin og fengið á sinn fund Guðbjörgu Bjarnadóttur og Hlyn Jónsson frá Fjármálaeftirlitinu, Árninu Steinunni Kristjánsdóttur og Þórð Friðjónsson frá Kauphöllinni, Bolla Héðinsson frá Samtökum fjárfesta, Guðjón Rúnarsson og Þórð Örlygsson frá Samtökum fjármálafyrirtækja, Guðmund Kr. Tómasson og Sigríði Logadóttur frá Seðlabanka Íslands, Harald I. Birgisson frá Viðskiptaráði og Harald Örn Ólafsson, Kjartan Gunnarsson og Ólöfu Emblu Einarsdóttur frá viðskiptaráðuneyti. Fulltrúar viðskiptaráðuneytis lögðu fyrir nefndina umsagnir um frumvörpin sem nýlega hafa borist ráðuneytinu.

Með þessum þremur frumvörpum eru lögð til ný heildarlög um verðbréfavíðskipti og ný heildarlög um kauphallir. Jafnframt er lögð til breyting á lagaákvæðum um fjármálafyrirtæki. Með frumvörpunum er ætlunin að innleiða í íslenskan rétt tvær tilskipanir Evrópusambandsins sem báðar eru hluti aðgerðaáætlunar Evrópusambandsins á sviði fjármálamarkaðar.

Er annars vegar tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2004/39/EB frá 21. apríl 2004 um markaði fyrir fjármálagerninga og um breytingu á tilskipunum ráðsins 85/611/EBE og 93/6/EBE og tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2000/12/EB og um niðurfellingu á tilskipun ráðsins 93/22/EBE, svonefnd MiFID-tilskipun. Tilskipunin hefur að geyma reglur um stofnun og rekstur markaða fyrir fjármálagerninga og miðar að því að skapa skilvirknan sameiginlegan innri markað með fjármálaþjónustu. Á grundvelli tilskipunarinnar skulu öll lönd á Evrópska efnahagssvæðinu setja sameiginlegar reglur um fjármálafyrirtæki og skipulega markaði. Meginmarkmið MiFID-tilskipunarinnar er að stuðla að því að þróa og tryggja skilvirkni evrópsks fjármálamarkaðar ásamt því að auka yfirsýn og tiltrú fjárfesta á markaðnum. Tilskipunin miðar að því að öll víðskipti verði jafnskilvirk hvort sem aðilar að víðskiptunum eru í sama landi eða í fleiri en einu landi á Evrópska efnahagssvæðinu. Í þessu skyni er meðal annars mælt fyrir um það í tilskipuninni að lagarammi Evrópusambandsins nái til allrar starfsemi sem tengist fjárfestum, en það er talið nauðsynlegt þar sem fleiri fjárfestar hafa á undan-

förnum árum orðið virkir á fjármálamörkuðum og í boði er stöðugt flóknari og víðtækari þjónusta og gerningar. Kveður tilskipunin því á um samræmingu sem veitir fjárfestum víðtæka vernd og heimilar fjármálafyrirtækjum sem hafa leyfi til verðbréfavíðskipta að veita þjónustu alls staðar á Evrópska efnahagssvæðinu á grundvelli eftirlits í heimalandi þar sem fyrir er óskiptur markaður. MiFID-tilskipunin felur í sér aukna samræmingu reglna sem gilda um fjármálafyrirtæki og er víðtækari og ítarlegri en hin svonefnda ISD-tilskipun um fjárfestingarþjónustu á sviði verðbréfavíðskipta sem hún kemur í staðinn fyrir. Gildissvið MiFID-tilskipunarinnar er víðtækara en gildissvið ISD-tilskipunarinnar þar sem í henni er einnig fjallað um þau starfsskilyrði og þær kröfur sem gerðar eru til skipulegra verðbréfamarkaða. Samkvæmt MiFID-tilskipuninni er framkvæmdastjórninni heimilað að setja ítarlegri reglur á vissum sviðum. Hefur framkvæmdastjórnin gefið út tvær gerðir í því sambandi, eina tilskipun og eina reglugerð. Gert er ráð fyrir að flestar þær reglur sem koma fram í reglusetningu bandalagsins verði teknar upp í íslenskan rétt með stjórnvaldsfyrirmælum en þó er lagt til í frumvarpi til laga um verðbréfavíðskipti að hluti þeirra verði tekinn upp í lög.

Hins vegar er tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2004/109/EB um samræmingu krafna um gagnsæi í tengslum við upplýsingar um útgefendur verðbréfa sem eru skráð á skipulegan markað og um breytingu á tilskipun 2001/34/EB, svonefnd gagnsæistilskipun. Sú tilskipun mælir einkum fyrir um samræmingu reglna um birtingu reglulegra upplýsinga um útgefendur verðbréfa sem tekin hafa verið til víðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði og um birtingu upplýsinga um breytingu á verulegum hlut atkvæðisréttar hjá slíkum útgefendum. Markmið tilskipunarinnar er að samræma kröfur um skyldu útgefenda til að veita upplýsingar og stuðla með því að raunverulegum innri markaði og víðtækri vernd fyrir fjárfesta. Mælt er fyrir um það í tilskipuninni að tilnefnt skuli lögbært stjórnvald sem skal bera ábyrgð á framkvæmd tilskipunarinnar.

Verðbréfavíðskipti.

Til viðbótar við þær breytingar sem leiðir af MiFID-tilskipuninni og gagnsæistilskipuninni eru lagðar til breytingar á viðurlagaákvæðum laga um verðbréfavíðskipti til samræmis við lög nr. 55/2007, um breytingar á lagaákvæðum um viðurlög við brotum á fjármálamarkaði, sem voru samþykkt á 133. löggjafarþingi. Af 16 köflum frumvarpsins eru sex kaflar að mestu samhljóða gildandi lögum. Helstu breytingar sem felast í frumvarpinu eru eftirfarandi:

Hugtakið verðbréf er útvíkkað þannig að fjárfestingarráðgjöf og rekstur markaðstorgs fjármálagerninga (MTF) teljist til verðbréfavíðskipta. Einnig eru lagðar til breytingar á hugtakinu fjármálagerningur, einkum hvað varðar þær afleiður sem falla undir hugtakið. Gerðar eru auknar kröfur um skipulag og innri málefni fjármálafyrirtækja. Lagt er til að lögfestar verði ítarlegri reglur um skipulag fjármálafyrirtækja í verðbréfavíðskiptum og um ráðstafanir sem þeim ber skylda til að gera svo að reksturinn geti talist traustur og hagsmunir víðskiptavina séu tryggðir. Þá verður fjármálafyrirtækjum í auknum mæli gert að gera skriflega samninga við víðskiptavinina sína og auk þess að halda skrár yfir þjónustu sem það veitir og víðskipti sem það hefur milligöngu um á sviði verðbréfavíðskipta. Kveðið er á um auknar kröfur til upplýsingagjafar fjármálafyrirtækja til víðskiptavina og skyldu þeirra til að meta hvort verðbréfavíðskipti séu við hæfi víðskiptavina. Þá eru í frumvarpinu reglur um kvaðir á fjármálafyrirtæki um að þau skuli ná bestu mögulegu niðurstöðu fyrir víðskiptavinina sína. Gert er ráð fyrir að víðskiptavinir fjármálafyrirtækja verði flokkaðir í þrjá flokka, sem viðurkenndir gagnaðilar, fagfjárfestar eða almennir fjárfestar. Njóta víðskiptamenn mismikillar réttarverndar eftir því hvaða flokki þeir tilheyrja. Samkvæmt frumvarpinu er fjármálafyrirtækjum skylt að tilkynna Fjármálaeftirlitinu um öll víðskipti sem það framkvæmir með fjármálagern-

inga sem teknir hafa verið til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði. Þá eru lagðar til auknar kröfur til útgefenda verðbréfa sem tekin hafa verið til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði, um birtingu á ársreikningi, árshlutareikningi o.fl., og er auk þess lagt til að útgefendum verðbréfa sem tekin hafa verið til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði verði skylt að veita upplýsingar um útgáfu nýrra lána og breytingar á réttindum. Í frumvarpinu er flöggunarskylda afmörkuð skýrar en gert er í gildandi lögum. Er lagt til að frestur flöggunarskylds aðila til tilkynningar verði lengdur um einn dag þannig að tilkynning verði send í síðasta lagi næsta viðskiptadag í stað samdægurs eins og nú er. Utgefandi skal annast opinbera birtingu upplýsinga í flöggunartilkynningu í stað skipulegs markaðar samkvæmt gildandi lögum.

Ákvæði gagnsæistilskipunarinnar um eftirlitsstjórnvald mæla fyrir um tilnefningu eins lögbærs stjórnvalds sem skal bera ábyrgð á framkvæmd tilskipunarinnar. Þó er gerð sú undanþága að heimilt er að tilnefna annan aðila en lögbæra stjórnvaldið til að kanna hvort upplýsingar samkvæmt tilskipuninni eru samdar í samræmi við viðeigandi reikningsskilareglur. Í frumvarpinu er lagt til að Fjármálaeftirlitið verði lögbært stjórnvald í skilningi gagnsæistilskipunarinnar og að ársreikningaskrá kanni hvort upplýsingar eru samdar í samræmi við viðeigandi reikningsskilareglur.

Kauphallir.

Lögum um starfsemi kauphalla og skipulegra tilboðsmarkaða frá árinu 1998 hefur verið breytt nokkrum sinnum en yfirleitt hefur verið um minni háttar breytingar að ræða. Með lögum nr. 66/2005 voru stigin fyrstu skrefin við innleiðingu MiFID-tilskipunarinnar en þá var tekið upp ákvæði sem mælti fyrir um heimild Fjármálaeftirlitsins til að leyfa rekstur markaðstorgs. Áframhaldandi innleiðing tilskipunarinnar leiðir til umfangsmeiri breytinga á lögunum og er því nú lagt fram frumvarp til nýrra heildarlaga.

Verði frumvarpið að lögum verður hugtakanotkun laga um kauphallir í samræmi við MiFID-tilskipunina. Lagt er til að hugtakið skipulegur verðbréfamarkaður verði notað um sjálfan markaðinn en hugtakið kauphöll um rekstraraðilann. Lagt er til að hugtakið skipulegur tilboðsmarkaður falli brott. Verði frumvarpið að lögum fær hugtakið kauphöll aðra merkingu en samkvæmt gildandi rétti og verður samkvæmt frumvarpinu notað um hlutafélag sem rekur skipulegan verðbréfamarkað. Gert er ráð fyrir að Fjármálaeftirlitið muni veita og afturkalla starfsleyfi skipulegra verðbréfamarkaða.

Þá er lagt til að gerður verði skýr greinarmunur á annars vegar opinberri skráningu verðbréfa á skipulegan verðbréfamarkað og hins vegar töku fjármálagerninga til viðskipta á skipulegan verðbréfamarkað. Samkvæmt gildandi lögum nær hugtakið skráning yfir þessar tvær aðgerðir. Gert er ráð fyrir því í frumvarpinu að Fjármálaeftirlitið annist opinbera skráningu fjármálagerninga en að kauphöll sem rekur skipulegan verðbréfamarkað annist töku fjármálagerninga til viðskipta. Með frumvarpinu eru einnig lagðar til nýjar reglur um gagnsæi á skipulegum verðbréfamarkaði. Þetta eru ákvæði um upplýsingagjöf skipulegs verðbréfamarkaðar um annars vegar tilboð og hins vegar viðskipti. Tilgangur þeirra fyrrnefndu er að auðvelda fjárfestum eða markaðsaðilum að meta forsendur viðskipta með tiltekin hlutabréf en þeirra síðarnefndu að auðvelda sömu aðilum að sannreyna eftir á þá skilmála sem viðskipti fóru eftir. Þá er kveðið á um það í frumvarpinu að unnt verði að taka verðbréf til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði án samþykkis útgefanda.

Lagaákvæði um fjármálafyrirtæki.

Með frumvarpi til laga um breytingar á lagaákvæðum um fjármálafyrirtæki er gerð tillaga að breytingum á lögum um fjármálafyrirtæki og lögum um opinbert eftirlit með fjármála-starfsemi.

Lagt er til það nýmæli að fjárfestingarráðgjöf og rekstur markaðstorgs fjármálagerninga verði starfsleyfis skyld starfsemi auk þess sem lagðar eru til breytingar á undanþágum frá starfsleyfis skyldri starfsemi. Gert er ráð fyrir að gerðar verði mismunandi eiginfjákröfur til verðbréfafyrirtækja með hliðsjón af ólíkum starfsheimildum þeirra. Lagt er til að Fjármálaeftirlitið veiti kauphöll leyfi til að reka markaðstorg fjármálagerninga. Þá er gert ráð fyrir að stofnunin hafi eftirlit með tilteknum þáttum varðandi starfrækslu erlendra útibúa á sviði verðbréfasviðskipta og hafi heimildir til að grípa til tiltekinna úrræða vegna þess eftirlits. Jafnframt eru lögð til fyllri ákvæði hvað varðar hæfi stjórnarmanna og framkvæmdastjóra og tilkynningarskyldu fjármálafyrirtækja um breytingar á skipan slíkra aðila.

Almenn atriði.

Fram kom við meðferð frumvarpanna í nefndinni að hagsmunaaðilar leggja þunga áherslu á að frumvörpin verði að lögum sem fyrst. Nefndin tekur undir það sjónarmið. Það auðveldaði mjög umfjöllun nefndarinnar að víðtækt samráð hafði verið haft af hálfu ráðuneytisins við hagsmunaaðila við samningu frumvarpanna og ber að fagna slíku verklagi.

Um það var rætt í nefndinni hvort heimila ætti félögum sem eru þegar skráð í kauphöll utan Evrópska efnahagssvæðisins kleift að skrá hluti sína einnig í íslenskri kauphöll án þess að falla undir tvöfalt regluverk. Fyrir liggur að viðskiptaráðuneytið mun í samráði við hagsmunaaðila kanna frekar svigrúm til þess.

Samkvæmt gildandi lögum um verðbréfavíðskipti gildir svokölluð heimaríkisregla. Í henni felst að Fjármálaeftirlitið fer með eftirlit með fyrirtækjum sem eru með skráða skrifstofu hér á landi og einnig með starfsemi þeirra erlendis, þ.e. þegar íslenskt fyrirtæki hefur stofnað útibú erlendis. Nefndin tekur undir það sem fram kemur í stefnuyfirlýsingu ríkisstjórnarinnar þar sem fram kemur að áhersla verði lögð á að efla Fjármálaeftirlitið til þess að íslenski fjármáلامarkaðurinn njóti fyllsta trausts.

Ljóst er að búast má við að hluti regluverks á þessu sviði verði tekinn upp í íslenskan rétt með stjórnvaldsfyrirmælum. Nefndin leggur áherslu á mikilvægi þess fyrir samkeppnisstöðu íslenskra fjármálafyrirtækja að starfsskilyrði séu sambærileg hér á landi og í helstu samkeppnislöndum. Nefndin telur því mikilvægt að þegar unnið verði að setningu stjórnvaldsfyrirmæla á grundvelli laganna verði horft til þeirra leiða sem farnar verða í nálægum ríkjum. Með tilliti til þeirra fyrirtækja sem starfa í alþjóðlegu umhverfi er almennt æskilegt að lög-
gjöf á þessu sviði sé hagað með sama hætti hér á landi og í nágrannalöndunum.

Nefndin leggur til nokkrar breytingar á frumvörpunum. Flestar þeirra lúta að orðalagi eða tæknilegum atriðum eða eru til nánari skýringar. Við frumvarp um verðbréfavíðskipti er gerð sú breytingartillaga að tekið verði fram að framkvæmdastjóri lögaðila sem er einkaumboðsmaður skuli hafa staðist próf í verðbréfavíðskiptum enda geta einkaumboðsmenn bæði verið einstaklingar og lögaðilar. Þá eru lögð til tvö ný ákvæði til bráðabirgða til að undirskilja tiltekna aðila tilboðsskyldu skv. 100. gr. frumvarpsins samkvæmt nánar tilgreindum skilyrðum. Lagt er til að við frumvarp til laga um kauphöll verði bætt nokkrum ákvæðum úr frumvarpi til laga um fjármálafyrirtæki sem talin eru passa betur inn í fyrrgreinda frumvarpið.

Nefndin leggur til að frumvörpin verði **samþykkt** með framangreindum breytingum sem gerð er tillaga um í sérstökum þingskjölum.

Alþingi, 11. júní 2007.

Ágúst Ólafur Ágústsson, Guðfinna S. Bjarnadóttir, Ingibjörg Inga Guðmundsdóttir,
form., frsm. með fyrirvara.

Birgir Ármannsson.

Árni Páll Árnason.

Birkir J. Jónsson.

Jón Gunnarsson.

Höskuldur Þórhallsson.

29. Breytingartillögur

[7. mál]

við frv. til l. um verðbréfavíðskipti.

Frá víðskiptanefnd.

1. Við 3. gr. Í stað orðanna „6. mgr.“ í lokamálslið 3. mgr. komi: 7. mgr.
2. Við 20. gr. Við 3. mgr. bætist: Efeinkaumboðsmaður er lögaðili skal framkvæmdastjóri fyrirtækisins hafa staðist próf í verðbréfavíðskiptum.
3. Við 26. gr. Á undan orðinu „hagsmunum“ í 3. mgr. komi: og.
4. Við 79. gr.
 - a. Á eftir orðunum „þriðji aðili fer tímabundið með“ í 2. tölul. komi: gegn endurgjaldi.
 - b. Á eftir orðinu „umboðsmaður“ í 8. tölul. komi: fer með.
5. Við ákvæði til bráðabirgða I. Í stað „34. gr.“ komi: 34. gr. a.
6. Við frumvarpið bætist tvö ný ákvæði til bráðabirgða, svohljóðandi:
 - a. (IV.)

Nú átti eigandi hlutafjár meira en 40% atkvæðisréttar í félagi sem var skráð á skipulegum verðbréfamarkaði 1. júlí 2003 og er hann þá ekki tilboðsskyldur skv. 100. gr. laga þessara, enda auki hann ekki atkvæðisrétt sinn í félaginu umfram næsta margfeldi af fimm. Sama gildir hafi aðili á grundvelli samnings við aðra hluthafa rétt til að ráða yfir sem nemur 40% atkvæða í félaginu 1. júlí 2003.

b. (V.)

Nú fór aðili 1. júlí 2005 með yfirræð í félagi á grundvelli samstarfs skv. 37. gr. laga nr. 33/2003, sbr. lög nr. 31/2005, og er hann þá ekki tilboðsskyldur við gildistöku laga þessara, enda auki hann ekki atkvæðisrétt sinn í félaginu umfram næsta margfeldi af fimm.

30. Breytingartillögur**[8. mál]**

við frv. til l. um kauphallir.

Frá viðskiptanefnd.

1. Við 4. gr. Við bætist ný málsgrein, svohljóðandi:
Fjármálaeftirlitið veitir kauphöll leyfi til að reka markaðstorg fjármálagerna (MTF), enda séu uppfyllt ákvæði IV. kafla laga um verðbréfavíðskipti.
2. Við 5. gr. Í stað orðanna „er uppfyllt“ í inngangsmálslið komi: á við.
3. Við 11. gr. Við bætist ný málsgrein, svohljóðandi:
Stjórnarmenn og framkvæmdastjórar skipulegs verðbréfamarkaðar teljast hæfir til að stýra markaðstorgi fjármálagerna (MTF).
4. Við 13. gr. Í stað orðanna „varðar hagi viðskiptamanna þess“ í 1. mgr. komi: varðar hagi viðskiptamanna hans.
5. Við 18. gr. Í stað orðsins „krefjast“ í fyrri málsl. 4. mgr. komi: krafist.
6. Við 19. gr. 2. mgr. falli brott.
7. Á eftir 26. gr. komi ný grein sem orðist svo ásamt fyrirsögn:
Aðild að skipulegum verðbréfamarkaði o.fl.
Reglur kauphallar um uppgjör víðskipta skulu tryggja að markaðsaðilar hafi rétt til að tilnefna annað uppgjörskerfi en kauphöllin hefur valið svo framarlega sem nauðsynlegar tengingar og ráðstafanir eru til staðar milli tilnefnds uppgjörskerfis og annarra kerfa og Fjármálaeftirlitið samþykkir að tæknileg skilyrði uppgjör víðskipta tryggi örugga starfsemi víðkomandi skipulegs verðbréfamarkaðar.
8. Við 1. mgr. 32. gr.
 - a. Í stað orðsins „leggur“ í inngangsmálslið komi: getur lagt.
 - b. 5. tölul. orðist svo: 2. og 4. mgr. 11. gr. um hæfisskilyrði stjórnarmanna og framkvæmdastjóra og tilkynningu á skipan stjórnar.
 - c. Í stað „28. og 29. gr.“ í 15. tölul. komi: 29. og 30. gr.
 - d. Í stað „33. gr.“ í 16. tölul. komi: 34. gr.
9. Við 34. gr. Í stað orðanna „einstaklingi, sem“ í 1. málsl. komi: einstaklingi og.
10. Á eftir 39. gr. komi ný grein sem orðist svo:
Lög þessi fela í sér innleiðingu á tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2004/39/EB frá 21. apríl 2004 um markaði fyrir fjármálagerna og um breytingu á tilskipunum ráðsins 85/611/EBE og 93/6/EBE og tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2000/12/EB og um niðurfellingu á tilskipun ráðsins 93/22/EBE eins og hún var tekin upp í samninginn um Evrópska efnahagssvæðið með ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 65/2005 frá 29. apríl 2005.

31. Breytingartillögur**[9. mál]**

við frv. til l. um breyt. á lagaákvæðum um fjármálafyrirtæki o.fl.

Frá viðskiptanefnd.

1. Við b-lið 1. gr.
 - a. Inngangsmálsliður efnismálgreinarinnar orðist svo: Aðilar þessir falla ekki undir gildissvið laganna.
 - b. 7. tölul. falli brott.
 - c. Í stað orðanna „versla fyrir eigin reikning“ og í stað orðsins „veita“ í 10. tölul. komi: eiga í viðskiptum fyrir eigin reikning; og: stunda.
2. Við 2. gr.
 - a. Í stað orðanna „eða f-lið 6. tölul.“ komi: eða d-lið 6. tölul.
 - b. Efnismálgrein b-liðar orðist svo:

Fjármálafyrirtæki sem ekki er heimilt að eiga viðskipti fyrir eigin reikning, er þrátt fyrir það heimilt að fjárfesta í fjármálagerningum utan veltubókar, í því skyni að ávaxta eigið fé sitt. Fjármálaeftirlitinu er heimilt að setja nánari reglur samkvæmt þessu ákvæði.
3. Við 3. gr.
 - a. Við a-lið bætist nýr málsliður, svohljóðandi: Fjármálafyrirtæki, sem hyggst auka við starfsemi sína þannig að hún taki til annarrar starfsemi skv. IV. kafla sem fellur ekki undir starfsleyfi þess, skal sækja um leyfi til Fjármálaeftirlitsins til að stunda þá starfsemi.
 - b. B-liður falli brott.
4. Við 4. gr. Greinin orðist svo:

2. málsl. 8. gr. laganna orðast svo: Tilkynna skal Fjármálaeftirlitinu, fyrir fram ef við á, um allar breytingar á áður veittum upplýsingum, þar á meðal upplýsingum um stjórn eða framkvæmdastjóra, um fjölgun eða fækkun útibúa og ef fjármálafyrirtæki uppfyllir ekki lengur skilyrði fyrir veitingu starfsleyfis.
5. Við 6. gr. 3. efnismgr. falli brott.
6. Við 8. gr. Greinin orðist svo:

Eftirfarandi breytingar verða á 34. gr. laganna:

 - a. Við bætast þrjár nýjar málgreinar, svohljóðandi:

Fjármálaeftirlitinu er heimilt að krefja útibú erlendra fjármálafyrirtækja með heimild til verðbréfavíðskipta um allar nauðsynlegar upplýsingar til að meta hvort útibúið fylgi viðeigandi reglum um fjárfestavernd og gegnsæi víðskipta.

Ef Fjármálaeftirlitið hefur rökstudda ástæðu til að ætla að erlent fjármálafyrirtæki með starfsemi hérlandis, hvort sem er með eða án útibús, brjóti gegn ákvæðum laga þessara eða annarra laga skal Fjármálaeftirlitið gera lögbæru yfirvaldi í heimaríkinu aðvart, enda sé um að ræða brot gegn ákvæðum sem Fjármálaeftirlitinu er ekki falið eftirlit með sem gistiríki. Reynist ráðstafanir lögbærs yfirvalds í heimaríkinu ófullnægjandi til að stöðva ólögmdæta háttsemi fyrirtækisins getur Fjármálaeftirlitið, eftir að hafa upplýst lögbært yfirvald heimaríkisins, gert nauðsynlegar ráðstafanir til að vernda fjárfesta og heilbrigða starfsemi fjármálamarkaða hérlandis. Í þessu felst m.a.

heimild til að koma í veg fyrir að hið brotlega fyrirtæki stundi frekari viðskipti hérlandis. Framkvæmdastjórn Evrópusambandsins skal tilkynnt um slíkar ráðstafanir án tafar.

Ef Fjármálaeftirlitið staðreynir að útibú erlends fjármála fyrirtækis sem hefur starfsemi hérlandis hefur gerst brotlegt gegn ákvæðum þessara laga eða annarra laga sem Fjármálaeftirlitinu er falið eftirlit með sem gistiriki skal Fjármálaeftirlitið krefjast þess að umræddri háttsemi sé hætt þegar í stað. Verði útibúið ekki við þeim kröfum skal Fjármálaeftirlitið grípa til nauðsynlegra ráðstafana til að koma í veg fyrir hina ólögmætu háttsemi. Fjármálaeftirlitið skal tilkynna lögbæru yfirvaldi heimaríkisins um þær ráðstafanir. Haldi útibúið engu síður áfram hinni ólögmætu háttsemi skal Fjármálaeftirlitið, eftir að hafa tilkynnt lögbæru yfirvaldi heimaríkis, grípa til nauðsynlegra ráðstafana til að koma í veg fyrir umrædda háttsemi eða beita viðeigandi viðurlögum og, eftir því sem kann að reynast nauðsynlegt, koma í veg fyrir að hið brotlega fyrirtæki stundi frekari viðskipti hérlandis. Framkvæmdastjórn Evrópusambandsins skal tilkynnt um slíkar ráðstafanir án tafar.

b. Fyrirsögn greinarinnar orðast svo: *Úrræði vegna starfsemi erlendra fjármála fyrirtækja.*

7. Við 9. gr. 1. efnismgr. b-liðar falli brott.

8. Við 10. gr. Greinin orðist svo:

Í stað orðanna „skv. b- og d-lið 1. tölul. 25. gr., verðbréfamíðlanir sem ekki hafa heimildir til viðskipta fyrir eigin reikning“ í 2. mgr. 84. gr. laganna kemur: skv. c- og f-lið 1. tölul. 1. mgr. 25. gr., verðbréfamíðlanir.

9. 12. gr. falli brott.

10. Við 13. gr. Á eftir orðunum „93/22/EBE um fjárfestingarþjónustu á sviði verðbréfavíðskipta“ komi: í 117. gr. laganna.

32. Nefndarálit

[11. mál]

um frv. til l. um breyt. á l. um almannatryggingar og lögum um málefni aldraða.

Frá minni hluta heilbrigðisnefndar.

Minni hluti heilbrigðisnefndar er ósammála þeirri leið sem farin er í frumvarpi þessu og telur að hag bæði aldraðra og öryrkja verði fremur borgið með því að hækka frítekjumarkið í b-lið 2. mgr. 16. gr. laga um almannatryggingar, nr. 100/2007, og b-lið 1. mgr. 26. gr. laga um málefni aldraðra, nr. 125/1999, úr 300.000 kr. í 960.000 kr. á ári. Með þessari hækkun frítekjumarksins geta elli- og örorkulífeyrisþegar unnið sér inn 80.000 kr. á mánuði án þess að lífeyrisgreiðslur þeirra samkvæmt lögum um almannatryggingar, nr. 100/2007, eða fjárhæð vistunarframlags frá Tryggingastofnun ríkisins samkvæmt lögum um málefni aldraðra, nr. 125/1999, skerðist. Mun sá kostnaður sem leiðir af þessum breytingum vera 490 millj. kr. Minni hlutinn leggur auk þess til að fjármagni verði varið í að draga úr tekjutengingu lífeyrisþega við tekjur maka þannig að heildarkostnaðurinn af framangreindum breytingum verði á bilinu 690–745 millj. kr.

Með þessu móti verður ekki aðeins komið til móts við ellilífeyrisþega og vistmenn 70 ára og eldri eins og mælt er fyrir um í frumvarpi þessu, heldur einnig örorkulífeyrisþega. Þá

verður ellilífeyrisþegum heldur ekki mismunað eftir því hvort þeir eru yngri en 70 ára eða eldri eins og frumvarpið gerir ráð fyrir. Ber í þessu sambandi að benda á að samkvæmt lögum um málefni aldraðra, nr. 125/1999, er aldraður einstaklingur sá sem hefur náð 67 ára aldri. Minni hlutinn leggur áherslu á að eitt skuli yfir alla ganga meðal aldraðra og bendir á að einstaklingar á aldrinum 67–69 ára eru að jafnaði betur í stakk búnir til að afla sér atvinnutekna en þeir sem eru 70 ára og eldri. Minni hlutinn telur að framangreind hækkun frítekjumarksins muni auka möguleika lífeyrisþega til þátttöku á vinnumarkaðnum en slíkt mun skila sér bæði til einstaklinganna sjálfra og samfélagsins.

Minni hlutinn leggur áherslu á að þessi leið sé aðeins fyrsta skrefið af mörgum í átt að því að bæta stöðu aldraðra og öryrkja og stuðla að auknum jöfnuði í samfélaginu. Næsta skref verður að afnema að fullu tekjutengingu bóta við tekjur maka og skoða hvort nýta megi hluta frítekjumarks fyrir tekjur úr lífeyrissjóðum.

Guðjón A. Kristjánsson, áheyrnarfulltrúi í nefndinni, er samþykktur álit þessu.

Alþingi, 11. júní 2007.

Þuríður Backman,
frsm.

Valgerður Sverrisdóttir.

Álfheiður Ingadóttir.

33. Breytingartillögur

[11. mál]

við frv. til l. um breyt. á l. um almannatryggingar og lögum um málefni aldraðra.

Frá minni hluta heilbrigðisnefndar (ÞBack, VS, ÁI).

1. 1. gr. orðist svo:

Í stað „300.000 kr.“ í 2. málsl. b-liðar 2. mgr. 16. gr. laganna kemur: 960.000 kr.

2. 2. gr. orðist svo:

Í stað „300.000 kr.“ í 2. málsl. b-liðar 1. mgr. 26. gr. laganna kemur: 960.000 kr.

34. Nefndarálit

[13. mál]

um frv. til l. um lagagildi viðaukasamnings milli ríkisstjórnar Íslands og Alcan Holdings Switzerland Ltd. um álbræðslu við Straumsvík.

Frá meiri hluta iðnaðarnefndar.

Nefndin hefur fjallað um málið og fengið á sinn fund Guðrúnu Þorleifsdóttur lögfræðing og Guðjón Axel Guðjónsson skrifstofustjóra frá iðnaðarráðuneyti, Lúðvík Geirsson, bæjarstjóra Hafnarfjarðarbæjar, og Má Sveinbjörnsson hafnarstjóra.

Með frumvarpinu er lagt til að lögfestur verði samningur milli ríkisstjórnar Íslands og Alcan Holdings Switzerland Ltd. um álbræðslu í Straumsvík. Sú meginbreyting sem í samningnum felst er að frá og með 1. janúar 2005 lýtur Alcan íslenskum skattalögum eins og aðrir

lögaðilar sem bera ótakmarkaða skattskyldu hér á landi. Breytingarnar eru settar fram í sjötta viðauka samningsins sem er dagsettur 5. mars 2007 og iðnaðarráðherra hefur undirritað fyrir hönd ríkisstjórnarinnar með fyrirvara um samþykki Alþingis.

Með bréfi dagsettu 28. maí 2003 tilkynnti Alcan íslenska ríkinu að félagið kysi að lúta íslenskum lögum og reglum hvað varðar skattlagningu og greiðslu opinberra gjalda. Samkvæmt aðalsamningnum hefði þessi breyting átt að öðlast gildi 1. janúar 2004 en þar sem viðræður drógust á langinn og endanlegt samkomulag náðist ekki fyrr en í byrjun marsmánaðar 2007 náðist samkomulag um að miða við framangreint tímamark, þ.e. 1. janúar 2005.

Fram til þessa hefur Alcan greitt svonefnt framleiðslugjald sem hefur komið í stað tekjuskatts, eignarskatts, fasteignaskatts og fleiri skatta og gjalda og nú verður afnumið með samþykkt frumvarpsins. Þann 16. nóvember 1995 var gerður samningur á milli ríkisins og Hafnarfjarðarbæjar frá 16. nóvember 1995 þar sem Hafnarfjarðarbær fær hlutdeild í framleiðslugjaldinu í stað fasteignaskatta frá Alcan beint. Sú breyting verður nú að um gjöld til Hafnarfjarðarbæjar fer að íslenskum lögum eins og segir í 5. gr. þess samnings. Hafnarfjarðarbær vakti athygli nefndarinnar á því að bæjarfélagið hefði gert ráð fyrir því að samið yrði frá 1. janúar 2004. Við upphaf samningsgerðar milli Alcan og ríkisins réðst Hafnarfjarðarbær í umfangsmikið mat á fasteignum á svæðinu til að mæta þeirri dagsetningu. Fulltrúar Hafnarfjarðarbæjar sem komu fyrir nefndina greindu frá því að þeir mundu reyna að leita samninga við ríkið beint vegna greiðslna fyrir árið 2004.

Þá ræddi nefndin um þær breytingar sem gerðar verða með samningnum er lúta að gjaldi fyrir höfn og hafnarmannvirki. Nefndin fékk þær upplýsingar frá fulltrúum Hafnarfjarðarbæjar að skort hafi samráð við þá við gerð samningsins en samningurinn er á milli Alcan og ríkisins en mun hafa áhrif á Hafnarfjarðarbæ og Hafnarfjarðarhafnir. Ákvæði 3. gr. samningsins sem lögfest verður með frumvarpinu felur í sér breytingu á 8. gr. aðalsamningsins, sem síðan er nánar útfært í 11. gr. hafnar- og lóðarsamningsins. Í þeim samningi er tekið fram að Alcan skuli greiða Hafnarfjarðarbæ sérstakt vörugjald fyrir allt ál sem flutt er út með skipi frá höfninni, og skuli það jafngilda 0,1% af heimsmarkaðsverði áls. Þó sé ekki greitt af því sem er á milli 105 og 175 þús. tonna af útflutningsverðmæti afurða þar sem sá hluti hafi verið greiddur fyrirfram samkvæmt samningi til ársins 2014. Samningurinn er í gildi til ársins 2014 og nefndinni hefur skilist að þá falli svokölluð 0,1% regla niður í kjölfarið. Það er skilningur nefndarinnar eftir samráð við iðnaðarráðuneytið að staðan árið 2014 verði þannig að búið verður að breyta aðalsamningnum og áður nefndur hafnar- og lóðarsamningur fallinn úr gildi. Eftir standa þá í fyrsta lagi lögin eins og þau eru á þeim tíma og í öðru lagi réttur Hafnarfjarðarbæjar og Alcan til að semja.

Í samningnum felst að við gildistöku hans munu allar sérreglur og undanþágur um skatta, tolla og gjöld sem gilda um starfsemi álversins falla niður. Frá og með gildistökuinni ber Alcan að greiða tekjuskatt og önnur opinber gjöld sem almennt eru lögð á hér á landi, eftir þeim reglum sem um það munu gilda samkvæmt lögum á hverjum tíma.

Meiri hluti nefndarinnar leggur til að frumvarpið verði **samþykkt óbreytt**.

Alþingi, 12. júní 2007.

Katrín Júlíusdóttir,
form., frsm.

Kristján Þór Júlíusson.

Bjarni Benediktsson.

Guðni Ágústsson.

Ragnheiður E. Árnadóttir.

Grétar Mar Jónsson.

35. Tillaga til þingsályktunar [14. mál]

um samþykki til frestunar á fundum Alþingis samkvæmt 1. mgr. 23. gr. stjórnarskrárinnar.

(Lögð fyrir Alþingi á 134. löggjafarþingi 2007.)

Alþingi ályktar að veita samþykki til þess að fundum þingsins verði frestað frá 12. júní 2007 eða síðar, ef nauðsyn krefur, til septemberloka.

36. Nefndarálit [13. mál]

um frv. til l. um lagagildi viðaukasamnings milli ríkisstjórnar Íslands og Alcan Holdings Switzerland Ltd. um álbræðslu við Straumsvík.

Frá minni hluta iðnaðarnefndar.

Frumvarpinu er ætlað að lögfesta 6. viðaukasamning við upphaflegan samning íslenska ríkisins og Alcan en með viðaukasamningnum er starfsemi álversins í Straumsvík felld undir íslenskt skattakerfi. Byggist þetta á heimildarákvæði í upphaflegum samningi aðila.

Verði frumvarpið samþykkt fellur úr gildi samkomulag milli ríkisins og Hafnarfjarðarbæjar (frá 16. nóvember 1995) um hlutdeild bæjarfélagsins í framleiðslugjaldi í stað venjulegra fasteignaskatta og lóðarleigu.

Minni hlutinn gerir ekki athugasemdir við þessar breytingar sem leiða til þess að Alcan mun eftir lögfestingu frumvarpsins lúta íslenskum lögum og reglum í stað sérreglna. Hins vegar gagnrýnir minni hlutinn vinnubrögð ríkisins í málinu.

Þess var ekki nóg samlega gætt að hafa bæjarstjórn Hafnfirðinga með í ráðum enda þótt í 5. gr. áður nefnds samnings milli bæjarfélagsins og ríkisins sé ákvæði um að komi fram ósk frá ISAL, nú Alcan, um að falla að íslenskum skattalögum skuli Hafnarfjarðarbær eiga „fulla aðild“ að viðræðum um aðlögun að íslenskum skattalögum.

Þannig virðist ýmislegt í samningnum hafa komið sveitarfélaginu í opna skjöldu, einkum það er lýtur að gjöldum Alcan til hafnarinnar. Ljóst er að hagsmunir hafnarinnar geta verið í verulegri óvissu og jafnvel uppnámi eftir árið 2014 ef 3. gr. viðaukasamningsins helst óbreytt. Misvísandi skilningur á þessu atriði endurspeglast enn fremur í nefndaráliti meiri hlutans annars vegar og hins vegar minnisblaði frá hafnarstjóra Hafnarfjarðarhafnar, dags. 12. júní 2007.

Þá hefur Hafnarfjarðarbær ítrekað leitað eftir því að gildistaka nýs viðbótarsamnings um breytt skattaumhverfi verði í samræmi við upphaflegan samning, þ.e. 1. janúar 2004, þar sem óvæfengt er að Alcan sendi formlega beiðni um breyttar skattareglur fyrir 1. júní 2003. Við gildistöku ári síðar, þ.e. 1. janúar 2005, verður Hafnarfjarðarbær af tæplega 100 millj. kr. greiðslu frá Alcan fyrir fasteignaskatta og lóðarleigu. Yfirlýst er að bæjarfélagið telur sig eiga endurkröfu á hendur ríkinu vegna þessa.

Eðlilegast hefði verið að ríkið leysti úr ágreiningi við Hafnarfjarðarbæ með samningum og legði málið að því búnu fyrir Alþingi.

Með tilvísun til þessa tekur minni hlutinn ekki þátt í afgreiðslu málsins.

Alþingi, 12. júní 2007.

Álfheiður Ingadóttir.

37. Þingsályktun

[14. mál]

um samþykki til frestunar á fundum Alþingis samkvæmt 1. mgr. 23. gr. stjórnskrárinnar.

(Afgreidd frá Alþingi 13. júní.)

Samhljóða þskj. 35.

38. Frumvarp til laga

[11. mál]

um breytingu á lögum um almannatryggingar og lögum um málefni aldraðra.

(Eftir 2. umr., 13. júní.)

I. KAFLI

Breyting á lögum nr. 100/2007, um almannatryggingar.

1. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 16. gr. laganna:

- a. Við 1. málsl. b-liðar 2. mgr. bætist: sbr. þó 4. mgr.
- b. Við 3. mgr. bætist nýr málslíður er orðast svo: Þá teljast ekki til tekna atvinnutekjur 70 ára og eldri þegar um er að ræða ellilífeyri skv. 17. gr. eða vasapeninga skv. 48. gr.
- c. Við 4. mgr. bætist nýr málslíður er orðast svo: Þá teljast ekki til tekna atvinnutekjur 70 ára og eldri, hvorki að því er varðar tekjutryggingu þeirra sjálfra né maka þeirra.

II. KAFLI

Breyting á lögum nr. 125/1999, um málefni aldraðra, með síðari breytingum.

2. gr.

Við 2. mgr. 26. gr. laganna bætist nýr málslíður er orðast svo: Þá teljast ekki til tekna atvinnutekjur 70 ára og eldri, hvorki að því er varðar dvalarkostnað þeirra sjálfra né maka þeirra.

3. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. júlí 2007.

Ákvæði til bráðabirgða.

Vegna atvinnutekna á árinu 2007 skal Tryggingastofnun ríkisins dreifa tekjunum í samræmi við 5. mgr. 16. gr. laga um almannatryggingar, nr. 100/2007, og 5. mgr. 26. gr. laga um

málefni aldraðra, nr. 125/1999. Þó getur ellilífeyrisþegi og vistmaður 70 ára eða eldri óskað eftir því við Tryggingastofnun að tekjum hans og/eða maka verði skipt niður í tímabil fyrir og eftir 1. júlí 2007 eða 70 ára aldur, eftir því hvort er síðar á árinu.

39. Þingsályktun

[12. mál]

um aðgerðaáætlun til fjögurra ára til að styrkja stöðu barna og ungmenna.

(Afgreidd frá Alþingi 13. júní.)

Samhljóða þskj. 16.

40. Frumvarp til laga

[1. mál]

um breytingu á lögum um Stjórnarráð Íslands, nr. 73/1969.

(Eftir 2. umr., 13. júní.)

1. gr.

Eftirtalдар breytingar verða á 4. gr. laganna:

- a. Í stað orðsins „félagsmálaráðuneyti“ í 1. mgr. kemur: félags- og tryggingamálaráðuneyti.
- b. Orðin „Hagstofa Íslands“ í 1. mgr. falla brott.
- c. Í stað orðanna „heilbrigðis- og tryggingarmálaráðuneyti“ í 1. mgr. kemur: heilbrigðisráðuneyti.
- d. Orðið „landbúnaðarráðuneyti“ í 1. mgr. fellur brott.
- e. Í stað orðsins „sjávarútvegsráðuneyti“ í 1. mgr. kemur: sjávarútvegs- og landbúnaðarráðuneyti.
- f. Við 2. mgr. bætist nýr málslíður, svohljóðandi: Þó er heimilt að sameina ráðuneyti með úrskurði forseta Íslands.

2. gr.

Orðin „og hagstofustjóri“ í 1. mgr. 10. gr. laganna falla brott.

3. gr.

Við 3. mgr. 11. gr. laganna bætast tveir nýir málslíðir, svohljóðandi: Sama á við ef starfsmanni, sem ráðinn er ótímabundið, sbr. 1. mgr. 41. gr. laga nr. 70/1996, um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins, er boðið annað starf innan Stjórnarráðsins. Í reglum, sem forsetisráðherra setur, skal mæla fyrir um tilhögun auglýsinga innan Stjórnarráðsins um laus störf og önnur atriði er varða framkvæmd þessa ákvæðis.

4. gr.

Á eftir 13. gr. laganna kemur ný grein, svohljóðandi:

Nú flytjast stjórnarmálefni milli ráðuneyta, sbr. 8. gr., og skal þá bjóða hlutaðeigandi starfsmönnum að sinna þeim áfram í því ráðuneyti er tekur við málefninu. Við flutninginn verða ekki breytingar á starfskjörum starfsmanna. Ákvæði 7. gr. laga nr. 70/1996, um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins, eiga ekki við um ráðstöfun starfa samkvæmt þessari grein.

5. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi að frátöldum a–e-lið 1. gr. og 2. gr. sem öðlast gildi 1. janúar 2008.

41. Frumvarp til laga

[7. mál]

um verðbréfavíðskipti.

(Eftir 2. umr., 13. júní.)

Samhljóða þskj. 7. með þessum breytingum:

3. gr. hljóðar svo:

Ísland er heimaríki útgefanda með skráða skrifstofu á Íslandi ef viðkomandi er útgefandi hlutabréfa, eða skuldabréfa þar sem nafnverð eininga skuldabréfanna er lægri fjárhæð en 92.400 kr., og viðkomandi verðbréf hafa verið tekin til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði. Fjárhæðir samkvæmt þessari málsgrein eru grunnfjárhæðir sem eru bundnar gengi evru (EUR) 3. janúar 2007 (92,37).

Ísland er heimaríki útgefanda með skráða skrifstofu í ríki utan Evrópska efnahagssvæðisins ef viðkomandi er útgefandi hlutabréfa, eða skuldabréfa þar sem nafnverð eininga skuldabréfanna er lægri fjárhæð en 92.400 kr., viðkomandi verðbréf hafa verið tekin til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði og útgefanda ber skylda til að senda árlega skýrslu vegna útgáfunnar til Fjármálaeftirlitsins, sbr. 48. gr. Fjárhæðir samkvæmt þessari málsgrein eru grunnfjárhæðir sem eru bundnar gengi evru (EUR) 3. janúar 2007 (92,37).

Ísland er heimaríki útgefanda í öðrum tilvikum en kveðið er á um í 1. og 2. mgr. ef aðili er útgefandi verðbréfa sem tekin hafa verið til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði og hann velur að hafa Ísland sem heimaríki. Útgefanda er aðeins heimilt að velja Ísland sem heimaríki ef hann er með skráða skrifstofu á Íslandi eða verðbréf hans hafa verið tekin til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði á Íslandi. Útgefandi sem valið hefur Ísland sem heimaríki samkvæmt þessari málsgrein getur fyrst breytt því vali sínu þegar þrjú ár eru liðin frá opinberri birtingu á vali heimaríkis, sbr. 7. mgr., nema áður komi til þess að ekki séu lengur viðskipti með verðbréf hans á skipulegum verðbréfamarkaði.

Ísland er gistiríki útgefanda ef verðbréf hans hafa verið tekin til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði á Íslandi og Ísland er ekki heimaríki hans skv. 1.–3. mgr.

Ef Ísland er heimaríki útgefanda skal hann framfylgja ákvæðum VII., VIII. og IX. kafla laga þessara þótt verðbréf hans hafi aðeins verið tekin til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði í öðru ríki á Evrópska efnahagssvæðinu en Íslandi.

Ef útgefandi getur valið heimaríki skv. 3. mgr. er óheimilt að taka verðbréf hans til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði fyrr en hann hefur valið eitt ríki á Evrópska efnahagssvæðinu sem heimaríki. Ákvæði 1. málsl. gildir þó ekki um verðbréfasjóði og fjárfestingarsjóði, samkvæmt lögum um verðbréfasjóði og fjárfestingarsjóði, þegar um er að ræða hlut-

deildarskírteini eða útgefendur vegna peningamarkaðsskjala með styttri gildistíma en 12 mánuði.

Útgefandi skal birta val á heimaríki skv. 3. mgr. opinberlega og með sama hætti og lýst er í 1. mgr. 62. gr.

20. gr. hljóðar svo:

Fjármálafyrirtæki er heimilt að fela einkaumboðsmanni með skriflegum samningi að markaðssetja þjónustu þess, taka við fyrirmælum viðskiptavina og framkvæma þau, hafa milligöngu um sölu fjármálagerninga og veita fjárfestingarráðgjöf.

Einkaumboðsmenn geta aðeins starfað fyrir eitt fjármálafyrirtæki. Fjármálafyrirtæki sem veitir þjónustu fyrir milligöngu einkaumboðsmanna ber fulla og ótakmarkaða ábyrgð á aðgerðum og vanrækslu þeirra þegar þeir starfa á vegum þess. Einkaumboðsmönnum er skylt að gera viðskiptavinum grein fyrir í umboði hvers þeir starfa. Einkaumboðsmönnum er óheimilt að taka við fjármunum frá viðskiptavinum.

Fjármálafyrirtæki skulu hafa eftirlit með starfsemi einkaumboðsmanna til þess að tryggja að þeir fari að lögum. Þau skulu stuðla að heilbrigðum og eðlilegum viðskiptaháttum þeirra. Einkaumboðsmaður skal hafa staðist próf í verðbréfaviðskiptum. Ef einkaumboðsmaður er lögaðili skal framkvæmdastjóri fyrirtækisins hafa staðist próf í verðbréfaviðskiptum.

Einkaumboðsmanni skal því aðeins heimilt að starfa í þágu fjármálafyrirtækis að hann hafi fengið til þess leyfi hjá Fjármálaeftirlitinu. Fjármálafyrirtæki sem hyggst fela einkaumboðsmanni að starfa í sína þágu skal beina umsókn um það til Fjármálaeftirlitsins. Fjármálaeftirlitið setur nánari reglur um hvaða skilyrðum einkaumboðsmenn skulu fullnægja.

Fjármálaeftirlitið heldur skrá yfir einkaumboðsmenn sem birt skal opinberlega.

26. gr. hljóðar svo:

Ráðherra skal setja reglugerð um nánari framkvæmd þessa kafla. Í henni skulu m.a. koma fram ákvæði um:

1. Góða viðskiptavenju skv. 5. gr.
2. Skipulag fjármálafyrirtækja, þ.m.t. regluvörslu, áhættustjórnun, innri endurskoðun, ábyrgð yfirstjórnar, meðferð á kvörtunum og eigin viðskipti, skv. 6. gr.
3. Útvistun verkefna skv. 7. gr.
4. Hagsmunaárekstra skv. 8. gr.
5. Skriflega samninga, skráningu og yfirlit skv. 9. gr.
6. Skráningu þjónustu og varðveislu gagna skv. 10. gr.
7. Varðveislu fjármálagerninga og fjár sem tilheyrir viðskiptavinum og notkun á fjármálagerningum viðskiptavina skv. 11. gr. og skýrslur endurskoðenda varðveislunnar.
8. Safnskráningu, m.a. um skilyrði heimildar til að skrá fjármálagerninga á safnreikning skv. 1. mgr. 12. gr., auðkenningu safnreiknings, þar á meðal upplýsingar um fjölda eigna að safnreikningi og um upplýsingagjöf til Fjármálaeftirlitsins, svo sem um auðkenni viðskiptamanna að baki safnreikningum.
9. Upplýsingagjöf til viðskiptavina skv. 14. gr.
10. Öflun upplýsinga og ráðleggingar vegna eignastýringar og fjárfestingarráðgjafar skv. 15. gr.
11. Öflun upplýsinga og mat vegna annarra verðbréfaviðskipta skv. 16. gr.
12. Bestu framkvæmd skv. 18. gr.
13. Framkvæmd fyrirmæla skv. 19. gr.
14. Flokkun viðskiptavina skv. 21. gr.

15. Viðskipti við viðurkennda gagnaðila skv. 22. gr.

16. Fagfjárfesta skv. 23. og 24. gr.

Reglur skv. 1. mgr. skulu taka mið af því hvort fjármálafyrirtæki á í viðskiptum við fagfjárfesti eða almennan fjárfesti.

Fjármálaeftirlitið skal setja reglur um opinbera fjárfestingarráðgjöf, þar á meðal um óhlutdræga framsetningu ráðgjafar og birtingu, tilgreiningu á þeim sem setur fjárfestingarráðgjöfina fram eða gerir hana opinbera og hagsmunum og hagsmunaárekstrum, og skilgreiningu hugtaksins greining.

79. gr. hljóðar svo:

Flöggunarskylda skv. 78. gr. gildir einnig um aðila svo fremi að hann eigi rétt á að afla atkvæðisréttar, ráðstafa atkvæðisrétti eða neyta atkvæðisréttar sem:

1. þriðji aðili fer með og viðkomandi aðili hefur gert samkomulag við hann sem skyldar þá til að taka upp, með samræmdri beitingu atkvæðisréttar síns, varanlega og sameiginlega stefnu um stjórn hlutaðeigandi útgefanda,
2. þriðji aðili fer tímabundið með gegn endurgjaldi á grundvelli samkomulags við viðkomandi aðila,
3. fylgir hlutum sem viðkomandi aðili hefur tekið að veði eða fengið sem tryggingu, að því tilskildu að viðkomandi aðili ráði jafnframt yfir atkvæðisréttinum og lýsi því yfir að hann hyggist neyta hans,
4. viðkomandi aðili fer með á grundvelli samkomulags um lífstíðarbundin réttindi hans yfir hlutum sem atkvæðisrétturinn fylgir,
5. dótturfélag viðkomandi aðila í skilningi 6. tölul. 2. gr. laga nr. 3/2006, um ársreikninga, fer með eða má neyta á grundvelli 1.–4. tölul.,
6. fylgir hlutum sem viðkomandi aðili varðveitir og getur neytt samkvæmt eigin ákvörðun berist ekki sérstök fyrirmæli frá eigendum hlutanna,
7. þriðji aðili fer með í eigin nafni en fyrir hönd viðkomandi aðila,
8. umboðsmaður fer með, að því tilskildu að hann geti neytt atkvæðisréttarins samkvæmt eigin ákvörðun berist ekki sérstök fyrirmæli frá eigendum hlutanna.

Ákvæði til bráðabirgða I hljóðar svo:

Þeir aðilar sem hafa leyfi til reksturs markaðstorgs skv. 34. gr. a laga nr. 34/1998, um starfsemi kauphalla og skipulegra tilboðsmarkaða, skulu við gildistöku laga þessara fá leyfi til reksturs markaðstorgs fjármálagerninga (MTF) samkvæmt lögum þessum.

Ákvæði til bráðabirgða IV hljóðar svo:

Nú átti eigandi hlutafjár meira en 40% atkvæðisréttar í félagi sem var skráð á skipulegum verðbréfamarkaði 1. júlí 2003 og er hann þá ekki tilboðsskyldur skv. 100. gr. laga þessara, enda auki hann ekki atkvæðisrétt sinn í félaginu umfram næsta margfeldi af fimm. Sama gildir hafi aðili á grundvelli samnings við aðra hluthafa rétt til að ráða yfir sem nemur 40% atkvæða í félaginu 1. júlí 2003.

Ákvæði til bráðabirgða V hljóðar svo:

Nú fór aðili 1. júlí 2005 með yfirræð í félagi á grundvelli samstarfs skv. 37. gr. laga nr. 33/2003, sbr. lög nr. 31/2005, og er hann þá ekki tilboðsskyldur við gildistöku laga þessara, enda auki hann ekki atkvæðisrétt sinn í félaginu umfram næsta margfeldi af fimm.

42. Frumvarp til laga**[8. mál]**

um kauphallir.

(Eftir 2. umr., 13. júní.)

I. KAFLI**Gildissvið og orðskýringar.**

1. gr.

Gildissvið.

Lög þessi gilda um kauphallir og skipulega verðbréfamarkaði.

2. gr.

Orðskýringar.

Í lögum þessum merkir:

1. *Kauphöll*: Hlutfélag sem fengið hefur leyfi samkvæmt lögum þessum til að reka skipulegan verðbréfamarkað.
2. *Skipulegur verðbréfamarkaður*: Marghliða viðskiptakerfi innan Evrópska efnahags-svæðisins sem leiðir saman kaupendur og seljendur fjármálagerninga, í samræmi við ófrávikjanlegar reglur þess, þannig að til samninga stofnast um fjármálagerninga sem teknir hafa verið til viðskipta í viðskiptakerfinu.
3. *Markaðstorg fjármálagerninga (MTF)*: Markaður samkvæmt skilgreiningu laga um verðbréfaviðskipti.
4. *Opinber skráning*: Skráning Fjármálaeftirlitsins á verðbréfum á opinberan lista, að uppfylltum þeim kröfum sem gerðar eru til slíkrar skráningar.
5. *Taka fjármálagerninga til viðskipta*: Samþykki kauphallar á að viðskipti með fjármálagerninga hefjist á skipulegum verðbréfamarkaði að uppfylltum reglum hennar skv. 22. gr.
6. *Markaðsaðili*: Aðili sem rétt hefur til að setja fram tilboð og eiga viðskipti á skipulegum verðbréfamarkaði.
7. *Fjármálagerningur*: Löggerningur samkvæmt skilgreiningu laga um verðbréfaviðskipti.
8. *Verðbréf*: Löggerningur samkvæmt skilgreiningu laga um verðbréfaviðskipti.
9. *Innmiðlari*: Fjármálafyrirtæki sem starfar sem innmiðlari samkvæmt lögum um verðbréfaviðskipti.
10. *Náin tengsl*: Tengsl milli aðila samkvæmt skilgreiningu laga um fjármálafyrirtæki.

II. KAFLI**Leyfi til að reka skipulegan verðbréfamarkað.**

3. gr.

Starfsleyfi.

Starfsemi, sem kveðið er á um í lögum þessum, er einungis heimil hlutfélagi sem hlotið hefur starfsleyfi Fjármálaeftirlitsins. Starfsleyfi verður aðeins veitt aðilum sem fullnægja eftirfarandi skilyrðum við útgáfu leyfis:

1. Að samþykktir félagsins séu ekki andstæðar ákvæðum laga og að ekki þyki ástæða til að ætla annað en að það muni reka starfsemina lögum samkvæmt.
2. Að hlutafé skv. 8. gr. hafi verið að fullu greitt.

3. Að þeir sem eiga eða koma til með að eiga virkan eignarhlut í félaginu séu hæfir til að fara með eignarhlutinn með tilliti til heilbrigðs og trausts reksturs skipulegs verðbréfamarkaðar.
4. Að félagið uppfylli önnur skilyrði laga þessara.

4. gr.

Umsókn um starfsleyfi.

Umsókn um starfsleyfi til reksturs skipulegs verðbréfamarkaðar skal vera skrifleg og þar skulu koma fram nægar upplýsingar til að mat verði lagt á hvort skilyrðum laganna um veitingu starfsleyfis sé fullnægt. Umsókn skal fylgja:

1. Samþykktir félags.
2. Upplýsingar um starfsskipulag þar sem m.a. komi fram upplýsingar um hvernig fyrirhugaðri starfsemi verður sinnt og reglur um viðskipta- og upplýsingakerfi sem nota skal í starfseminni.
3. Upplýsingar um innra skipulag fyrirtækisins, þ.m.t. eftirlits- og starfsreglur.
4. Rekstraráætlun þar sem m.a. komi fram fyrirhugaður vöxtur og uppbygging eigin fjár.
5. Upplýsingar um stofnendur og hluthafa, sbr. 18. gr.
6. Upplýsingar um stjórnarmenn, framkvæmdastjóra og aðra stjórnendur.
7. Staðfesting endurskoðanda á innborgun hlutfjár eða stofnfjár.
8. Upplýsingar um nán tengsl fyrirtækisins við einstaklinga eða lögaðila.
9. Upplýsingar um þau skilyrði sem gilda um aðild að markaðnum og áætlun um væntanlega markaðsaðila og þær tegundir fjármálagerna sem áætlað er að teknir verði til viðskipta.
10. Aðrar viðeigandi upplýsingar sem Fjármálaeftirlitið ákveður.

Ákvörðun Fjármálaeftirlitsins um starfsleyfi skal tilkynna umsækjanda skriflega svo fljótt sem unnt er og eigi síðar en þremur mánuðum eftir að fullbúin umsókn barst því. Synjun Fjármálaeftirlits á umsókn skal rökstudd.

Þegar hlutafélag sem rekur skipulegan verðbréfamarkað hefur ákveðið að breyta samþykktum félagsins skal það tilkynna breytingarnar með fjögurra vikna fyrirvara til Fjármálaeftirlitsins.

Fjármálaeftirlitið veitir kauphöll leyfi til að reka markaðstorg fjármálagerna (MTF), enda séu uppfyllt ákvæði IV. kafla laga um verðbréfaviðskipti.

5. gr.

Afturköllun starfsleyfis.

Fjármálaeftirlitið getur afturkallað starfsleyfi til að reka skipulegan verðbréfamarkað í heild eða að hluta ef eitthvert eftirtalinna skilyrði á við:

1. Félagið nýtir ekki starfsleyfið innan tólf mánaða frá því að það var veitt, afsali sér því ótvírætt eða hætti starfsemi í meira en sex mánuði samfelld.
2. Í ljós kemur að félagið hefur fengið starfsleyfið á grundvelli rangra upplýsinga eða á annan óeðlilegan hátt.
3. Félagið fullnægir ekki lengur skilyrðum fyrir veitingu starfsleyfisins.
4. Félagið brýtur með alvarlegum hætti eða ítrekað gegn lögum eða reglum sem um starfsemina gilda.
5. Stjórnarmenn eða framkvæmdastjóri félags fullnægja ekki skilyrðum 1 l. gr. eða rekstur leyfishafa er óstarfhæfur vegna ákvæða í 4. mgr. 18. gr.

6. Það er mat Fjármálaeftirlitsins að nán tengsl leyfishafa við einstaklinga eða lögaðila geti hindrað það í eðlilegum eftirlitsaðgerðum eða að lög og reglur, sem um þá aðila gilda, hindri eðlilegt eftirlit eða skaði trúverðugleika markaðarins.
7. Þú leyfishafa hefur verið tekið til gjaldþrotaskipta eða félaginu verið slitið af öðrum ástæðum.

Afturköllun starfsleyfis skal tilkynnt stjórn hlutaðeigandi leyfishafa og rökstudd skriflega. Birta skal tilkynningu um afturköllun í Lögbirtingablaði og auglýsa hana í fjölmiðlum.

6. gr.

Um nafntilgreiningu.

Félögum sem hlotið hafa starfsleyfi samkvæmt lögum þessum er einum heimilt að nota í firma sínu eða til nánari skýringar á starfsemi sinni orðin *kauphöll* og *verðbréfamarkaður*, ein sér eða samtengd öðrum orðum.

7. gr.

Reglugerð.

Ráðherra er heimilt að setja í reglugerð nánari ákvæði um umsókn um starfsleyfi og veitingu og afturköllun slíks leyfis.

III. KAFLI

Stofnun og starfsemi kauphalla.

8. gr.

Hlutfé.

Innborgað hlutfé kauphallar skal nema að lágmarki 65 millj. kr. en þó aldrei lægri fjárhæð en sem nemur 730.000 evrum miðað við opinbert viðmiðunargengi eins og það er skráð hverju sinni.

Fjármálaeftirlitið getur þrátt fyrir ákvæði 1. mgr. ákveðið herra lágmarkshlutfé kauphallar með tilliti til umfangs rekstursins og áhættuþátta sem honum fylgja og með hliðsjón af kröfum í 10. gr.

Bókfært eigið fé kauphallar má á hverjum tíma eigi nema lægri fjárhæð en kveðið er á um í 1. mgr. eða ákveðið í samræmi við 2. mgr.

9. gr.

Starfsábyrgð kauphallar.

Kauphöll er skylt að hafa í gildi ábyrgðartryggingu vegna fjárhagstjóns viðskiptamanns sem rakið er til gáleysis í starfsemi hennar eða starfsmanna hennar.

Vátryggingin skal bæta tjón allt að 50 millj. kr. vegna hvers tjónsatburðar og allt að 100 millj. kr. innan hvers tryggingarárs. Fjárhæðir þessar skulu breytast mánaðarlega í hlutfalli við breytingar sem verða á vísitölu neyslulúvers til verðtryggingar frá gildistöku laganna. Nánari ákvæði um gildissvið vátryggingar er heimilt að setja í reglugerð.

10. gr.

Skyldur kauphalla.

Kauphöll ber ábyrgð á að rekstur skipulegs verðbréfamarkaðar sé heilbrigður og traustur. Kauphöll skal:

1. Greina og bregðast við hagsmunaárekstrum sem gætu haft neikvæð áhrif á trúverðugleika markaðarins eða hagsmuni þátttakenda á markaðnum.

2. Hafa stjórn á þeim áhættum sem fylgt geta rekstrinum, þ.m.t. að greina áhættur og gera ráðstafanir til að lágmarka þær.
3. Tryggja öruggan rekstur tæknilegra kerfa, þ.m.t. með ráðstöfunum til að bregðast við ófyrirséðum atvikum sem valdið gætu röskun á starfsemi þeirra.
4. Tryggja að viðskipti á markaðnum fari fram á heiðarlegan og sanngjarnan hátt og tryggja örugga framkvæmd fyrirmæla, m.a. með skýrum reglum.
5. Gera ráðstafanir til að tryggja að öruggt uppgjör viðskipta á markaðnum geti farið fram.
6. Búa ávallt yfir nægilegu fjármagni til að sinna hlutverki sínu að teknu tilliti til eðlis og umfangs viðskipta á markaðnum sem og áhættu sem tengist þeim.

11. gr.

Stjórn og framkvæmdastjóri.

Stjórn kauphallar skal skipuð eigi færri en fimm mönnum.

Stjórnarmenn og framkvæmdastjóri skulu vera lögráða og hafa óflekkað mannorð. Þeir mega ekki á síðustu fimm árum hafa verið úrskurðaðir gjaldþrota eða í tengslum við atvinnurekstur hlotið dóm fyrir refsiverðan verknað samkvæmt almennum hegningarlögum, samkeppnislögum, þessum lögum eða löggjöfum hlutafélög, einkahlutafélög, bókhald, ársreikninga, gjaldþrot eða opinber gjöld eða þeim sérlögum sem gilda um aðila sem lúta opinberu eftirliti með fjármálastarfsemi.

Til viðbótar framangreindum skilyrðum skulu stjórnarmenn og framkvæmdastjóri búa yfir nægilegri þekkingu og starfsreynslu til að geta gegnt stöðu sinni á tilhlýðilegan hátt. Þeir mega ekki hafa sýnt af sér háttsemi sem gefur tilefni til að ætla að þeir misnoti aðstöðu sína eða skaði félagið.

Kauphöll skal tilkynna Fjármálaeftirlitinu um breytingar á skipan stjórnar eða framkvæmdastjóra. Tilkynningu skal senda áður en breytingin á sér stað, eftir því sem kostur er, og innihalda fullnægjandi upplýsingar til að mat verði lagt á hæfi nýs stjórnarmanns eða framkvæmdastjóra samkvæmt þessari grein.

Fjármálaeftirlitið skal hafna því að nýir stjórnarmenn taki sæti eða framkvæmdastjóri hefji störf ef ætla má að breytingin sé skaðleg fyrir rekstur skipulegs verðbréfamarkaðar.

Stjórnarmenn og framkvæmdastjórar skipulegs verðbréfamarkaðar teljast hæfir til að stýra markaðstorgi fjármálagerna (MTF).

12. gr.

Hlutfjáreign og viðskipti starfsmanna.

Framkvæmdastjóra og öðrum starfsmönnum kauphallar er óheimilt án leyfis stjórnar að sitja í stjórn stofnana og atvinnufyrirtækja eða taka þátt í atvinnurekstri að öðru leyti. Hlutfjáreign í fyrirtæki telst þátttaka í atvinnurekstri nema um sé að ræða óverulegan hlut sem ekki ræður úrslitum um stjórnun þess og telst fyrst og fremst ávöxtun sparifjár.

Um verðbréfavíðskipti stjórnar og starfsmanna kauphallar fer eftir þeim reglum sem Fjármálaeftirlitið setur.

13. gr.

Þagnarskylda.

Stjórnarmenn, allir starfsmenn, endurskoðendur og hverjir þeir sem taka að sér verk í þágu kauphallar og skipulegs verðbréfamarkaðar eru bundnir þagnarskyldu um allt það er varðar hagi viðskiptamanna hans og málefni félagsins, svo og önnur atriði sem þeir fá vitneskju um í starfi sínu og leynt skulu fara samkvæmt lögum eða eðli máls, nema dómari úrskurði að

skylt sé að veita upplýsingar fyrir dómi eða lögreglu eða skylda sé til þess að veita upplýsingar lögum samkvæmt. Þagnarskyldan helst þótt látið sé af starfi.

Þrátt fyrir ákvæði 1. mgr. er kauphöll heimilt að hafa samvinnu við erlenda skipulega verðbréfamarkaði eða lögbær yfirvöld erlendis og láta þeim í té upplýsingar að því tilskildu að viðkomandi erlendir aðilar uppfylli kröfur um samsvarandi þagnarskyldu og séu undir eftirliti í sínu heimalandi. Með upplýsingar, sem kauphöll fær frá framangreindum erlendum aðilum og einkenndar eru sem trúnaðarmál eða eru það eðli máls samkvæmt, skal fara að hætti 1. mgr.

14. gr.

Önnur starfsemi.

Kauphöll er heimilt að stunda aðra starfsemi en að reka skipulegan verðbréfamarkað enda sé hún í eðlilegum tengslum við starfsemi markaðarins og gerðar séu fullnægjandi ráðstafanir til að fyrirbyggja hagsmunaaðrekstra.

Kauphöll er einnig heimilt að stunda þá hliðarstarfsemi að veita aðilum utan markaðarins þjónustu sína.

Kauphöll skal tilkynna Fjármálaeftirlitinu fyrir fram um fyrirhugaða starfsemi samkvæmt þessari grein. Fjármálaeftirlitið getur ákveðið að starfsemi skv. 1. og 2. mgr. skuli rekin í sérstöku félagi.

15. gr.

Starfsemi innan Evrópska efnahagssvæðisins.

Kauphöll, sem hyggst gera ráðstafanir í öðru ríki á Evrópska efnahagssvæðinu til að auðvelda aðilum í viðkomandi ríki þátttöku í viðskiptum á skipulegum verðbréfamarkaði eða markaðstorgi fjármálagerninga (MTF), skal tilkynna um þau áform til Fjármálaeftirlitsins. Fjármálaeftirlitið skal senda upplýsingarnar til lögbærra yfirvalda í viðkomandi ríki innan eins mánaðar frá móttöku tilkynningarinnar.

16. gr.

Ársreikningur.

Ársreikningur kauphallar skal endurskoðaður af löggiltum endurskoðanda eða endurskoðunarfyrirtæki.

Skylt er að veita endurskoðanda aðgang að öllum eignum, bókum og fylgiskjölum og öðrum gögnum félagsins og jafnframt skulu stjórn og starfsmenn veita honum allar umbeðnar upplýsingar sem unnt er að láta í té.

Endurskoðaður ársreikningur ásamt ársskýrslu skal sendur Fjármálaeftirlitinu innan þriggja mánaða frá lokum reikningsárs á því formi sem það ákveður.

Verði endurskoðandi var við verulega ágalla í rekstri eða atriði sem veikt geta fjárhagsstöðu kauphallar eða atriði sem leiða til þess að hann mundi synja um áritun eða gera fyrirvara, svo og ef endurskoðandi hefur ástæðu til að ætla að lög, reglugerðir eða reglur sem gilda um félagið hafi verið brotnar, skal endurskoðandi gera stjórn þess og Fjármálaeftirlitinu viðvart. Þetta á einnig við um sambærileg atriði sem endurskoðandi fær vitneskju um og varða fyrirtæki sem er í nánum tengslum við hlutaðeigandi kauphöll.

Tilkynning endurskoðanda skv. 4. mgr. felur ekki í sér brot gegn þagnarskyldu hvort sem hún er reist á lögum eða samningi.

17. gr.

Hagtölugerð og veiting upplýsinga.

Kauphöll er heimilt, að eigin frumkvæði eða samkvæmt beiðni utanaðkomandi aðila og í samræmi við heimildir annarra laga, að vinna og birta hagtölur og aðrar upplýsingar í þágu markaðarins á grundvelli gagna sem hún hefur yfir að ráða eða aflar með öðrum hætti um viðskipti á markaðnum.

18. gr.

Virkur eignarhlutur.

Aðilar sem hyggjast eignast beina eða óbeina hlutdeild í kauphöll, sem fengið hefur starfsleyfi hér á landi til að reka skipulegan verðbréfamarkað, sem nemur að minnsta kosti 10% af hlutafé eða atkvæðisrétti eða minna ef hún felur í sér veruleg áhrif á stjórn félagsins, skulu leita samþykkis Fjármálaeftirlitsins.

Fjármálaeftirlitið getur synjað umsækjanda um heimild skv. 1. mgr. ef það telur að eignarhaldið skaði heilbrigðan eða traustan rekstur skipulegs verðbréfamarkaðar. Ákvörðun Fjármálaeftirlitsins skal vera skrifleg og hafa borist umsækjanda innan eins mánaðar frá þeim degi er því bærust fullnægjandi upplýsingar ásamt fylgigögnum. Berist ákvörðun Fjármálaeftirlitsins ekki innan þess tíma telst það hafa samþykkt umsóknina. Rökstuðningur skal fylgja synjun á umsókn.

Sæki aðili ekki um leyfi til Fjármálaeftirlitsins í tilefni af kaupum á virkum eignarhlut skv. 1. mgr. fellur niður atkvæðisréttur sem fylgir þeim hlutum sem eru umfram leyfileg mörk. Hið sama gildir hafni Fjármálaeftirlitið umsækjanda um heimild til að fara með virkan eignarhlut.

Fari hluthafi, sem á svo stóran hlut sem segir í 1. mgr., þannig með hlut sinn að það skaði heilbrigðan eða traustan rekstur félagsins að mati Fjármálaeftirlitsins getur stofnunin ákveðið að hlut þessum fylgi ekki atkvæðisréttur eða lagt fyrir félagið að grípa til viðeigandi ráðstafana eða krafist sölu hlutarins. Skulu umræddir hlutir ekki teknir með við útreikning á því fyrir hve mikinn hluta atkvæða mætt hafi verið á hluthafafundum.

Kauphöll skal gera opinberlega grein fyrir eignarhaldi á félaginu og breytingum sem verða á því. Jafnframt skal upplýsa um þá aðila sem falla undir 1. mgr. og í hverju áhrif þeirra eru fólgin.

Ráðherra er heimilt að setja með reglugerð nánari ákvæði um efni umsóknar til Fjármálaeftirlitsins um virkan eignarhlut í kauphöll, um mat á hæfi umsækjanda, um afgreiðslu umsóknar, um nýtingu heimildar, um úrræði ef ekki er sótt um leyfi, um úrræði ef umsókn er hafnað, um tilkynningu eiganda um sölu á virkum eignarhlut og um úrræði ef eigandi er ekki hæfur til að fara með virkan eignarhlut.

IV. KAFLI

Aðild að skipulegum verðbréfamarkaði.

19. gr.

Markaðsaðild.

Kauphöll skal setja reglur um aðild að skipulegum verðbréfamarkaði þar sem gerð er grein fyrir þeim skyldum sem hvíla á markaðsaðilum. Skulu reglurnar vera gagnsæjar, hlutlægar og byggðar á jafnræði.

Markaðsaðilar geta orðið fjármálafyrirtæki hérlandis og annars staðar á Evrópska efnahagssvæðinu sem hafa leyfi til að framkvæma fyrirmæli fyrir hönd viðskiptavina eða eiga

í viðskiptum fyrir eigin reikning, Seðlabanki Íslands og aðrir seðlabankar á Evrópska efnahagssvæðinu og aðrir aðilar sem:

1. Eru vel til þess hæfir.
2. Hafa fullnægjandi getu til að eiga viðskipti.
3. Fullnægja, þar sem við á, kröfum sem gerðar eru til skipulags.
4. Hafa fullnægjandi fjárráð til að framkvæma þær aðgerðir sem þeim er ætlað að framkvæma.

Um leið og umsókn um aðild að skipulegum verðbréfamarkaði er samþykkt skal það tilkynnt til Fjármálaeftirlitsins. Kauphöll skal jafnframt ársfjórðungslega upplýsa Fjármálaeftirlitið um hverjir eru aðilar að skipulega verðbréfamarkaðnum.

Markaðsaðilar sem ekki eru undir eftirliti Fjármálaeftirlitsins skulu að beiðni þess veita upplýsingar um viðskipti sín á markaðnum.

20. gr.

Niðurfelling aðildarsamnings.

Brjóti aðili að skipulegum verðbréfamarkaði ítrekað eða með vítavörðum hætti þau skilyrði sem sett eru í aðildarsamningi er kauphöll heimilt að fella samninginn einhliða úr gildi eða beita vægari ráðstöfunum, svo sem tímabundinni stöðvun aðildar að skipulega verðbréfamarkaðnum. Gripi kauphöll til ráðstafana samkvæmt þessari grein skal hún án tafar gera Fjármálaeftirlitinu grein fyrir þeim.

21. gr.

Eftirlit kauphallar með viðskiptum.

Kauphöll skal hafa eftirlit með því að markaðsaðilar starfi eftir lögum, reglum og samþykktum sem um viðskipti á skipulegum verðbréfamarkaði gilda og reka viðeigandi eftirlitskerfi með viðskiptum.

Kauphöll ber að tilkynna Fjármálaeftirlitinu ef grunur eða vitneskja er um að brotið hafi verið gegn lögum, reglugerðum eða öðrum reglum sem gilda um viðskipti á skipulegum verðbréfamarkaði eða að brotið hafi verið gróflega eða ítrekað gegn reglum kauphallarinnar.

Kauphöll skal veita yfirvöldum viðeigandi upplýsingar og aðstoð vegna rannsóknar eða saksóknar vegna gruns um refsiverða háttsemi sem á sér stað á skipulegum verðbréfamarkaði eða í gegnum markaðskerfi hans.

V. KAFLI

Taka fjármálagerninga til viðskipta o.fl.

22. gr.

Taka fjármálagerninga til viðskipta.

Kauphöll skal setja skýrar og gagnsæjar reglur um töku fjármálagerninga til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði. Reglurnar skulu tryggja að fjármálagerningar sem teknir eru til viðskipta á markaðnum séu þess eðlis að hægt sé að stunda viðskipti með þá á sanngjarnan, skipulegan og skilvirkan hátt og, þegar um er að ræða verðbréf, að viðskiptin með þau séu án takmarkana. Reglurnar skulu jafnframt tryggja að eiginleikar afleiðna geri ráð fyrir eðlilegri verðmyndun og skilvirkum uppgjörsskilyrðum. Áður en kauphöll setur reglur um töku fjármálagerninga til viðskipta eða gerir breytingar á þeim skal hún tilkynna Fjármálaeftirlitinu með fjögurra vikna fyrirvara.

Kauphöll skal, áður en fjármálagerningur er tekinn til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði, ganga úr skugga um að reglur skv. 1. mgr. séu uppfylltar. Jafnframt skal kauphöll

ganga úr skugga um, hvað varðar verðbréf, að fyrir liggi staðfest lýsing og að útgefandi uppfylli reglur um upplýsingagjöf.

Kauphöll skal reglulega fara yfir hvort fjármálagerningar uppfylli skilyrði fyrir töku til viðskipta. Kauphöll skal hafa eftirlit með að útgefendur verðbréfa sem tekin hafa verið til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði fylgi reglum um upplýsingaskyldu útgefenda og tryggja aðgang markaðsaðila að slíkum upplýsingum.

Ráðherra skal setja í reglugerð nánari ákvæði um töku fjármálagerninga til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði og um hvaða skilyrði fjármálagerningar þurfa að uppfylla samkvæmt þessari grein.

23. gr.

Taka verðbréfa til viðskipta án samþykkis útgefanda.

Kauphöll er heimilt að taka verðbréf til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði án samþykkis útgefanda ef um er að ræða verðbréf sem tekin hafa verið til viðskipta á öðrum skipulegum verðbréfamarkaði á Evrópska efnahagssvæðinu. Kauphöll skal tilkynna útgefanda um að viðskipti fari fram á markaðnum.

Útgefanda verðbréfa, sem ekki hefur samþykkt töku til viðskipta skv. 1. mgr., er ekki skylt að sinna upplýsingaskyldu gagnvart viðkomandi skipulegum verðbréfamarkaði.

24. gr.

Taka fjármálagerninga úr viðskiptum og tímabundin stöðvun viðskipta.

Kauphöll er heimilt að stöðva tímabundið viðskipti með fjármálagerninga eða taka þá varanlega úr viðskiptum, uppfylli þeir ekki lengur kröfur sem gerðar eru til töku til viðskipta eða ef útgefandi verðbréfa fylgir ekki reglum skipulegs verðbréfamarkaðar, nema líkur væru til þess að slíkar aðgerðir mundu valda fjárfestum verulegu tjóni eða hefðu neikvæð áhrif á trúverðugleika markaðarins.

Útgefandi, sem fengið hefur verðbréf sín tekin til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði, getur óskað eftir því skriflega að verðbréfin verði tekin úr viðskiptum. Skal kauphöll verða við því að fenginni skriflegri greinargerð fyrir þeirri ósk. Kauphöll getur ákveðið að bréfin verði ekki tekin úr viðskiptum ef líkur eru til að það mundi valda fjárfestum verulegu tjóni eða hefði neikvæð áhrif á trúverðugleika markaðarins. Kauphöll getur einnig ákveðið að birta greinargerð útgefanda í heild eða að hluta. Útgefandi getur þó ávallt fengið verðbréf tekin úr viðskiptum ef þau eru tekin til viðskipta á öðrum skipulegum verðbréfamarkaði.

Kauphöll skal tilkynna opinberlega um tímabundna stöðvun viðskipta og töku úr viðskiptum og senda viðeigandi upplýsingar til Fjármálaeftirlitsins. Fjármálaeftirlitið skal koma upplýsingunum til viðeigandi eftirlitsaðila innan Evrópska efnahagssvæðisins.

25. gr.

Taka verðbréfa kauphalla til viðskipta.

Valdheimildir skv. 22. gr. skulu vera í höndum Fjármálaeftirlitsins þegar kauphöll hér á landi eða í öðru landi innan Evrópska efnahagssvæðisins sækir um töku eigin verðbréfa til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði. Jafnframt skulu valdheimildir skv. 24. gr. vera í höndum Fjármálaeftirlitsins þegar verðbréf samkvæmt þessari grein hafa verið tekin til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði.

26. gr.

Opinber skráning verðbréfa.

Fjármálaeftirlitið getur, að fenginni umsókn frá útgefanda hlutabréfa, heimildarskírteina fyrir hlut eða skuldabréfa, skráð opinberlega viðkomandi verðbréf, ef þau eru tekin til viðskipta eða til stendur að taka þau til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði.

Fjármálaeftirlitið getur með samningi falið kauphöll að annast opinbera skráningu skv. 1. mgr.

Ráðherra setur reglugerð um skilyrði fyrir opinberri skráningu verðbréfa.

27. gr.

Aðild að skipulegum verðbréfamarkaði o.fl.

Reglur kauphallar um uppgjör viðskipta skulu tryggja að markaðsaðilar hafi rétt til að tilnefna annað uppgjörskerfi en kauphöllin hefur valið svo framarlega sem nauðsynlegar tengingar og ráðstafanir eru til staðar milli tilnefnds uppgjörskerfis og annarra kerfa og Fjármálaeftirlitið samþykkir að tæknileg skilyrði uppgjör viðskipta tryggi örugga starfsemi viðkomandi skipulegs verðbréfamarkaðar.

VI. KAFLI

Gagnsæi á skipulegum verðbréfamarkaði.

28. gr.

Almennt um gagnsæi.

Til að tryggja eðlilegt gagnsæi skal kauphöll birta upplýsingar um tilboð og viðskipti með þá fjármálagerninga sem teknir eru til viðskipta á skipulega verðbréfamarkaðnum í þeim mæli sem nauðsynlegt er, með tilliti til eðlis og umfangs starfseminnar.

29. gr.

Upplýsingagjöf um tilboð.

Kauphöll skal birta opinberlega verðupplýsingar um kaup- og sölutilboð og umfang tilboða á þeim verðum, fyrir hlutabréf, sem sett eru fram á skipulegum verðbréfamarkaði. Upplýsingarnar skulu birtar samfelld á almennum opnunartíma og vera aðgengilegar almenningi á sanngjörnum viðskiptakjörum.

Veiti kauphöll innmiðlurum aðgang að kerfum sínum til birtingar upplýsinga um tilboð þá skal það gert á sanngjörnum viðskiptakjörum og á jafnræðisgrunni.

Fjármálaeftirlitið getur veitt kauphöll undanþágu frá birtingu upplýsinga um tilboð skv. 1. mgr. á grundvelli eiginleika markaðarins eða tegundar eða stærðar tilboða.

Ráðherra skal setja reglugerð um skyldur til birtingar upplýsinga skv. 1. mgr. og skilyrði fyrir undanþágu frá birtingu upplýsinga skv. 3. mgr. Ráðherra getur sett reglugerð um skyldur kauphalla til að birta upplýsingar um kaup- og sölutilboð og umfang tilboða sem sett eru fram á skipulegum verðbréfamarkaði fyrir aðra fjármálagerninga en hlutabréf.

30. gr.

Upplýsingagjöf um viðskipti.

Kauphöll skal birta opinberlega upplýsingar um verð, umfang og tímasetningu viðskipta sem fara fram með hlutabréf sem tekin hafa verið til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði. Upplýsingarnar skulu birtar á sanngjörnum viðskiptakjörum og eins nálægt rauntíma og mögulegt er.

Ef kauphöll veitir fjármálafyrirtæki, sem er skylt að birta upplýsingar um viðskipti samkvæmt lögum um verðbréfavíðskipti, aðgang að því kerfi sem notað er til að birta viðskipta-upplýsingar skv. 1. mgr. skal það gert á sanngjörnum viðskiptakjörum og á jafnræðisgrunni.

Kauphöll er heimilt að setja sér reglur um að tefja skuli birtingu upplýsinga vegna stærðar eða tegundar viðskipta. Reglurnar skulu uppfylla skilyrði reglugerðar skv. 4. mgr. og vera samþykktar fyrir fram af Fjármálaeftirlitinu. Kauphöll skal sjá til þess að markaðsaðilar og fjárfestar séu upplýstir um töfina.

Ráðherra skal setja reglugerð um skyldur til birtingar upplýsinga skv. 1. mgr. og skilyrði fyrir töfum á birtingu upplýsinga skv. 3. mgr. Ráðherra getur sett reglugerð um skyldu kauphalla til að birta upplýsingar um verð, umfang og tímasetningu viðskipta sem fram fara á skipulegum verðbréfamarkaði með aðra fjármálagerninga en hlutabréf.

VII. KAFLI

Eftirlit.

31. gr.

Fjármálaeftirlitið hefur eftirlit með því að starfsemi kauphalla og skipulegra verðbréfamarkaða sé í samræmi við lög þessi, reglur eða reglugerðir settar samkvæmt þeim, svo og önnur fyrirmæli eða samþykktir sem um starfsemina gilda. Skal Fjármálaeftirlitinu þess vegna heimill aðgangur að öllum gögnum og upplýsingum um starfsemi sem fram fer samkvæmt lögum þessum sem það telur nauðsyn á.

Fjármálaeftirlitið getur krafist hvers konar gagna og upplýsinga frá einstaklingum eða lögáðilum sem eiga eða hyggjast eignast eða fara með eignarhlut í hlutafélagi sem starfar samkvæmt lögum þessum í því skyni að meta hvort þeir falli undir tilkynningarskyldu skv. 18. gr. og hvort þeir teljist hæfir til að fara með virkan eignarhlut. Fjármálaeftirlitið getur krafist sömu upplýsinga frá einstaklingum eða lögáðilum sem hafa selt eignarhlut eða haft milli-göngu um viðskipti með eignarhlut. Lagaákvæði um þagnarskyldu takmarka ekki skyldu til þess að veita upplýsingar og aðgang að gögnum.

Telji Fjármálaeftirlitið að starfsemi samkvæmt lögum þessum sé stunduð án tilskilinna leyfa getur það krafist gagna og upplýsinga hjá viðkomandi aðilum sem nauðsynleg eru til að ganga úr skugga um hvort svo sé. Getur það krafist þess að slíkri starfsemi sé hætt þegar í stað. Jafnframt er því heimilt að birta opinberlega nöfn aðila sem taldir eru bjóða þjónustu án tilskilinna leyfa.

Fjármálaeftirlitinu er heimilt að krefjast þess að viðskipti með fjármálagerninga verði stöðvuð tímabundið eða þeir teknir varanlega úr viðskiptum, uppfylli þeir ekki lengur kröfur sem gerðar eru til töku til viðskipta eða ef útgefandi verðbréfa fylgir ekki reglum skipulegs verðbréfamarkaðar. Fjármálaeftirlitið skal koma upplýsingunum til viðeigandi eftirlitsaðila innan Evrópska efnahagssvæðisins.

Fjármálaeftirlitið skal tilkynna opinberlega um tímabundna stöðvun viðskipta og töku fjármálagerninga úr viðskiptum. Fjármálaeftirlitið skal koma upplýsingunum til viðeigandi eftirlitsaðila innan Evrópska efnahagssvæðisins.

Ef Fjármálaeftirlitinu berst tilkynning frá eftirlitsstjórnvaldi frá öðru ríki innan Evrópska efnahagssvæðisins um að eftirlitsstjórnvald hafi stöðvað viðskipti með fjármálagerning eða tekið fjármálagerning varanlega úr viðskiptum á skipulegum verðbréfamarkaði skal Fjármálaeftirlitið ákveða að stöðva viðskipti með sama fjármálagerning á skipulegum verðbréfamarkaði hérlandis nema líkur væru til þess að slíkar aðgerðir mundu valda fjárfestum verulegu tjóni eða hefðu neikvæð áhrif á trúverðugleika markaðarins.

Um eftirlit samkvæmt þessum lögum gilda að öðru leyti ákvæði laga um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi. Heimilt er að beita ákvæðum þeirra laga um dagsektir, févíti og leit og hald á gögnum við upplýsingaöflun og eftirlit samkvæmt þessum lögum.

32. gr.

Telji Fjármálaeftirlitið að kauphöll sem starfar samkvæmt lögum þessum hafi brotið gegn ákvæðum laga þessara, laga um verðbréfavíðskipti eða reglum og reglugerðum settum samkvæmt þeim eða að háttsemi félaga eða stofnana sé að öðru leyti óeðlileg, óheilbrigð eða ótraust skal það veita hlutaðeigandi hæfilegan frest til úrbóta nema brot séu alvarleg.

Í tilefni af brotum samkvæmt lögum þessum er Fjármálaeftirlitinu jafnframt heimilt að krefjast úrbóta án tafar, svo og að leggja tímabundið bann við frekari starfsemi ef sérstakar aðstæður krefjast þess.

Hafi kauphöll ekki sinnt ítrekuðum tilmælum Fjármálaeftirlitsins um úrbætur samkvæmt þessari grein er því heimilt að afturkalla starfsleyfi, sbr. 5. gr.

VIII. KAFLI

Viðurlög.

33. gr.

Stjórnvaldssektir.

Fjármálaeftirlitið getur lagt stjórnvaldssektir á hvern þann sem brýtur gegn:

1. 1. málsl. 3. gr. um að starfsleyfis skyld starfsemi skuli ekki stunduð án starfsleyfis,
2. 6. gr. um nafntilgreiningu,
3. 1. mgr. 9. gr. um ábyrgðartryggingu kauphallar,
4. 10. gr. um skyldur kauphallar,
5. 2. og 4. mgr. 11. gr. um hæfisskilyrði stjórnarmanna og framkvæmdastjóra og tilkynningu á skipan stjórnar,
6. 1. mgr. 12. gr. um þátttöku starfsmanna í atvinnurekstri og viðskipti stjórnenda og starfsmanna kauphallar,
7. 1. mgr. 13. gr. um þagnarskyldu,
8. 16. gr. um endurskoðun og skil ársreiknings til Fjármálaeftirlitsins,
9. 1. mgr. 18. gr. um virkan eignarhlut,
10. 3. mgr. 19. gr. um að tilkynningar um samþykkt á aðildarumsókn að kauphöll skuli sendar Fjármálaeftirlitinu,
11. 2. málsl. 20. gr. um tilkynningarskyldu kauphallar til Fjármálaeftirlits um ráðstafanir sem gerðar eru vegna brota á skilyrðum í aðildarsamningi,
12. 21. gr. um eftirlitsskyldu kauphallar,
13. 4. málsl. 1. mgr. 22. gr. um tilkynningarskyldu kauphallar vegna setningar eða breytinga á reglum um töku fjármálagerna til viðskipta á skipulegum verðbréfamarkaði,
14. 3. mgr. 24. gr. um tilkynningarskyldu um stöðvun viðskipta og töku úr viðskiptum,
15. 29. og 30. gr. um gagnsæi á skipulegum verðbréfamarkaði,
16. sátt milli Fjármálaeftirlitsins og aðila, sbr. 34. gr.

Sektir sem lagðar eru á einstaklinga geta numið frá 10 þús. kr. til 20 millj. kr. Sektir sem lagðar eru á lögaðila geta numið frá 50 þús. kr. til 50 millj. kr. Við ákvörðun sekta skal m.a. tekið tillit til alvarleika brots, hvað það hefur staðið lengi, samstarfsvilja hins brotlega aðila og hvort um ítrekað brot er að ræða. Ákvarðanir um stjórnvaldssektir skulu teknar af stjórn Fjármálaeftirlitsins og eru þær aðfararhæfar. Sektir renna í ríkissjóð að frádregnum kostnaði við innheimtuna. Séu stjórnvaldssektir ekki greiddar innan mánaðar frá ákvörðun Fjármála-

eftirlitsins skal greiða dráttarvexti af fjárhæð sektarinnar. Um ákvörðun og útreikning dráttarvaxta fer eftir lögum um vexti og verðtryggingu.

Stjórnvaldssektum verður beitt óháð því hvort lögbrot eru framin af ásetningi eða gáleysi.

34. gr.

Hafi aðili gerst brotlegur við ákvæði laga þessara eða ákvarðanir Fjármálaeftirlitsins á grundvelli þeirra er Fjármálaeftirlitinu heimilt að ljúka málinu með sátt með samþykki málsaðila, enda sé ekki um að ræða meiri háttar brot sem refsiviðurlög liggja við. Sátt er bindandi fyrir málsaðila þegar hann hefur samþykkt og staðfest efni hennar með undirskrift sinni. Fjármálaeftirlitið setur nánari reglur um framkvæmd ákvæðisins.

35. gr.

Í máli sem beinist að einstaklingi og lokið getur með álagningu stjórnvaldssekta eða kærú til lögreglu hefur maður, sem rökstuddur grunur leikur á að hafi gerst sekur um lögbrot, rétt til að neita að svara spurningum eða afhenda gögn eða muni nema hægt sé að útiloka að það geti haft þýðingu fyrir ákvörðun um brot hans. Fjármálaeftirlitið skal leiðbeina hinum grundaða um þennan rétt.

36. gr.

Heimild Fjármálaeftirlits til að leggja á stjórnvaldssektir samkvæmt lögum þessum fellur niður þegar fimm ár eru liðin frá því að háttsemi lauk.

Frestur skv. 1. mgr. rofnar þegar Fjármálaeftirlitið tilkynnir aðila um upphaf rannsóknar á meintu broti. Rof frests hefur réttaráhrif gagnvart öllum sem staðið hafa að broti.

37. gr.

Það varðar sektum eða fangelsi allt að tveimur árum, liggi þyngri refsing ekki við broti samkvæmt öðrum lögum, að brjóta gegn ákvæðum:

1. 1. málsl. 3. gr. um að starfsleyfis skyld starfsemi skuli ekki stunduð án starfsleyfis,
2. 1. mgr. 12. gr. um þátttöku starfsmanna í atvinnurekstri og viðskipti stjórnenda og starfsmanna kauphallar,
3. 1. mgr. 13. gr. um þagnarskyldu,
4. 16. gr. um endurskoðun og skil ársreiknings til Fjármálaeftirlitsins.

38. gr.

Brot gegn lögum þessum er varða sektum eða fangelsi varða refsingu hvort sem þau eru framin af ásetningi eða gáleysi.

Heimilt er að gera upptækan með dómi beinan eða óbeinan hagnað sem hlotist hefur af broti gegn ákvæðum laga þessara er varða sektum eða fangelsi.

Tilraun til brots eða hlutdeild í brotum samkvæmt lögum þessum er refsiverð eftir því sem segir í almennum hegningarlögum.

39. gr.

Brot gegn lögum þessum sæta aðeins opinberri rannsókn að undangenginni kærú Fjármálaeftirlitsins til lögreglu.

Varði meint brot á lögum þessum bæði stjórnvaldssektum og refsingu metur Fjármálaeftirlitið hvort mál skuli kært til lögreglu eða því lokið með stjórnvaldsákvörðun hjá stofnuninni. Ef brot eru meiri háttar ber Fjármálaeftirlitinu að vísa þeim til lögreglu. Brot telst meiri

háttar ef það lýtur að verulegum fjárhæðum, ef verknaður er framinn með sérstaklega víta-verðum hætti eða við aðstæður sem auka mjög á saknæmi brotsins. Jafnframt getur Fjármálaeftirlitið á hvaða stigi rannsóknar sem er vísað máli vegna brota á lögum þessum til opinberrar rannsóknar. Gæta skal samræmis við úrlausn sambærilegra mála.

Með kærnu Fjármálaeftirlitsins skulu fylgja afrit þeirra gagna sem grunur um brot er studdur við. Ákvæði IV.–VII. kafla stjórnsýslulaga gilda ekki um ákvörðun Fjármálaeftirlitsins um að kæra mál til lögreglu.

Fjármálaeftirlitinu er heimilt að láta lögreglu og ákærvaldi í té upplýsingar og gögn sem stofnunin hefur aflað og tengjast þeim brotum sem tilgreind eru í 2. mgr. Fjármálaeftirlitinu er heimilt að taka þátt í aðgerðum lögreglu sem varða rannsókn þeirra brota sem tilgreind eru í 2. mgr.

Lögreglu og ákærvaldi er heimilt að láta Fjármálaeftirlitinu í té upplýsingar og gögn sem hún hefur aflað og tengjast þeim brotum sem tilgreind eru í 2. mgr. Lögreglu er heimilt að taka þátt í aðgerðum Fjármálaeftirlitsins sem varða rannsókn þeirra brota sem tilgreind eru í 2. mgr.

Telji ákærandi að ekki séu efni til málshöfðunar vegna ætlaðrar refsiverðrar háttsemi sem jafnframt varðar stjórnsýsluviðurlögum getur hann sent eða endursent málið til Fjármálaeftirlitsins til meðferðar og ákvörðunar.

IX. KAFLI

Gildistaka o.fl.

40. gr.

Í reglugerð er ráðherra heimilt að setja nánari reglur um framkvæmd þessara laga.

41. gr.

Lög þessi fela í sér innleiðingu á tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2004/39/EB frá 21. apríl 2004 um markaði fyrir fjármálagerninga og um breytingu á tilskipunum ráðsins 85/611/EBE og 93/6/EBE og tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2000/12/EB og um niðurfellingu á tilskipun ráðsins 93/22/EBE eins og hún var tekin upp í samninginn um Evrópska efnahagssvæðið með ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 65/2005 frá 29. apríl 2005.

42. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. nóvember 2007. Jafnframt falla úr gildi lög nr. 34/1998, um starfsemi kauphalla og skipulegra tilboðsmarkaða.

Ákvæði til bráðabirgða.

Starfandi hlutafélög með starfsleyfi ráðherra til að reka kauphöll eða skipulegan tilboðsmarkað skulu halda starfsleyfi sínu til að reka skipulegan verðbréfamarkað við gildistöku laga þessara.

43. Frumvarp til laga**[9. mál]**

um breytingar á lagaákvæðum um fjármálafyrirtæki o.fl.

(Eftir 2. umr., 13. júní.)

I. KAFLI**Breyting á lögum nr. 161/2002, um fjármálafyrirtæki,
með síðari breytingum.****1. gr.**

Eftirfarandi breytingar verða á 3. gr. laganna:

- a. 6. tölul. 1. mgr. orðast svo: Viðskipti og þjónusta með fjármálagerninga samkvæmt lögum um verðbréfavíðskipti:
 - a. Móttaka og miðlun fyrirmæla frá viðskiptavinum um einn eða fleiri fjármálagerninga.
 - b. Framkvæmd fyrirmæla fyrir hönd viðskiptavina.
 - c. Eignastýring.
 - d. Fjárfestingarráðgjöf.
 - e. Sölutrygging í tengslum við útgáfu fjármálagerninga og/eða útboð fjármálagerninga.
 - f. Umsjón með útboði fjármálagerninga án sölutryggingar.
 - g. Rekstur markaðstorgs fjármálagerninga (MTF).
- b. 3. mgr. orðast svo:

Aðilar þessir falla ekki undir gildissvið laganna:

 1. Seðlabankar ríkja innan Evrópska efnahagssvæðisins og aðrar opinberar stofnanir sem annast eða hafa afskipti af lánamálum ríkja.
 2. Vátryggingafélög.
 3. Verðbréfasjóðir, fjárfestingarsjóðir og lífeyrissjóðir sem og vörslufyrirtæki og rekstrarfélög slíkra sjóða.
 4. Lögmenn og löggiltir endurskoðendur, enda sé um tilfallandi þjónustu að ræða og hún veitt sem eðlilegur þáttur í viðtækara viðfangsefni á starfssviði þeirra.
 5. Aðilar sem veita þjónustu fyrir móðurfélög sín, dótturfélög sín eða fyrir önnur dótturfélög móðurfélags síns.
 6. Aðilar sem veita aðeins þjónustu í tengslum við stjórnun á sjóðum starfsmanna um fjárfestingar.
 7. Aðilar sem hafa ekki leyfis skylda starfsemi samkvæmt lögum þessum að meginstarfsemi sinni, metið á samstæðugrunni, og eiga í viðskiptum með fjármálagerninga fyrir eigin reikning eða veita viðskiptavinum meginstarfsemi sinnar þjónustu með hrávörufleiður eða afleiðusamninga skv. d-lið 2. tölul. 1. mgr. 2. gr. laga um verðbréfavíðskipti.
 8. Aðilar sem veita fjárfestingarráðgjöf sem hluta af þjónustu sem fellur ekki undir lög þessi að öðru leyti svo framarlega sem ekki er greitt sérstaklega fyrir ráðgjöfina.
 9. Aðilar sem hafa að meginstarfsemi að eiga í viðskiptum fyrir eigin reikning með hrávöru eða hrávörufleiður, svo framarlega sem þeir eru ekki hluti af samstæðu sem hefur að meginstarfsemi að stunda leyfis skylda starfsemi samkvæmt lögum þessum.
- c. Við bætist ný málsgrein, svohljóðandi:

Ráðherra er heimilt að setja í reglugerð nánari ákvæði um undanþágur skv. 3. mgr.

2. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 4. gr. laganna:

- a. 6. tölul. 1. mgr. orðast svo: Verðbréfamiðlun skv. a- og/eða d-lið 6. tölul. 1. mgr. 3. gr.
- b. Við bætist ný málsgrein, svohljóðandi:

Fjármálafyrirtæki sem ekki er heimilt að eiga viðskipti fyrir eigin reikning er þrátt fyrir það heimilt að fjárfesta í fjármálagerningum utan veltubókar, í því skyni að ávaxta eigið fé sitt. Fjármálaeftirlitinu er heimilt að setja nánari reglur samkvæmt þessu ákvæði.

3. gr.

Við 2. mgr. 6. gr. laganna bætast tveir nýir málslíðir, svohljóðandi: Ekki er heimilt að veita starfsleyfi sem tekur eingöngu til viðbótarþjónustu skv. 25. gr. Fjármálafyrirtæki, sem hyggst auka við starfsemi sína þannig að hún taki til annarrar starfsemi skv. IV. kafla sem fellur ekki undir starfsleyfi þess, skal sækja um leyfi til Fjármálaeftirlitsins til að stunda þá starfsemi.

4. gr.

2. málsl. 8. gr. laganna orðast svo: Tilkynna skal Fjármálaeftirlitinu, fyrir fram ef við á, um allar breytingar á áður veittum upplýsingum, þar á meðal upplýsingum um stjórn eða framkvæmdastjóra, um fjölgun eða fækkun útibúa og ef fjármálafyrirtæki uppfyllir ekki lengur skilyrði fyrir veitingu starfsleyfis.

5. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 14. gr. laganna:

- a. 4. og 5. mgr. orðast svo:

Hlutfé verðbréfafyrirtækis sem hefur ekki starfsheimildir til að stunda viðskipti fyrir eigin reikning eða sinna sölutryggingu fjármálagerninga og hefur eina af eftirfarandi starfsheimildum, ásamt því að fara með vörslur fjármuna eða fjármálagerninga viðskiptavinar, skal að lágmarki nema 11 milljónum króna en þó aldrei lægri fjárhæð en sem nemur jafnvirði 125 þúsunda evra í íslenskum krónum:

- a. móttöku og miðlun fyrirmæla frá viðskiptavinum um einn eða fleiri fjármálagerninga,
- b. framkvæmd fyrirmæla fyrir hönd viðskiptavina eða
- c. eignastýringu.

Hlutfé verðbréfamiðlunar skal að lágmarki nema 5 milljónum króna en þó aldrei lægri fjárhæð en sem nemur jafnvirði 50 þúsunda evra í íslenskum krónum.

- b. Við bætist ný málsgrein, svohljóðandi:

Fjármálaeftirlitinu er heimilt að setja nánari reglur samkvæmt þessari grein.

6. gr.

25. gr. laganna orðast svo:

Starfsemi verðbréfafyrirtækis getur tekið til eftirfarandi þátta í tengslum við viðskipti með fjármálagerninga:

1. Þjónustu:

- a. Móttöku og miðlunar fyrirmæla frá viðskiptavinum um einn eða fleiri fjármálagerninga.
- b. Framkvæmdar fyrirmæla fyrir hönd viðskiptavina.

- c. Viðskipta með fjármálagerninga fyrir eigin reikning.
 - d. Eignastýringar.
 - e. Fjárfestingarráðgjafar.
 - f. Sölutryggingar í tengslum við útgáfu fjármálagerninga og/eða útboð fjármálagerninga.
 - g. Umsjónar með útboði fjármálagerninga án sölutryggingar.
 - h. Rekstrar markaðstorgs fjármálagerninga (MTF).
2. Viðbótarþjónustu:
- a. Vörslu og stjórnunar í tengslum við einn eða fleiri fjármálagerninga fyrir reikning viðskiptavinar, þ.m.t. vörslu fjármálagerninga og tengdrar þjónustu, svo sem vegna fjármuna eða trygginga.
 - b. Veitingar lánsheimilda, ábyrgða eða lána til fjárfestis þannig að hann geti átt viðskipti með einn eða fleiri fjármálagerninga ef verðbréfafyrirtæki sem veitir lánsheimildina eða lánið annast viðskiptin.
 - c. Ráðgjafar til fyrirtækja um uppbyggingu eigin fjár, stefnumótun og skyld mál og ráðgjafar og þjónustu varðandi samruna fyrirtækja og kaup á þeim.
 - d. Þjónustu í tengslum við sölutryggingu.
 - e. Gjaldeyrisþjónustu ef umrædd viðskipti eru liður í fjárfestingarþjónustu.
 - f. Fjárfestingarrannsókn og greininga eða annarra forma af almennum ráðleggingum í tengslum við viðskipti með fjármálagerninga.
 - g. Þjónustu í tengslum við undirliggjandi eignir afleiðusamninga skv. e- og h-lið 2. tölul. 1. mgr. 2. gr. laga um verðbréfavíðskipti þegar þær tengjast þeirri þjónustu sem er veitt skv. 1. og 2. tölul.

Verðbréfafyrirtæki, sem fellur undir 4. mgr. 14. gr., með leyfi til að framkvæma fyrirmæli varðandi fjármálagerninga fyrir hönd viðskiptavina er heimilt að varðveita slíka fjármálagerninga fyrir eigin reikning séu eftirfarandi skilyrði uppfyllt:

- a. Slíkar stöður í fjármálagerningum megi einungis rekja til þess að ekki hafi tekist að mæta fyrirmælum viðskiptavina nákvæmlega.
- b. Heildarmarkaðsverðmæti fjármálagerninga samkvæmt þessari málsgrein fari ekki yfir 15% af hlutfé verðbréfafyrirtækisins.
- c. Ákvæði IV. kafla C og X. kafla séu uppfyllt.
- d. Um sé að ræða ráðstafanir til bráðabirgða sem takmarkast við það tímamark sem nauðsynlegt er til að framkvæma fyrirmælin.

7. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 26. gr. laganna:

- a. 1. mgr. orðast svo:
Starfsemi verðbréfamiðlunar tekur til milligöngu um kaup eða sölu fjármálagerninga og/eða fjárfestingarráðgjafar um verðbréfavíðskipti þar sem endurgjald kemur fyrir. Verðbréfamiðlun er ekki heimilt að eiga viðskipti fyrir eigin reikning og er einungis heimilt að taka við fjármunum eða verðbréfum viðskiptavina í starfsemi sinni um skamman tíma, enda sé slíkt nauðsynlegt til að ljúka viðskiptum sem fyrirtækið hefur annast milligöngu um.
- b. 2. mgr. fellur brott.

8. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 34. gr. laganna:

a. Við bætast þrjár nýjar málsgreinar, svohljóðandi:

Fjármálaeftirlitinu er heimilt að krefja útibú erlendra fjármálafyrirtækja með heimild til verðbréfiðskipta um allar nauðsynlegar upplýsingar til að meta hvort útibúið fylgi viðeigandi reglum um fjárfestavernd og gegnsæi viðskipta.

Ef Fjármálaeftirlitið hefur rökstudda ástæðu til að ætla að erlent fjármálafyrirtæki með starfsemi hérlandis, hvort sem er með eða án útibús, brjóti gegn ákvæðum laga þessara eða annarra laga skal Fjármálaeftirlitið gera lögbæru yfirvaldi í heimaríkinu aðvart, enda sé um að ræða brot gegn ákvæðum sem Fjármálaeftirlitinu er ekki falið eftirlit með sem gistiríki. Reynist ráðstafanir lögbærs yfirvalds í heimaríkinu ófullnægjandi til að stöðva ólögmæta háttsemi fyrirtækisins getur Fjármálaeftirlitið, eftir að hafa upplýst lögbært yfirvald heimaríkisins, gert nauðsynlegar ráðstafanir til að vernda fjárfesta og heilbrigða starfsemi fjármálamarkaða hérlandis. Í þessu felst m.a. heimild til að koma í veg fyrir að hið brotlega fyrirtæki stundi frekari viðskipti hérlandis. Framkvæmdastjórn Evrópusambandsins skal tilkynnt um slíkar ráðstafanir án tafar.

Ef Fjármálaeftirlitið staðreynir að útibú erlends fjármálafyrirtækis sem hefur starfsemi hérlandis hefur gerst brotlegt gegn ákvæðum þessara laga eða annarra laga sem Fjármálaeftirlitinu er falið eftirlit með sem gistiríki skal Fjármálaeftirlitið krefjast þess að umræddri háttsemi sé hætt þegar í stað. Verði útibúið ekki við þeim kröfum skal Fjármálaeftirlitið grípa til nauðsynlegra ráðstafana til að koma í veg fyrir hina ólögmætu háttsemi. Fjármálaeftirlitið skal tilkynna lögbæru yfirvaldi heimaríkisins um þær ráðstafanir. Haldi útibúið engu síður áfram hinni ólögmætu háttsemi skal Fjármálaeftirlitið, eftir að hafa tilkynnt lögbæru yfirvaldi heimaríkis, grípa til nauðsynlegra ráðstafana til að koma í veg fyrir umrædda háttsemi eða beita viðeigandi viðurlögum og, eftir því sem kann að reynast nauðsynlegt, koma í veg fyrir að hið brotlega fyrirtæki stundi frekari viðskipti hérlandis. Framkvæmdastjórn Evrópusambandsins skal tilkynnt um slíkar ráðstafanir án tafar.

b. Fyrirsögn greinarinnar orðast svo: *Úrræði vegna starfsemi erlendra fjármálafyrirtækja.*

9. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 52. gr. laganna:

a. Á eftir orðunum „almennum hegningarlögum“ í 2. málsl. 1. mgr. kemur: samkeppnislögum.

b. Við bætist ný málsgrein, svohljóðandi:

Fjármálafyrirtæki skal tilkynna Fjármálaeftirlitinu um skipan og síðari breytingar á félagsstjórn og framkvæmdastjórn og skulu tilkynningunni fylgja fullnægjandi upplýsingar til að hægt sé að meta hvort skilyrðum 1. og 2. mgr. sé fullnægt.

10. gr.

Í stað orðanna „skv. b- og d-lið 1. tölul. 25. gr., verðbréfamiðlanir sem ekki hafa heimildir til viðskipta fyrir eigin reikning“ í 2. mgr. 84. gr. laganna kemur: skv. c- og f-lið 1. tölul. 1. mgr. 25. gr., verðbréfamiðlanir.

11. gr.

92. gr. laganna orðast svo:

Verði endurskoðandi var við verulega ágalla í rekstri eða atriði er varða innra eftirlit, greiðslutryggingar útlána, önnur atriði sem veikt geta fjárhagsstöðu hlutaðeigandi fyrirtækis eða atriði sem leiða til þess að hann mundi synja um áritun eða gera fyrirvara, svo og ef endurskoðandi hefur ástæðu til að ætla að lög, reglugerðir eða reglur sem gilda um fyrirtækið hafi verið brotnar, skal endurskoðandi gera stjórn þess og Fjármálaeftirlitinu viðvart. Þetta á einnig við um sambærileg atriði sem endurskoðandi fær vitneskju um við framkvæmd endurskoðunarstarfa hjá fyrirtæki sem er í nánum tengslum við hlutaðeigandi fjármálafyrirtæki, sbr. 2. mgr. 18. gr.

Tilkynning endurskoðanda skv. 1. mgr. felur ekki í sér brot gegn þagnarskyldu hvort sem hún er reist á lögum eða samningi. Skal tilkynnandi ekki sæta neins konar ábyrgð vegna tilkynningarinnar.

12. gr.

Í stað orðanna „93/22/EBE um fjárfestingarþjónustu á sviði verðbréfavíðskipta“ í 117. gr. laganna kemur: 2004/39/EB um markaði fyrir fjármálagerninga.

II. KAFLI

Breyting á lögum nr. 87/1998, um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi, með síðari breytingum.

13. gr.

8. tölul. 1. mgr. 2. gr. laganna orðast svo: kauphalla, skipulagðra verðbréfamarkaða og markaðstorga fjármálagerninga (MTF).

III. KAFLI

Innleiðing og gildistaka.

14. gr.

Innleiðing.

Lög þessi fela í sér innleiðingu á tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2004/39/EB frá 21. apríl 2004 um markaði fyrir fjármálagerninga og um breytingu á tilskipunum ráðsins 85/611/EBE og 93/6/EBE og tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2000/12/EB og um niðurfellingu á tilskipun ráðsins 93/22/EBE eins og hún var tekin upp í samninginn um Evrópska efnahags-svæðið með ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 65/2005 frá 29. apríl 2005.

15. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. nóvember 2007.

44. Lög**[2. mál]**

um breytingu á ýmsum lögum vegna samnings um þátttöku Lýðveldisins Búlgaríu og Rúmeníu á Evrópska efnahagssvæðinu.

(Afgreidd frá Alþingi 13. júní.)

Samhljóða þskj. 2.

45. Lög**[11. mál]**

um breytingu á lögum um almannatryggingar og lögum um málefni aldraðra.

(Afgreidd frá Alþingi 13. júní.)

Samhljóða þskj. 38.

46. Lög**[1. mál]**

um breytingu á lögum um Stjórnarráð Íslands, nr. 73/1969.

(Afgreidd frá Alþingi 13. júní.)

Samhljóða þskj. 40.

47. Lög**[7. mál]**

um verðbréfavíðskipti.

(Afgreidd frá Alþingi 13. júní.)

Samhljóða þskj. 41. (sbr. þskj. 7).

48. Lög**[8. mál]**

um kauphallir.

(Afgreidd frá Alþingi 13. júní.)

Samhljóða þskj. 42.

49. Lög**[9. mál]**

um breytingar á lagaákvæðum um fjármálafyrirtæki o.fl.

(Afgreidd frá Alþingi 13. júní.)

Samhljóða þskj. 43.

50. Lög**[13. mál]**

um lagagildi viðaukasamnings milli ríkisstjórnar Íslands og Alcan Holdings Switzerland Ltd.
um álbræðslu við Straumsvík.

(Afgreidd frá Alþingi 13. júní.)

Samhljóða þskj. 17.